။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

သံယုတ္တနိကာယေ

သဠာယတနဝဂ္ဂဋီကာ

၁. သဠာယတနသံယုတ္တံ

၁. အနိစ္စဝဂ္ဂေါ

၁. အဇ္ဈတ္တာနိစ္စသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁. စက္ခတီတိ **စက္ခု,** ဉာဏံ, ယထာသဘာဝတော အာရမ္မဏဿ ဇာနနေန သမဝိသမံ အာစိက္ခန္တံ ဝိယ ပဝတ္တ
တီတိ အတ္ထော။ တထာ မံသစက္ခု။ တမ္ပိ ဟိ ရူပဒဿနေ စက္ခတီတိ **စက္ခု**။ ဗုဒ္ဓာနံယေဝ စက္ခူတိ **ဗုဒ္ဓစက္ခု,** အသာဓာရ
ဏတော ဟိ သတ္တသန္တာနေသု သဿတုစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ အနုလောမိကဉာဏယထာဘူတဉာဏာနဉ္စေဝ ကာမရာဂါနုသယာဒီန
ဉ္စ ယာထာဝတော ဝိဘာဝိတဉာဏံ အာသယာနုသယဉာဏံ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏဉ္စ။ ဟေဋ္ဌိမာ တယော မဂ္ဂ
စတုသစ္စဓမ္မေသု ဝုတ္တာကာရေန ပဝတ္တိယာ ဓမ္မေ စက္ခူတိ **ဓမ္မစက္ခု,** တထာ တေသံ ဖလာနိ တံတံပဋိပက္ခေသု ပဋိပ္ပ
ဿဒ္ဓိပဟာနဝသေန ပဝတ္တနတော။ သမန္တတော သဗ္ဗဓမ္မေသု စက္ခုကိစ္စသာဓနေတော **သမန္တစက္ခု,** သဗ္ဗညုတဉာဏံ။
ဒိဗ္ဗဝိဟာရသန္နိဿယေန လဒ္ဓဗ္ဗတော ဒေဝတာနံ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိယာတိ တံ **ဒိဗ္ဗစက္ခု,** အဘိညာဝိသေသော။ အာလောကံ ဝ
ဍ္ဎေတွာ ရူပဒဿနတော **“အာလောကဖရဏေနာ”**တိ ဝုတ္တံ။ “ဣဒံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စန္တိ မေ, ဘိက္ခဝေ, ပုဗ္ဗေ
အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခုံ ဥဒပါဒီ”တိအာဒိနာ (သံ. နိ. ၅.၁၀၈၁; မဟာဝ. ၁၅) နယေန အာဂတတ္တာ စတုသစ္စ
ပရိစ္ဆေဒကဉာဏံ “ပညာစက္ခူ”တိ ဝုတ္တံ။ တဒိဒံ “ဝိပဿနာဉာဏ”န္တိ ဝဒန္တိ, “ဝိပဿနာမဂ္ဂဖလပစ္စဝေက္ခဏ
ဉာဏာနီ”တိ အပရေ။

ပစ္စယဘူတေဟိ ဧတေဟိ အဘိသမ္ဘရီယန္တီတိ သမ္ဘာရာ, ဥပတ္ထမ္ဘဘူတာ စတုသမုဋ္ဌာနိကရူပါ။ သဟ သမ္ဘာ
ရေဟီတိ **သသမ္ဘာရံ**။ မဟာဘူတာနံ ဥပာဒာယ ပသီဒတီတိ **ပသာဒေါ။ အက္ခိကူပကေ အက္ခိပဋလေဟီ**တိ ဥဘောဟိ အက္
ခိဒလေဟိ။ **သမ္ဘတေ**တိ အာပေါဓာတုမေဝ သမ္ဘဝဘူတမာဟ။ ဣဓ **“တေရသ သမ္ဘာရာ”**တိ ဝုတ္တံ။ **အဋ္ဌသာလိနိယံ**
(ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၅၉၆) ပန သဏ္ဌာနေန သဒ္ဓိံ “စုဒ္ဒသ သမ္ဘာရာ”တိ အာဂတံ။ တတ္ထ **သဏ္ဌာန**န္တိ ဝဏ္ဏာယတနမေဝ
ပရိမဏ္ဍလာဒိသဏ္ဌာနဘူတံ။ ဝိသုံ ဝစနံ ပန နေသံ တထာဘူတာနံ အတထာဘူတာနဉ္စ အာပေါဓာတုဝဏ္ဏာယတနာနံ ယ
ထာဝုတ္တေ မံသပိဏ္ဍေ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ။ သမ္ဘဝဿ စတုဓာတုနိဿိတေဟိ သဟ ဝုတ္တဿ ဓာတုတ္တယနိဿိ
တတာ ယောဇေတဗ္ဗာ။ **ဒိဋ္ဌိမဏ္ဍလေ**တိ အဘိမုခံ ဋ္ဌိတာနံ ပဋိဗိမ္ဗပညာယနဋ္ဌာနဘူတေ စက္ခုသညိတာယ ဒိဋ္ဌိယာ ပဝ
တ္တိဋ္ဌာနဘူတေ မဏ္ဍလေ။ **သန္နိဝိဋ္ဌ**န္တိ ဧတေန စက္ခုပသာဒဿ အနေကကလာပဂတဘာဝေ ဒဿိတော။ တထာ
ဟိ သော သတ္တ အက္ခိပဋလာနိ အဘိဗျာပေတွာ ဝတ္တတိ။ ယသ္မာ သော သတ္တ အက္ခိပဋလာနိ ဗျာပေတွာ ဌိတေ
ဟိ အတ္တနော နိဿယဘူတေဟိ ကတူပကာရံ တံနိဿိတေဟေဝ အာယုဝဏ္ဏာဒီဟိ အနုပာလိတပရိဝါရိတံ တိသန္တတိ
ရူပသမုဋ္ဌာပကေဟိ ဥတုစိတ္တာဟာရေဟိ ဥပတ္ထမ္ဘိယမာနံ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ။ **ရူပဒဿနသမတ္ထ**န္တိ အတ္တာနံ
နိဿာယ ပဝတ္တဝိညာဏဿ ဝသေန ရူပါယတနဒဿနသမတ္ထံ။ **ဝိတ္ထာရကထာ**တိ တဿ စက္ခုနော သောတာဒီန
ဉ္စ ဟေတုပစ္စယာဒိဝသေန စေဝ လက္ခဏာဒိဝသေန စ ဝိတ္ထာရကထာ။

သမ္မသနစာရစိတ္တန္တိ ဝိပဿနာယ ပဝတ္တိဋ္ဌာနဘူတံ ဝိပဿိတဗ္ဗံ စိတ္တံ။ ကေစိ “ဝိပဿနုပဂတကိရိ
ယမယစိတ္တ”န္တိ ဝဒန္တိ, တံ တေသံ မတိမတ္တံ။ တီဏိ လက္ခဏာနိ ဒဿေတွာ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ
အရဟတ္တဿ ဟာပနဝသေန ဒေသနာယ ပဝတ္တတ္တာ။

အဇ္ဈတ္တာနိစ္စသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-၃. အဇ္ဈတ္တဒုက္ခသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂-၃. **ဒွေဝ လက္ခဏာနီ**တိ ဒုက္ခာနတ္တလက္ခဏာနိ။ **ဧကံ လက္ခဏ** န္တိ အနတ္တလက္ခဏံ။ **သေသာနီ**တိ ဝုတ္တာဝသေသာနိ လက္ခဏာနိ။ **တေဟီ**တိ ယေဟိ ဒုတိယတတိယာနိ သုတ္တာနိ ဒေသိတာနိ, တေဟိ။ **သလ္လက္ခိတာနီ** တိ သမ္မဒေဝ ဥပဓာရိတာနိ။ **တွေကေနာ** တိ ဒွိန္နံ ဧကေသ္ဝေ တ လက္ခဏသ္သ ကထနေန။

အဇ္ဈတ္တဒုက္ခသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-၆. ဗာဟိရာနိစ္စသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၄-၆. **ဝုတ္တသဒိသောတ** တိ ''ဒွေဝ လက္ခဏာနီ''တိအာဒိနာ ဝုတ္တသဒိသော ဧဝ။ **နယော**တိ အတိဒေသနယော။

ဗာဟိရာနိစ္စသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-၁၂. အဇ္ဈတ္တာနိစ္စာတီတာနာဂတသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၇-၁၂. **သလ္လက္ခေတ္ဝာတ** တိ အတီတာနာဂတာနံ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ကပဟသ္သ ဒုဋ္ဌဟတာယ သလ္လက္ခေတ္ဝာ။ **ပစ္စုပ္ပန္နေသု** ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ဗလဝတာ တဏှာဒိကပယောန ဝိပသ္သနာဝီထိ ပဋိဟဒေတုံ **ကိလမန္တာနံ** ဝိနေယ္ယာနံ **ဝသေန**။

အဇ္ဈတ္တာနိစ္စာတီတာနာဂတသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အနိစ္စဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ယမကဝဂ္ဂေါ

၁-၄. ပဌမပုဗ္ဗေသမ္ဗောဓသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၃-၁၆. ဒွိသုပိ သုတ္တေသု အာယတနာနံ ဝသေန ဒေသနာ ဧကရသာတတိ **''ပဌမဒုတိယေသူ''**တိ ဧကဇ္ဈံ ပဒုဒ္ဓရော ကတော။ အာဟိတော အဟံမာနော ဧတ္ထာတိ အတ္တာ, အတ္တဘာဝေါ။ အတ္တာနမဓိ အဇ္ဈတ္တံ, တပ္ပရိယာပန္နတ္တာ တတ္ထ ဘဝါနိ အဇ္ဈတ္တိကာနိ, တေသံ **အဇ္ဈတ္တိကာနံ**။ အဇ္ဈတ္တဥ နာမ အဇ္ဈတ္တဇ္ဈတ္တံ , နိယကဇ္ဈတ္တံ, ဂေစရဇ္ဈတ္တံ, ဝိသယဇ္ဈတ္တန္တိ စတုဗ္ဗိဓံ။ တတ္ထ အဇ္ဈတ္တဇ္ဈတ္တံ အဇ္ဈတ္တေ ဘဝန္တိ အဇ္ဈတ္တိကန္တိ အာဟ **''အဇ္ဈတ္တဇ္ဈတ္တဝသေန အဇ္ဈတ္တိကာန''** န္တိ။ တေသံ စက္ခာဒီနံ အဇ္ဈတ္တေသုပိ အဇ္ဈတ္တိကဘာဝေ အဓိကသိနေဟဝတ္ထုတာယာတိ အာဟ **''ဆန္ဒရာဂသ္သ အဓိမတ္တဗလဝတာယာ''** တိ။ ဣာအနိ တတ္ထ တမတ္ထံ ပဋိယောဂိနာ သဒ္ဓိံ ဥအာဟရဏဝသေန ဒဿေန္တော **''မနုဿာနံ ဟီ''** တိအာဒိမာဟ။ တံ ဥတ္တာနမေဝ။ **ဗာဟိရာနီ**တိ အဇ္ဈတ္တိကတော ဗဟိ ဘဝါနိ။

ပဌမပုဗ္ဗေသမ္ဗောဓသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-၆. ပဌမနောစေအဿာဒသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၇-၁၈. **နိက္ခန္တာ** တိ လောကတော နိက္ခန္တာ။ ဝိသံယုတ္တာ သံယောဂဟေတူနံ ကိလေသာနံ ပဟီနတ္တာ **နော သံယုတ္တာ။ နော အဓိမုတ္တာ**တိ န ဥဿုက္ကဇာတာ။ **ဝိမရိယာဒီ။ပေ.။ စေတသာ**တိ ဝိဂတကိလေသဝဋ္ဋမရိယာဒတာယ နိမ္မရိယာဒီကတေန စိတ္တေန။ **စတုသစ္စမေဝ ကထိတံ** စက္ခာဒီနံ အဿာဒာဒိနော ကထိတတ္တာ။

ပဌမနောစေအဿ္သာဒသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-၁၀. ပဌမာဘိနန္ဒသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၉-၂၂. ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋမေဝ ကထိတံ အဘိနန္ဒနာနံ ဥပ္ပာဒနိရောဓာနဉ္စ ဝသေန ဒေသနာယ ပဝတ္တတ္တာ။ **အနုပုဗ္ဗကထာ**တိ အာဒိတော ပဌာယ ပဒတ္ထဝဏ္ဏနာ။ **နေသ**န္တိ သုတ္တာနံ။

ပဌမာဘိနန္ဒသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ယမကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. သဗ္ဗဝဂ္ဂေါ

၁. သဗ္ဗသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃. သဗ္ဗ-သဒ္ဒေါ ပကရဏဝသေန ကတ္ထစိ သပ္ပဒေသေပိ ပဝတ္တတီတိ တတော နိဝတ္တနတ္ထံ အနဝသေသဝိသယေန သဗ္ဗ-သဒ္ဒေန ဝိသေသေတွာ ဝုတ္တံ **"သဗ္ဗသဗ္ဗ"**န္တိ, သဗ္ဗမေဝ ဟုတွာ သဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ အာယတနဘာဝံ သဗ္ဗံ **အာယတနသဗ္ဗံ,** သေသဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။

တဿ အဝိသယာဘာဝတော **န အဒ္ဒိဋ္ဌမိဓတ္ထိ ကိဉ္စိ** တိ။ **ဉာဏ**တိ နိပါတမတ္တံ, ဉာဓ တ သဒေဝကေ လောကေ, ဒဿနဘူတေန ဉာဏေန အဒိဋ္ဌံ နာမ ကိဉ္စိ နတ္ထီတိ အတ္ထော။ ယဒိ ဧဝံ အနုမာနဝိသယံ နု ခော ကထန္တိ အာဟ **"အထော အဝိညာတ"**န္တိ။ အညေသံ အပစ္စက္ခမ္ပိ အဝိညာတံ တဿ ကိဉ္စိ နတ္ထီတိ အဒိဋ္ဌံ အဝိညာတံ နတ္ထိ။ ပစ္စုပ္ပန္နံ အတီတမေဝ ဧဉ္စယံ ဂဟိတံ, အနာဂတံ နု ခော ကထန္တိ အာဟ – **"အဇာနိတဗ္ဗ"** န္တိ, တဿ ကိဉ္စိ နတ္ထီတိ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓော။ ဇာနိတုံ ဉာတုံ အသက္ကုဏေယျံ နာမ တဿ ကိဉ္စိ နတ္ထီတိ ဒဿေန္တော အာဟ **"သဗ္ဗံ အဘိညာသီ"**တိအာဒိ။

သကလဿ သက္ကာယဓမ္မဿ ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ **သက္ကာယသဗ္ဗံ။ သဗ္ဗဓမ္မေသု** တိ ပဉ္စန္နံ ဒွါရာနံ အာရမ္မဏဘူတေသု သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု။ ယသ္မာ ဆသုပိ အာရမ္မဏေသု ဂဟိတေသု ပဒေသသဗ္ဗံ နာမ န ဟောတိ, တသ္မာ **"ပဉ္စာရမ္မဏမတ္တ"** န္တိ ဝုတ္တံ။ ပဒေသသဗ္ဗံ သက္ကာယသဗ္ဗံ န ပာပုဏာတိ တဿ တေဘူမကဓမ္မေသု ဧကဒေသသ္သ အသင်္ဂဟဏတော။ သက္ကာယသဗ္ဗံ အာယတနသဗ္ဗံ န ပာပုဏာတိ လောကုတ္တရဓမ္မာနံ အသင်္ဂဏှနတော။ အာယတနသဗ္ဗံ သဗ္ဗသဗ္ဗံ န ပာပုဏာတိ။ ယသ္မာ အာယတနသဗ္ဗေန စတုဘူမကဓမ္မာဝ ပရိဂ္ဂဟိတာ, န လက္ခဏပညတ္တိယော, ယသ္မာ သဗ္ဗသဗ္ဗံ ဒဿေန္တော ဗုဒ္ဓဉာဏဝိသယော ဒဿိတော, တသ္မာ ''သဗ္ဗသဗ္ဗံ န ပာပုဏာတီ''တိ ဧတ္တာပိ **"ကသ္မာ။ပေ။ နတ္ထိတာယာ"** တိ သဗ္ဗံ ဉာတာရမ္မဏေနေဝ ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနံ ကတံ။ ''အာယတနသဗ္ဗေပိ ဉာဓ ဝိပဿနုပဂဓမ္မာဝ ဂဟေတဗ္ဗာ အဘိညေယျနိဒ္ဒေသဝသေနပိ သမ္မသနစာရဿေဝ ဉာဓိတတ္တာ''တိ ဝဒန္တိ။

ပဋိက္ခိပိတွာ တိ ''ဉာဒံ သဗ္ဗံ နာမ န ဟောတီ''တိ ဧဝံ ပဋိက္ခိပိတွာ။ **တဿ** တိ ''အညံ သဗ္ဗံ ပညာပေဿာမီ''တိ ဝဒန္တဿ။ **တစာယ ဝတ္ထုဗ္ဗဝတ္ထုမတ္တကမေဝ** တိ ဝဉ္စာပုတ္တဂဂနကုသုမာဒိတစာ ဝိယ ဧတဿ တစာယ ကေဝလံ ဝတ္ထုဗ္ဗဝတ္ထုကမေဝ ဘဝေယျ, န အတ္ထော, ဝစနမတ္တကမေဝတိ အတ္ထော ။ **အတိက္ကမိတွာ** တိ အနာမသိတွာ အဂ္ဂဟေတွာ။ **တံ ကိဿ ဟေတု** တိ ဝိဃာတာပဇ္ဇနံ ကေန ဟေတုနာ။ **ယထာ တံ အဝိသယသ္မိ** န္တိ ယထာ အညောပိ ကောစိ အဝိသယေ တယမန္တော, ဧဝန္တိ အတ္ထော။ အဋ္ဌကထာယံ ပန ယသ္မာ ဟဋ္ဌိယံ ''တံ ကိဿ ဟေတု''တိ ဝုတ္တကာရဏမေဝ ဥပနယနဝသေန ဒဿေတုံ **"ယထာ တ"**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ကာရဏောပနယနဉ္စ ကာရဏမေဝတိ **"ယထာတိ ကာရဏဝစန"**န္တိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေနေတဟ **"ဧဝံ ဉာမသ္မိမ္ပိ အဝိသယေ"** တိ အာဒိ။

သဗ္ဗာသဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ပဟာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄. **သဗ္ဗာသဝာ** တိ ဒုတိယာရမ္မဏောဟိ သဒ္ဓိံ ဒုတိယပဗ္ဗဝတ္တဿ။ **ပဟာနာယာ**တိ တပ္ပဋိပက္ခဆန္ဒရာဂပဟာနဝသေန ပဇဟနာယ။ **စက္ခုသမ္ဗုဿ** န္တိ စက္ခုသမ္ဖဿိတိဖဿံ။ **မူလပစ္စယ**န္တိ မူလဘူတံ ပစ္စယံ ကတ္ဝာ, သဟဇာတဝေဒနာယ စက္ခုသမ္ဖဿပစ္စယဘာဝေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ **ဧသေဝ နယော**တိ အပဒေသေန ''သောတသမ္ဖဿံ မူလပစ္စယံ ကတ္ဝာ''တိအာဒိနာ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ **မနော**တိ ဘဝင်္ဂစိတ္တံ မနောဒွာရဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ **အာရမ္မဏ**န္တိ ဓမ္မာရမ္မဏံ။ **သဟာဝဇ္ဇနကဇဝန** န္တိ သဟမနောဒွာရာဝဇ္ဇနကံ ဇဝနံ။ တံပုဗ္ဗကတ္တာ မနောဝိညာဏဖဿသဝေဒနာနံ မူလပစ္စယဘူတာ သဗ္ဗေသမ္ပိ စက္ခုဒွာရာဒီသု ဝုတ္တိတ္တာ တဒနုရူပတော **''ဘဝင်္ဂသဟဇာတော သမ္ဖဿော''**တိ ဝုတ္တံ။ **သဟာဝဇ္ဇနဝေဒနာယ ဇဝနဝေဒနာ** ''ဝေဒယိတ''န္တိ အဓိပ္ပေတာ, **ဘဝင်္ဂသမ္ပယုတ္တာယ ပန** ဝေဒနာယ ဂဟဏေ **ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ ဘဝင်္ဂတော အမောစေတ္ဝာ** ဘဝင်္ဂစိတ္တေန သဒ္ဓိံယေဝ အာဝဇ္ဇနံ ဂဟေတ္ဝာ မနောဒွာရာဝဇ္ဇနံ **ဘဝင်္ဂံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယာ ပနေတ္ထ ဒေသနာ** တိ ယာ ဧတ္ထ ''ပဟာနာယာ''တိအာဒိနာ ပဝတ္တ ဒေသနာ သတ္တာ အနုသိဋ္ဌိ အာဏာ။ **အယံ ပဏ္ဏတ္တိ နာမ** တဿ တဿ အတ္ထဿ ပကာရတော ဉာပနတော။ ဧတ္ထ သဗ္ဗဂ္ဂဟဏေန သဗ္ဗေ သဘာဝဓမ္မာ ဂဟိတာ, ပညတ္တိ ပန ကတမာတိ ဝိစာရဏာယ တံ ဒဿေတုံ **''ယာ ပနေတ္ထာ''**တိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပဟာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. အဘိညာပရိညာပဟာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅. **အဘိညာ**တိ အဘိညာယ။ ယ-ကာရလောပဝသေနာယံ နိဒ္ဒေသော ''သယံ အဘိညာ''တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၂၈, ၄၀၅; မ. နိ. ၁.၁၅၄) ဝိယ, တထာ ''ပရိညာ''တိ ဧတ္ထာပိ။ **သဗ္ဗ**န္တိ အာယတနသဗ္ဗံ။ တဉှိ အဘိညေယျံ။ **အဘိဇာနိတ္ဝာ**တိ အဘိညာယ ဇာနိတ္ဝာ။ **ပရိဇာနိတ္ဝာ**တိ တီရဏပရိညာယ အနိစ္စာဒိတော ပရိဇာနိတ္ဝာ။ **ပဇဟနတ္ထာယာ** တိ ပဟာနပရိညာယ အနဝသေသတော ပဇဟနာယ။

အဘိညာပရိညာပဟာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ပဌမအပရိဇာနနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆. ''အဘိဇာန''န္တိအာဒိနာ ဧတ္ထ ဘဂဝတ ပဌမံ ကဏှပက္ခံ ဒဿေတ္ဝာ သုက္ကပက္ခံ ဒဿေတိ ဝေနေယျဇ္ဈာသယဝသေန။ တေနေတ္ထ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ကထိတံ။

ပဌမအပရိဇာနနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဒုတိယအပရိဇာနနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၇. စက္ခုဝိညာဏဝိညာတဗ္ဗဓမ္မော နာမ ရူပာယတနမေဝတိ အာဟ **''ဟေဋ္ဌာ ဂဟိတရူပမေဝ''** တိ။ **ဣဓ အနာဟဋဂဟိတံ** ''စက္ခုဝိညာဏဝိညာတဗ္ဗာ ဓမ္မာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ။ **ဟေဋ္ဌာ အာဟဋဂဟိတမ္ပိ အနာဟဋဂဟိတမေဝ** ''ယေ စ ရူပာ''တိ အနဝသေသတော ဝုတ္တတ္တာ။ **တေ ဟိ** ဝေဒနာသညာသင်္ခါရက္ခန္ဓာ **သဟ စက္ခုဝိညာဏေန ဝိညာတဗ္ဗတ္တာ**။ တထာ ဟိ စက္ခုဝိညာဏံ တေဟိ ကေဟုပ္ပာဒံ ကေဝတ္ထုကံ ကေနိရောဓံ ကောရမ္မဏမေဝ။ **သေသပဒေသူ**တိ သေသေသု ''ယဉ္စ သောတံ ယေ စ သဒ္ဒာ''တိအာဒိနာ အာဂတေသု ကဏှပက္ခေ ပဉ္စသု, သုက္ကပက္ခေ ဆသုပိ ပဒေသု။ **ဧသေဝ နယော**တိ ယွာယံ ''ဟေဋ္ဌာ ဂဟိတရူပမေဝ ဂဏှိတ္ဝာ''တိ အတ္ထော ဝုတ္တော။ ဧသော ဧဝ တတ္ထာပိ အတ္ထဝဏ္ဏနာနယော။

ဒုတိယအပရိဇာနနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. အာဒိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၈. ဂယာနာမိကာယ နဒိယာ အဝိဒူရေ ပဝတ္တော ကမော ဂယာ နာမ, တသ္မံ **ဂယာယံ ဝိဟရတီ**တိ သမီပတ္ထေ စေ တံ ဘုမ္မဝစနံ။ ဂယာကမသ္သ ဟိ အာသန္နေ ဂယာသီသနာမကေ ပိဋ္ဌိပာသာဏေ ဘဂဝါ တဒါ ဝိဟာသိ။ တေနာဟ **"ဘဂဝါ တတ္ထ ဝိဟရတီ"**တိ။

တတြာ တိ "ဘိက္ခူ အာမန္တေသီ"တိ ယေ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ, ယထာ စာယံ ဒေသနာ တေသံ သပ္ပာယာ ဇာတာ, တတ္ထ တသ္မိံ အတ္ထုဒ္ဓဝယေ ဝိဘာဝေတဗ္ဗေ **အယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ** သမုဒာဂမတော ပဋ္ဌာယ အနုပဋ္ဌိဟဋ္ဌိကထာ။ **ဣတောတိ** ဣမသ္မာ ကပ္ပတော။ **ကိရာ**တိ အနုသ္သဝနတ္ထေ နိပါတော။ ဟရမိတာပရိဘာဝနာယ **ပရိဟာကဂတော။ ဉာဏေ**တိ ဗောဓိဉာဏေ။ **ကနိဋ္ဌပုတ္တော** ဝေမာတိကဘာတာ ဘဂဝတော။ **ဝေဠုဘိတ္တိကုဋိကာဟိ ပရိက္ခိပိတွာ** ဇဟိတ္ဝာ, အနွော ပန ပဋ္ဌသာဏီဟိ။

သဗ္ဗေသံ သတ္တာနံ။ **ပုညစေတနံ အန္တော** အဗ္ဘန္တရေ **ပဝေသေတိ**။ ဘဂဝတပိ တသ္သ ပုတ္တောတိ ကတွာ **"အညေ တယော ပုတ္တာ"** တိ ဝုတ္တံ။ **အဝိပ္ပကိရိတွာ** တိ ပရာဇယေန အဝိပ္ပကိရိယ အပလာယိတွာ။ **ပိဒဟီ**တိ အတုံ န သက္ကောမိတိ တထာ အကာသိ။ **သစ္စတဒိတာယ ဂဏှဟိသူ** တိ ရာဇကုလသ္သ သစ္စတဒိတာယ အတ္တနော ဝရံ ဂဏှဟိသု။

ဝိနိဝတ္တိတု န္တိ ပဋိညာယ နိဝတ္တိတုံ။ **အန္တရာ** တိ တုမ္ဟေဟိ ပရိစ္ဆိန္နကာလသ္သ အန္တရာ ဧဝ မတာ။ အဋ္ဌ ဝိသတိဟတ္ထဋ္ဌာနံ **ဥသဘံ** နာမ။ **ဥသဘေ** အဋ္ဌဝိသတိဟတ္ထပ္ပမာဏေ ဌာနေ။ **အနဂ္ဃေ ဗ္ဗဝဋ္ဌော** တိ ပသုတော။

သောတိ ဘဂဝါ။ တထာရူပဉ္ဟိ ဗုဒ္ဓါနံ ဒေသနာဟဋ္ဌိဟာရိယံ, ယထာ ဒေသနာယ ဂဟိတော အတ္ထော ပစ္စက္ခတော ဝိဘူတော ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတိ။ တေနာဟ **"ဣမေသံ။ပေ။ ဒေသေဿာမိ"** တိ။ **သန္နိဋ္ဌာန** န္တိ စိရကာလပရိစိတာဒိတ္တ အဂ္ဂိကာနံ အာဒိတ္တပရိယာယဒေသနာဝ သပ္ပာယာတိ နိစ္ဆယမကာသိ။ **ပဒိတ္တ** န္တိ ပဒီပိတံ ကောဒသဟိ အဂ္ဂီဟိ ကေဇာလီဘူတံ။ တေနာဟ **"သမ္ပဇ္ဇလိတ"** န္တိ။ **ဒုက္ခလက္ခဏံ ကထိတံ** စက္ခာဒီနံ ကောဒသဟိ အဂ္ဂီဟိ အာဒိတ္တဘာဝေန ဒုက္ခမတာယ ဒုက္ခသ္သ ကထိတတ္တာ။

အာဒိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. အဒ္ဓဘူတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၉. အဓိသဒ္ဒေန သမာနတ္ထော အဒ္ဓသဒ္ဒောတိ အာဟ **"အဒ္ဓဘူတန္တိ အဓိဘူတ"** န္တိအာဒိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

အဒ္ဓဘူတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. သမုဂ္ဃာတသာရုပ္ပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၀. မညိတံ နာမ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဟိ ဂဟေတဗ္ဗံ မညိတံ။ သဗ္ဗသ္မိံ မညိတန္တိ သဗ္ဗမညိတံ, တသ္သ သမုဂ္ဃာ တော သေတုဃာတော, တဒာဝဟံ **သဗ္ဗမညိတသမုဂ္ဃာတသာရုပ္ပံ** ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန "မညိတံ နာမ စက္ခာဒီသု ဧဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, နာညသ္မိ"န္တိ ဒုတိယနယော ဝုတ္တော။ **အနုစ္ဆဝိက** န္တိ အနုရူပံ အဝိလောမံ။ **ဣဓာ**တိ ဣဓေဝ သာသနေ အညတ္ထ တဒဘာဝတော။ "တဏှာ-မာနဒိဋ္ဌိမညိတာန"န္တိ ဝုတ္တံ မညိတတ္တယံ သပရသန္တာနေသု ပဋ္ဌိပက္ခဝသေန ယောဇေတွာ ဒဿေတုံ **"စက္ခုံ အဟန္တိ တ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ "စက္ခုံ အဟ"န္တိ ဣမိနာ အဇ္ဈတ္တဝိသယံ ဒိဋ္ဌိမညိ တဉ္စ ဒဿေတိ အတ္တာဘိနိဝေသာဟံကာရဒီပနတော။ "မမ"န္တိ ဣမိနာ တဏှာမညိတံ မာနမညိတမ္ပိ တ, ပရိဂ္ဂ ဟမုခေနပိ သေယျာဒိတော မာနုပ္ပဇ္ဇနတော။ သေသပဒဒွယေပိ ဣမိနာ နယေန မညိတဝိဘာဂေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အဟ**

န္တိ အတ္ထာဝ, သော စ စက္ခုသို့ တဒမိနဝုတ္တိတ္တာ ''ပရော''တိ န မညတိ။ **မမ ကိဥ္စနပလိဗောဓော စက္ခုသ္မိံ** သတိ လဗ္ဘနတော, အသတိ န မညတိ တထာမညိတဿ ပစ္စယဃာတတော။ သေသပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။

အဟံ စက္ခုတော နိဂ္ဂတော တိ ''အဟ''န္တိ ဝတ္တဗ္ဗော အယံ သတ္တော စက္ခုတော နိဂ္ဂတော တတ္ထ သုခုမာ ကာရေန ဥပလဗ္ဘနတော။ **မမ ကိဥ္စနပလိဗောဓော စက္ခုတော နိဂ္ဂတော** တသ္မိံ သတိ ဧဝ ဥပလဗ္ဘနတော ။ သေသဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ တတ္ထ **ပရော**တိ ပရော သတ္တော။ **မမ စက္ခူတိ န မညတိ** ယဿ တံ စက္ခု, တဿ ''အဟ''န္တိ ဝတ္တဗ္ဗဿေဝ အဘာဝတော။ **မမတ္တဘူတ**န္တိ မမ ကာရဏံ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဧဝမေတသ္မိံ သုတ္တေ စက္ခု ရူပ-စက္ခုဝိညာဏ-စက္ခုသမ္ဖဿ-သုခဒုက္ခာဒုက္ခမသုခဝသေန သတ္တ တရာ စက္ခုဒွတရေ, တထာ သောတဒွတရာဒီသူတိ ဆ သတ္တကာ ဒွေဝစတ္တာလီသ။ ပုန သက္ကာယဝသေန ''သဗ္ဗံ န မညတီ''တိအာဒိနာ ဝုတ္တံ, တေန တေစတ္တာလီသ။ ပုန တေဘူမကဝဋ္ဋံ ''လောကော''တိ ဂဟေတွာ ''န ကိဉ္စိ လောကေ ဥပာဒိယတီ''တိ ဝုတ္တံ, တေန စတုစတ္တာလီသ ဟောန္တိ။ ဧဝံ သဗ္ဗထာပိ **စတုစတ္တာလီသာယ ဌာနေသု အရဟတ္တံ ပာပေတွာ ဝိပဿနာ ကထိတာ** တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ''စတုစတ္တာလီသာဓိကသတေသူ''တိ ကေသုစိ ပောတ္ထကေသု လိခန္တိ, သာ စ ပမာဒလေခါ။

သမုဂ္ဃာတသာရုပ္ပသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ပဌမသမုဂ္ဃာတသပ္ပာယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၁. ဥပကာရဘူတာ တအာဝဟတ္တာ။ **တတော**တိ မညိတာကာရတော။ **တန္တိ** မညနာဝတ္တံ။ **အညေနာကာရေနာ**တိ ယထာ မညတိ အနိစ္စာဒိအာကာရတော, အညေန အနိစ္စာဒိနာ အာကာရေန ဟောတိ။ **အညထာဘာဝံ ဝိပရိဏာမန္တိ** ဥပ္ပာဒဝယတာယ အညထာဘာဝံ ဇရာယ မရဏေန စ ဒွေဝဓာ ဝိပရိဏာမေတဗ္ဗံ။ တံ **ဥပဂမနေန အညထာဘာဝီ,** ဧဝံဘူတော **ဟုတွာပိ** ဇီရဏာဘိဇ္ဇနသဘာဝေသု။ **ဘဝေသု သတ္တော လောကော** ဥပရိပိ **ဘဝံယေဝ အဘိနန္ဒတိ။ ဟေဋ္ဌာ ဂဟိတ မေဝ သင်္ကမိတွာ**တိ ''စက္ခုံ န မညတီ''တိအာဒိနာ ဟေဋ္ဌာ ဂဟိတမေဝ ခန္ဓာတုအာယတနာတိ ခန္ဓာဒိပရိယာယေန ဧကေတော ဂဟေတွာ ပုနပိ မညနာဝတ္တံ ဒဿေတိ။ အဝသာနေ ''တတော တံ ဟောတီ''တိ ဝုတ္တပဒေန သဒ္ဓိံ သဗ္ဗ တရေသု အဋ္ဌ အဋ္ဌ ဟောန္တီတိ **''အဋ္ဌစတ္တာလီသာယ ဌာနေသူ''** တိ ဝုတ္တံ။

ပဌမသမုဂ္ဃာတသပ္ပာယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဒုတိယသမုဂ္ဃာတသပ္ပာယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၂. ဒဿေတွာ တိ ဧတ္ထ လက္ခဏေ အယံ **တွာ**-သဒ္ဒော, ဟေတုမ္ဟိ တ။ အနာဒိသတ္တသန္တာနဂတကဟတ္တ ယလက္ခိတာ ဟိ သတ္တု, တိပရိဝဋ္ဋဒေသနာ တံနိမိတ္တံ ယာဝဒေဝ တပ္ပဟာနာယ ပဝတ္တိတဘာဝတော။ အရဟတ္တံ ပာ ပေတွာ ဝိပဿနာ ကထိတာတိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ **''သဟ ဝိပဿနာယ စတ္တာရောပိ မဂ္ဂာ ကထိတာ''** တိ။

ဒုတိယသမုဂ္ဃာတသပ္ပာယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သဗ္ဗဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဇာတိဓမ္မဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၃၃-၄၂. နိဗ္ဗတ္တနသဘာဝ န္တိ ဟေတုပစ္စယေဟိ ဥပ္ပဇ္ဇနသဘာဝံ။ ဥပ္ပာအနန္တရံ ဗုဒ္ဓိပ္ပတ္တိယာ **ဇီရဏ သဘာဝံ။** ယတ္ထ စက္ခာဒယော, တတ္ထေဝ ဝိသဘာဂသမုဋ္ဌာနလက္ခဏေန ဗျာဓိနော **ဥပ္ပတ္တိပစ္စယဘာဝေန ဗျ ာဓိသဘာဝံ။ မရဏသဘာဝ**န္တိ ဝိနာသသဘာဝံ။ **သောကသဘာဝ**န္တိ ဉာတိဗျသနာဒိနာ ဥယ္ဟမာနဒုက္ခသဘာဝံ။ **သံ ကိလေသိကသဘာဝ**န္တိ တဏှာဒိဝသေန သံကိလိဿနသဘာဝံ။

ဇာတိဓမ္မဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. သဗ္ဗအနိစ္စဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၃-၅၂. **ဉာတပရိညာ အာဂတာ** ဝိသယဝသေန တဗ္ဗိသယဿ ဓမ္မဿ ဇောတိတတ္တာ။ **ဣတရာ ဒွေဝ** တီရဏပဟာနပရိညာပိ အာဂတာ ဧဝေတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, တာသံ အဘိညေယျဓမ္မဝိသယတ္တာ ဉာဏဿ စ တီရဏပဟာနပရိညာသမ္ဘဝတော။ ပရိညေယျပဒေ တီရဏပရိညာဝ အာဂတာ, ပဟာတဗ္ဗပဒေ ပဟာနပရိညာဝ အာဂတာတိ ယောဇနာ။ **ဣတရာပိ ဒွေဝ ဂဟိတာယေဝ** တာဟိ ဝိနာ အတ္ထသိဒ္ဓိယာ အဘာဝတော။ **ပစ္စက္ခံ ကာတဗ္ဗံ** အာရမ္မဏတော အသမ္မောဟတော ပဋိဝိဇ္ဈနေန။ **အဝုတ္တာပိ ဂဟိတာယေဝ** ပရိဇာနနဿ ယာဝဒေဝ ပဟာနတ္ထတ္တာ။ ကေသဘာဝေန ဝိနာဘာဝတော **အနေကဂ္ဂဘာဝေါ**။ ဥပသဂ္ဂရောဂေန ဝိယ အဇ္ဈော ဇေ အဘိဟတသဗ္ဗတာ **ဥပဟတဘာဝေါ**။

သဗ္ဗအနိစ္စဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဌမော ပဏ္ဏာသကော။

၆. အဝိဇ္ဇာဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၅၃-၆၂. **စတူသု သစ္စေသု အညာဏံ** တပ္ပဋိစ္ဆာဒကသမ္မောဟော။ အဝိန္ဒိယံ ဝိန္ဒတိ, ဝိန္ဒိယံ န ဝိန္ဒတီတိ ကတွာ ဝိဇ္ဇာယ ပဋိပက္ခော၀ **အဝိဇ္ဇာ**။ ဝိဇ္ဇာယ ဥပ္ပန္နာယ အနဝသေသတော အဝိဇ္ဇာ ပဟီယတိ, တံ ဒဿေန္တော **"ဝိဇ္ဇာတိ အရဟတ္တမဂ္ဂဝိဇ္ဇာ"**တိ အာဟ။ န ကေဝလံ အနိစ္စာနုပဿနာဝသေနေဝ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ, အထ ခော ဣတရာနုပဿနာဝသေနပီတိ ဒဿေန္တော **"ဒုက္ခာ။ပေ။ ပဟီယတိယေဝ"** တိ အာဟ။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ ဥပရိသုတ္တန္တေ သန္ဓာယာဟ။ တတော အပရေပိ တံအတ္ထလက္ခဏဝသေန ကထိတသုတ္တန္တေပိ။ တာနိပိ ဟိ တထာ ဗုဇ္ဈနကပုဂ္ဂလာနမဇ္ဈာသယေန ဝုတ္တာနီတိ။

အဝိဇ္ဇာဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. မိဂဇာလဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမမိဂဇာလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၃. စက္ခုဝိညာဏံ ဒဿနကိစ္စန္တိ ဝုတ္တစက္ခုဝိညာဏေန ပဿိတဗ္ဗန္တိ အာဟ **"ဣဋ္ဌာရမ္မဏဘူတာ"** တိ။ **ကမနီယာ**တိ ကာမေတဗ္ဗာ။ မနံ အပ္ပာယန္တီတိ **မနာပာ**တိ အာဟ **"မနဝမုနကာ"** တိ။ ပိယာယိတဗ္ဗသဘာဝတ **ပိယရူပာ။ ကာမူပသံဟိတာ**တိ ကာမပဋိသံယုတ္တာ။ အာလမ္ဗိတဗ္ဗတာ ဇေဝ စေတ္ထ ဥပသံဟိတတာတိ **"အာရမ္မဏံ ကတွာ"**တိအာဒိမာဟ။ တဏှာဟာသဋ္ဌာတာ နန္ဒီ **တဏှာဟာနန္ဒီ,** န တုဋ္ဌိနန္ဒီယေဝ ''နန္ဒီ စရတီ''တိအာဒီသု ဝိယ။ **ကမန္တ္တ** န္တိ ကမသမီပံ။ **"အနုပစာရဋ္ဌာန"** န္တိ ဝတ္တ တံ ဒဿေတိ **"ယတ္ထာ"** တိအာဒိနာ။

ဧတ္တော တိ ယထာနီဟတေ ဟဌေ။ **"ဣမံ ဇော် ပရိယာယံ ဌပေတွာ"**တိ ဝုတ္တံ တဿ ''ပန္တာနီ''တိပဒေန သင်္ဂဟိတတ္တာ။ **အပ္ပသဒ္ဒာနိ အပ္ပနိဂ္ဃောသာနီ** တိ ဧတ္ထ **အပ္ပ**-သဒ္ဒော အဘာဝတ္ထော။

ပဌမမိဂဇာလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. သမိဒ္ဓိလောကပဉှာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၈. **အာယာစနသုတ္တတော ပဋ္ဌာယာ** တိ မိဂဇာလဝဂ္ဂေ ဒုတိယသုတ္တတော ပဋ္ဌာယ။ ပဌမသုတ္တေ ပန ဒုတိယကဝိဟာရာဒိဘာတေ ဝုတ္တောတိ။

သမိဒ္ဓိလောကပဉှာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဥပသေနအာသီဝိသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၉. **ဂဟေတွ္တာတိ** ဟရုပနသ္သ သိထိလကရဏေန ဝိမံသတော မောစေတွာ။ **လေဏဗ္ဘာယာယာ** တိ ပုရိမဒိသာယ လေဏဗ္ဘာယာယံ။ **ပတိတွ္တာတိ** လေဏဗ္ဘဒနတော ဘဿိတွာ။ **ဖုဋ္ဌဝိသော** တိ စတူသု အာသီဝိသေသု သော ဖုဋ္ဌဝိသော။ တေနာဟ **"တသ္မာ"** တိအာဒိ။ **ပရိယာဒိယမာနမေတာတိ** ခေပေန္တမေဝ, ဝိနာသေန္တမေတာတိ အတ္ထော။ **ယထာ ပရိစ္ဆေဒေနာတိ** အတ္တနော ဝိသပရိစ္ဆေဒအနုရူပံ။ **အညထာဘာဝန္တိ** ဝမုဘာတဒိပကတိဇဟနံ။ **သဘာဝဝိဂမောတိ** ဝိနာသော။

ဥပသေနအာသီဝိသသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဥပဝါဏသန္ဒိဋ္ဌိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၀. **ရူပံ ပဋိသံဝိဒိတံ ကရောတိ** ဉာတပရိညာဝသေန။ **ရူပရာဂန္တိ** နီလာဒိဘေဒေ ရူပဓမ္မေ ရာဂံ။ **ပဋိသံဝိဒိတံ ကရောတိ** "အယံ မေ ရာဂေ အပ္ပဟီနော"တိ။ ဧတေန သေက္ခာနံ ပစ္စဝေက္ခဏာ ကထိတာ။ တေန ဝုတ္တံ "ဧဝမ္ပိ ခေါ, ဥပဝါဏ, သန္ဒိဋ္ဌိကော ဓမ္မော ဟောတီ"တိအာဒိ။ **ရူပရာဂံ ပဋိသံဝိဒိတံ ကရောတိ** "နတ္ထိ မေ အဇ္ဈတ္တံ ရူပေသု ရာဂေ"တိ ပဇာနာတိ။ အသေက္ခာနံ ဟာယံ ပစ္စဝေက္ခဏာ။

ဥပဝါဏသန္ဒိဋ္ဌိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ပဌမဆဖဿာယတနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၁. **ဖဿာကရာန** န္တိ ဆန္နံ ဖဿာနံ အာကရာနံ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနာနံ, စက္ခာဒီနန္တိ အတ္ထော။ **နဋ္ဌော နာမ အဟန္တိ ဝဒတိ,** ယော ဆန္နံ ဖဿာယတနာနံ သမုဒယာဒိံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, သော ဝုသိတဝ, ဣတရော အဝုသိတဝ အဟဋ္ဌ တာဒိသောတိ။ **အယမေတာတိ** အယံ စက္ခုသ္မိံ "နေတံ မမာ"တိအာဒိနာ တိဏ္ဏံ ကဟာနံ အဘာဝေ ဝေ။

ပဌမဆဖဿာယတနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဒုတိယဆဖဿာယတနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၂. **အပုနဗ္ဘဝေ** တိ ပုနဗ္ဘဝာဘာဝေ။

၁၁. တတိယဆဖဿာယတနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၃. **ပနဿသ** န္တိ ဇေကံသေန နဋ္ဌောတိ အယမေတ္ထ အတ္ထောတိ အာဟ **"အတိနဋ္ဌော"** တိ, ဓုရတော ဝေ နဋ္ဌော နဋ္ဌောတိ အတ္ထော။

တတိယဆဖဿာယတနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မိဂဇာလဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဂိလာနဝဂ္ဂေ

၁-၅. ပဌမဂိလာနသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၇၄-၇၈. **အပ္ပညာတောတိ** နာမကေတ္တတော စေဝ သီလာဒိဂုဏေဟိ စ အပ္ပညာတော အဝိဿုတော။ ထေရမဇ္ဈိမဘာဝံ အပ္ပတ္တတာယ **နဝေ**။

ပဌမဂိလာနသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဒုတိယအဝိဇ္ဇာပဟာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၀. အနိစ္စာဒိဝသေန အဘိနိဝိသနံ **အဘိနိဝေသော,** သော ဧဝ ဓမ္မသဘာဝံ အတိက္ကမိတွာ ပရတော အာမသန တော **ပရာမာသော,** သော ဧဝ **ကဟော**။ တေန အဘိနိဝေသပရာမာသဂ္ဂါဟေန **ဂဏှာတိ န ယုတ္တာ** အနိစ္စာဒိသဘာဝ တ္တာ။ သင်္ခါရာ ဧဝ ပဝတ္တိယာ ကာရဏဘာဝတော **သင်္ခာရနိမိတ္တာနိ** ။ ယော သင်္ခါရေသု အပရိညာတာဘိနိဝေသေန ပသ္သိတဗ္ဗော အတ္တာကာရော, သော န ဟောတီတိ အညော အနတ္တာကာရော, **တတော အညတော ပဿတိ။ ပရိ ညာတာဘိနိဝေသော**တိ တီရဏပရိညာယ ပရိစ္ဆိန္န ဉာတမိစ္ဆာဘိနိဝေသော။ **ပရိညာတာဘိနိဝေသော**တိ တ ပရိညာတဝိပ ဿနာဘိနိဝေသော။ **ဝိပဿနာ** တိ အရူပသတ္တကဝသေန ဝိပဿနာယ ပရိဇာနိတဗ္ဗာ။

ဒုတိယအဝိဇ္ဇာပဟာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. သမ္ဗဟုလဘိက္ခုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၁. **ကေဝလန္တိ** ဣတရလက္ခဏေဟိ အတေမိဿံ။

၁၀. ဖဂ္ဂုနပဥှာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၃. တဏှာယ ပဟီနာယ ဒိဋ္ဌိမာနာပိ ပဟီနာ ဧဝါတိ **"တဏှာပပဉ္စဿ ဆိန္နတ္တာ ဆိန္နပပဉ္စေ"** တိ ဝုတ္တံ။ ဒုတိယပဒေပိ ဧသေဝ နယော။ ဣမေ သတ္တတေဟာရော စက္ခာဒီသု ဝိဇ္ဇမာနေသု ဧဝ ဟောတိ, တသ္မာ ပရိနိဗ္ဗုတာန ဥ တေဟာရော စက္ခာဒီသု သန္နိဿယေနေဝ, နာညထာတိ **အတိက္ကန္တဗုဒ္ဓေဟိ ပရိဟရိတာနိ စက္ခုသောတာဒီနိ ပုစ္ဆာမီတိ ပုစ္ဆတိ** "အတ္ထိ နု ခော ဘန္တေ"တိအာဒိနာ။ **စက္ခုသောတာဒိဝဋ္ဋံ** ဝဋ္ဋေ ပဝတ္တေယျ။

ဖဂ္ဂုနပဥှာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဂိလာနဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဆန္နဝဂ္ဂေ

၁. ပလောကဓမ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၄. **အနိစ္စလက္ခဏမေဝ ကထိတံ,** တဥ္စ ပရိယာယေန, အနိစ္စလက္ခဏေ ကထိတေ ဣတရလက္ခဏာနိ ကထိတာနေ ဝ ဟောန္တိ ဗျဘိစာရဘာဝတော။

၂. သုညတလောကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၅. အတ္တနော ဣဒန္တိ **အတ္တနိယန္တိ** အာဟ **"အတ္တနော သန္တကေနာ"** တိ။

၃. သံခိတ္တဓမ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၆. **ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗ** န္တိ ခန္ဓိယဝဂ္ဂေ ခန္ဓဝသေန အာဂတံ, ဣဓ အာယတနဝသေနာတိ အယမေဝ ဝိ သေသော။

၄. ဆန္နသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၇. သဗ္ဗနိမိတ္တေဟိ ပဋိသလ္လီယတိ ဧတေနာတိ **ပဋိသလ္လာနံ,** ဖလသမာပတ္တိ။ **ဇီဝိတဟာရကသတ္တံ** ဇီဝိတ ဿ ဟရဏတော, သတ္တာနဉ္စ သသနတော ဟိံသနတော ။ **ပရိစရိတော**တိ ပယိရုပာသိတော။ တေန ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပ ဇ္ဇိတ္တံ ဒီပေတိ။

အနုပဝဇ္ဇ န္တိ ပရေဟိ န ဥပဝဒိတဗ္ဗံ။ တံ ပနေတ္ထ အာယတိံ အပ္ပဋိသန္ဓိဘာဝတော ဟောတီတိ အာဟ **“အပ္ပဝတ္တိက”**န္တိ။ “နေတံ မမာ”တိအာဒီနိ ဝဒန္တော **အရဟတ္တေ ပက္ခိပိတ္ွာ ကထေသိ။ ပုထုဇ္ဇနဘာဝမေဝ ဒီပေန္တော ဝဒတိ** အကတကိစ္စဘာဝဒီပနေန။ ကိဉ္စာပိ ထေရော ပုစ္ဆိတံ ပဉှံ အရဟတ္တေ ပက္ခိပိတ္ွာ ကထေသိ, “န သမနုပဿာမီ”တိ ပန ဝဒန္တော ကိဉ္စိ နိပ္ဖတ္တိံ န ကထေသိ, တသ္မာ “ကာဒမ္ပိ မနသိ ကာတဗ္ဗ”န္တိ ကာဒံ အာနေတ္ွာ သမ္ဗန္ဓော။

ကိလေသပဿဒ္ဓီ တိ ကိလေသပရိဠာဟဝူပသမော။ **ဘဝတ္တာယ** ပုန ဘဝတ္တာယ။ **အာလယနိကန္တိ ပရိယုဋ္ဌာနေ**တိ ဘဝန္တရေ အပေက္ခာသညိတေ အာလယေ နိကန္တိယာ စ ပရိယုဋ္ဌာနပ္ပတ္တိယာ။ **အသတိ** အဝိဇ္ဇမာနာယ။ ပဋိသန္ဓိဝသေန အညဘဝတော ဣဓာဂမနံ **အာဂတိ နာမ။ စုတိဝသေန ဂမန**န္တိ စဝနဝသေန ဣတော ဂတိ။ အနုရူပဂမနံ ဂတိ နာမ တဒုဘယံ န ဟောတိ။ စုတူပပာတော အပရာပရဘာဝနဝသေန **စုတိ,** ဥပပဇ္ဇနဝသေန **ဥပပာတော,** တဒုဘယမ္ပိ န ဟောတိ။ ဧဝံ ပန စုတူပပာတေ အသတိ **နေဝိဓ** န ဣဓ လောကေ။ **န ဟုရံ** န ပရလောကေ ဟောတိ။ တတော ဧဝ **န ဥဘယတ္ထ ဟောတိ။ အယမေဝ အန္တော** အယံ ဣဓလောကေ ပရလောကေ စ အဘာဝတေယေဝ ဒုက္ခဿ ပရိယောသာနံ။ **အယမေဝ**တိ ယထာဝုတ္တော ဧဝ – **ဧတ္တော** တေသမ္ပိ ဟဒ္ဓေ ပရမ္ပရာဂတော ပမာဏဘူတော **အတ္တော** ။

ယေ ပနာတိ သမ္မတဒိန္နော သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **အန္တရာဘဝံ ဣစ္ဆန္တိ** “ဧဝံ ဘဝေန ဘဝန္တရသမ္ဗန္ဓော ယုဇ္ဇေယျာ”တိ။ **နိရတ္ထကံ** အန္တရာဘဝဿ နာမ ကဿစိ အဘာဝတော။ စုတိက္ခန္ဓာနန္တရုပ္ပဟိ ပဋိသန္ဓိက္ခန္ဓာနံယေဝ ဟာတုဘာဝတော။ တေနာဟ **“အန္တရာဘဝဿ။ပေ။ ပဋိက္ခိတ္တောယေဝ”** တိ။ တတ္ထ **ဘာဝတေ**တိ အတ္ထိတာ။ **အဘိဓမ္မေ ကထာဝတ္ထုပ္ပကရဏေ** (ကထာ. ၅၀၅-၅၀၇) **ပဋိက္ခိတ္တောယေဝ** ။ ယဒိ ဧဝံ “အန္တရေနာ”တိ ဣဒံ ကထန္တိ အာဟ **“အန္တရေနာ”** တိအာဒိ။ ဝိကပ္ပတော အညံ **ဝိကပ္ပန္တရံ,** တဿ ဒီပနံ “အန္တရေနာ”တိ ဝစနံ။ န အန္တရာဘဝဒီပနံ တာဒိသဿ အနုပလဗ္ဘနတော ပယောဇနာဘာဝတော စ။ ယတ္ထ ဟိ ဝိဟာကဝိညာဏဿ ပစ္စယော, တတ္ထ ထဿ နိဿယဘူတဿ ဝတ္ထုဿ သဟဘာဝီနဉ္စ ခန္ဓာနံ သမ္ဘဝတော သဒ္ဓိံ အတ္တနော နိဿယေန ဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတေတတိ နာဿ ဥပ္ပတ္တိယာ ဒေသဒူရတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ “နေဝ ဣဓ န ဟုရ”န္တိ ဝုတ္တဒ္ွယတော အပရံ ဝိကပ္ပေန “န ဥဘယ”န္တိ, တတ္ထပိ န ဟောတိယေဝတတိ အဓိပ္ပာယော။ **“အန္တရေနာ”** တိ တ “ဝိနာ”တိ ဣမိနာ သမာနတ္ထော နိပါတော, တသ္မာ နေဝိဓ, န ဟုရံ, ဥဘယံ ဝိနာပိ နေတတိ အတ္ထော။

အာဟရိတိ ဆိန္နဝသေန ဂဏ္ဍာတိ။ တေနာဟ **“ကဏ္ဍနာဠံ ဆိန္ဒိ”** တိ။ **ပရိဂ္ဂဏ္ဍာတန္တော** တိ သမ္မသန္တော။ **ပရိနိဗ္ဗုတော** ဒီဃရတ္တံ ဝိပဿနာယံ ယုတ္တပယုတ္တဘာဝတော။ **“အနုပဝဇ္ဇံ ဆန္နေန ဘိက္ခုနာ သတ္ထံ အာဟရိတ”** န္တိ, **ကထေသီ**တိ အသေက္ခကာလေ ဗျာကရဏံ ဝိယ ကတ္ွာ ကထေသိ။

ဣမိနာတိ “ဥပဝဇ္ဇကုလာနီ”တိ ဣမိနာ ဝစနေန။ **ထေရော**တိ သာရိပုတ္တတ္ထေရော။ **ဧဝန္တိ** ဧဝံ ပုဗ္ဗကာလေသု သံသဋ္ဌဝိဟာရီ ဟုတ္ွာ ဌိတော ပစ္ဆာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိဿတီတိ အာသင်္ကန္တော ပုစ္ဆတိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

ဆန္နသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-၆. ပုဏ္ဏသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၈၈-၈၉. တန္တိ စက္ခုရူပဒ္ွယံ။ တေနာဟ **“စက္ခုဉ္စေဝ ရူပဉ္စ”** တိ။ **နန္ဒိသမုဒယာ** တိ နန္ဒိယာ သမုဒယတဏ္ဍာဟာယ သေသကာရဏေဟိ နန္ဒိယာ သမုဒိတိ သမောဓာနံ နန္ဒိသမုဒယော, တသ္မာ နန္ဒိသမုဒယာ။ တေနာဟ **“တဏှာယ သမောဓာနေနာ”**တိ။ ပဉ္စက္ခန္ဓသင်္ခာတဿ ဒုက္ခဿ သမောဓာနေန သမုဒိတိ ပဝတ္တိယေဝတတိ သဟ သမုဒယေန ဒုက္ခဿ ဒဿိတတ္တာ **“ဝဋ္ဋံ မတ္ထကံ ပာပေတ္ွာ”** တိ ဝုတ္တံ။ နိရောဓူပာယေန သဒ္ဓိံ နိရောဓဿ ဒဿိတတ္ွာ

တာ **“ဝိဝဋ္ဋ မတ္ထကံ ဟာပေတွာ”** တိ။ ပုစ္ဆာနုသန္ဓိအာဒီသု အညတရော န ဟောတီတိ အာဟ – **“ပါဋိယေက္ကော အနုသန္ဓိ”**တိ။

စဏ္ဍာ တိ ကောဓနာ။ **ဒုဋ္ဌာ** တိ ဒောသဝန္တောတိ အတ္ထော။ **ကိဗ္ဗိသာ** တိ ပါပါ။ **ကက္ခဠာ** တိ အရုဏာ။ **ဃဋ္ဋိကမုဂ္ဂရေနာ**တိ ကေသိမ္ပိ ပက္ခေ ဃဋ္ဋိကံ ဒဿေတွာ ကတေန ရဿဒဏ္ဍကေန။ သတ္တာနံ သသနတော သတ္ထံ, တတော ဝေ ဇီဝိတဿ ဟာရဏတော ဟာရကဉ္စာတိ **သတ္ထဟာရကံ။ ဣန္ဒြိယသံဝရော “ဒမော”တိ ဝုတ္တော** မနစ္ဆဋ္ဌာနံ ဣန္ဒြိယာနံ ဒမနတော။ **ပညာ “ဒမော”တိ ဝုတ္တာ** ကိလေသဝိသေဝိတာနံ ဒမနတော ဝူပသမနတော။ **ဥပေါသထကမ္မံ “ဒမော”တိ ဝုတ္တံ** ကာယဒွာရာဒီဟိ ဥပ္ပဇ္ဇနကအသမဿ ဒမနတော။ **ခန္တိ “ဒမော”တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ** အက္ခန္တိယာ ဒမနတော ဝူပသမနတော။ တေနာဟ **“ဥပသမောတိ တဿေဝ ဝေဝစန”** န္တိ။

ဧတ္ထာ တိ သုနာပရန္တဇနပဒေ။ **ဧတေ ဒွေဝ**တိ အယံ ပုဏ္ဏတ္ထေရော တဿ ကနိဋ္ဌောတိ ဧတေ ဒွေဝ ဘာတရော။ **အာဟစ္စ အဋ္ဌာသိ** ဥဠာရံ ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ ပီတိံ ဥပ္ပာဒေတွာ။ **သတ္တ သီဟနာဒေ နဒိတွာ**တိ မမ္မစ္ဆေဒကာနမ္ပိ အက္ကောသပရိဘာသာနံ ခမနေ သန္တောသာဘာဝဒီပနံ, ပါဏိပ္ပဟာရဿ, လေဍ္ဍုပ္ပဟာရဿ, ဒဏ္ဍပ္ပဟာရဿ, သတ္ထပ္ပဟာရဿ, ဇီဝိတတောရောပနဿ, ခမနေ သန္တောသာဘာဝဒီပနဉ္စာတိ ဧဝံ သတ္တ သီဟနာဒေ နဒိတွာ။ စတူသု ဌာနေသု ဝသိတတ္တာ ပါဋိယံ ဝသနဋ္ဌာနံ အနုဒ္ဒေသိကံ ကတွာ **“သုနာပရန္တသ္မိံ ဇနပဒေ ဝိဟရတိ”** ဣစ္စေဝ ဝုတ္တံ။

စတူသု ဌာနေသူတိ အဇ္ဇုဟတ္ထပဗ္ဗတေ, သမုဒ္ဒဂိရိဝိဟာရေ, မာတုလဂိရိမှိ, မကုဠကာရာမဝိဟာရေတိ ဣမေသု စတူသု ဌာနေသု။ **တန္တိ** စင်္ကမံ အာရုယှ ကောစိ ဘိက္ခု စင်္ကမိတုံ သမတ္ထော နတ္ထိ မဟာတာ သမုဒ္ဒပရိဿယေန ဘာဝနာမနသိကာရဿ အနဘိသမ္ဘုဏနတော။ **ဥပ္ပာတိက** န္တိ ဥပ္ပာတကရံ မဟာသဒ္ဒေါဘံ ဥဋ္ဌပေတွာ။ **သမ္မုခေ** တိ အနိလပဒေသေ။ **ပဋိဝေဒေသု**န္တိ ပဝေဒေသုံ။

အာရဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ တိ မဏ္ဍလမာဠဿ ကာတုံ ပထဝိမိတကာလတော ပဘုတိ။ သစ္စဗန္ဓေန ပဉ္စသတာနိ ပရိပူရေတုံ **“ဧကူနပဉ္စသတာန”**န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဂန္ဓကုဋိ**န္တိ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ မဟာဂန္ဓကုဋိံ။

သစ္စဗန္ဓနာမော တိ သစ္စဗန္ဓေ ပဗ္ဗတေ စိရနိတသိတာယ “သစ္စဗန္ဓော”တွေဝ လဒ္ဓနာမော။ **အရဟတ္တံ ပါပုဏီ**တိ ပဉ္စာဘိညာပရိဝါရံ အရဟတ္တံ အဓိဂစ္ဆိ။ တေနာဟ **“မဂ္ဂေနေဝဿ အဘိညာ အာဂတာ”** တိ။

တသ္မိံ သန္နိပတိတာ မဟာဇနာ ကေစိ သောတာပန္နာ, ကေစိ သကဒါဂါမိနော, ကေစိ အနာဂါမိနော, ကေစိ အရဟန္တော အဟေသုံ။ တတ္ထာပိ ကေစိ တေဝိဇ္ဇာ, ကေစိ ဆဠဘိညာ, ကေစိ ပဋိသမ္ဘိဒပ္ပတ္တာ အဟေသုံ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **“မဟာဇနဿ ဗန္ဓနမောက္ခော ဇာတော”** တိ။ ယေ ပန တတ္ထ သရဏဂမနပဉ္စသီလဒသသီလသမာဒါနေန လဒ္ဓာနုဂ္ဂဟာ, တေသံ ဒေဝတာနဉ္စ ဝသေန **“မဟန္တံ ဗုဒ္ဓကောလာဟလံ အဟောသိ”** တိ ဝုတ္တံ။

အရုဏံ ပန မဟာဂန္ဓကုဋိယံယေဝ ဥဋ္ဌပေသိ ဒေဝတာနုဂ္ဂဟတ္ထဉ္စေဝ ကုလာနုဒယာယ စ။ **အပါယမဂ္ဂေ ဩတာရိတော** “ကောစိ လောကဿ သဇိတာ အတ္ထိ, တဿ ဝသေန ပဝတ္တိသံဟာရာ ဟောန္တိ, တေနေတယံ ပဇာ သနာထာ ဟောတိ, တံ ယုဇ္ဇတိ စ တသ္မိံ တသ္မိံ ကမ္မေ”တိ မိစ္ဆာဂါဟောဟိ။ **ပရိစရိတဗ္ဗံ ယာစိ** “ဧတ္ထ မယာ စိရံ ဝသိတဗ္ဗ”န္တိ။

ဆဋ္ဌန္တိ ဗာဟိယသုတ္တံ။ တံ **ဥတ္တာနမေဝ** ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ။

ပုဏ္ဏသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-၈. ပဌမဆောသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၉၀-၉၁. ဇေတိ ဆဠာရမ္မဏနိမိတ္တံ ကမ္ပတီတိ **ဇော**။ တေနာဟ **“စလနဋ္ဌေနာ”** တိ။ **အာဇာနေဋ္ဌေန** ပီဠနဋ္ဌေန။ **အန္တော ဒောသနဋ္ဌေနာ** တိ အန္တောစိတ္တေ ဧဝ ပဒုဿနဋ္ဌေန။ **နိကန္တနဋ္ဌေနာ** တိ ဆိန္ဒနဋ္ဌေန။ **ဟေဋ္ဌာ ဂဟိတမေဝါ**တိ ဟေဋ္ဌာ မညိတသမုဋ္ဌာတသာရုပ္ပသုတ္တေ အာဂတမေဝ။ **ဝုတ္တနယမေဝ** မညိတသမုဋ္ဌာတသုတ္တေ။

ပဌမဇောသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-၁၀. ပဌမဒ္ဒဝယသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၉၂-၉၃. **ဒ္ဒဝယန္တိ** ဒုကံ။ ဟဋ္ဌိယံ အာမေဍိတလောပေန နိဒ္ဒေသောတိ အာဟ **“ဒ္ဒေဝ ဒ္ဒေဝ ကောဋ္ဌာသေ”** တိ။ **ဝေမေတန္တိ** ဝံ အနိစ္စာဒိဘာဝေန ဧတံ စက္ခုရူပဋ္ဌာတိ ဒ္ဒဝယံ။ **စလတီ**တိ အနဝဋ္ဌာနေန ပစလတိ။ **ဗ္ဗထတီ** တိ ဇရာယ မရဏေန စ ပဝေဓတိ။ **ဟေတု စေဝ** ဥပ္ပတ္တိနိမိတ္တတ္တာ။ **သဟာဂတီ**တိ သဟပ္ပဝတ္တိ, တာယ ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ ‘‘သင်္ဂတီ’’တိ ဖဿော ဝုတ္တော။ သေ နယော သေသပဒဒ္ဒဝယေပိ။ ယသ္မာ စ သံဂစ္ဆမာနမ္မေဝိမုတ္တာ သင်္ဂတိ နာမ နတ္ထိ, တထာ သန္နိပတိတမတယာ, တေသံ ဝသေန နိဗ္ဗတ္တော ဖဿော တထာ ဝုစ္စတီတိ။ တေနာဟ **“ဣမိနာ”**တိအာဒိ။

ဝတ္ထု တိ စက္ခု နိဿယပစ္စယာဒိဘာဝေန။ **အာရမ္မဏ** န္တိ ရူပံ အာရမ္မဏပစ္စယာဒိဘာဝေန။ **သဟဇာတာ တယော ခန္ဓာ** ဝေဒနာဒယော, တေ သဟဇာတာဒိပစ္စယဘာဝေန။ **အယံ ဟေတူ**တိ အယံ တိဝိဓော ဟေတူ။ **ဖဿေနာ** တိအာဒီသု အယံ သင်္ခေပတ္ထော – ယသ္မာ ရူပာရမ္မဏေ ဖဿော အတ္တနော ဖုသနကိစ္စံ ကရောန္တော ဝံ ဝေဒနာ အနုဘဝနကိစ္စံ, သညာ သဉ္ဇာနနကိစ္စံ ကရောတိ, တသ္မာ **“ဖဿေန ဖုဋ္ဌမေတာ”** တိအာဒိဝုတ္တမေဝ အတ္ထံ ဣတအနိ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနေန ဒဿေတုံ **“ဖုဋ္ဌော”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ပဋ္ဌေ ခန္ဓာ ဘဂဝတာ သမတိံသာယ အာကာရေဟိ ဝုတ္တာ။ ကသ္မာတိ အာဟ **“ကထ”**န္တိအာဒိ။ ရုက္ခသာခာသု ရုက္ခတေဟာရော ဝိယ ဧကေကမ္မေပိ ခန္ဓတေဟာရော ဟောတိယေဝ။ တေနာဟ ဘဂဝတ – ‘‘ဝိညာဏံ ဝိညာဏက္ခန္ဓော’’တိ (ယမ. ခန္ဓယမက ၂)။

ပဌမဒ္ဒဝယသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဆန္နဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. သဠဝဂ္ဂေ

၁. အဒန္တအဂုတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၄. **အဒမိတာ**တိ ဒမံ နိဗ္ဗိသေဝနဘာဝံ အနီတာ။ **အကေပိတာ**တိ သတိသင်္ခာတာယ ဝတိယာ န ရက္ခိတာ။ **အပိဟိတာ**တိ သတိကတဋ္ဌေန န ပိဟိတာ။ စတူဟိပိ ပဒေဟိ ဣန္ဒြိယာနံ အနာဝရဏမေတဟ။ အဓိကံ ဝဟန္တီတိ အဓိဝဟာ, ဒုက္ခဿ အဓိဝဟာ **ဒုက္ခာဓိဝဟာ** ။ နိရယေသု ဥပ္ပဇ္ဇနကံ **နေရယိကံ။ အာဒိ**-သဒ္ဒေန သေသဟဋ္ဌိ သင်္ဂဏှာတိ။

သင်္ခေတာတိ ဆ-ကာရဿ သ-ကာရော, ဠ-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော။ **ယတ္ထာ** တိ နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မံ။ **အနဝဿုတာ အတိန္တာ**တိ ရာဂေန အတေမိတာ။

အဿာဒိတ န္တိ အဿာဒံ ဣတံ ဥပဂတံ။ တေနာဟ **“အဿာဒဝန္တ”** န္တိ။ **သုခဒုက္ခန္တိ** ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌံ။ အနွဝယတီတိ အနွဝယော, ဟေတု။ ဖဿောတိ အနွဝယော တေဿာတိ **ဖဿနွဝယ** န္တိ အာဟ – **“ဖဿဟေတုက”** န္တိ။ **“အဝိရုဒ္ဓ”** ဣတိ ဝိဘတ္တိလောပေန နိဒ္ဒေသော။

ပပဉ္စသညာတိ တဏှာဒိသမ္မူပသံဟတသညာ။ တေနာဟ **“ကိလေသသညာယ ပပဉ္စသညာ နာမ ဟုတွာ”**တိ။ ပပဉ္စသညာ ဧတေသံ အတ္ထီတိ **ပပဉ္စသညာ,** ဣတရီတရာ နရာ။ **ပပဉ္စယန္တာ** တိ သံသာရေ ပပဉ္စံ စိရာယနံ ကရောန္တာ။ **သညိနော**တိ ဂေဟဿိတသညာယ သညာဝန္တော။ **မနောမယံ ဝိတက္ကန္တိ** ကေဝလံ မနသာ သမ္ဘာဝိတံ မိစ္ဆာဝိတက္ကံ။ **ဣရိယတီ**တိ ဣရိယံ ပဋိပတ္တိ ဣရိယတိ ပဋိပဇ္ဇတိ။

သုဌု ဘာဝိတော တိ သုဌုဘာဝံ သုဘာဝန္တံ ဣတော ဘာဝိတဘာဝိတော။ **ဖုဋ္ဌသ္သ စိတ္တ** န္တိ တေန ယထာဝုတ္တ ဖဿေန ဖုဋ္ဌံ အဿ စိတ္တံ။ **န ဝိကမ္ပတေ ကွစီ** တိ ကိသ္မိဉ္စိ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာရမ္မဏေ န ကမ္ပတိ။ **ဟာရကာ**တိ ဟာရက မိနော ဘဝထ။

အဒန္တအဂုတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. မာလုက္ယပုတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၅. အပသာဒေတီတိ တဇ္ဇေတိ။ **ဥဿာဒေတီ** တိ ဥက္ကံသေတိ။ **အယံ ကိရ** ထေရော မာလုက္ယပုတ္တော။ **ပမဇ္ဇိ တွ**တိ ယောနိသောမနသိကာရဿ အနနုယုဉ္ဇနေန ပမဇ္ဇိတွာ။

ယတ္ရာ တိ ပစ္စတ္တံ ဝစနာလင်္ကာရေ။ **နာမာ**တိ အသမ္ဘာဝနေ အပသာဒနပက္ခေ, ဥဿာဒနပက္ခေ ပန သမ္ဘာဝ နေ။ **ကိံ ဇာတ**န္တိ ကိံ တေန မဟလ္လကဘာဝေန ဇာတန္တိ မဟလ္လကဘာဝံ တိဏာယပိ အမညမာနော ဝဒတိ။ တေနာဟ **"ယဒိ။ပေ.။ အနုဂ္ဂဏှာဟန္တော"** တိ။ **အနုဂ္ဂဏှာဟန္တော** တိ အစိန္တေန္တော။ မာဒိသာနံ ဘဂဝတော ဩဝါဒေ ဥပကာ ရာဝဟောတိ ဧတေရဟိ **ဩဝါဒဥစ္စ ပသံသန္တော** ။

"အဒိဋ္ဌာ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ"တိအာဒိနာ ပရိကပ္ပဝသေန ဝုတ္တနိဒဿနံ "ယထာ ဧတေသု ဆန္ဒာဒယော န ဟောန္တိ, ဧ ဝမိတရေသုပိ ပရိညာတေသူ"တိ နယပဋိပဇ္ဇနတ္ထံ, တေသမ္ပိ ဣမေဟိ သမာနေတဗ္ဗတ္တာ။ တေန ဝုတ္တံ "သုပိနကူ ပမာ ကာမာ"တိ (မ. နိ. ၁.၂၃၄; ၂.၄၆; ဟာစိ. ၄၁၇; စူဠဝ. ၆၅)။

စက္ခုဝိညာဏေန ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တ န္တိ စက္ခုဝိညာဏဿ ရူပာယတနံ ယတ္တကော ဂဟဏာကာရော, တတ္တကံ။ ကိ တ္တကံ ပမာဏန္တိ အတ္တသံဝေဒိယံ ပရဿ န ဒိသိတဗ္ဗံ, ကပ္ပနာမတ္တံ ရူပံ။ တေနာဟ **"စက္ခုဝိညာဏံ ဟီ"**တိအာဒိ။ **ရူပေ**တိ ရူပာယတနေ။ **ရူပမတ္တမေဝ**တိ နီလာဒိဘေဒံ ရူပာယတနမတ္တံ, န နီလာဒိ။ ဝိသေသနိဝတ္တနတ္ထော ဟိ အယံ မတ္တ-သဒ္ဒော။ ယဒိ ဧဝံ, **ဧဝ**-ကာရော ကိမတ္ထိယော? စက္ခုဝိညာဏဉ္ဟိ ရူပာယတနေ လဗ္ဘမာနမ္ပိ နီလာဒိဝိသေသံ "ဣဒံ နီလံ နာမ, ဣဒံ ပီတံ နာမာ"တိ န ဂဏှာတိ။ ကုတော နိစ္စာနိစ္စာဒိသဘာဝတ္တန္တိ သံဟိတဿပိ နိဝတ္တနတ္ထံ ဧဝကာရဂ္ဂဟဏံ။ တေနာဟ **"န နိစ္စာဒိသဘာဝ"** န္တိ။ **သေသဝိညာဏေဟိပီ**တိ ဇဝနဝိညာဏေဟိပိ။

ဒိဋ္ဌံ နာမ စက္ခုဝိညာဏံ ရူပာယတနဿ ဒဿနန္တိ ကတွာ။ တေနာဟ **"ရူပေ ရူပဝိဇာနန"**န္တိ။ **စက္ခုဝိညာဏ မတ္တမေဝ**တိ ယတ္တကံ စက္ခုဝိညာဏံ ရူပာယတနေ ဂဟဏမတ္တံ, တံမတ္တမေဝ မေ သဇ္ဇံ စိတ္တံ ဘဝိဿတီတိ အတ္ ထော။ "ရာဂါဒိရဟေနာ"တိ တ ဟဒ္ဓော။ **ဒိဋ္ဌံ နာမ** ပဒတ္ထတော စက္ခုဝိညာဏေန ဒိဋ္ဌံ ရူပံ။ **တတ္ထေတ** တိ စက္ခုဝိညာ ဏေန ဒိဋ္ဌမတ္တေ ရူပေ။ **စိတ္တတ္တယံ** ဒိဋ္ဌမတ္တံ နာမ စက္ခုဝိညာဏံ ဝိယ ရာဂါဒိဝိရဟေန ပဝတ္တနတော။ တေနာဟ **"ယထာ တ"**န္တိ အာဒိ။

မနောဒွါရာဝဇ္ဇနေန ဝိညာတာရမ္မဏံ ဝိညာတန္တိ အဓိပ္ပေတံ ရာဂါဒိဝိရဟေန ဝိညေယျတော။ တေနာဟ **"ယထာ အာဝဇ္ဇနေနာ"** တိအာဒိ။

တအာတိ တသ္မိံ ကာလေ, န တတော ပဋ္ဌာယာတိ အယမေတ္ထ အတ္ထောတိ ဒဿေတိ။ "ဒိဋ္ဌမတ္တ"န္တိအာဒိနာ ယေသံ ရာဂါဒီနံ နိဝတ္တနံ အဓိပ္ပေတံ, တေ "တေနာ"တိ ဧတ္ထ တ-သဒ္ဒေန ပစ္စာမသီယန္တီတိ **"တေန ရာဂေန တ ရ တ္တော"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **တတ္ထာ** တိ ဝိသယေ ဘုမ္မံ, ဝိသယဘာဝေ စ ဝိသယိနာ သမ္ဗန္ဓဝသေန ဣစ္ဆိတဗ္ဗောတိ ဝုတ္ တံ **"ပဋိဗဒ္ဓေ"** တိအာဒိ။

သတီတိ ရူပဿ ယထာသဘာဝသလ္လက္ခဏာ သတိ **မုဋ္ဌာ** ပိယနိမိတ္တမနသိကာရေန အနုပ္ပဇ္ဇနတော န ဒိသ္ သတိ နပ္ပဝတ္တတိ။ **အဇ္ဈောသာ** တိ အဇ္ဈောသာယ။ **ဂိလိတွ**တ ပရိနိဋ္ဌပေတွ္တ အတ္တနိယကရဏေန။

အဘိဇ္ဈာ စ ဝိဟေသာ စာ တိ ကရဏတ္ထေ ပစ္စတ္တဝစနန္တိ အာဟ – **"အဘိဇ္ဈာယ စ ဝိဟေသာယ စာ"** တိ။ အတ္ထဝသေန ဝိဘတ္တိပရိဏာမောတိ အာဟ – **"အဘိဇ္ဈာဝိဟေသာဟီ"** တိ။ **အာစိနန္တိသ္သာ** တိ ဝဍ္ဎေန္တဿ။ **ပဋိသ္သတောတိ** ပတိဿတော သဗ္ဗတ္ထ သတိယာ ယုတ္တော။ **သေဝတော စာပီတိ** ဧတ္ထ **စ**-သဒ္ဒေ **အပိ**-သဒ္ဒေ စ နိပာတမတ္တန္တိ **"သေဝန္တဿ"** ကစ္စေဝ အတ္ထော ဝုတ္တော။

မာလုက္ယပုတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ပရိဟာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၆. ပရိဟာနသဘာဝန္တိ အနဝဇ္ဇဓမ္မေဟိ ပရိဟာယနသဘာဝံ။ **အဘိဘဝိတာနီတိ** အဘိဘူတာနိ နိဗ္ဗိသေဝနဘာတကာရေန။ **သရသင်္ကပ္ပာ** တိ တသ္မိံ တသ္မိံ ဝိသယေ အနဝဋ္ဌိတဘာဝေန သင်္ကပ္ပာ။ **သံယောဇနိယာတိ** သံယောဇနေ တဗ္ဗာ။ သံယောဇနာနုဥဟိ ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပတ္တိယာ ဩကာသံ ဒေန္တော ကိလေသဇာတံ အဓိတသေတိ နာမ။ ကိလေသော ဧဝ **ကိလေသဇာတံ။ အာရမ္မဏံ** ပန စိတ္တေ ကရောန္တော အဓိတသေတိ နာမ။ **ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနေန န ပဇဟတိ** အာရမ္မဏံ, ကိလေသံ ပန အနုပ္ပတ္တိဓမ္မတာပာဒနေန ဧဝ။ **အဘိဘဝိတံ အာယတနန္တိ ကထိတံ** အဓိတသနာဒိနာ။ "ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပရိဟာနဓမ္မော ဟောတီ"တိ **ဓမ္မံ ပုစ္ဆိတွာ** တံ **ဝိဘဇန္တေန ဘဂဝတာ** "တဉ္စေ ဘိက္ခု အဓိတသေတီ"တိ အာဒိနာ **ပုဂ္ဂလေန** ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနေန **ဓမ္မော ဒဿိတော** ။

ပရိဟာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ပမာဒဝိဟာရီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၇. န ပိဒဟိတွာ စက္ခုန္ဒြိယံ န ပိဒဟိတွာ သဉ္ဆာဒိတွာ ဌိတဿ။ **ဗ္ယာသိဉ္စတီ** တိ ကိလေသေဟိ ဝိသေသေန အာသိဉ္စတိ။ **ကိလေသတိန္တ** န္တိ ကိလေသေဟိ အဝဿုတံ။ **ဒုဗ္ဗလပီတိ** တရုဏာ န ဗလပ္ပတ္တာ။ **ဗလဝပီတိ** ဥဗ္ဗေဂ ဖရဏပ္ပတ္တာ စ ပီတိ။ **ဒရထပ္ပဿဒ္ဓိ** တိ ကာယစိတ္တဒရထဝူပသမလက္ခဏာ ပဿဒ္ဓိ။ **န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ** ပစ္စယပရမ္ပရာယ အသိဒ္ဓတ္တာ။ "ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပမာဒဝိဟာရီ ဟောတီ"တိအာဒိနာ **ပုဂ္ဂလံ ပုစ္ဆိတွာ** "ဟာမောဇ္ဇံ န ဟောတိ, ဟာမောဇ္ဇံ ဇာယတီ"တိအာဒိနာ စ, **ဓမ္မေန** "ပမာဒဝိဟာရီ အပ္ပမာဒဝိဟာရီ"တိ စ **ပုဂ္ဂလော ဒဿိတော** ။

ပမာဒဝိဟာရီသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. သံဝရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၈. ကြဒန္တိ "ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, အသံဝရော"တိ? ကြဒံ ဝစနံ။ **ပဟာတဗ္ဗဓမ္မက္ခာနဝသေနာ** တိ ပဟာတဗ္ဗဓမ္မဿေဝ ကထနံ ဝုတ္တံ။ "ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, အသံဝရော ဟောတီ"တိ **ဓမ္မံ ပုစ္ဆိတွာ** "သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, စက္ခုဝိညေယျာ ရူပာ"တိအာဒိနာ **ဓမ္မောဝ ဝိဘတ္တော** ။

သံဝရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. သမာဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၉. စိတ္တေကဂ္ဂတာယာ တိ သမထဝသေန စိတ္တေကဂ္ဂတာယ။ **ပရိဟာယမာနေတိ** တဿ အလာဘေန ပရိဟာယမာနေ။ **ကမ္မဋ္ဌာန** န္တိ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာနံ, သမထမေဝ တ။

၇. ပဋိသလ္လာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၀. ကမ္မဋ္ဌာန န္တိ သမထဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာနံ။

၈-၉. ပဌမနတုမ္ဗဟာကံသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၀၁-၁၀၂. ဥပမံ ပရိတရေတွတတိ ဥပမံ ပရိဟရိတ္ဝာ။ **သုဒ္ဓိကဝသေနာ** တိ ဥပမာယ ဝိနာ ကေဝလမေဝ။

၁၀. ဉဒကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၃. ဉဒကောတတိ တသ္သ နာမံ။ **ဝေဒံ** ဉာဏံ။ သဗ္ဗံ ဖိတတတိ **သဗ္ဗဇိ။ အဝခတ**န္တိ နိခတံ။ **ဉစ္ဆာဒနဓမ္မော** တိ ဉစ္ဆာဒေတဗ္ဗသဘာဝေော။ **ပရိမဒ္ဒနဓမ္မော** တိ ပရိမဒ္ဒိတဗ္ဗသဘာဝေော။ **ပရိဟတေော**တိ ပရိဟရိတော။ သြဒနကုမ္မာသူပစ ယုစ္ဆာဒနပရိမဒ္ဒနပဒေဟိတိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဉစ္ဆာဒနံ တ ပရိမဒ္ဒနမတ္တမေတတိ ကတ္ဝတ န ဂဟိတံ။

ဉဒကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သဠဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယော ပဏ္ဏာသကော။

၁၁. ယောဂက္ခေမိဝဂ္ဂေ

၁. ယောဂက္ခေမိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၄. စတူဟိ ယောဂေဟီတိ ကာမယောဂါဒီဟိ စတူဟိ ယောဂေဟိ။ **ခေမိနော**တိ ခေမဝတော ကုသလိနော။ **ကာရဏဘူတ**န္တိ ကတ္တဗ္ဗဥပဟယသ္သ ကာရဏဘူတံ။ ပရိယာယတိ ပဝတ္တိံ နိဝတ္တိဥ္စ ဉာပေတီတိ ပရိယာယော, ဓမ္မော စ သော ပရိယတ္တိဓမ္မတ္တာ ပရိယာယော စာတိ ဓမ္မပရိယာယော, တံ **ဓမ္မပရိယာယံ**။ ယသ္မာ ပန သော တသ္သာဓိဂမသ္သ ကာရဏံ ဟောတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **"ဓမ္မကာရဏ"**န္တိ။ **ယုတ္တိ**န္တိ သမထဝိပဿနာဓမ္မာနီတိ တ စတုသစ္စဓမ္မာနီတိ တ။ "တသ္မာ"တိ ပဒံ ဥဒ္ဓရိတ္ဝတ – "ကသ္မာ"တိ ကာရဏံ ပုစ္ဆန္တော **"ကိံ အကၡာတတ္တာ, ဥအာဟု ပဟီနတ္တာ"**တိ ဝိဘဇိတ္ဝတ ပုစ္ဆိ။ ယသ္မာ ပန ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနံ ယောဂက္ခေမိဘာဝသ္သ ကာရဏံ, န ကထနံ, တသ္မာ **"ပဟီနတ္တာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ယောဂက္ခေမိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-၁၀. ဉပာဒာယသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၀၅-၁၁၃. ဝေဒနာသုခဒုက္ခန္တိ ဝေဒနာသင်္ခာတံ သုခဥ္စ ဒုက္ခဥ္စ ကထိတံ။ "အဇ္ဈတ္တံ သုခံ ဒုက္ခ"န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ဝိမုတ္တိသုခသ္သ စ သင်္ခာယတနဒုက္ခသ္သ စ ကထိတတ္တာ ဝိဝဋ္ဋသုခံ စေတ္ထ ကထိတမေတတိ သက္ကာ ဝိညာတုံ။ ကာမံ ခန္ဓိယဝဂ္ဂေ ခန္ဓဝသေန ဒေသနာ အာဂတာ, န အာယတနဝသေန။ ဧတ္ထ ပန ဝတ္တဗ္ဗံ အတ္ထဇာတံ ခန္ဓိယ ဝဂ္ဂေ ဝုတ္တနယမေတတိ။

ဉပာဒာယသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ယောဂက္ခေမိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. လောကကာမဂုဏဝဂ္ဂေ

၁-၂. ပဌမမာရပာသသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၁၄-၁၁၅. အာဝသတိ ဧတ္ထ ကိလေသမာရောတိ **အာတသော**။ ကာမဂုဏအဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာနိ အာယတနာနိ။ ကိလေသမာရသ္သ အာတသံ ဂတော **ဝသံ ဂတော။ တိဝိခဿာ** တိ ပပဥ္စသညာသင်္ခာတသ္သ တိဝိခဿပိ မာရသ္သ။ တ

တော ဧဝ ဒေဝပုတ္တမာရဿပိ ဝသံ ဂတောတိ သက္ကာ ဝိညာတုံ။

ပဉ္စမမာရပဟာသသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. လောကန္တဂမနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၆. လောကိယန္တိ ဧတ္ထ သတ္တကာယဘူတကမာဒီတိ **လောကော,** စက္ကဝာဠော။ သင်္ခါရော ပန လုဇ္ဇနပလုဇ္ဇနဋ္ဌေန **လောကော။ အန္တ** န္တိ ပြိယာသနံ။ **သဗ္ဗညုတညာဏေန သံသန္ဒိတွာ** တိ သဗ္ဗညုတညာဏဂတိယာ သမာနေတွာ အဝိရောဓေတွာ။ **ထောမေဿာမိ** တိ ပသံသိဿာမိ။

ဇဝံသမ္ပတ္တိကန္တိ ဇဝံသမ္ပဇ္ဇနကံ ဇဝံပဿိတဗ္ဗံ က္လာဒံ မမ အဓ္ဓေသနံ။ တေနာဟ **"ဤဒိသန္တိ အတ္ထော"** တိ။ **ဓာနံ ဓာနာတီ**တိ သဗ္ဗညုတညာဏေန ဓာနိတဗ္ဗံ ဓာနာတိ ဧဝ။ န ဟိ ပဒေသညာဏေ ဌိတော ဓာနိတဗ္ဗံ သဗ္ဗံ ဓာနာတိ။ ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသေန ဟိ အဝိသေသဂ္ဂဟဏေန စ "ဓာန"န္တိ က္လမိနာ နိရဝသေသံ ဉေယျဓာတံ ပရိဂ္ဂယှတီတိ တဗ္ဗိသယာယ ဓာနနကိရိယာယ သဗ္ဗညုတညာဏမေဝ ကရဏံ ဘဝိတုံ ယုတ္တံ။ ပကရဏဝသေန "ဘဂဝတ"တိ ပဒသန္နိဓာနေန စ အယမတ္ထော ဝိဘာဝေတဗ္ဗော။ **ပဿိတဗ္ဗမေဝ ပဿတီ** တိ ဒိဗ္ဗစက္ခု-ပညာစက္ခု-ဓမ္မစက္ခု-ဗုဒ္ဓစက္ခု-သမန္တစက္ခု-သင်္ခာတေဟိ ဉာဏစက္ခူဟိ ပဿိတဗ္ဗံ ပဿတိ ဧဝ။ အထ ဝါ **ဓာနံ ဓာနာတီ**တိ ယထာ အညေ သဝိပလ္လာသာ ကာမရူပပရိညာတဒိနော ဓာနန္တာပိ ဝိပလ္လာသဝသေန ဓာနန္တိ, န ဇဝံ ဘဂဝါ။ ဘဂဝါ ပန ပဟီနဝိပလ္လာသတ္တာ ဓာနန္တော ဓာနာတိ ဧဝ, ဒိဋ္ဌိဒဿနဿ အဘာဝါ ပဿန္တော ပဿတိ ဧဝါတိ အတ္ထော။

ဒဿနပရိဏာယကဋ္ဌေနာ တိ ယထာ စက္ခု သတ္တာနံ ဒဿနတ္ထံ ပရိဏေတိ သာဓေတိ, ဇဝံ လောကဿ ယာထာဝဒဿနသာဓနတောပိ ဒဿနကိစ္စပရိဏာယကဋ္ဌေန **စက္ခုဘူတော,** ပညာစက္ခုမယတ္တာ ဝါ သယမ္ဘုဉာဏေန ပညာစက္ခုံ ဘူတော ပတ္တောတိ ဝါ **စက္ခုဘူတော။ ဉာဏဘူတော**တိ ဧတဿ စ ဧဝမေဝ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဓမ္မာ ဝါ ဗောဓိပက္ခိယာ, တေဟိ ဥပ္ပန္နတ္တာ လောကဿ စ တဒုပဒေသတော အနညသာဓာရဏံ ဝါ ဓမ္မံ ပတ္တော အဓိဂတောတိ **ဓမ္မဘူတော**။ "ဗြဟ္မာ"တိ ဝုစ္စတိ သေဋ္ဌဋ္ဌေန မဂ္ဂဉာဏံ, တေန ဥပ္ပန္နတ္တာ လောကဿ စ တဒုပဒေသတော တဉ္စ သယမ္ဘုဉာဏေန ပတ္တောတိ **ဗြဟ္မဘူတော**။ စတုသစ္စဓမ္မံ ဝဒတီတိ **ဝတ္တာ**။ စိရံ သစ္စပဋိဝေဓံ ပဝတ္တေန္တော ဝဒတီတိ **ပဝတ္တာ။ အတ္ထံ နီဟရိတွာ** တိ ဒုက္ခာဒိအတ္ထံ ဥဒ္ဓရိတွာ။ ပရမတ္ထံ ဝါ နိဗ္ဗာနံ ဟပယိတာ။ အမတာဓိဂ္ဂမိကိရိယံ သတ္တေသု ဥပ္ပာဒေန္တော အမတံ ဒဒါတီတိ **အမတဿ ဒာတာ**။ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာနံ တဒာယတ္တဘာဝတော **ဓမ္မဿာမီ**။ ပုနပ္ပုနံ ယာစာပေန္တော ဘာရိယံ ကရောန္တော **ဂရုံ ကရောတိ** နာမ, တထာ ဒုဝိညေယျံ ကတွာ ကထေန္တောပိ။

စက္ခုနာ ဝိဇ္ဇမာနေန **လောကဿ ဦ ဟောတိ,** န တသ္မိံ အသတိ။ န ဟိ အဓ္ဓုတ္တိကာယတနဝိရဟေန လောကသမညာ အတ္ထိ။ တေနာဟ **"စက္ခုဥ္ဇဟိ လောကော"** တိအာဒိ။ **အပ္ပဟီနဒိဋ္ဌိ** တိ အသမူဟတသက္ကာယဒိဋ္ဌိကော ဃနဝိနိဗ္ဘောဂံ ကာတုံ အသက္ကောန္တော သမုဒာယံ ဝိယ အဝယဝံ "လောကော"တိ သဉ္ဇာနာတိ စေဝ မညတိ စ။ တထာတိ က္လမိနာ "လောကောတိ သဉ္ဇာနာတိ စေဝ မညတိ စာ"တိ ပဒတ္တယံ အာကမုတိ။ **တဿာ** တိ ပုထုဇ္ဇနဿ, စက္ကဝာဠလောကဿ ဝါ။ စက္ခာဒိမေဝ ဟိ သဟောကာသေန "စက္ကဝာဠော"တိ ပုထုဇ္ဇနော သဉ္ဇာနာတိ။ **ဂမနေနာ**တိ ပဒသာ ဂမနေန။ **န သက္ကာ** တေသံ အနန္တတ္တာ။ **လုဇ္ဇနဋ္ဌေနာ** တိ အဘိသင်္ခါရလောကဝသေန လောကဿ အန္တံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ တဿ **အန္တော** နာမ နိဗ္ဗာနံ။ တံ ပတ္တုံ သက္ကာ သမ္မာပဋိပတ္တိယာ ပတ္တဗ္ဗတ္တာ။ စက္ကဝာဠလောကဿ ပန အန္တော နာမ, နတ္ထိ တဿ ဂမနေန အပ္ပတ္တဗ္ဗတ္တာ။

က္လမေဟိ ပဒေဟီတိ က္လမေဟိ တက္ကုဝိဘာဂေဟိ ပဒေဟိ။ တာနိ ပန အက္ခရသမုဒာယလက္ခဏာနီတိ အာဟ **"အက္ခရသမ္ပိဏ္ဍနေဟီ"**တိ။ **ဟဋ္ဌိယေက္ကအက္ခရေဟီ** တိ တသ္မိံ တသ္မိံ ပဒေ ပဋိနိယတသန္နိဝေသေဟိ ဝိသုံ ဝိသုံ စိတ္တေန ဂယှမာနေဟိ အက္ခရေဟီတိ အတ္ထော။

ဂမနဋ္ဌေန "ပဏ္ဏာ" ဝုစ္စတိ ပညာ, တာယ က္လတော ဂတော ပတ္တောတိ **ပဏ္ဍိတော,** ပညဝါ။ မဟာပညဝါ နာမ ပဋိသမ္ဘိဒါဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာတိ အာဟ **"မဟာန္တေ အတ္ထေ"** တိအာဒိ။ **ယထာ တန္တိ ဧတ္ထ** **တန္တိ** နီဟာတမတ္တံ

ပဌမဝိကပ္ပေ, ဒုတိယဝိကပ္ပေ ပန ပစ္စာမသနန္တိ အာဟ **“တံ ဗ္ဘာကတ”** န္တိ။

လောကန္တဂမနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ကာမဂုဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၇. စေတသောတိ ကရဏေ သာမိဝစနံ။ စိတ္တေန သံဖုသနံ နာမ အနုဘဝေတိ အာဟ **“စိတ္တေန အနုဘူတပုဗ္ဗာ”**တိ။ ဥတုတ္တယာနုရူပတာဝသေန **ဟသာဒတ္တယံ,** တံ ဝသေန **တိဝိဓနာဋကဘောဂေ**။ မနောရမ္မတာမတ္တေန ကာမဂုဏံ ကတ္တာ ဒဿိတံ, န ကာမဝသေန။ န ဟိ အဘိနိက္ခမနတော ဥဒ္ဓံ ဗောဓိသတ္တဿ ကာမဝိတက္ကာ ဘူတပုဗ္ဗာ။ တေနာဟ မာရော ဟပိမာ –

> ‘‘သတ္တ ဝဿာနိ ဘဂဝန္တံ၊ အနုဗန္ဓိံ ပဒာပဒံ။
> ဩတာရံ နာဓိဂစ္ဆိဿံ၊ သမ္ဗုဒ္ဓဿ သတီမတော’’တိ။ (သု. နိ. ၄၄၈)။

မေတ္တေယ္ယော နာမာ တိအာဒိ အနာဂတာရမ္မဏဒဿနမတ္တံ, န ဗောဓိသတ္တဿ ဧဝံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။ အတ္တာ ပိယာယိတဗ္ဗရူပေ တေဿာတိ **အတ္တရူပေ,** ဥတ္တရပဒေ ပုရိမပဒလောပေနာတိ **“အတ္တနော ဟိတကာမဇာတိကေနာ”**တိ အတ္ထော ဝုတ္တော။ **အတ္တရူပေနာ**တိ တ ပီတိသောမနဿေဟိ ဂဟိတသဘာဝေန တုဋ္ဌပဟဋ္ဌေန ဥဒဂ္ဂုဒဂ္ဂေန။ **အပ္ပမာဒေ**တိ အပ္ပမဇ္ဇနံ ကုသလဓမ္မေသု အခဏ္ဍကာရိတာတိ အာဟ **“သာတစ္စကိရိယာ”** တိ။ **အတေဿက္ကေ**တိ စိတ္တဿ ကာမဂုဏေသု အတေဿဇ္ဇနံ ပက္ခန္ဒိတုံ အပ္ပဒာနံ။ ပုရိမော ဝိကပ္ပော ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ကရဏဝသေန ဒဿိတော, ပစ္ဆိမော အကုသလာနံ အကရဏဝသေန။ **ဒွေဝ ဓမ္မာ** တိ အပ္ပမာဒေ သတီတိ ဒွေဝ ဓမ္မာ။ အပ္ပမာဒေ သတိ စ တထာ ပဝတ္တာ စတ္တာရော ကုသလဓမ္မက္ခန္ဓာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ကတ္တဗ္ဗာ** တိ ပဝတ္တေတဗ္ဗာ။

တသ္မိံ အာယတနေ တိ တသ္မိံ နိဗ္ဗာနသညိတေ ကာရဏေ ပဋိဝေဓေ။ **တံ ကာရဏန္တိ** ဆန္နံ အာယတနာနံ ကာရဏံ။ သဠာယတနံ နိရုဇ္ဈတိ တ္တောတိ **သဠာယတနနိရောဓော ဝုစ္စတိ နိဗ္ဗာနံ** ။ တေနာဟ **“နိဗ္ဗာနံ။ တံ သန္ဓာယာ”** တိအာဒိ။ **နိဗ္ဗာနသ္မိံ** န္တိ နိဗ္ဗာနမှိ။

ကာမဂုဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-၆. သက္ကပဉှာသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၁၈-၁၁၉. ဒိဋ္ဌေ တိ ပစ္စက္ခဘူတေ။ **ဓမ္မေ** တိ ဥပာဒါနက္ခန္ဓဓမ္မေ။ တတ္ထ ဟိ အတ္တာတိ ဘဝတိ သညာ ဒိဋ္ဌိစာတိ အတ္တဘာဝသညာ။ တေနာဟ – **“ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေတိ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ”** တိ။ **“တန္နိဿိတ”** န္တိ တေတ္ထ **တံ**-သဒ္ဒေန ဟေဋ္ဌာ အဘိနန္ဒနာဒိပရိယာယေန ဝုတ္တာ တဏှာ ပစ္စာမဋ္ဌာတိ အာဟ – **“တဏှာနိဿိတ”** န္တိ။ တံ ဥပာဒါနံ တေဿာတိ **တဒုပာဒါနံ**။ တေနာဟ – ‘‘တံဂဟဏ’’န္တိအာဒိ။ တဏှုပါဒါနသင်္ခာတံ ဂဟဏံ တေဿာတိ **တံဂဟဏံ။ ဆဋ္ဌံ ဥတ္တာနမေဝ** ပဉ္စမေ ဝုတ္တနယတ္တာ။

သက္ကပဉှာသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သာရိပုတ္တသဒ္ဓိဝိဟာရိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၀. ဃဋ္ဋေဿတီ တိ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဃဋ္ဋိတံ သမ္ဗန္ဓံ ကရိဿတိ။ **ဝိစ္ဆေဒ** န္တိ ဗုဒ္ဓဟမ္မစရိယဿ ဝိရောဓိပစ္စယ သမုပ္ပတ္တိယာ ဥစ္ဆေဒံ။

၈. ရာဟုလောဝါဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၁. ယေ ဓမ္မာ သမ္မဒေဝ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ဝိမုတ္တိယာ အရဟတ္တဿ သစ္ဆိကိရိယာယ သံဝတ္တန္တိ, တေ သဒ္ဓါဒယော သမ္ဘာရာ **ဝိမုတ္တိပရိပါစနိယာ**တိ အဓိပ္ပေတာ။ **ပရိပါစေန္တီ** တိ ပရိပါကံ ပရိဏာမံ ဂမေန္တိ။ **ဓမ္မာ** တိ ကာရဏဘူတာ ဓမ္မာ။ **ဝိသုဒ္ဓိကာရဏဝသေနာ** တိ ဝိသုဒ္ဓိကာရဏတာဝသေန, သာ ပန သဒ္ဓိန္ဒြိယာဒီနံ ကာရဏတော ဝိသုဒ္ဓိ။ ယထာ နာမ ဇာတိသမ္ပန္နဿ ခတ္တိယကုမာရဿ ဝိပက္ခဝိဂမေန ပက္ခသင်္ဂဟေန ပဝတ္တိဋ္ဌာနသမ္ပတ္တိယာ စ ပရိသုဒ္ဓိ ဟောတိ, ဧဝမေဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗာတိ ဒဿေန္တော **“ဝုတ္တံ ဟေတ”** န္တိအာဒိမာဟ။

အဿဒ္ဓါဒယောပိ ပုဂ္ဂလာ သဒ္ဓါဒီနံ ယာဝဒေဝ ပရိဟာနာယ ဟောန္တိ, သဒ္ဓါဒယော ဟာရိပူရိယာဝ, တထာ ပသာဒနိယသုတ္တန္တာဒိပစ္စဝေက္ခဏာ, **ပသာဒနိယသုတ္တန္တာ** နာမ သမ္ပသာဒနီယသုတ္တာဒယော။ **သမ္မပ္ပဓာနေ**တိ သမ္မပ္ပဓာနသုတ္တန္တေ။ **သတိပဋ္ဌာနေ** တိ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ။ **ဈာနဝိမောက္ခေ** တိ ဈာနာနိ စေဝ ဝိမောက္ခေ စ ဥဒ္ဒိဿ ပဝတ္တသုတ္တန္တေ။ **ဂမ္ဘီရဉာဏစရိယေ** တိ ခန္ဓာယတနဓာတုပဋိစ္စသမုပ္ပာဒပဋိသံယုတ္တသုတ္တန္တေ။

ကလျာဏမိတ္တတာဒယော တိ ကလျာဏမိတ္တတာ သီလသံဝရော အဘိသလ္လေခကထာ ဝီရိယာရမ္ဘော နိဗ္ဗေဓိကပညာတိ ဣမေ ကလျာဏမိတ္တာဒယော **ပဉ္စ ဓမ္မာ,** ယေ “ဣဓ, မေဃိယ, ဘိက္ခု ကလျာဏမိတ္တော ဟောတီ”တိအာဒိနာ **ဥဒါနေ** (ဥဒါ. ၃၁) ကထိတာ။ **လောကံ တေလောကေန္တဿာ** တိ အာယသ္မတော ရာဟုလဿ တာသ ဉ္စ ဒေဝတာနံ ဣန္ဒြိယပရိပါကံ ပဿန္တဿ။ တတော ယေန အန္ဓဝနံ, တတ္ထ ဒိတဝိဟာရာယ မဟာသမာဂမော ဘဝိဿတီတိ။ တထာ ဟိ ဝက္ခတိ “ဧတ္တကာတိ ဂဏနာဝသေန ပရိစ္ဆေဒော နတ္ထီ”တိ။

ရုက္ခပဗ္ဗတနိဿိတာ **ဘုမ္မဋ္ဌကာ,** အာကာသစာရိဝိမာနတသိန္နော **အန္တလိက္ခဋ္ဌကာ။ ဓမ္မစက္ခုန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ** စတုသစ္စဓမ္မာနံ ဒဿနဋ္ဌေန။

ရာဟုလောဝါဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

လောကကာမဂုဏဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၃. ဂဟပတိဝဂ္ဂေါ

၁-၃. ဝေသာလီသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၂၄-၁၂၆. ဒုတိယံ တိ ဣမသ္မိံ ဂဟပတိဝဂ္ဂေ ပဌမဒုတိယေသု **တတိယေ စ ဝုတ္တတ္ထမေဝ** ဟဋ္ဌဇာတံ အပုဗ္ဗံ နတ္ထီတိ အတ္ထော။

၄-၅. ဘာရဒွာဇသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၂၇-၁၂၈. ကာမံ အဍ္ဍေပိ ပဗ္ဗဇိတာ ယုတ္တကာလေ ပိဏ္ဍံ ဥလမာနာ စရန္တိယေဝ, အယံ ပန ဩဒရိတော, တေနေဝ ကာရဏေန ပဗ္ဗဇိတောတိ ဒဿေန္တော **“ပိဏ္ဍံ ဥလမာနော”** တိအာဒိမာဟ။ **ဃံသန္တော** တိ ဘူမိယံ ဃံသန္တော ဧဝ ပတ္တံ ဌပေတိ။ **ပရိက္ခီဏာ** န္တိ သမန္တတော ပရိက္ခီဏံ။ **နာဋ္ဌိကော ။ပေ။ ဇာတံ,** အတိရေကပတ္တဋ္ဌပနဿ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ အညံ န ဂဏှာတိ။ **“ဣန္ဒြိယဘာဝန** န္တိ စက္ခာဒိပဉ္စိန္ဒြိယဘာဝန”န္တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, တထာ ဝိပဿနာဘိနိဝေသံ ကတွာ ဥပရိဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာတိ အဓိပ္ပာယော။ အပရေ ပန “သဒ္ဓါပဉ္စမာနံ ဣန္ဒြိယာနံ ဝသေန ဝိပဿနာဘိနိဝေသံ ကတွာ တေန သုခေန အဘိညာပဟာနာနံ သမ္ပာဒနဝသေန ဣန္ဒြိယံ ဘာဝေတွာ”တိ ဝဒန္တိ။

ဥပသင်္ကမတီ တိ ဧတ္ထ ယထာ သော ရာဇာ ဥပသင်္ကမိ, တံ အာဂမနတော ပဋ္ဌာယ ဒဿေတုံ **“ထေရော ကိရာ”**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **မဟာဟနံ** နာမ အညံ ကမ္မံ အကတွာ ဟနပသုတော ဟုတွာ သတ္တာဟံ တဒနုရူပပရိဇနဿ သုရာပိဝနံ။ တေနာဟ **“မဟာဟနံ နာမ ပိဝိတွာ”**တိ။ **သာလိထုသေဟီ**တိ ရတ္တသာလိထုသေဟိ။ **ဥယျာနမာနံ ဝိယ** ကိပိလ္လိကဒံသနဇာတာဟိ ဒုက္ခဝေဒနာဟိ။ **မုခသတ္တီဟိ ဝိဇ္ဈိံသု** ဝလ္လဘတာယ။ ဣတ္ထိလောလော ဟိ သော ရာဇာ။

ပဝေဏိန္တိ တေသံ သမာအနုပဝေဏိံ ဗုဟွစရိယပဗန္ဓံ။ **ပဋိဟဒေန္တီ** တိ သမ္ပာဒေန္တိ။ **ဂရုကာရမ္မဏာ** န္တိ ဂရုကာတဗ္ဗအာရမ္မဏံ, အဝီတိက္ကမိတဗ္ဗာရမ္မဏန္တိ အတ္ထော။ **အသ္သာ** တိ ရညော။ **စိတ္တံ အနောတရန္တ** န္တိ ပသာဒဝီထိံ အနောတရန္တံ အနုပဂစ္ဆန္တံ။ **ဝိဟေဌေတု**န္တိ ဝိဗာဓိတုံ။

လောဘာသ္သ အပရာပရုပ္ပတ္တိယာ ဗဟုဝစနဝသေန **"လောဘဓမ္မာ"** တိ ဝုတ္တံ။ **ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိပိ အတ္ထော ယေဝ,** ယသ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော လောဘဓမ္မော အတ္တနော ဟေတုပစ္စယေ ပရိဂ္ဂဟာပေန္တော ဇာနာပေန္တော ဝိယ သဟတိ ပဝတ္တတီတိ။ **က္လမမေဝ ကာယ**န္တိ ဧတ္ထ သမူဟတ္ထေ ဧဝ **ကာယ**-သဒ္ဒော ဂဟ္ဘာသယာဒိဌာနေသု ဥပ္ပဇ္ဇနဓမ္မသမူဟဝိသယတ္တာ, က္လာတရေ ပန ကာယူပလက္ခိတတာယ ''ကာယော''တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဥတ္တာနမေဝ** ဟေဌ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ။

ဘာရဒ္ဒွာဇသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဃောသိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၉. ရူပာ စ မနာပာတိ နီလာဒိဘေဒာ ရူပဓမ္မာ စ မနသာ မနုညာ ပိယရူပာ သံဝိဇ္ဇန္တိ, က္လာဒ္ဓ သုခဝေဒနီယသ္သ ဖသ္သာသ္သ သဘာဝဒသ္သနတ္ထံ။ ဧဝံ **"ရူပာ စ မနာပာ ဥပေက္ခာဝေဒနိယာ"**တိ ဧတ္ထာပိ ယထာရဟံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **စက္ခု ဝိညာဏ။ပေ။ ဖသ္သ**န္တိ ဝုတ္တံ။ ဥပနိသ္သယကောဋိယာ ဟိ စက္ခုဝိညာဏသမ္ပယုတ္တဖသ္သော သုခဝေဒနီယော, န သဟဇာတကောဋိယာ။ တေနာဟ – **"ဧကံ ဖသ္သံ ပဋိစ္စ ဇဝနဝသေန သုခဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ"** တိ။ **သေသပဒေသူ**တိ ''သံဝိဇ္ဇတိ ခော, ဂဟပတိ, သောတဓာတူ''တိ အာဂတေသု ပဉ္စသု ကောဋ္ဌာသေသု။

တေဝီသတိ ဓာတုယော ကထိတာ ဆန္နံ ဒွါရာနံ ဝသေန ဝိဘဇ္ဇဂဟဏေန။ **ဝတ္ထုနိသ္သိတ** န္တိ ဟဒယဝတ္ထုနိသ္သိတံ။ ပဉ္စဒွါရေ ဝီသတိ, မနောဒွါရေ တိသ္သော **ဧဝံ တေဝီသတိ**။

ဃောသိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-၈. ဟာလိဒ္ဒိကာနိသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၃၀-၁၃၁. တံ ဣတ္ထေတ န္တိ စက္ခုနာ ယံ ရူပံ ဒိဋ္ဌံ, တံ ဣတ္ထန္တိ အတ္ထော။ **တံ သုခဝေဒနိယ**န္တိ တံ သုခဝေဒနာယ ဥပနိသ္သယကောဋိယာ ပစ္စယဘူတံ စက္ခုဝိညာဏဥ္စေဝ, ယော စ ယထာရဟံ ဥပနိသ္သယကောဋိယာ တ, အနန္တရော စေ အနန္တရကောဋိယာ တ, သဟဇာတော စေ သမ္ပယုတ္တကောဋိယာ တ, သုခဝေဒနာယ ပစ္စယော ဖသ္သော။ တံ သုခဝေဒနိယဉ္စ ဖသ္သံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခဝေဒနာတိ ယောဇနာ။ **သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ** သဗ္ဗေသု သေသေသု သုတ္တေသု တရေသု။ **မနောဓာတုယေဝ တ သမာနာ**တိ အဘိဓမ္မနယေန။ သုတ္တန္တနယေန ပန သုညတဋ္ဌေန နိသ္သတ္တနိဇ္ဇီဝဋ္ဌေန စ မနောဓာတုသမညံ လဘတေဝ။ **အဋ္ဌမံ ဥတ္တာနမေဝ** ဟေဌ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ။

ဟာလိဒ္ဒိကာနိသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. လောဟိစ္စသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၂. တေပိ မာဏဝကာတေ့ဝဝ ဝုတ္တာ, န ဗ္ရာဟ္မဏကုမာရာ ဧဝ။ **သေလေယ္ယကာနီ** တိ အညမညံ သိလိသ္သန လင်္ဃနကီဠနာနိ။

ဥပဋ္ဌာနဝသေန က္လာဘံ ဟရန္တီတိ **က္လာဟ္ဘာ,** ဟတ္ထိကေပကာ။ တေ ပန နိဟီနကုဋုမ္ဗသ္သ ဘောဂံ ဥပာဒာယ ဂဟပတိဘာဝံ ဥပာဒာယ ''ဂဟပတိကာ''တိပိ ဝုစ္စန္တီတိ အာဟ **"ဂဟပတိကာ"**တိ။ **ကဏှဟာ**တိ ကဏှာဘိဇာတိကာ။ **ရဋ္ဌံ ဘရန္တီ**တိ ယသ္မိံ ရဋ္ဌေ ဝသန္တိ, တသ္သ ရဋ္ဌသ္သ ဗလိံ ဘရဏေန, အတ္တနော တ ကုဋုမ္ဗသ္သ ဘရဏေန ဘရတာ။ **ပရိယာယန္တာ** တိ ပရိတော သံစရန္တာ ကီဠန္တိ။

သီလဖေဇ္ဇကာ တိ သီလပ္ပမာဏာ။ ယေ ပုရာဏာ သရန္တိ, တေ သီလုတ္တမာ အဟေသုံ။ **ဒွတရာနိ** စက္ခာဒိဒွတရာနိ။

အပက္ကမိတ္ဝတ အပေတာ ဝိရဟိတာ ဟုတွ္ဝတ။ **ဝိသမာနီ**တိ ဝိဂတသမာနိ ဒုစ္စရိတသဘာတနိ။ **နာနာဝိဒေဏ္ဏာ** နာနာဝိဒေဏ္ဏနိဟတာ။

အနာဟာရကာတိ ကိဠ္ဌိ အဘုဥ္ဓနကာ။ ပင္ကော ဝိယ **ပင္ကော,** မလံ။ ဒန္တပင္ကော ပုရိမပဒလောပေန ပင္ကောတိ ဝုတ္တောတိ **"ပင္ကော နာမ ဒန္တမလ"** န္တိ ဝုတ္တံ။ အဇေဟိ ကာတဗ္ဗကာနံ အကောပေတွ္ဝတ ကရဏံ သမာအနဝသေန **ဝတံ**။ သေ နယော သေသေသုပိ။ ကောဟည့ နာမ အတ္တနိ ဝိဇ္ဇမာနအေသံ ပဋိစ္ဆာဒေတွ္ဝတ အသန္တဂုဏပကာသနာတိ အာဟ – **"ပဋိစ္ဆန္န။ပေ။ ကောဟညန္တေ"** တိ။ **ပရိက္ခာရဘဏ္ဍကဝဏ္ဏာ** တိ ပရိက္ခာရဘဏ္ဍာ ကပ္ပကာတိ။ တေ စ ခော အတ္တနော ဇီဝိကတ္ထာယ အာမိသကိဠ္ဌကက္ခသ္သ အတ္တနိဗန္ဓနတ္ထာယ အမောစနတ္ထာယ ကတာ။

အခိလန္တိ စေတောခိလရဟိတံ ဗ္ရဟ္မဝိဟာရဝသေန။ တေနာဟ **"မုဒု အထဒ္ဓ"** န္တိ။

အခိမုတ္တော တိ အဘိရတိဝသေန ယုတ္တပယုတ္တော။ **ပရိတ္တစိတ္တော** တိ ပရိတော ခဏ္ဍိတစိတ္တော။ **အပ္ပမာဏစိတ္တော**တိ တေ္တ "ကော အယ"န္တိ ပဋိက္ခိတုံ သက္ကုဏေယျစိတ္တော။

လောဟိစ္စသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဝေရဟစ္စာနိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၃. ဗြာဟ္မဏိ ဓမ္မသဝနာယ စောဒေန္တော မာဏဝကော **"ယဂ္ဃေ"** တိ အဝေစ။ တေနာဟ **"ယဂ္ဃေတိ စောဒနတ္ထေ နိပါတော"**တိ။

ဝေရဟစ္စာနိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဂဟပတိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၄. ဒေဝဒဟဝဂ္ဂော

၁. ဒေဝဒဟသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၄. မနံ ရမယန္တာ တိ အာဟာထဂတာ မနသ္သ ရမဏဝသေန ပိယာယိတဗ္ဗတာဝသေန ပဝတ္တန္တာ။

၂. ခဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၅. ဆဖဿာယတနိကာ တိ ဆဟိ ဖဿာယတနေဟိ အနိဋ္ဌသံဝေဒနိယာ။ **ဆဒွတရဖဿပဋိဝိညတ္တိ** တိ ဆဟိပိ ဒွတရေဟိ အာရမ္မဏဿ ပဋိသံဝေဒနာ ဟောတိယေဝ သဗ္ဗသော ဒုက္ခာနုဘဝနတ္ထံ။ **တာဝတိံသပုရ**န္တိ သုဒသ္သနမဟာနဂရံ။ **အဘာတေ နာမ နတ္ထိ** သဗ္ဗထာ သုခါနုဘဝနတော။ **နိရယေ**တိ ဣမိနာ ဒုဂ္ဂတိ ဘဝသာမညေန ဣတရာပဟာယာပိ ဂဟိတာ ဧဝ။ **မဂ္ဂဗ္ရဟ္မစရိယတသံ ဝသိတုံ န သက္ကာ** တိ ဣမိနာ ပန သဗ္ဗေသမ္ပိ အက္ခိန္ဒ္ဓိကဋ္ဌာနာနံ ဂဟဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဣမေတ**တိ ဣမသ္မိံ မနုဿလောကေ ဧဝ။ **အဟယောပိ ပညာယတိ** အဟယဒုက္ခသဒိသဿ ဒုက္ခဿ ကအာစိ ပဋိသံဝေဒနတော။ **သဂ္ဂေပိ ပညာယတိ** ဒေဝဘောဂသဒိသသမ္ပတ္တိယာ ကအာစိ ပဋိလဘိတဗ္ဗတော။

အယံ ကမ္မဘူမီတိ အယံ မနုဿလောကော ပုရိသထာမကရဏာယ ကမ္မဘူမိ နာမ တာသံ ယောဂ္ယဋ္ဌာနဘာဝတော။ တတ္ထ ပဓာနကမ္မံ ဒဿေန္တော **"ဣဓ မဂ္ဂဘာဝနာ"** တိ အာဟ။ **ဌာနာနီ**တိ ကာရဏာနိ။ **သံဝေဇနိယာနီ**တိ သံဝေဂဇနနာနိ ဗဟူနိ ဇာတိအာဒီနိ။ တထာ ဟိ ဇာတိ, ဇရာ, ဗျာဓိ, မရဏံ, အပာယဘာဝံ, တတ္ထပိ နိရယူပပတ္တိဟေတုကံ, တိရစ္ဆာနုပပတ္တိဟေတုကံ, အသူရကာယူပပတ္တိဟေတုကံ, အတီတေ ဝဋ္ဋမူလကံ, အနာဂတေ ဝဋ္ဋမူလကံ, ပစ္စုပ္ပန္နေ

အာဟာရပရိယေဋ္ဌိမူလကန္တိ ဗဟူနိ သံဝေဂဝတ္ထူနိ ပစ္စဝေက္ခိတွာ **သံဝေဂဇာတော** သဉ္ဇာတသံဝေဂေ ယောနိသော ပဓာနမနုယုဥ္ဇတိ။ **သံဝေဂေ**တိ သံဝေဂမာပဇ္ဇတိ။

ခဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ပဌမရူပာရာမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၆. သမ္မုဒိတာ သမ္မောဒပ္ပတ္တာ, **ပမောဒိတာ** သဉ္ဇာတပမောဒာ။ **ဒုက္ခာ** တိ ဒုက္ခဝန္တော သဉ္ဇာတဒုက္ခာ။ တေနာဟ **"ဒုက္ခိတာ"** တိ။ သုခံ တေသံ အတ္ထီတိ **သုခော,** သုခီ။ တေနာဟ **"သုခိတော"**တိ။ **ယတ္တကာ** ရူပာဒယော ဓမ္မာ လောကေ **အတ္ထီတိ ဝုစ္စတိ။ ပဿန္တာန** န္တိ သစ္စပဋိဝေဓေန သမ္မဒေဝ ပဿန္တာနံ။ **"ပစ္စနီကံ ဟောတီ"** တိ ဝတွာ တံ ပစ္စနီကဘာဝံ ဒဿေတုံ **"လောကော ဟီ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အသုဘာ**တိ "အာဟူ"တိပဒံ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓော။ **သဗ္ဗမေတ**န္တိ "သုခံ ဒိဋ္ဌမရိယေဘိ။ပေ။ တဒရိယာ သုခတော ဝိဒူ"တိ စ ဝုတ္တံ။ သဗ္ဗမေတံ နိဗ္ဗာနမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ နိဗ္ဗာနမေဝ ဟိ ဧကန္တတော သုခံ နာမ။

ပဥ္စနဝုတိပာသဏ္ဍိနော တေသဉ္စ ပာသဏ္ဍိဘာဝေ ပပဉ္စသူဒနိဋ္ဌကထာယံ ပကာသိတော ဧဝ။ **ကိလေသနီဝရဏေန နိဝုတာန**န္တိ ကိလေသခန္ဓာ ကိလေသနီဝရဏံ, တေန နိဝုတာနံ။ **နိဗ္ဗာနဒဿနံ** နာမ အရိယမဂ္ဂေ, တေန တဿ ပဋိဝိဇ္ဈနဉ္စ **ကာဋ္ဌမေဃအဝတ္ထာဒိတံ ဝိယ စန္ဒမဏ္ဍလံ** ။

ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ တိ အသုဘဘာဝပရိစ္ဆိန္ဒနေန သမ္မာဝိညာဏဒဿနေန စ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ။ **မဂ္ဂဓမ္မဿာ** တိ အရိယမဂ္ဂဓမ္မဿ။

အနုပန္နေဟိ တိ အနု အနု အဝိဟာယ ပဋိပန္နေဟိ။ **ကော နု အညော ဇာနိတုံ အရဟတိ,** အညော န ဇာနာတီတိ ဒဿေတိ။

ပဌမရူပာရာမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-၁၂. ဒုတိယရူပာရာမသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၃၇-၁၄၅. သုဒ္ဓိကံ ကတွာ ကထာဗန္ဓနေန ဝိနာ ကေဝလံ စုဏ္ဏိယပဒဝသေနေဝ။ **တထာ တထာ**တိ အဇ္ဈတ္တိကာနိ ဗာဟိရာနိ စ အာယတနာနိ အနိစ္စလက္ခဏေန ဒုက္ခာနတ္တလက္ခဏေဟိ စ ယောဇေတွာ ဒဿနဝသေန။

ဒုတိယရူပာရာမသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒေဝဒဟဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၅. နဝပုရာဏဝဂ္ဂေ

၁. ကမ္မနိရောဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၆. သမ္ပတိ ဝိဇ္ဇမာနဿ စက္ခုဿ တံနိဗ္ဗတ္တဿ ကမ္မဿ စ အဓိပ္ပေတတ္တာ **"န စက္ခု ပုရာဏံ, ကမ္မမေဝ ပုရာဏ"**န္တိ ဝတွာ ယထာ တဿ စက္ခုဿ ပုရာဏပရိယာယော ဝုတ္တော, တံ ဒဿေန္တော အာဟ – **"ကမ္မတော ပနာ"**တိအာဒိ။ **ပစ္စယနာမေနာ**တိ ပုရိမဇာတိသံသိဒ္ဓတ္တာ "ပုရာဏ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗဿ ပစ္စယဘူတဿ ကမ္မဿ နာမေန။ **ဇံ ဝုတ္တ** န္တိ "ပုရာဏကမ္မ"န္တိ ဇံ ဝုတ္တံ။ **ပစ္စယေဟိ အဘိသမာဂန္တွာ ကတ** န္တိ တဏှာဝိဇ္ဇာဒိပစ္စယေဟိ အဘိမုခဘာဝေန သမာဂန္တွာ သမေစ္စ နိဗ္ဗတ္တိတံ။ **စေတနာယာ**တိ ကမ္မစေတနာယ။ **ပကပ္ပိတ**န္တိ အဘိသမိဟိတံ။ **ဝေဒနာယာ**တိ အတ္တာနံ နိဿာယ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပဝတ္တာယ ဝေဒနာယ။ **ဝတ္ထု** တိ နိဗ္ဗတ္တိကာရဏံ ပဝတ္တဋ္ဌာနန္တိ ဝိပဿနာပညာယ **ပဿိတဗ္ဗံ။ ကမ္မဿ နိရောဓေနာ** တိ ကိလေသာနံ အနုပ္ပာဒနိရောဓ

သိဒ္ဓေန ကမ္မဿ နိရောဓေန။ **ဝိမုတ္တိံ ဖုသတီ** တိ အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိံ ပာပုဏာတိ။ **အာရမ္မဏဘူတော နိရော ဓော** နိဗ္ဗာနံ **“ကမ္မနိရောဓော”**တိ ဝုစ္စတိ, “ကမ္မံ နိရုဇ္ဈတိ ဧတ္ထာ”တိ ကတွာ။ “ဈာယထ, ဘိက္ခဝေ, မာ ပမာဒတ္ထ”တိ ဝုတ္တတ္တာ **“ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာ ကထိတာ”** တိ ဝုတ္တံ။

ကမ္မနိရောဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-၅. အနိစ္စနိဗ္ဗာနသပ္ပာယသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၄၇-၁၅၀. **နိဗ္ဗာနဿာ** တိ နိဗ္ဗာနာဓိဂမဿ, ကိလေသနိဗ္ဗာနဿေဝ ဝါ။ **ဥပကာရပဋိပဒန္တိ** ဥပကာရာဝဟံ ပဋိပဒံ။ **စတူသူ**တိ ဒုတိယာဒီသု စတူသု။ နိဗ္ဗာနသပ္ပာယာ ပဋိပဒာ ဒေသိတာတိ ကတွာ **“သဟ ဝိပဿနာယ စတ္တာရော မဂ္ဂါ ကထိတာ”**တိ ဝုတ္တံ။

အနိစ္စနိဗ္ဗာနသပ္ပာယသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-၇. အန္တေဝာသိကသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၅၁-၁၅၂. အန္တ-သဒ္ဒော သမီပတ္ထေ ဝတ္တတိ “ဥဒကန္တံ ဝနန္တ”န္တိအာဒီသု, ကိလေသော ပန အတိအာသန္နေ ဝသတိ အဗ္ဘန္တရဝုတ္တိတာယာတိ **“အန္တေဝာသိက”** န္တိ ဝုတ္တော ဝိဘတ္တိအလောပေန ယထာ “ဝနေကုသလော, ကူလေရုက္ခာ”တိ။ တေနာဟ – **“အနန္တေဝာသိကန္တိ အန္တောဝသနကကိလေသဝိရဟိတ”** န္တိ။ **အာစရိယက ကိလေသဝိရဟိတန္တိ** သမုဒာစရဏကကိလေသရဟိတံ။ **အန္တော အဿ ဝသန္တီ** တိ အဿ ပုဂ္ဂလဿ အန္တော အဗ္ဘန္တရေ စိတ္တေ ဝသန္တိ ပဝတ္တန္တိ။ **တေ နံ အဓိဘဝန္တီ** တိ တေ ကိလေသာ နံ ပုဂ္ဂလံ အဘိဘဝိတွာ အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တေန္တိ။ တေနာဟ – **“အဇ္ဈောတ္ထရန္တိ သိက္ခာပေန္တိ တ”** တိ။ **တေဟိ အာစရိယေဟီ**တိ တေဟိ ကိလေသသင်္ခါတေဟိ သတ္တေ အတ္တနော ဂတိယံ ဌပေန္တေဟိ အာစရိယေဟိ။ **သတ္တမံ ဟေဋ္ဌာ ကထိတနယမေဝ** တိ ယသ္မာ ဟေဋ္ဌာ ခန္ဓဝသေန ဒေသနာ အာဂတာ, ဣဓ အာယတနဝသေနာတိ အယမေဝ ဝိသေသော။

အန္တေဝာသိကသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. အတ္ထိနုခောပရိယာယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၃. ပရိယာယတိ ပရိဂ္ဂစ္ဆတိ ဖလံ ဧတသ္မာတိ **ပရိယာယော** ဟေတူတိ အာဟ – **“ယံ ပရိယာယန္တိ ယံ ကာရဏ”**န္တိ။ ပစ္စက္ခဒိဋ္ဌေ အဝိပရီတေ အတ္ထေ ပဝတ္တသဒ္ဓာ **ပစ္စက္ခသဒ္ဓာ** ယထာ “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဘဂဝါ, သွာက္ခာတော ဓမ္မော”တိ (မ. နိ. ၁.၂၈၈) စ။ **ဧဝံ ကိရာ**တိ ဣတိ ကိရာယ ဥပ္ပန္နော သဒ္ဒဟနာကာရော သဒ္ဓါပတိရူပကော။ **ဧတေန္တိ** “အညတြေဝ သဒ္ဓါယာ”တိ ဧတံ ဝစနံ ။ **ရုစာပေတွာ**တိ ကိဉ္စိ အတ္ထံ အတ္တနော မတိယာ ရောစေတွာ။ **ခမာပေတွာ**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ, စိတ္တံ တထာ ခမာပေတွာ။ တေနာဟ – **“အတ္ထေတန္တိ ဂဟဏာကာရော”** တိ။ ပရမ္ပရာဂတဿ အတ္ထဿ ဧဝံ ကိရဿာတိ **အနုဿဝနံ။ ကာရဏံ စိန္တေန္တဿာ** တိ ယုတ္တိံ စိန္တေန္တဿ။ **ကာရဏံ ဥပဋ္ဌာတီ** တိ “သာဓူ”တိ အတ္တနော စိတ္တဿ ဥပတိဋ္ဌတိ။ **အတ္ထေတ** န္တိ “ဧတံ ကာရဏံ ဧဝမယမတ္ထော ယုဇ္ဇတီ”တိ စိတ္တေန **ဂဟဏံ။ အာကာရပရိဝိတက္ကော** တိ ယုတ္တိပရိကပ္ပနာ။ **လဒ္ဓီ** တိ နိစ္ဆယေန ဂဟဏံ, သာ စ ခော ဒိဋ္ဌိ အယာထာဝဂ္ဂဟဏေန အညာဏမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **တန္တိ** လဒ္ဓိံ။ **အတ္ထေသာ** တိ သော လဒ္ဓိ မမ ဥပ္ပန္နာ အတ္ထိ ယုတ္တရူပာ ဟုတွာ ဥပလဗ္ဘတိ။ ဧဝံ ဂဟဏာကာရော **ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တိ နာမ,** ပဌမုပ္ပန္နလဒ္ဓိသင်္ခါတာယ ဒိဋ္ဌိယာ နိဇ္ဈာနံ ခမနာကာရော **ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တိ နာမ။ ပဉ္စ ဌာနာနီ** တိ ယထာဝုတ္တာနိ သဒ္ဓါဒီနိ ပဉ္စ ကာရဏာနိ။ **မုဉ္စိတွာ** အဂ္ဂဟေတွာ။ ဟေဋ္ဌိမမဂ္ဂဝဇ္ဈာနံ ရာဂါဒီနံ အဘာဝံ သန္ဓာယ “နတ္ထိ မေ အဇ္ဈတ္တံ ရာဂဒေါသမောဟော”တိ အယံ သေက္ခာနံ ပစ္စဝေက္ခဏာ, သဗ္ဗသော အဘာဝံ သန္ဓာယ အသေက္ခာနန္တိ အာဟ – **“သေက္ခာသေက္ခာနံ ပစ္စဝေက္ခဏာ ကထိတာ”**တိ။ “သန္တံ တ အဇ္ဈတ္တ”န္တိအာဒိနာ **သေက္ခာနံ,** “အသန္တံ တ အဇ္ဈတ္တ”န္တိအာဒိနာ **အသေက္ခာနံ ပစ္စဝေက္ခဏာ ကထိတာ**တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အတ္ထိနុខោပရိယာယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-၁၀. ဣန္ဒြိယသမ္ပန္နသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၅၄-၁၅၅. ''သမ္ပန္နသီလာ, ဘိက္ခဝေ, ဝိဟရထာ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၆၄) ဝိယ ပရိပုဏ္ဏတ္ထော ဣဓ **သမ္ပန္န-**သဒ္ဒောတိ အာဟ **"ပရိပုဏ္ဏိန္ဒြိယော"** တိ။ ဣန္ဒြိယေဟိ သမန္နာဂတတ္တာ ပရိပုဏ္ဏိန္ဒြိယော နာမ ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဇဝံ သတိ သမန္နာဂမသမ္ပတ္တိ ဝုတ္တာ ဟောတီတိ အာသင်္ကန္တော **"စက္ခာဒီနိ တ"** တိအာဒိမာဟ။ **တံ သန္ဓာယာ**တိ ဒုတိယဝိကပ္ပေန ဝုတ္တမတ္ထံ သန္ဓာယ။ ဟေဋ္ဌာ ခန္ဓိယဝဂ္ဂေ ခန္ဓဝသေန ဒေသနာ အာဂတာ, ဣဓ အာယတနဝသေနာတိ အာဟ **"ဝုတ္တနယမေဝာ"** တိ။

ဣန္ဒြိယသမ္ပန္နသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နဝပုရာဏဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တတိယော ပဏ္ဏာသကော။

၁၆. နန္ဒိက္ခယဝဂ္ဂေါ

၁-၄. အဇ္ဈတ္တနန္ဒိက္ခယသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၅၆-၁၅၉. အတ္တတော တိ သဘာဝတော။ ဉာဏေန အရိယတော ဉာတဗ္ဗတော **အတ္ထော,** သဘာဝတောတိ။ ဧဝဥ္ဟိ အဘိဇ္ဇနသဘာဝေ နန္ဒနဋ္ဌေန **နန္ဒီ,** ရဉ္ဇနဋ္ဌေန **ရာဂေါ။ ဝိမုတ္တိဝသေနာ**တိ ဝိမုတ္တိယာ အဓိဂမဝသေန။ **တ္ထော** တိ ဣမသ္မိံ ပဌမသုတ္တေ။ **ဒုတိယာဒီသူ**တိ ဒုတိယတတိယစတုတ္ထေသု။ **ဥတ္တာနမေဝ** ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ။

အဇ္ဈတ္တနန္ဒိက္ခယသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-၆. ဇီဝကမ္ဗဝနသမာဓိသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၆၀-၁၆၁. သမာဓိဝိကလာနံ စိတ္တေကဂ္ဂတံ လဘန္တာနံ, ပဋိသလ္လာနဝိကလာနံ ကာယဝိဝေကဉ္စ စိတ္တေကဂ္ဂတဉ္စ လဘန္တာနန္တိ ယောဇနာ။ **ဟာကင်္ခံ ဟောတီ**တိ ဝိဘူတံ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတိ။ **သြက္ခာယတိ ပစ္စက္ခာယတီ** တိ စ တုသစ္စမ္မာနံ ဝိဘူတဘာဝေန ဥပဋ္ဌာနသ္သ ကထိတတ္တာ ဝုတ္တံ – **"ဒွဝီသုပိ။ပေ။ ကထိတာ"**တိ။

ဇီဝကမ္ဗဝနသမာဓိသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-၉. ကောဋ္ဌိကအနိစ္စသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၆၂-၁၆၄. အနိစ္စာနုပဿနာဒယော ဇဝ **ဝိမုတ္တိပရိပာစနိယာ ဓမ္မာ** နာမ။ ထေရဿ တအာ သဒ္ဓာဒီနိ ဣန္ဒြိယာနိ န ပရိပာကံ ဥပဂတာနိ, ထေရော ဣမာဟိ ဒေသနာဟိ ဣန္ဒြိယပရိပာကမဂမာသိ။

ကောဋ္ဌိကအနိစ္စသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀-၁၂. မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပဟာနသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၆၅-၁၆၇. ဟဋ္ဌိယေက္က န္တိ ဝိသုံ ဝိသုံ။ **ဝုတ္တနယေနေတ** တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ အပုဗ္ဗဿ ဝတ္တဗ္ဗဿ အဘာဝတော။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပဟာနသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နန္ဒိက္ခယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၇. သဋ္ဌိပေယျာလဝဂ္ဂေါ

၁-၆ဝ. အဇ္ဈတ္တအနိစ္စဆန္ဒသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၆၈-၂၂၇. ‘‘ယံ, ဘိက္ခဝေ, အနိစ္စံ, တတြ တေ ဆန္ဒော ပဟာတဗ္ဗော’’တိအာဒိနာ တေသံ တေသံ ပုဂ္ဂလာနံ အဇ္ဈာသယဝသေန သဋ္ဌိ သုတ္တာနိ ကထိတာနိ , တာနိ စ ပေယျာလနယေန ဒေသနံ အာရုဠှာနီတိ **‘‘သဋ္ဌိပေယျာလော နာမ ဟောတီ’’**တိ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **‘‘ယာနိ ပနေတ္ထာ’’** တိအာဒိ။

အဇ္ဈတ္တအနိစ္စဆန္ဒသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သဋ္ဌိပေယျာလဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၈. သမုဒ္ဒဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမသမုဒ္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၈. ယဒိ ‘‘ဒုပ္ပူရဏဋ္ဌေန သမုဒ္ဒနဋ္ဌေနာ’’တိ ဣမိနာ အတ္ထဒွယေန သာဂရော ‘‘သမုဒ္ဒော’’တိ ဝုစ္စတိ, စက္ခုဿေဝေတံ နိပ္ပရိယာယတော ယုဇ္ဇတီတိ ဒဿေတုံ **‘‘ယဒီ’’**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဒုပ္ပူရဏဋ္ဌေနာ** တိ ပူရေတုံ အသက္ကုဏေယျဘာဝေန။ **သမုဒ္ဒနဋ္ဌေနာ** တိ သဗ္ဗသော ဥပရူပရိပက္ခိတ္တဂမနေန။ မဟာဂင်္ဂါဒိမဟာနဒီနံ မဟတာ ဥဒကောဃေန အနုသံဝစ္ဆရံ အနုပက္ခန္ဒမာနောပိ ဟိ သမုဒ္ဒော ဟရိပူရိံ န ဂစ္ဆတိ, ယဋ္ဌ ဘူမိပဒေသံ ဩတ္ထရတိ, တံ သမုဒ္ဒဘာဝံ နေတိ, အဘာဝံ တ ဟပုဏာတိ အပယာတေ သမုဒ္ဒောဒကေ, တံ တ အနုဒကဘာဝပတ္တိယာ အတထမေဝ ဟောတိ။ ကာမဉ္စေသ ဒုပ္ပူရဏဋ္ဌော သမုဒ္ဒနဋ္ဌော သာဂရေ လဗ္ဘတိ, တထာပိ တံ ဒွယံ စက္ခုသ္မိံယေဝ ဝိသေသတော လဗ္ဘတီတိ ဒဿေန္တော **‘‘တဿ ဟီ’’** တိအာဒိမာဟ။ **သမောသရန္တေ** န္တိ သဗ္ဗသော နီလာဒိဘာဂေဟိ ဩသရန္တေ, အာပာထံ အာဂစ္ဆန္တေန္တိ အတ္ထော။ **ကာတုံ န သက္ကောတိ** ဒုပ္ပူရဏီယတ္တာ။ **သဒောသဂမနေန ဂစ္ဆတိ** သတ္တသန္တာနဿ ဒုဿနတော။ ဒုဿနဋ္ဌတာ စဿ စက္ခုဒွါရိကတဏှာဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယထာ သမုဒ္ဒေ အပရာပရံ ပရိဝတ္တမာနော ဦမိယာ ဝေဂေ သမုဒ္ဒဿာတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ စက္ခုသမုဒ္ဒဿ ပုရတော အပရာပရံ ပရိဝတ္တမာနံ နီလာဒိဘေဒံ ရူပာရမ္မဏံ စက္ခုဿာတိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အရဟတိ အနညသာဓာရဏတ္တာတိ ဝုတ္တံ **‘‘ရူပမယော ဝေဂေါ’’**တိ။ **အသမပေက္ခိတေ** တိ သမ္မာဒဿနေ ရူပေ မနာပဘာဝံ အမနာပဘာဝဉ္စ ဂဟေတွာ, ‘‘ဣဒံ နာမ မယာ ဒိဋ္ဌ’’န္တိ အနုပဓာရေန္တဿ ကေဝလံ သမူဟဃနဝသေန ဂဏှန္တဿ ဂဟဏံ အသမပေက္ခနံ။ **သဟတီ**တိ အဘိဘဝတိ, တံနိမိတ္တံ ကဥ္စိ ဝိကာရံ နာပဇ္ဇတိ။

ဦမီတိ ဝီစိယော။ **အာဝဋ္ဋော** အာဝဋ္ဋနဝသေန ပဝတ္တံ ဥဒကံ။ ကဟာရက္ခသမကရာဒယော **ကဟာရက္ခသော** ။ ယထာ သမုဒ္ဒေ ဦမိယော ဥပရူပရိ ဝတ္တမာနာ အတ္တနိ ပတိတပုဂ္ဂလံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ အနယဗျသနံ အာပာဒေန္တိ, တထာ အာဝဋ္ဋကဟာရက္ခသာ။ ဧဝမေတေ ရာဂါဒယော ကိလေသာ သယံ ဥပ္ပန္နကသတ္တေ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ အနယဗျသနံ အာပာဒေန္တိ, ကိလေသုပ္ပတ္တိနိမိတ္တတာယ သတ္တာနံ အနယဗျသနာပတ္တိဟေတုဘူတဿ ဦမိဘယဿ အာရမ္မဏဝသေန စက္ခုသမုဒ္ဒော ‘‘သဦမိသာဝဋ္ဋော သဂဟော သရက္ခသော’’တိ ဝုတ္တော။

ဦမိဘယန္တိ ဧတ္ထ ဘာယတိ ဧတသ္မာတိ ဘယံ, ဦမိ ဧဝ ဘယံ ဦမိဘယံ။ ကုဇ္ဈနဋ္ဌေန **ကောဓော**။ သွေဝ စိတ္တဿ စ အဘိမဒ္ဒနဝသေနုပ္ပာဒနတ္ထေန ဒဠှံ အာယာသနဋ္ဌေန **ဥပါယာသော**။ ဧတ္ထ စ အနေကဝါရံ ပဝတ္တိတွာ သတ္တေ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ သီသံ ဥက္ခိပိတုံ အဒတွာ အနယဗျသနနိပ္ဖာဒနေန ကောဓူပါယာသဿ **ဦမိသဒိသတာ** ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တထာ ကာမဂုဏာ ကိလေသာဘိဘူတေ သတ္တေ မာနေ ဝိယ ရူပာဒိဝိသယသင်္ခါတေ အတ္တနိ သံသာရေတွာ ယထာ တတော ဗဟိဘူတေ နေက္ခမ္မေ စိတ္တမ္ပိ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဧဝံ အာဝဋ္ဋေတွာ ဗျသနာပာဒနေန **အာဝဋ္ဋသဒိသတာ** ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ယဒာ ပန ကဟာရက္ခသော အာရက္ခရဟိတံ အတ္တနော ဂောစရဘူမိဂတံ ပုရိသံ အဘိဘုယျ ဂဟေတွာတ

အကောစရေ ဌိတမ္ပိ ကောစရံ နေတ္ဝာ ဘောရဝရူပဒဿနာဒိနာ အတ္တနော ဥပက္ကမံ ကာတုံ အသမတ္ထံ ကတ္ဝာ အနုတပိ သိတ္ဝာ ဝဏ္ဏဗလဘောဂအာယုသုခေဟိ ဝိယောဇေတ္ဝာ မဟန္တံ အနယဗျသနံ အာပာဒေတိ, ဧဝံ မာတုကမောပိ ယောနိသောမနသိကာရရဟိတံ အဝီရပုရိသံ အတ္တနော ရူပဒီဟိ ပလောဘနဝသေန အဘိဘုယျ ဂဟေတ္ဝာ တ ဝီရဇာတိ ယမ္ပိ ဣတ္ထိကုတ္တဘူတေဟိ အတ္တနော ဟာဝဘာဝဝိလာသေဟိ ဣတ္ထိမာယာယ အနုတပိသိတ္ဝာ တ အဝသံ အတ္တ နော ဥပကာရဓမ္မေ သီလာဒယော သမ္ပာဒေတုံ အသမတ္ထံ ကရောန္တော ဂုဏဝဏ္ဏာဒီဟိ ဝိယောဇေတ္ဝာ မဟန္တံ အ နယဗျသနံ အာပာဒေတိ, ဧဝံ မာတုကမဿ **ကဟာရက္ခသသဒိသတာ** ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **ဦမိဘာယန္တိ** လက္ခဏဝစနံ ။ ယထာ ဟိ ဦမိ ဘာယိတဗ္ဗင္ဂေန ဘယံ, ဧဝံ အာဝဋ္ဋကဟာရက္ခသာပီတိ ဦမိအာဒိဘယေန သဘာယန္တိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အန္တံ အဝသာနံ ဂတော, ဧဝံ ဟာရံ နိဗ္ဗာနံ ဂတောတိ ဝုစ္စတိ။

ပဌမသမုဒ္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-၃. ဒုတိယသမုဒ္ဒသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၂၉-၂၃၀. ကိလေသာနံ အလ္လဘာဝူပနယနန္တိ အာဟ **“တေမနဋ္ဌေနာ”** တိ။ **အရိယသာဝကေတိ** အနာကမိနော။ တေ ဟိ ကာမဘဝဝသေန အတိန္တတာယ န သမုန္နာ။ **တယော မစ္စု** တိ ကိလေသာဘိသင်္ခာရဒေဝပုတ္တမာရော။ **တီဟိ ဥ ပဓီဟီ**တိ ကိလေသာဘိသင်္ခာရကာမဂုဏာနံ ဝသေန တီဟိ ဥပဓီဟိ။ ခန္ဓူပဓိနာ ပန သော န နိရူပဓိ သဥပာဒိသေသသဿဝ နိဗ္ဗာနဿ အဓိဂတတ္တာ။ **ဂတောတိ** ပဋိပတ္တိဂမနေန ဂတော။

ဒုတိယသမုဒ္ဒသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-၆. ခီရရုက္ခောပမသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၃၁-၂၃၃. **အပ္ပဟီနဋ္ဌေနာ** တိ မဂ္ဂေန အသမုစ္ဆိန္နတာဘာဝေန။ **အတ္ထိ** တိ ဝိဇ္ဇတိ။ သတိ ပစ္စယေ ဝိဇ္ဇမာနကိစ္စ ကရဏတော ပရိယုဋ္ဌာနံ အပ္ပကံ မူသိကာဝိသံ ဝိယ **ပရိတ္တံ နာမ ဟောတိ** အပ္ပာနုဘာဝတ္တာ။ **ဝေရူပပီ**တိ အပ္ပကာပိ။ **အဿာ** တိ အပ္ပဟီနကိလေသဿ။ **အဓိမတ္တာန** န္တိ ဣဋ္ဌာနံ ရဇနီယာနံ, ဝတ္ထုဝသေန ပရိတ္တကမ္ပိ ဣဋ္ဌာရမ္မဏံ အဓိမတ္တမေဝ။ တေနာဟ **“နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏမ္ပိ”** တိအာဒိ။ **ဒဟရောတိအာဒီနိ တီဏိပိ** ပဒါနိ။ **အာဘိန္ဒေယျာ** တိ ဘိန္ဒေ ယျ။ **တံ ဥဘယန္တိ** တံ စက္ခုရူပန္တိ ဥဘယမ္ပိ အာယတနံ။

ခီရရုက္ခောပမသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဥဒာယီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၄. **ဣတိပီ**တိ ဣမိနာပိ ကာရဏေန။ **အနိစ္စေနာ** တိ အနိစ္စဘာဝေန အနတ္တလက္ခဏံ ကထိတံ။ ယသ္မာ ဟေတု ပစ္စယာ ဝိညာဏဿ ဥပ္ပတ္တိ သတိ စ ဥပ္ပာဒေ နိရောဓေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ဥပ္ပာဒဝယဝန္တတာယ အနိစ္စံ ဝိညာဏံ, ယဒိ စ အတ္တာ သိယာ ပစ္စယေဟိ ဝိနာ သိဇ္ဈေယျ, န စ တထာဿ သိဒ္ဓိ, တသ္မာ ‘‘ဝိညာဏံ အနတ္တာ’’တိ အနိစ္စတာယ အနတ္တတာ ကထိတာ။

ဥဒာယီသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. အာဒိတ္တပရိယာယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၅. ကိလေသာနံ အနု အနု ဗျဉ္ဇနတော ပရိဗျတ္တိယာ ဥပ္ပတ္တိပစ္စယဘာဝတော **အနုဗျဉ္ဇနံ,** ဟတ္ထပာဒအဝယဝတတိ အာဟ – ‘‘ဟတ္ထာ သောဘနာ’’တိအာဒိ။ **နိမိတ္တဂ္ဂာဟော** တိ ကိလေသုပ္ပတ္တိယာ နိမိတ္တဘူတော ကဟော။ **သံသန္ဒေတ္ဝာ ဂဟဏ** န္တိ အဝယဝေ သမောဓာနေတ္ဝာ ‘‘ဣတ္ထိပုရိသော’’တိအာဒိနာ ဧကဇ္ဈံ ဂဟဏံ။ **ဝိဘ တ္တိဂဟဏ**န္တိ ဝိဘာဂေန အနဝသေသဂ္ဂဟဏံ။ **ကုမ္ဘီလသဒိသော** တိ ကုမ္ဘီလကဟာသဒိသော။ တေနာဟ – **“သဗ္ဗမေ

ဝ ဂဏှာတီ”တိ ဟတ္ထဟအဒီသု တံ တံ ကောဋ္ဌာသံ ဝိဘဇိတွာ **ဂဟဏံ ရတ္တဟာသဒိသော** ဇလူကကဟာသဒိသော။ **ကေဇဝနတာရေပိ လဗ္ဘန္တီ** တိ ဣဒံ စက္ခုဒွာရာနုသာရေန ဥပ္ပန္နမနောဒွာရိကဇဝနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

နိမိတ္တဿာဒေန ဂန္ထိတ န္တိ ယထာဝုတ္တေ နိမိတ္တေ အဿာဒကဟေန ဂန္ထိတံ သမ္ဗဒ္ဓံ။ **ဘဝင္ဂေနေတ** တိ မူလဘဝင္ဂေနေဝ။ **ကိလေသဘယံ ဒဿေန္တော** တိ တထာ ကိလေသုပ္ပတ္တိယာ သတိ အကုသလစိတ္တေန အန္တ ရိတံ စေ မရဏစိတ္တံ ဘဝေယ္ယ, ကေန္တတော နိရယေ တ တိရစ္ဆာနယောနိယာ တ ဥပ္ပတ္တိ သိယာတိ ကိလေသာနံ ဘာ ယိတဗ္ဗံ ဒဿေန္တော။ **“သမယဝသေန တ ဇဝံ ဝုတ္တ”** န္တိ ဝတွာ တမတ္ထံ ဝိဝရန္တော **“စက္ခုဒွာရသ္မိံဥဟီ”** တိ အာဒိမာဟ။ **ရတ္တစိတ္တံ တ** တိ ရာဂဝသေန ရတ္တစိတ္တံ တ။ ဒုဋ္ဌစိတ္တေန ကထံ အာရမ္မဏရသာနုဘဝနန္တိ? ဒေမ နဿဝေဒနုပ္ပတ္တိ ဇဝ တဿ အာရမ္မဏရသာနုဘဝနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဣမဿ သမယဿာ** တိ မရဏသမယဿ။

ဥဘိန္နံ နာသစ္ဆိဒ္ဒာနံ မဇ္ဈေ ဌိတ-အင္ဂုတုဒနံ သဟ ခုရဋ္ဌေန ဆိန္ဒနံ။ **ဒဏ္ဍကတသီ** တိ ဒီဃဒဏ္ဍကာ မဟာတ သိ။ **နိပဇ္ဇိတွာ နိဒ္ဒောက္ကမန** န္တိ ဣမိနာ ပစလာယိကနိဒ္ဒံ ပဋိက္ခိပတိ။ တတ္ထ ဟိ ကအာစိ အန္တရာ မိစ္ဆာဝိတက္ကာ နံ သလ္လကာနံ အဝသရော သိယာ, နတ္ထေဝ နိပဇ္ဇိတွာ မဟာနိဒ္ဒံ ဩက္ကန္တကာလေ။ **ဝိတက္ကာန** န္တိ မိစ္ဆာဝိတက္ ကာနံ။

အာဒိတ္တပရိယာယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-၁၀. ပဌမဟတ္ထပဟအောပမသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၃၆-၂၃၇. နဝမံ ‘‘ပညာယတီ’’တိ ဝုစ္စမာနေ ဗုဇ္ဈနကာနံ အဇ္ဈာသယဝသေန ဝုတ္တန္တိ အာဟ – **“ဒသမေ န ဟောတီတိ ဝုစ္စမာနေ”**တိအာဒိ။ ဇတ္တကမေဝ ဟိ ဒွိန္နံ သုတ္တာနံ ဝိသေသောတိ။

ပဌမဟတ္ထပဟအောပမသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သမုဒ္ဒဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၉. အာသီဝိသဝဂ္ဂေ

၁. အာသီဝိသောပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၈. ယေ ဘိက္ခူ တအာ ဘဂဝန္တံ ပရိတရေတွာ နိသိန္နာ, တေသု ကေစိ ကေဝိဟာရိနော, ကေစိ အတ္တဒုတိယာ, ကေစိ အတ္တတတိယာ, ကေစိ အတ္တစတုတ္ထာ, ကေစိ အတ္တပဉ္စမာ ဟုတွာ အရညာယတနေသု ဝိဟရန္တီတိ ဝုတ္တံ – **“ကေစာရိက။ပေ။ ပဉ္စစာရိကေ”**တိ။ သမာနဇ္ဈာသယတာ **သဘာဂဝုတ္တိနော** ။ ကမ္မဋ္ဌာနာနုယုဉ္ဇနဿ **ကာရကေ**။ တတော ဇဝ တတ္ထ **ယုတ္တပယုတ္တေ။ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယေန** ကာရဏဘူတေန။ **ပစ္စယဘူတ**န္တိ အပဿယဘူတံ။ ‘‘သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ’’တိ အာရဘိတွာ ယာဝ ‘‘တိဏ္ဏော ပာရင်္ဂတော ထလေ တိဋ္ဌတိ ဗြာဟ္မဏော’’တိ အယံ မာတိကာနိက္ခေပော။ တေသံ မာတိကာယ ဝိတ္ထာရဘာဇနံ။ **တသနာ ဘဝိဿတီ** တိ တသနာဝဟံ ဘဝိဿတိ။ **သိနေရုံ ဥက္ခိပန္တော ဝိယာ**တိအာဒိ ဣမိဿာ ဒေသနာယ အနညသာဓာရဏတာယ သုဒုက္ကရဘာဝဒဿနံ။

မဥ္စဋ္ဌေသု မဥ္စသမညာ ဝိယ မုခဋ္ဌံ ဝိသံ ‘‘မုခ’’န္တိ အဓိပ္ပေတံ။ သုက္ခကဋ္ဌသဒိသဘာတဟာဒနတော ‘‘ကဋ္ဌ’’န္တိ ဝုစ္စတီတိ ကဋ္ဌံ မုခံ ဇတဿာတိ **ကဋ္ဌမုခော,** ဒံသနာဒိနာ ကဋ္ဌသဒိသဘာဝကရော သပ္ပော။ အထ တ ကဋ္ဌသဒိသ ဘာတဟာဒနတော ကဋ္ဌံ ဝိသံ တ မုခေ ဇတဿာတိ **ကဋ္ဌမုခော** ။ ဣမိနာ နယေန သေသပဒေသုပိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဣမေ စတ္တာရော** တိ ဣမေ ဝိသကိစ္စဘေဒေန စတ္တာရော။ ဣတ္အနိ တံ နေသံ ဝိသကိစ္စဘေဒံ ဒဿေတုံ **“တေသု”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အယသူလသမပ္ပိတံ ဝိယာ** တိ အဗ္ဘန္တရေ အယသူလံ အနုပ္ပဝေသိတံ ဝိယ။ **ပက္ကပူတိပနသံ ဝိယာ**တိ ပစ္စိတွာ ကာလာတိက္ကမေ ကုထိတပနသဖလံ ဝိယ။ **စင္ဂတရေ** တိ ရဇကာနံ ခာရပရိဿာဝနေ သုရာပရိဿာဝနေ တ။ အနဝသေသံ ဆိဇ္ဇနေန **အသနိပဟတဋ္ဌာနံ ဝိယ။ မဟာနိခါဒနေနာ** တိ မဟန္တေန နိခါဒနေန။

ဝိသဝေဂဝိကာရေနာတိ ဝိသဝေဂဂတေန ဝိကာရေန။ **တတေနာ**တိ တသ္သ သပ္ပသ္သ သရီရံ ဖုသိတ္ွာ ဥဂ္ဂတတေန။ နာသတတေ ပန ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ **ပုဂ္ဂလပဏ္ဏတ္တိဝသေနာ** တိ တေသံ ယေဝ သောဠသန္နံ သပ္ပာနံ အာဂတဝိသောတိအာဒိပုဂ္ဂလနာမသ္သ ဝသေန **စတုသဋ္ဌိ ဟောန္တိ** ပစ္စေကံ စတုဗ္ဗိဓဘာဝတော။ **အာဂတဝိသော**တိ အာဂန္တုဝိသော, သီဃတရံ အဘိရုဟနဝိသောတိ အတ္ထော။ **ဃောရဝိသော**တိ ကက္ခဠဝိသော, ဒုတ္တိကိစ္ဆဝိသော။ **အယံ သီတဥဒကံ ဝိယ ဟောတိ** ကဋ္ဌဟာဒုဗ္ဗိနိမ္မောစယဘာဝေန။ ဥဒကသပ္ပော ဟိ ဃောရဝိသော ဟောတိ ယေတတိ ဝုတ္တံ – **"ဥဒကသပ္ပာဒီနံ ဝိသံ ဝိယာ"**တိ။ **ပညာယတီ**တိ ဂဏ္ဍပိဠကာဒိဝသေန ပညာယတိ။ **အနေဠကသပ္ပော** နာမ မဟာအာသီဝိသော။ **နီလသပ္ပော** နာမ သာခဝဏ္ဏော ရုက္ခဂ္ဂာဒီသု ဝိစရဏကသပ္ပော။ **ဣမိနာ ဥပာယေနာ**တိ ယောယံ ကဋ္ဌမုခေသု ဒဋ္ဌဝိသာနံယေဝ "အာဂတဝိသော နော ဃောရဝိသော"တိအာဒိနာ စတုဗ္ဗိဓဘာဝေ ဝုတ္တော, ဣမိနာ ဥပာယေန။ **ကဋ္ဌမုခေ ဒဋ္ဌဝိသာဒယော**တိ ကဋ္ဌမုခေသု ဒဋ္ဌဝိသော, ဖုဋ္ဌဝိသော, တတဝိဘောတိ တယော, **ပူတိမုခာဒီသု စ ဒဋ္ဌဝိသာဒယော** စတ္တာရော စတ္တာရော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧကေကန္တိ စတုသဋ္ဌိယော ဧကေကံ။ **စတုဓာ**တိ အဏ္ဍဇာဒိဝိဘာဂေန စတုဓာ ဝိဘဇိတ္ွာ။ **ဆပဏ္ဏာသာနီ**တိ ဆပဏ္ဏာသာဓိကာနိ။ **ဂတမဂ္ဂဿာ** တိ ယထာဝုတ္တသင်္ခာဂတမဂ္ဂဿ **ပဋိလောမတော သံခိပ္ပမာနာ** အနုက္ကမေန စတ္တာရောဝ ဟောန္တိ။ **ကုလဝသေနာ**တိ ကဋ္ဌမုခာဒိဇာတိဝသေန။

သကလကာယေ အာသိဉ္စိတ္ွာ ဝိယ ဌပိတဝိသာ တိ ဟိ တေသံ ဖုဋ္ဌဝိသတာ, တတဝိသတာ ဝုစ္စတိ။ **ဝေန္တိ** "အာသိတ္တဝိသာ"တိအာဒိနာ။ **တွေ့ာ** တိ အာသီဝိသသဒ္ဒေ **ဝစနတ္ထော** နိရုတ္တိနယေန **ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဥဂ္ဂတတေဇာ** တိ ဥဒဂ္ဂတေဇာ, အတ္တနော ဝိသတေဇေန နေသံ ကုရူရဒဗ္ဗတာ တာ။ **ဒုန္နိမ္မဒ္ဒနဝိသာ** တိ မန္တာဂဒေဟိ အနိမ္မဒ္ဒနီယဝိသာ။ **စတ္တာရော အာသီဝိသာ** တိ တွေ့ **ဣတိ**-သဒ္ဒော အာဒိအတ္ထော။ တေနေတ္ထ အဝသေသပာဠိံ သင်္ဂဏှာတိ။

အာသီဝိသေသူတိ ဣမေ အာသီဝိသာ ဒဋ္ဌဝိသာ တေတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **သရီရဋ္ဌကေသုယေဝ** တိ တေန ပုရိသေန တေသံ ကသ္သစိ အနိဋ္ဌသ္သ အကတတ္တာ အာယုသေသသ္သ စ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ နံ န ဒံသိံသူတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ပုန္ဓိ** ယထာဘူတံ ပဝေဒေတုကာမော။ **ဒုရုပဋ္ဌာဟာ** တိ ဒုရုပဋ္ဌာနာ။ **သောတ္ထိမဂ္ဂေ** တိ သောတ္ထိဘာဝသ္သ ဥပာယော။

အန္တရစရော တိ အန္တရံ စရော သုခသတ္တု ဝိဿာသဃာတီ။ တေနာဟ **"ဝဓကော"**တိ။ ဣအနိ တာသံ ပေသနေကာရဏံ ဒဿေတုံ **"ပဉ္စမ"**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အဘိမုခဂတံ ဝိယ **အဘိမုခဂတံ**။ ဤဒိသီပိ ဟိ ဝစောယုတ္တိ လောကေ နိရူပိယတိ သန္တိယံ ပုရိသံ ဌပေတီတိ ဝိယ။ တသ္မာ **အဘိမုခဂတန္တိ** အဘိမုခံ တေန သမ္ပတ္တန္တိ အတ္ထော။ **ဝက္က** သဏ္ဌာနံ **ဖလကံ** ရုက္ခမူလေ အာဂတာဂတာနံ နိသီဒနတ္ထာယ **အတ္ထတံ** ။

အရိတ္တဟတ္ထော ပုရိသော သန္တာရေတိ တောယာတိ **သန္တာရဏီ**။ ဩရိမတီရတော ဥတ္တရဏာယ သေတု **ဥတ္တရသေတု**။ ဧကေန ဒ္ဝီဟိ တ ဂန္တဗ္ဗော ရုက္ခမယော သေတု **ရုက္ခသေတု**။ ဇင်္ဃသတ္တေန ဂမနယောဂ္ဂော သေတု **ဇင်္ဃသေတု**။ သကဋ္ဌေန ဂန္တုံ သက္ကုဏေယ္ယော **သကဋ္ဌသေတု။ န ခော သေ ဗ္ရာဟ္မဏော** ပရမတ္ထတော။ တဒတ္ထော ပန ဧကဒေသေန သမ္ဘဝတီတိ တထာ ဝုတ္တန္တိ ဒဿေန္တော **"တွေ့ကာနံ ပစ္စတ္ထိကာနံ ဗာဟိတတ္တာ"** တိ အာဟ။ **ဒေသနန္တိ** ဥဒ္ဒေသဒေသနံ။ **ဝိနိဝတ္တေန္တော** တိ ပဋိသံဟရန္တော။ **န လဒ္ဓော ဝတာသိ** တိ န လဒ္ဓော ဝတ အာသိ။

ရာဇာ ဝိယ ကမ္မံ သတ္တေသု ဣဿရိယသ္သ ဝတ္တာပနတော။ **ရာဇာ။ပေ။ ပုထုဇ္ဇနော** ဝဋ္ဋဒုက္ခသင်္ခာတာပရာဓတာယ။ **ဉာဏပလာယနေနာ**တိ မဟာဘူတေဟိ နိဗ္ဗိန္ဒိတ္ွာ ဝိရဇ္ဇိတ္ွာ ဝိမုစ္စိတုကာမတာဝသေန ဥပ္ပန္နဉာဏပလာယနေ မဂ္ဂဓိဂမသိဒ္ဓေနေဝ ဉာဏပလာယနေန။ ဝေဠုဟတ္ထ ဥပမာသံသန္ဒနံ မတ္တကံ ဟာပိတမေဝ ဟောတိ။

ယထေဝ ဟီတိအာဒိနာ ဧကဒေသေနာသမုဒယသ္သ နိဒဿနံ အာရဒ္ဓံ။ ယထာဝုတ္တဝစနံ အဋ္ဌကထာစရိယာနံ ဝစနေန သမေတ္တေတိ **"ပတ္ထဒ္ဓော ဘဝတီ"** တိအာဒိနာ။ တတ္ထ **ကဋ္ဌမုခေန တ** တိ **တ**-သဒ္ဒော ဥပမတ္တော။ ယထာ ကဋ္ဌမုခေန သပ္ပေန ဒဋ္ဌော ပတ္ထဒ္ဓော ဟောတိ, ဧဝံ ပထဝီဓာတုပ္ပကောပေန သော ကာယော ကဋ္ဌမုခေဝ ဟောတိ, ကဋ္ဌမုခဂတော ဝိယ ပတ္ထဒ္ဓော ဟောတီတိ အတ္ထော။ အထ တ **တ**-သဒ္ဒော အဝဓာရဏတ္တော။ သော "ပထဝီဓာတုပကောပေန တ"တိ ဧဝံ အာနေတ္ွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗော။ အယဥ္ဟေတ္ထ အတ္ထော – ကဋ္ဌမုခေန ဒဋ္ဌောပိ ကာယော

ပထဝီဓာတုပ္ပကောပေနေဝ ပတ္တဒ္ဓော ဟောတိ, တသ္မာ ပထဝီဓာတုယာ အဝိယုတ္တော သော ကာယော သဗ္ဗအ ကဋ္ဌမုခဂတော ဝိယ ဟောတီတိ။ **တ**-သဒ္ဒော တ အနိယမတ္ထော။ တတ္ထာယမတ္ထော – ကဋ္ဌမုခေန ဒဋ္ဌော ကာယော ပတ္တဒ္ဓော ဟောတိ တ, န တ မန္တာဂဒဝသေန။ ပထဝီဓာတုပ္ပကောပေန ပန မန္တာဂဒရဟိတော သော ကာယော ကဋ္ဌမုခဂတော ဝိယ ဟောတိ ဧကန္တပတ္တဒ္ဓောတိ။ တတ္ထ **ကာယောတိ** ပကတိကာယော။ **ပူတိကောတိ** ကုထိတော။ **သန္တတ္တော**တိ သဗ္ဗသော တတ္တော မဟာအဟပ္ပတ္တော။ **သဉ္ဆိန္နော** တိ သဗ္ဗသော ဆိန္နော စုဏ္ဏာဝိစုဏ္ဏာဘူတော။ ယအ ကာယော ပတ္ထဒ္ဓါဒိဘာဝပ္ပတ္တော ဟောတိ, တအ ပုရိသော ကဋ္ဌမုခါဒိသပ္ပဿ မုခေ ဝတ္တမာနော ဝိယ ဟောတီတိ အတ္ထော။

ဝိသေသတောတိ ကဋ္ဌမုခါဒိဝိသေသတော စ ပထဝီအာဒိဝိသေသတော စ။ **အနတ္ထဂ္ဂဟဏတော** တိအာဒိ အစေတနေသုပိ ဘူတေသု သစေတနေသု ဝိယ အနတ္ထာဒီနံ ပစ္စက္ခတာယ နိဗ္ဗေဒဇနနတ္ထံ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **အာသယတောတိ** ပဝတ္တိဋ္ဌာနတော။ **ဧတေသန္တိ** မဟာဘူတာနံ။ **သဒိသတာတိ** ဝမ္မိကာသယသုသိရဂဟနသင်္ကာရဋ္ဌာနာသယတာယ စ သဒိသတာ။

ပစ္စတ္တလက္ခဏဝသေနာ တိ ဝိသုံ ဝိသုံ လက္ခဏဝသေန။ ပထဝီအာဒီနံ ကက္ခဋ္ဋဘာဝတဒိ, တံသမင်္ဂိနော ပုဂ္ဂလဿ ကက္ခဋ္ဋဘာဝတဟာဒနာဒိနာ ဝိကာရုပ္ပာဒနတော **ဝိသဝေဂဝိကာရတော သဒိသတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ** ။

အနတ္ထာ တိ ဗျသနာ။ **ဗျာဓိ** န္တိ ကုဋ္ဌာဒိဗျာဓိံ။ **ဘဝေ ဇာတာဘိနန္ဒိနော** တိ ဘဝေသု ဇာတိယာ အဘိနန္ဒနသီလာ။ ပဉ္စတေကာရေ ဟိ ဇာတိယာ အဘိနန္ဒနာ နာမ မဟာဘူတာဘိနန္ဒနာ ဧဝ။

ဒုရုပဋ္ဌာနတရာနီ တိ ဒုပ္ပဋိကာရတရာနိ။ **ဒုရာသဒာ**တိ ဒုရုပသင်္ကမနာ။ ''ဥပဋ္ဌာမီ''တိ **ဥပသင်္ကမိတုံ န သက္ကောန္တိ**။ ပရိဇာနာမ ကမ္မနာမာနိ, ဥပကာရာ နာမ နတ္ထိ။ **အနန္တအာဒီနဝတော** တိ အပရိမာဏအာဒီနဝဟေတုတော။ **ဧကပက္ခလန္တိ** ဧကဒုက္ခံ။

ရူပက္ခန္ဓော ဘိဇ္ဇမာနော စတ္တာရော အရူပက္ခန္ဓေ ဂဟေတွာဝ ဘိဇ္ဇတိ အရူပက္ခန္ဓာနံ ဧကနိရောဓတ္တာ။ **ဝတ္ထုရူပမ္ပိ ဂဟေတွာဝ ဘိဇ္ဇန္တိ** ပဉ္စတေကာရေ အရူပက္ခန္ဓေသု ဘိန္နေသု ရူပက္ခန္ဓဿ အဝဋ္ဌာနာဘာဝတော။ **တ္တောဝတာ** တိ လောဘုပ္ပာဒနမတ္တေန။ ပညာ နာမ အတ္တဘာဝေ ဥတ္တမင်္ဂံ ပညုတ္တရတ္တာ ကုသလဓမ္မာနံ, သတိ စ ကိလေသုပ္ပတ္တိယံ ပညာယ အနုပ္ပဇ္ဇနတော ဝုတ္တံ – **''တ္တောဝတာ ပညာသီသံ ပတိတံ နာမ ဟောတီ''** တိ။ **ယောနိယော ဥပနေတိ** တဒုပဂဿ ကမ္မပစ္စယဿ ဘာဝေ။ ''ဇာတိဘယံ, ဇရာဘယံ, မရဏဘယံ, စောရဘယ''န္တိ အာဒိနာ အာဂတာနိ **ပဉ္စဝီသတိ မဟာဘယာနိ,** ''ဟတ္ထမ္ပိ ဆိန္ဒတီ''တိအာဒိနာ အာဂတာနိ **ဒွတ္တိံသ ကမ္မကာရဏာနိ အာဂတာနေဝ ဟောန္တိ** ကာရဏဿ သမဝဋ္ဌိတတ္တာ။ **နန္ဒီရာဂေ သင်္ခာရက္ခန္ဓော** တိ သင်္ခါရက္ခန္ဓပရိယာပန္နတ္တာ ဝုတ္တံ။

ဟဋ္ဌိယံယေဝ အာဂတာ ''စက္ခုတော စေပိ နံ, ဘိက္ခဝေ''တိအာဒိနာ။ **ကိဉ္စိ အလဘိတွာ** တိ တသ္မိံ သုညဂါမေ စောရာနံ ဂယှူပဂဿ အလာဘဝစနေနေဝ တဿ ပုရိသဿ အတ္တနော ပဋိသရဏဿ အလာဘော ဝုတ္တော ဧဝ ဟောတီတိ န ဥဒ္ဓဋ္ဌော, ပုရိသဋ္ဌာနိယော ဘိက္ခု, စောရာ ပန ဗာဟိရာယတနဋ္ဌာနိယာ။ **အဘိနိဝိသိတွာ**တိ ဝိပဿနာဘိနိဝေသံ ကတွာ။ အဇ္ဈတ္တိကာယတနဝသေန ဒေသနာယ အာဂတတ္တာ ဝုတ္တံ **''ဥပာဒာရူပကမ္မဋ္ဌာနဝသေနာ''** တိ။

ဗာဟိရာနန္တိ ဗာဟိရာယတနာနံ။ **ပဉ္စ ကိစ္စာနီ** တိ စောရေဟိ တအ ကာတဗ္ဗာနိ ပဉ္စ ကိစ္စာနိ။ **ဟတ္ထသာရ** န္တိ အတ္တနော သန္တကေ ဟတ္ထေဟိ ဂဟေတဗ္ဗသာရဘဏ္ဍံ။ ဟတနာဒိဝသေန **ဟတ္ထပရာမာသံ ကရောန္တိ**။ **ပဟာရဋ္ဌာနေတိ** ပဟဋ္ဌဋ္ဌာနေ။ ဋ္ဌာနသော တသ္မိံ ဧဝ ခဏေတိ ဝဒန္တိ။ အတ္တနော သုခါဝဟံ **ကုသလဓမ္မံ ပဟာယ** ဒုက္ခာဝဟေန အကုသလေန သမင်္ဂိတာ သုခါဝဟံ ဘဏ္ဍံ ပဟာယ **ဗဟိ နိက္ခမနံ ဝိယာတိ** ဝုတ္တံ သုခနိဿယတ္တာ တဿ။ **ဟတ္ထပရာ။ပေ။ အာပဇ္ဇနကာလော** ဂုဏသရီရဿ တအ ပမာဒေန ဗာဓိတတ္တာ။ **ပဟာရ။ပေ။ ကာလော** တတော ဒဋ္ဌုဟတရံ ဂုဏသရီရဿ ဗာဓိတတ္တာ။ **ပဟာရံ။ပေ။ အဿမဏကာလော** ဂုဏသရီရဿ မရဏပ္ပတ္တိသဒိသတ္တာ။ **အဝသေသဇနဿ အာသပရိဘောဂေန ပရိဘုဥ္ဇိတဗ္ဗတာ** အညထတ္တပ္ပတ္တိဂိဟိဘာဝတပတ္တိယာ နိဒဿနဘာဝေ

န ဝုတ္တံ။ ယံ ''ဆသု ဒွတ္တရေသု အာရမ္မဏေ အာဟထဂတေ''တိ ဝုတ္တံ, တမေဝ အာရမ္မဏံ နိဿာယ သမ္ပရာယိကော ဒုက္ခက္ခန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။

ရူပာဒီနီတိ ရူပသဒ္ဒဂန္ဓရသာနိ။ **တေသ**န္တိ ယထာဝုတ္တဘူတုပာဒာရူပာနံ။ **လဟုတာဒိဝသေနာ**တိ တေသံ လဟုတာဒိဝသေန။ **ဒုရုတ္တရဏာဠ္ဌော** တိ ဥတ္တရိတုံ အသက္ကုဏေယျဘာဝတော **ဩဃဋ္ဌော။ ဝုတ္တနယေနာ** တိ ''သမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော''တိအာဒိနာ ဝုတ္တနယေန။ **စတုမဟာဘူတာဒီဟီ**တိ **အာဒိ**သဒ္ဒေန ဥပာဒာနက္ခန္ဓာဒီနံ ဂဟဏံ။ **စိတ္တကိရိယဒဿနတ္ထ** န္တိ စိတ္တပယောဂဒဿနတ္ထံ။ **ဝုတ္တတယာမမေတ** တိ ''သမ္မာတယာမော''တိ ယော အရိယမဂ္ဂေ ဝုတ္တော။ **ဘဒ္ဒေကရတ္တာဒီနီ** တိ ''အဒ္ဓေဝ ကိစ္စံ အာတပ္ပ''န္တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၃.၂၇၂, ၂၇၅, ၂၇၆) ဝုတ္တာနိ ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တာဒီနိ။

ကုဏ္ဍာဟအေ တိ ဆဒိန္နဟအေဝ ဟုတ္ဝာ ဂတိဝိကလော။ **မာနသံ ဗန္ဓတီ** တိ တသ္မိံ စိတ္တေ ကိစ္စံ နိဗန္ဓတိ။ ''အယံ အရိယမဂ္ဂေ မယှံ ဩဃုတ္တရနုပာယော''တိ တတ္ထ စိတ္တဿ သန္နိဋ္ဌာနံ ပုန တတ္ထ ပဝတ္တနံ ဝီရိယာရမ္ဘော စိတ္တဗန္ဓနံ။

တဿ နာမရူပဿ ဣမေ နန္ဒိရာဂဒယော တဏှာဟာဝိဇ္ဇာဒယောတိ ကတွာ ပစ္စယော **ဓမ္မာယတနေကဒေသော**။ အရိယမဂ္ဂနိဗ္ဗာနတဏှာဟာဝဇ္ဇော ဣမေ ဓမ္မာယတနေကဒေသောတိ စ။ **သောဠသဟာကာရေဟီ**တိ ပီဠနာဒီဟိ သောဠသဟိ အာကာရေဟိ။ သတိပဋ္ဌာနဝိဘင်္ဂေ အာဂတနယေန **သဋ္ဌိနယသဟဿေဟိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ။ ပေ.။ ပတိဋ္ဌဟိံသူ**တိ ဝိပဿိတညူ ဧဝေတ္ထ ဂဟဏဝသေန အဓိဂတဝိသေသာ ပရိစ္ဆိန္ဒိတာ။ တေ ဟိ တအ ဓမ္မပဋိဂ္ဂဟကဘာဝေန သတ္တာ သန္တိကေ သန္နိသိန္နာ။ ဥဂ္ဃဋိတညူနံ ပန နေယျာနဉ္စ ဝိသေသာဓိဂမော အဌကထာယံ န ရုဠှောတိ ဣမ န ဂဟိတောတိ။

အာသီဝိသောပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ရထောပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၉. သုသံဝုတိန္ဒြိယဿ ဘောဇနေ မတ္တညုနော သတဿ သမ္ပဇာနဿ ဝိဟရတော ကိလေသနိမိတ္တံ ဒုက္ခံ အနဝသရန္တိ **သုခသောမနဿဗဟုလတာ** ဝုတ္တာ။ ယဝတိ တေန ဖလံ မိဿိတံ ဝိယ ဟောတီတိ **ယောနိ,** ဧကေန္တိကံ ကာရဏံ။ **အဿာ** တိ ဘိက္ခုနော။ **ပရိပုဏ္ဏာ** န္တိ အဝိကလံ။ အနဝသေသံ အာသဝေ ခေပေတီတိ **အာသဝက္ခယော,** အဂ္ဂမဂ္ဂော။ **ယံ ယ**န္တိ ဒန္တံ မဇ္ဈံ ဇဝတေတိ ဇဝတိဒီသု ယံ ယံ **ဂမနံ။ ရက္ခဏတ္ထာယာ** တိ ကိလေသစောရေဟိ ရက္ခဏတ္ထာယ ။ **ဝေဂနိဂ္ဂဟဏတ္ထာယာ** တိ ကိလေသဟေတုကဿ ဣန္ဒြိယဝေဂဿ နိဂ္ဂဏှနတ္ထာယ။ **နိဗ္ဗိသေဝနတ္ထာယာ**တိ ဝိသေဝနဿ ဝိပ္ဖန္ဒိတဿ နိရောဓနာယ။ **ကိလေသူပသမတ္ထာယာ** တိ ကိလေသာနံ ဥပရူပရိ သမနတ္ထာယ ဝူပသမနတ္ထာယ။

သမဏာရတိ နာမ သမထဝိပဿနာမဂ္ဂဖလသုခာနိ။ ဒန္တာနမ္ပိ သိန္ဓဝာနံ သာရထိနော ပယောဂေန သိယာ ကာစိ ဝိသေဝနမတ္တာတိ တဒဘာဝံ ဒဿေန္တော **''နိဗ္ဗိသေဝနေ ကတွာ ပေသေန္တော''** တိ ဝုတ္တံ။ **ဉာဏံ ဂစ္ဆတီ** တိ အသင္ဂမနံ ပဝတ္တတိ ပဂေဝ ဣန္ဒြိယဘာဝနာယ ကတတ္တာ, ကိလေသနိဂ္ဂဟဿ သုခေနေဝ သိဒ္ဓတ္တာ။ **အာယက ဿ** အစ္ဆာသယော **ဝသော** ဥဋ္ဌာရော လာမကော။ **ဒေယျဓမ္မဿ** ပမာဏံ **ဝသော** အပ္ပကံ ဗဟုကဉ္စ။

မဟာမဏ္ဍပဋ္ဌာနံ နာမ လောဟပါသာဒဿ ပုရတော ဧဝ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃဿ သန္နိပါတကာလေ တေသံ ပဟောနကဝသေန မဟာမဏ္ဍပဿ ကတ္တဗ္ဗဋ္ဌာနံ။ **ဂဟဏမာန**န္တိ ပရိဝိသဂဟဏဘာဇနံ။

ပကတိယာ ဘတ္တကာရကိစ္စေ အဓိဂတော **ဥပဋ္ဌာကုပာသကော** ။ မုဒုသမခရသညိတေဟိ, ဒဟနပစနဘဇ္ဇနသညိတေဟိ တ **တီဟိ ဟာကေဟိ**။

ပရိသောဓေတ္ဝာတတိ ရညော အနုစ္ဆဝိကဘာဝံ ပရိသောဓေတ္ဝာ။ **ဘူမိယံ ဆဍ္ဍေသိ** ''ဘိက္ခုနံ အဒတွာ မယာ မုခေ ပက္ခိတ္တ''န္တိ။ **မုခေန ဂဏှိ** တသ္မာ နိဒ္ဒောသဘာဝံ ဒဿေတုံ။ မတ္တံ ဇာနာပေတုံ **ပမဒ္ဒိ**။ ''တွံ ကုတော အာဂတော''တိ ပုစ္ဆနေ **ပမာဒံ အာပဇ္ဇိ။ အနုဘာဂေ** တိ အဝသိဋ္ဌဘာဂေ။ **ကူဒမတ္တိယ** န္တိ ကူဒံ ပဃောဇနံ။ **ကူတရ** န္တိ ဟဋ္ဌိယံ အနာဂတမ္ပိ အာဟာရေ ပမာဏဇာနနံ။

သဃနံ သေယျော, ကာမဘောဂီနံ သေယျော **ကာမဘောဂိသေယျော။ ဒက္ခိဏပဿေန သယာနော နာမ နတ္ထိ** ဒက္ခိဏဟတ္ထေန ကာတဗ္ဗကိစ္စကရဏတော။ **တေဇုဿဒတ္တာ** တိ ကူဒံ အနုတ္တရသဿော သီဟဿ သဃနန္တိ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ **ဒွေ ပုရိမပာဒေ ဧကသ္မိံ, ပစ္ဆိမပာဒေ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဌပေတ္ဝာ** တိ ဟိ ကူဒံ ဟအနံ အဝိက္ခိတ္တဘာဝကရဏဒဿနံ။

စတုတ္ထဇ္ဈာနသေယျော တိ စတုတ္ထဇ္ဈာနိကံ ဖလသမာပတ္တိံ ဝဒတိ။ ယေဘုယျေန ဟိ တထာဂတာ ဖလသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတ္ဝာဝ သယန္တိ။ သာ စ နေသံ စတုတ္ထဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ, ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနဿ စ ကတတ္တာတိ ဝဒန္တိ။ **ကူစ သီဟသေယျော အာဂတာ** ဟာဒံ အစ္စာဓာယ ပုဗ္ဗေနာပရံ အဇဟိတသံလက္ခဏာ သေယျောတိ ကတ္တာ။ တေနာဟ **''အယံ ဟိ''**တိအာဒိ။ **ဝေန္တိ** ''ဒက္ခိဏေန ပဿေနာ''တိအာဒိနာ ဝုတ္တာကာရေန သေယ္ယံ ကပ္ပေတိ။

ကထံ နိဒ္ဒာယန္တော သတော သမ္ပဇာနော ဟောတိ ? ဘဝင်္ဂစိတ္တေန ဟိ နိဒ္ဒုပ္ပဂမနန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **အပ္ပဟာနေနာ**တိ တဒဓိမုတ္တတာယ တဒပ္ပဟာနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တထာ တေသု နိဒ္ဒောက္ကမနဿ အာဒိပရိယောသာနေသု အဇဟိတသတိသမ္ပဇည် ဟောတိ။ တေနာဟ – **''နိဒ္ဒံ ဩက္ကမန္တောပိ သတော သမ္ပဇာနော ဟောတိ''** တိ။ **ဇာံ ပနာ**တိ ''နိဒ္ဒံ ဩက္ကမန္တောပိ သတော သမ္ပဇာနော ဟောတိ''တိ ဝုတ္တနယံ ဝဒတိ။ **ဉာဏဓာတုကန္တိ န ရောစယိံသု** တိ နိဒ္ဒောက္ကမနေပိ ဇာဂရဏေ ပဝတ္တဉာဏသဘာဝမေဝာတိ န ရောစယိံသု ဟောရာဏာ။ နိရန္တရံ ဘဝင်္ဂစိတ္တေသု ဝတ္တမာနေသု သတိသမ္ပဇညာသမ္ဘဝတောတိ အဓိပ္ပာယော။ ပုရိမသ္မိံဥ္ဟိ နယေ သတိသမ္ပဇညဿ အသံဝရော, န ဘဝင်္ဂဿ။ ကူနိဒ္ဒံယသံဝရော, ဘောဇနေ မတ္တညုတာ, ဇာဂရိယာနုယောဂေတိ ကူမေဟိ **တိဝင်္ဂိကာ,** နိမိတ္တာနုဗ္ယဥ္ဇနပရိဝဇ္ဇနာဒိ သဗ္ဗံ ဝိပဿနာပက္ခိကမေဝါတိ အဓိပ္ပာယော။

တာနေဝါတိ ဝိပဿနာက္ခဏေ ပဝတ္တာနိ ကူနိဒ္ဒိယာဒီနိ။ **ယာဝ အရဟတ္တာ ဒေသနာ** ဝိတ္ထာရတော **ကထေတဗ္ဗာ**။ ဟဋ္ဌိယံ ပန ''ယောနိ စဿ အာရဒ္ဓါ ဟောတိ အာသဝါနံ ခယာယာ''တိ သင်္ခေပေန ကထိတာ။

ရထောပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ကုမ္မောပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၀. **အင်္ဂါနိကုမ္မော** တိ ပိဋ္ဌိယံ တိခိဏင်္ဂါကော ကုမ္မော။ **တန္တိဗန္ဓော** တိ ဗျာဝဋ္ဋော။ **သမုဂ္ဂေ ဝိယ** အတ္တနော ကပါလေ **ပက္ခိပိတ္ဝာ။ သမောဒဟန္တော** သမ္မာ ဩဒဟန္တော အဗျာတ္တမေဝ ဒဟန္တော။ **အာရမ္မဏကပါလေ** တိ အာရမ္မဏကဋာဟေ။ **သမောဒဟန္တော** တိ ဒိဋ္ဌမတ္တဿေဝ စ ဂဟဏတော မနောဝိတက္ကေ တတ္ထေဝ သမ္မဒေဝ ဩဒဟန္တော။ တဥ္ဟိ ဝိသယဝသေန ပဝတ္တိတုံ အဒေန္တော။ **ပဥ္စ ဓမ္မေ** တိ ''ကာလေန ဝက္ခာမိ''တိအာဒိနာ (ပရိ. ၃၆၂) ဝုတ္တမာနေ။

ကုမ္မောပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ပဌမဒါရုက္ခန္ဓောပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၁. **ဝိလာသမာနော** ဝိယ **သာဂရံ ပတ္ဝာ။ အန္တောသာခော** တိ ဂင်္ဂါယ တီရဿ အန္တော ဩနတသာခော။ **တေမေတီ**တိ တိန္တော ဟောတိ။ **တိရိယံ ပတိတော** ဒဏ္ဍသေတု ဝိယ ဌိတတ္တာ မဟာဇနဿ **ပစ္စယော ဇာတော,** တထာ မဟန္တဘာဝေန ဂင်္ဂါသောတံ ဩတရဏာဒိ နတ္ထိ။

အယံ ဟီတိ အနန္တရံ ဝုတ္တပုဂ္ဂလော။ **အရိယမဂ္ဂံ ဩရုယ္ဟာ** တိ စတုဗ္ဗိဓံ အရိယမဂ္ဂဝီထိံ ဩတရိတွာ။ "စိတ္တံ နာမေတ"န္တိအာဒိနာ စိန္တေတွာ ဂိဟိဗန္ဓနံ န ဝိသ္သဇ္ဇေတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အတ္တနော ဘဇမာနကေ**တိ အတ္တနော ဘဇန္တေ။ ဇီဝိကတ္ထာယ ပယုဇ္ဇိတဗ္ဗတော **ပယောဂေ,** ခေတ္တဝတ္ထာဒိ။ တတော ပယောဂတော **ဥဋ္ဌိတံ အာယံ။ ကိဉ္စာပိ ဘိက္ခူနံ ကာယသာမဂ္ဂိံ ဒေတိ** ဘိက္ခတ္ထာယ။

မုဏ္ဍဃဋ န္တိ ဘိန္နောဋ္ဌံ ဃဋံ။ **ခန္ဓေ** တိ အံသေ။ **သင်္ဃဘောဂ** န္တိ သင်္ဃသန္တကံ ဘောဂဂါမံ **ဂန္တွာ။ အတ္ထတော ဧဝံ ဝဒန္တီ**တိ တထာ အတ္ထသ္သ သမ္ဘဝတော ဧဝံ ဝဒန္တာ ဝိယ ဟောန္တိ။ **ယာဂုမတ္တကေ ယာဂု**န္တိ ယာဂုံ ပိဝိတွာ တာယ အပရိပက္ကာယ ဧဝ အညံ ယာဂုံ အဇ္ဈောဟရိတွာတိ သမ္ဗန္ဓော။

ကိလေသာနုရဉ္ဇိတောတ တိ ယောနိသောမနသိကာရသ္သ အဘာဝေန ကိလေသာနုဂတစိတ္တော ဧဝ။ **အက္ခီနိ နီဟရိတွာ**တိ ကောဓဝသေန အက္ခိကေ ကရောန္တော အက္ခီနိ နီဟရိတွာ **ဝိစရိသ္သတိ။ ဥဒ္ဓတော ဟောတိ** အဝူပသန္တော။

ဒိဋ္ဌိဂတိကော တိ သာသနိကော ဧဝံ အယောနိသော ဥမ္မုဇ္ဇိတွာ သာသနံ ဥဒ္ဓမ္မံ ဥဗ္ဗိနယံ ကတွာ ဒီပေန္တော အရိဋ္ဌသဒိသော။ တေနာဟ **"သော ဟီ"**တိအာဒိ။ **အရူပဘဝေ ရူပံ အတ္ထိ,** အညထာ တတော စုတသ္သ ကုတော ရူပက္ခန္ဓသ္သ သမ္ဘဝေါ။ **အသညီဘဝေ စိတ္တံ အတ္ထီ** တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **ဗဟုစိတ္တက္ခဏိကော လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ** "ယော ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ဘာဝေယျ သတ္တဝသ္သာနီ"တိအာဒိဝစနတော (ဒီ. နိ. ၂.၄၀၄; မ. နိ. ၁.၁၃၇)။ **အနုသယော စိတ္တဝိပ္ပယုတ္တော,** အညထာ သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇဓမ္မာနံ ဧကဇ္ဈံ ဥပ္ပတ္တိ သိယာ။ **တေ စ သတ္တာ သန္ဓာဝန္တိ သံသရန္တိ,** အညထာ ကမ္မဖလာနံ သမ္ဗန္ဓော န သိယာတိ။ **ဣတိ ဝဒန္တော** ဧဝံ မိစ္ဆာဝါဒံ ပဂ္ဂယ္ဟ ဝဒန္တော။

တေမနရုက္ခော ဝိယ။ပေ။ ဒုလ္လဘဓမ္မသ္သဝနော စ ပုဂ္ဂလော သဒ္ဓါသိနေဟေန အတေမနတော။ **ကတဝိနယော** သိက္ခိတဝိနယော ယထာ "ကတဝိဇ္ဇော"တိ။ **ဓမ္မကထိကာနံ ဝိစာရေထာ**တိ ဣဒံ ဒေယျဓမ္မံ ဓမ္မကထိကာနံ အယျာနံ တသ္သ တသ္သ ယုတ္တဝသေန ဝိစာရေထာတိ နိယျာတနဝသေန **ဝတွာ။ ဒိဝါကထိကော သရဘာဏကော** သာယန္ဟေ ကထေတိ, ပုရိမယာမံ ကထေန္တော **ရတ္တိကထိကော** ဘာဏကပုဂ္ဂလော။

နန္ဒနဝနာဘိရာမေ တိ နန္ဒနဝနံ ဝိယ မနောရမေ။ **အသ္သ ဘာရဟာရဘိက္ခူ** တိ အသ္သ ကိစ္စဝါဟကဘိက္ခူ ဥပဇ္ဈာယာဒယော။ **သုခနိသိန္နကထ** န္တိ ပဋိသန္ထာရကထာပုဗ္ဗကံ ဥပနိသိန္နကထံ **သုတွာ**။

ဌိတသဏ္ဌာနေနေဝ ဌိတာကာရေနေဝ **ဌိတံ,** နပ္ပယုတ္တန္တိ အတ္ထော။ စိတ္တကမ္မရူပါဒီနိ ဌိတသဏ္ဌာနေနေဝ ဌိတာတိ ယောဇနာ။ **မုဒုတာယာ**တိ မုဒုဟဒယတာယ သာပေက္ခတာယ။

ပဋိပဒန္တိ သမထဝိပသ္သနာပဋိပတ္တိံ။ **ဒီပေတွာ** ပကာသေတွာ ပါကဋံ ကတွာ။ **တတ္ရုပ္ပါဒေါ** တိ တတ္ရ ဥပ္ပဇ္ဇနကအာယုပ္ပါဒေါ။ ခေတ္တံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **တေလ။ပေ။ ဟတ္ထာ** တိ တေလဃဋ-မဓုဃဋဖာဏိတဃဋာဒိဟတ္ထာ။ **အပက္ကမိံသု** ဒုဗ္ဗိစာရိတတ္တာ။ **ပုရေသီ**တိ ဟေဋ္ဌာ စ တတ္ထ တတ္ထ အတီတာနိ ကာလဝစနာနိ ပေါရာဏဋ္ဌကထာယ အာဂတတ္တာ ကိရ ဝုတ္တာနိ။

ဥပဂမနာနုပဂမနာဒီနိ ဩရိမသ္သ ပါရိမသ္သ စ ဥပဂမနာနုပဂမနာနိ ဧဝ မဇ္ဈေ သံသီဒနာနိ စ။ **ပဋိဝိဇ္ဈိတု** န္တိ ဇာနိတုံ။ **တေန္တိ** ယထာဝုတ္တံ စက္ခုသဘာဝံ။ **ဒေါမနသ္သ** န္တိ တသ္သေဝ မန္ဒဘာဝပစ္စယံ ဒေါမနသ္သံ။ **အာပဇ္ဇန္တော ပိ ဥပဂစ္ဆတိ နာမ** တန္နိမိတ္တသံကိလေသသ္သ ဥပ္ပါဒိတတ္တာ။ **တိဏ္ဏံ လက္ခဏာန** န္တိ ဟုတွာ အဘာဝတော အာဒိအန္တဝန္တတော တာဝကာလိကတော နိစ္စပဋိက္ခေပတောတိအာဒီနံ တိဏ္ဏံ လက္ခဏာနံ သလ္လက္ခဏဝသေန။

တမတောတိ မိစ္ဆာ။ **ဒက္ခိဏတော**တိ သမ္မာ။ ယထာ တသ္သ တသ္သ သတ္တသ္သ ဩရဘာဝတ္တာ အဇ္ဈတ္တိကာနိ အာယတနာနိ **ဩရိမံ တီရံ** ကတွာ ဝုတ္တာနိ, ဧဝံ နေသံ ပရဘာဝတ္တာ ဗာဟိရာနိ အာယတနာနိ **ပါရိမံ** ဝုတ္တာနိ။ အပါယမဇ္ဈေ သံသရဏဟေတုတာယ နန္ဒီရာဂေါဝ "မဇ္ဈေ သံသာဒေါ"တိ ဝုတ္တော။

ဥန္နတော တိ ''သေယျောဟမသ္မီ''တိအာဒိနာ ဥန္နတိံ ဥပဂတော။ အတ္တုက္ကံသနေ ပံသုကူလိကဘာဝေန အတ္တာနံ ဒဟနတော အညာကာရတာဂဟေတဗ္ဗော။ **ဟသာဏော နု ခော သေ ခာဏုကောတိ** ဂဟေတဗ္ဗအရုက္ခန္ဓသဒိသော ဝုတ္တော။

စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ ဟောတိ အာဝဋ္ဋဝေဂသ္သ ဗလဝဘာဝတော။ **စတူသု အပာယေသူ**တိ ပဉ္စကာမဂုဏာဝဋ္ဋေ ပတိတ ပုဂ္ဂလော မနုဿလောကေပိ ဂုဏာသရီရဘေဒနေန ဒီဃရတ္တံ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ အာပဇ္ဇတိယေဝ, တဿ တထာ အာပန္နတ္တာ။ ဧဝဥ္ဟိ သော အပာယေသု တာဒိသေသု ဇာယတိ။

သီလဿ ဒုဋ္ဌံ နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ အဘာဝတ္တော ဣဓ ဒု-သဒ္ဒေါတိ အာဟ **''နိဿီလော''** တိ။ ''ဟာပံ ဟပေန သုကရ''န္တိအာဒီသု (ဥအ. ၄၈) ဝိယ ဟာပ-သဒ္ဒေါ နိဟီနပရိယာယောတိ အာဟ **''လာမကဓမ္မော''** တိ။ **န သုစီ**တိ ကာယတ စာစိတ္တေဟိ န သုစိ။ **သင်္ကာယ တ** တိ အတ္တနော တ သင်္ကာယ ပရေသံ သမာစာရကိရိယံ သရတိ အာသင်္ကတိ။ တေနာဟ **''တဿ ဟိ''** တိအာဒိ။ **တာနိ ကမ္မာနိ ပဝိသတီ** တိ တာနိ ကမ္မာနိ ကရောန္တာနံ အန္တရေ ပဝိသတိ။ **ဂုဏာနံ ပူတိဘာဝေနာ**တိ ဂုဏာဘာဝေန ဂဟိတာနံ သီလဓမ္မာနံ သံကိလိဋ္ဌဘာဝပ္ပတ္တိယာ။ **ကစဝရဇာတော**တိ အဗ္ဘန္တရံ သဉ္ဇာတကစဝရော, ကစဝရဘူတော တ။

အဏဏော ပဗ္ဗဇ္ဇာ တိ အဏဏဿေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာ။ ဩရိမတီရာဒီနံ ဥပဂမနာနုပဂမနာဒီနံ ဇောတိတတ္တာ **ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ကထိတံ**။

ပဉ္စမအရုက္ခန္ဓောပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဒုတိယအရုက္ခန္ဓောပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၂. ယာ အာပတ္တိ ဝုဋ္ဌာနကမိနိ ဒေသနာကမိနိ, တံ ပဋ္ဌိစ္ဆာဒိတကာလတော ပဋ္ဌာယ **သံကိလိဋ္ဌာ** နာမ အန္တရာယိကဘာဝတော။ အာဝီကတာ ပန အနာပတ္တိဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတီတိ **အသံကိလိဋ္ဌာ နာမ** ။ တေနာဟ – **''အာဝီကတာ ဟိ သ္သ ဖာသု ဟောတီ''**တိ။ **ဧဝရူပံ သံကိလိဋ္ဌ** န္တိ ပဋ္ဌိစ္ဆာဒိတတာယ တ ဒုဠုလ္လဘာဝေန တ သံကိလိဋ္ဌံ။

ဒုတိယအရုက္ခန္ဓောပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. အဝဿုတပရိယာယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၃. **သန္ထာကရ** န္တိ သညာပနာကရံ။ တေနာဟ **''ဥယျောဂကာလာဒီသူ''** တိအာဒိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန မင်္ဂလမဟာဒီနံ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **သန္ထရန္တိ** တိ ဝိဿမန္တိ , ပရိဿမံ ဝိနောဒေန္တီတိ အတ္ထော။ **သဟာ**တိ သန္နိဟိတဝသေန ဧကဇ္ဈံ။ **သဟ အတ္ထာနုသာသနံ အကရ** န္တိ တသ္မိံ အတ္ထေ **တ္ထ**-ကာရဿ **န္ထ**-ကာရံ ကတ္တ ''သန္ထာကရ''န္တိ ဝုစ္စတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, ပဉ္စမံ တတ္ထ သမ္မန္တနဝသေန သန္ထရန္တိ ဝိစာရေန္တီတိ အတ္ထော။

တေပိဋ္ဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ အာဂတမေဝ ဘဝိဿတီ တိ ဗုဒ္ဓဝစနဿ အာဂမနသီသေန အရိယဖလဓမ္မာနမ္ပိ အာဂမနံ ဝုတ္တမေဝ။ တိယာမရတ္တိံ တတ္ထ ဝသန္တာနံ ဖလသမာပတ္တိဝဋ္ဋဉ္စနံ ဟောတီတိ။ တသ္မိဥ္ဟ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ကလျာဏဓမ္မေ မာ ကလျာဏပုထုဇ္ဇနာ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေန္တာ ဟောန္တီတိ အရိယမဂ္ဂဓမ္မာနမ္ပိ တတ္ထ အာဂမနံ ဟောတိယေဝ။

အလ္လကေမယေနာ တိ အစ္ဆေန အလ္လကေမယရသေန။ **ဩပုဉ္ဆာပေတ္ဝာ** တိ ဝိလိမ္ပေတ္ဝာ။ **စတုဇ္ဇာတိယဂန္ဓေဟီ**တိ ကင်္ဂုမတုရုက္ခယဝနပုပ္ဖတမာလပတ္တဂန္ဓေဟိ။ **နာနာဝဏ္ဏေ** တိ နီလာဒိဝသေန နာနာဝဏ္ဏေ, ဘိတ္တိဝိသေသဝသေန နာနာသဏ္ဌာနရူပေ။ **''မဟာပိဋ္ဌိကကောဇဝေ** တိ ဟတ္ထိပိဋ္ဌိအာဒီသု အတ္ထရိတဗ္ဗတာယ 'မဟာပိဋ္ဌိကာ'တိ လဒ္ဓသမညေ ကောဇဝေ''တိ ဝဒန္တိ။ ကုတ္တကေ ပန သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ, ''စတုရင်္ဂုလာဓိကပုပ္ဖာ မဟာပိဋ္ဌိကကောဇဝာ''တိပိ ဝဒန္တိ။ **ဟတ္ထတ္ထရအဿတ္ထရာ** ဟတ္ထိအဿပိဋ္ဌိသု အတ္ထရိတဗ္ဗာ ဟတ္ထိအဿ

ရူပဝိစိတ္တာ စ အတ္ထရကာ။ **သီဟတ္ထရကာဒယော** ပန သီဟရူပာဒိဝိစိတ္တာ ဝေ အတ္ထရကာ။ **စိတ္တတ္ထရကံ** နာနာဝိဓရူပေဟိ စေဝ နာနာဝိဓမာလာကမ္မာဒီဟိ စ ဝိစိတ္တံ အတ္ထရကံ။

ဥပဓာနန္တိ အပဿယနံ။ **ဥပဒဟိတ္ဝာတိ** အပဿယယောဂ္ဂဘာဝေန ဌပေတွာ။ ဂန္ဓေဟိ ကတမာလာ **ဂန္ဓအာမံ**။ တမာလပတ္တာဒီဟိ ကတမာလာ **ပတ္တအာမံ** ။ အာဒိ-သဒ္ဒေန ဟိင်္ဂုလတက္ကောလဇာတိဖလဇာတိပုပ္ဖာဒီဟိ ကတအာမံ သင်္ဂဏှာတိ။ ပလ္လင်္ကာကာရေန ကတပီဌံ **ပလ္လင်္ကပီဌံ** ။ တီသု ပဿေသု ဧကပဿေ ဝေ တ သဥပဿယံ **အပဿယပီဌံ**။ အနပဿယံ **မုဏ္ဍပီဌံ**။ **ယောဇနာဝဋ္ဋေ** တိ ယောဇနပရိက္ခေပဟောကာသေ။

သံဝိဓာယာတိ အန္တရတာသကဿ ကောဏပဒေသံ ဣတရပဒေသဉ္စ သမံ ကတွာ ဝိဓာယ။ တေနာဟ – **“ကတ္တရိယာ ပဒုမံ ကန္တေန္တော ဝိယာ”**တိ, **“တိမဏ္ဍလံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တော”** တိ စ။ ယသ္မာ ဗုဒ္ဓာနံ ရူပသမ္ပဒာ ဝိယ အာကပ္ပသမ္ပဒာပိ ပရမုက္ကံသဂတာ ဂတာ, တသ္မာ တအာ ဘဂဝတ ဧဝံ သောဘေယ္ယာတိ ဒဿေန္တော **“သုဝဏ္ဏဟမင်္ဂေနာ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ “အသမေန ဗုဒ္ဓဝေသေနာ”တိအာဒိနာ တအာ ဘဂဝတ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝဿ နိဂုဟနေ ကာရဏာဘာဝံ တော တတ္ထ သန္နိပတိတဒေဝမနုဿနာဂယက္ခဂန္ဓဗ္ဗာဒီနံ ပသာဒဇနနတ္ထံ အတ္တနော သဘာဝပကတိယာဝ ကပိလဝတ္ထုံ ပာဝိသီတိ ဒဿေတိ။ ဗုဒ္ဓါနံ ကာယပဘာ နာမ ပကတိယာ အသီတိဟတ္ထမတ္တပဒေသံ ဝိသရတီတိ အာဟ **“အသီတိဟတ္ထဋ္ဌာနံ အဂ္ဂဟေသီ”**တိ။ နီလပီတလောဟိတောဒာတမဉ္ဇိဋ္ဌပဘဿရာနံ ဝသေန **ဆဗ္ဗဏ္ဏာ ဗုဒ္ဓရသ္မိယော** ။

သဗ္ဗဟလိဖုလ္လော တိ မူလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ သာခဂ္ဂ သမန္တတော ဖုလ္လော ဝိကသိတော။ **ပဋိဟဋိယာ ဌပိတာနန္တိ**အာဒိ ပရိကပ္ပူပမာ, **ယထာ တံ။ပေ။ အလင်္ကတံ** အညံ ဝိရောစတိ, ဧဝံ ဝိရောစိတ္ထ, သမတိံသာယ ဟရမိတာဟိ အဘိသင်္ခတတ္တာ ဧဝံ ဝိရောစိတ္ထာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **“ပဉ္စဝီသတိယာ ဂင်္ဂါန** န္တိ သတမုခာ ဟုတွာ သမုဒ္ဒံ ပဝိဋ္ဌာယ မဟာဂင်္ဂါယ မဟန္တမဟန္တာနံ ဂင်္ဂါနံ ပဉ္စဝီသတိ”တိ ဝဒန္တိ။ **ပပဉ္စသူဒနိယံ** (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၂၂) “ပဉ္စဝီသတိယာ နဒီန”န္တိ ဝုတ္တံ, ဂင်္ဂါဒီနံ စန္ဒဘာကပရိယောသာနာနံ ပဉ္စဝီသတိယာ မဟာနဒီနန္တိ အတ္ထော။ ပရိကပ္ပဝစနဥပ္ပဟတံ။ **သမ္ဘိန္ဒာ** တိ သမ္ဘေဒံ မိဿီဘာဝံ ပတွာ **မုခဒွါရေတိ** သမုဒ္ဒံ ပဝိဋ္ဌဋ္ဌာနေ။

နာဂသုပဏ္ဏဂန္ဓဗ္ဗယက္ခာဒီန န္တိအာဒိ ပရိကပ္ပဝသေန ဝုတ္တံ။ **သဟဿေနာ** တိ ပဒသဟဿေန, ဘာဏတရပ္ပမာဏေန ဂန္ထေနာတိ အတ္ထော။

ကမ္ပယန္တော ဝသုန္ဓရ န္တိ အတ္တနော ဂုဏဝိသေသေဟိ ပထဝိကမ္ပံ ဥပ္ပာဒေန္တော, ဧဝံဘူတောပိ အဟေဌယန္တော ဟာဏာနိ။ သဗ္ဗပဒက္ခိဏတ္တာ ဗုဒ္ဓာနံ **ဒက္ခိဏံ ပဌမံ ဟာဒံ ဥဒ္ဓရန္တော။ သမံ သမ္ဖုသတေ ဘူမိံ** သုပ္ပတိဋ္ဌိတပာဒတာယ။ ယဒိပိ ဘူမိံ သမံ ဖုသတိ, **ရဇသာ နုပလိပ္ပတိ** သုခုမတ္တာ ဆဝိယာ။ **နိန္နဋ္ဌာနံ ဥန္နမတီ** တိအာဒိ ဗုဒ္ဓာနံ သုပ္ပတိဋ္ဌိတပာဒတာသင်္ခာတမဟာပုရိသလက္ခဏပဋိလာဘဿ နိဿန္ဒဖလံ။ **နာတိဒူရေ ဥဒ္ဓရတီ** တိ အတိဒူရေ ဌပေတုံ န ဥဒ္ဓရတိ။ **နစ္စာသန္နေ စ နိက္ခိပ** န္တိ အစ္စာသန္နေ စ ဌာနေ အနိက္ခိပန္တော နိယ္ယာတိ။ **ဟာသယန္တော သဒေဝကေ** လောကေ တောသေန္တော။ စတူဟိ ဟဒေဟိ စရတီတိ **စတုစာရီ**။

ဗုဒ္ဓါနုဘာဝဿ ပကာသနဝသေန ဂတတ္တာ **ဝဏ္ဏကာလော နာမ သော**။ သရီရဝဏ္ဏော တ ဂုဏဝဏ္ဏော တ ကထိယမာနေ **ဒုက္ကထိတန္တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ** ။ ကသ္မာ? **အပ္ပမာဏဝဏ္ဏာ ဟိ ဗုဒ္ဓာ** ဘဂဝန္တော, ဗုဒ္ဓဂုဏသံဝဏ္ဏနာ ဇာနန္တဿ ယထာရဒ္ဓသံဝဏ္ဏနံယေဝ အနုပဝိသတိ။ **ဒုကူလစုမ္ဗဋကေနာ** တိ ဂန္တွာ ဂဟိတဒုကူလဝတ္ထေန။

နာဂဝိက္ကန္တစာရဏော တိ ဟတ္ထိနာဂသဒိသပဒနိက္ခေပေါ။ **သတပုညလက္ခဏော** တိ အနေကသတပုညာဘိနိဗ္ဗတ္တမဟာပုရိသလက္ခဏော။ **မဏိဝေရောစနော ယထာ**တိ စတုရာသီတိသဟဿမဏိပရိတရိတော အတိဝိယ ဝိရောစမာနော ဝိဇ္ဇောတမာနော မဏိ ဝိယ။ “ဝေရောစနော နာမ ဧကော မဏိ”တိ ကေစိ။ **မဟာသာလောဝ**တိ မဟန္တော သာလရုက္ခော ဝိယ, သုဒ္ဓဋ္ဌိတော ကောဝိဋ္ဌာရာဒိ မဟာရုက္ခော ဝိယ တ။ **ပဒုမော ကောကနဒော ယထာ**တိ ကောကနဒသင်္ခာတံ မဟာပဒုမံ ဝိယ, ဝိကသမာနပဒုမံ ဝိယ တ။

အာကာသဂင်္ဂံ ဩတာရေန္တော ဝိယာ တိအာဒိ တဿာ ပဂိဏ္ဏကကထာယ အညေသံ သုဒုက္ကရဘာဝဒဿန ဋ္ဌေဝ သုဏန္တာနံ အစ္စန္တသုခာဝဟဘာဝဒဿနဉ္စ။ **ပထဝေါဇံ အာကမုန္တော ဝိယာ** တိ နာဠိယန္တံ ယောဇေတွာ

မဟာပထဝိယာ ပေဟဋ္ဌိမတလေ ပပ္ပဋကောဇံ ဥဒ္ဓံ မုခံ ကတွာ အာကမုန္တော ဝိယ။ **ယောဇနိကန္တိ** ယောဇနပမာဏံ။ **မဓုဘဏ္ဍ** န္တိ မဓုပဋလံ။

မဟန္တ န္တိ ဝိပုလံ ဥဠာရပုညံ။ **သဗ္ဗအနံ ဒိန္နမေဝ ဟောတီ** တိ သဗ္ဗမေဝ ပစ္စယဇာတံ အာတသအယကေန ဒိန္နမေဝ ဟောတိ။ တထာ ဟိ ဒွေဝ တယော ကမေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ကိဉ္စိ အလဒ္ဓာ အာဂတသ္သပိ ဆာယူဒကသမ္ပန္နံ အာရာမံ ပဝိသိတွာ နှာယိတွာ ပဋိသ္သယေ မုဟုတ္တံ နိပဇ္ဇိတွာ ဥဋ္ဌာယ နိသိန္နသ္သ ကာယေ ဗလံ အာဟရိတွာ ပက္ခိတ္တံ ဝိယ ဟောတိ။ ဗဟိ ဝိစရန္တသ္သ စ ကာယေ ဝဏ္ဏဓာတု တတာတပေဟိ ကိလမတိ, ပဋိသ္သယံ ပဝိသိတွာ ဒွါရံ ပိဓာယ မုဟုတ္တံ နိသိန္နသ္သ ဝိသဘာဂသန္တတိ ဝူပသမ္မတိ, သဘာဂသန္တတိ ပတိဋ္ဌာတိ, ဝဏ္ဏဓာတု အာဟရိတွာ ပက္ခိတ္တာ ဝိယ ဟောတိ, ဗဟိ ဝိစရန္တသ္သ စ ပာဒေ ကဏ္ဋကာ ဝိဇ္ဈန္တိ, ခါဏု ပဟရတိ, သရီသပာဒိပရိသ္သယာ စေဝ စောရဘယဉ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ပဋိသ္သယံ ပဝိသိတွာ ဒွါရံ ပိဓာယ နိသိန္နသ္သ ပန သဗ္ဗေပေတေ ပရိသ္သယာ န ဟောန္တိ။ သဇ္ဈာယန္တသ္သ ဓမ္မပီတိသုခံ, ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တသ္သ ဥပသမသုခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဗဟိဒ္ဓာ ဝိက္ခေပာဘာဝ တော။ ဗဟိ ဝိစရန္တသ္သ စ ကာယေ သေဒာ မုစ္စန္တိ, အက္ခီနိ ဖန္ဒန္တိ, သေနာသနံ ပဝိသနက္ခဏေ မဉ္စပီဌာဒီနိ န ပညာယန္တိ, မုဟုတ္တံ နိသိန္နသ္သ ပန အက္ခိပသာဒေ အာဟရိတွာ ပက္ခိတ္တော ဝိယ ဟောတိ, ဒွါရဝါတပါနမဉ္စ ပီဌာဒီနိ ပညာယန္တိ။ ဧတသ္မိဉ္စ အာဝါသေ ဝသန္တံ ဒိသွာ မနုဿာ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ သက္ကစ္စံ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ – **"အာဝါသဒါနသ္မိံ ဟိ ဒိန္နေ သဗ္ဗအနံ ဒိန္နမေဝ ဟောတီ"** တိ။ **ဘူမဋ္ဌကပေ.။ န သက္ကာ** တိ အယမ တ္ထော မဟာသုဒဿနဝတ္ထုနာ (ဒီ. နိ. ၂.၂၄၃ အာဒယော) ဒီပေတဗ္ဗော။ **မာတုကုစ္ဆိ အသမ္ဗာဓော ဟောတီ** တိ အယမ တ္ထော အန္တိမဘဝိကာနံ မဟာဗောဓိသတ္တာနံ ပဋိသန္ဓိဝသေန ဒီပေတဗ္ဗော။

သီတန္တိ အဇ္ဈတ္တံ ဓာတုက္ခောဘဝသေန ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဥတုဝိပရိဏာမဝသေန ဝါ ဥပ္ပဇ္ဇနကသီတံ။ **ဥဏှန္တိ** အဂ္ဂိသန္တာပံ, တသ္သ စ ဒဝဒါဟာဒီသု သမ္ဘဝေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ပဋိဟန္တီ** တိ ပဋိဗာဟတိ။ ယထာ တဒုဘယဝသေန ကာယစိတ္တာနံ အာဗာဓော န ဟောတိ, ဧဝံ ကရောတိ။ သီတုဏှဗ္ဘာဟတေ ဟိ သရီရေ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော ဘိက္ခု ယောနိသော ပဒဟိတုံ န သက္ကောတိ။ **တတ္တမိကနီ**တိ သီဟဗျဂ္ဃာဒိတတ္တမိဂေ။ ဂုတ္တသေနာသနဉှိ ပဝိသိတွာ ဒွါရံ ပိဓာယ နိသိန္နသ္သ တေ ပရိသ္သယာ န ဟောန္တိ။ **သရီသပေ**တိ ယေ ကေစိ သရန္တာ ဂစ္ဆန္တေ ဒီဃဇာတိကေ သပ္ပာဒိကေ အညေ စ တထာရူပေ။ **မကသေ**တိ နိဒဿနမတ္တမေတံ, ဍံသာဒီနံ ဧတေနေဝ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **သိသိရေ**တိ သီတကာလဝသေန သတ္တာဟဝဒ္ဒလိကာဒိဝသေန စ ဥပ္ပန္နေ သိသိရသမ္ဖဿေ။ **ဝုဋ္ဌိယော** တိ ယဒါ တဒါ ဥပ္ပန္နာ ဝဿဝုဋ္ဌိယော ပဋိဟနတီတိ ယောဇနာ။

တတာတပေ ဃောရေတိ ရုက္ခဂစ္ဆာဒီနံ ဥဗ္ဗဟနဘဉ္ဇနာဒိဝသေန ပဝတ္တိယာ ဃောရေ သရဇအရဇာဒိဘေဒေ တတော စေဝ ဂိမှပရိဠာဟသမယေသု ဥပ္ပတ္တိယာ ဃောရေ သူရိယာတပေ စ။ **ပဋိဟညတီ**တိ ပဋိဗာဟီယတိ။ **လေ ဏတ္ထ**န္တိ နာနာရမ္မဏတော စိတ္တံ နိဝတ္တိတွာ ပဋိသလ္လာဏာရာမတ္ထံ။ **သုခတ္ထ** န္တိ ဝုတ္တပရိသ္သယာဘာ ဝေန ဖာသုဝိဟာရတ္ထံ။ **ဈာယိတုန္တိ** အဋ္ဌတိံသာယ အာရမ္မဏေသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ စိတ္တံ ဥပနိဗန္ဓိတွာ သမာဒဟ နဝသေန ဈာယိတုံ။ **ဝိပဿိတု** န္တိ အနိစ္စာဒိဝသေန သင်္ခါရေ သမ္မသိတုံ။

ဝိဟာရေတိ ပဋိသ္သယေ။ **ကာရယေ**တိ ကာရာပေယျ။ **ရမ္မေ** တိ မနောရမေ။ **ဝါသယေတ္ထ ဗဟုဿုတေ** တိ ကာရေတွာ ပန ဧတ္ထ ဝိဟာရေသု ဗဟုဿုတေ သီလဝန္တေ ကလျာဏဓမ္မေ နိဝါသေယျ။ တေ နိဝါသေန္တော ပန **တေသံ** ဗဟုဿုတာနံ ယထာ ပစ္စယေဟိ ကိလမထော န ဟောတိ။ ဧဝံ **အန္နဉ္စ ပါနဉ္စ ဝတ္ထသေနာသနာနိ စ ဒဒေယျ ဥဇုဘူတေသု** အဇ္ဈာသယသမ္ပန္နေသု ကမ္မဖလာနံ ရတနတ္တယဂုဏာနဉ္စ သဒ္ဒဟနေန **ဝိပ္ပသန္နေန စေတ သာ**။ ဣဒါနိ ဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတာနံ အညမညူပကာရတံ ဒဿေတုံ **"တေ တဿ"** တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ **တေ**တိ ဗဟုဿု သုတာ။ **တဿ** တိ ဥပာသကဿ။ **ဓမ္မံ ဒေသေန္တီ** တိ သကလဝဋ္ဋဒုက္ခပနူဒနံ နိယျာနိကံ ဓမ္မံ ကထေန္တိ။ **ယံ သော ဓမ္မံ ဣဓညာယာ**တိ သော ပုဂ္ဂလော ယံ သဒ္ဓမ္မံ ဣမသ္မိံ သာသနေ သမ္မာပဋိပဇ္ဇနေန ဇာနိတွာ အဂ္ဂမဂ္ဂာဓိဂမေန အနာသဝေ ဟုတွာ ပရိနိဗ္ဗာယတိ။

အာဝါသေတိ အာဝါသအနေ။ **အာနိသံသော**တိ ဥဒ္ရယော။ ပူဇာသက္ကာရဝသေန ပဌမယာမေ ခေပိတော, သတ္ထု ဓမ္မဒေသနာယ အပ္ပာဝသေသော မဇ္ဈိမယာမော ဂတောတိ ဟဋ္ဌိယံ "ဗဟုဒေဝ ရတ္တိ"န္တိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"အတိရေ**

ကတရံ ဒိယမုယာမ”န္တိ။ **သင္ဂဟံ နာရောဟတိ** ဝိပုလဝိတ္ထာရဘာဝတော။ ဗုဒ္ဓာနုဥ္ဟိ ဘတ္တာနုမောဒနာပိ ထောက် ဝဥ္ပေတ္တတ ဝုစ္စမာနာ ဒီဃမဇ္ဈိမပမာဏာပိ ဟောတိ။ တထာ ဟိ သုဖုသိတံ ဒန္တာဝရဏံ, ဇိဝှာ တနုကာ, ဘဝင်္ဂပရိတသော ပရိတ္တော, နတ္ထိ ဝေကယိတံ, နတ္ထိ ဝိတ္ထာယိတံ, နတ္ထိ အဗ္ဘာဝဍ္ဎမနော, သဗ္ဗညုတညာဏံ သမုပဗ္ဗူဥ္ဟံ, အပရိက္ခယာ ပဋိသမ္ဘိဒာ။

သန္ဒဿေတွတ တိအာဒီသု သန္ဒဿေတွတ အာတသအနုပဋိသံယုတ္တံ ဓမ္မိံ ကထံ ကတွတ။ တတော ပရံ, မဟာရာဇ, ဣတိပိ သီလံ, ဣတိပိ သမာဓိ, ဣတိပိ ပညာတိ သီလာဒိဂုဏေ တေသံ သမ္မာ ဒဿေတွတ ဟတ္ထေန ဂဟေတွတ ဝိယ ပစ္စက္ခတော ပကာသေတွတ။ **သမာဒပေတွတ**တိ ဇေ သီလံ သမာအတဖ္ဖ, သီလေ ပတိဋ္ဌိတေန ဇေ သမာဓိပညာ ဘာဝေတဗ္ဗာတိ ယထာ တေ သီလာဒိဂုဏေ သမ္မာ အာဒိယန္တိ, တထာ ဂဏှာပေတွတ။ **သမုတ္တေဇေတွတ** တိ ယထာသမာဒိန္နံ သီလံ သုဝိသုဒ္ဓံ ဟောတိ, သမထဝိပဿနာ စ ဘာဝိယမာနာ ယထာ သုဋ္ဌု ဝိသောဓိတာ ဥပရူပရိ ဝိသေသာဝဟာ ဟောန္တိ, ဇေ သမုတ္တေဇေတွတ နိသာမနဝသေန တေအပေတွတ။ **သမ္ပဟံသေတွတ** တိ ယထာနုသိဋ္ဌံ ဌိတသီလာဒိဂုဏေဟိ သမ္ပတိ ပဋိလဒ္ဓဂုဏာနိသံသေဟိ စေဝ ဥပရိလဒ္ဓဗ္ဗဖလဝိသေသေဟိ စ စိတ္တံ သမ္ပဟံသေတွတ လဒ္ဓဿာသဝသေန သုဋ္ဌု တောသေတွတ။ ဇေမေတေသံ ပဒအနံ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သဏ္ဍာရာဇာနော ယေဘုယျေန ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနာယ သာသနေ လဒ္ဓဿာသာ လဒ္ဓပ္ပတိဋ္ဌာ စ။

ဥပသဂ္ဂသဒ္ဒာနံ အနေကတ္ထတ္တာ အဘိ-သဒ္ဒော အတိ-သဒ္ဒေန သမာနတ္ထောပိ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **“အဘိက္ကန္တာတိ အတိက္ကန္တာ”**တိ။

တတ္ရ ကိရာ တိအာဒိ ကေစိတအောတိ ဗဒ္ဓေပိ န ဟောတိ။ တေနာဟ **“အကာရဏမေတ”**န္တိအာဒိ။ **ကာယစိတ္တလဟုတာဒယော ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ**တိ ဣဒံ ကာယိကစေတသိကအညထာဘာဝဿ ကာရဏဝစနံ, လဟုတာဒိဥပ္ပန္နေ သဝနာ နုတ္တရိယပဋိလာဘေန လဒ္ဓဗ္ဗဓမ္မတ္ထဝေဒသမဓိဂမတော။ ဝုတ္တဥ္ဟေတံ –

> ‘‘ယထာ , ယထာဝုသော, ဘိက္ခုနော သတ္ထာ တ ဓမ္မံ ဒေသေတိ အညတရော တ ဂရုဋ္ဌာနိကော သဗ္ရဟ္မစာရီ, တထာ တထာ သော တသ္မိံ ဓမ္မေ လဘတိ အတ္ထဝေဒံ, လဘတိ ဓမ္မဝေဒံ, လဘတိ ဓမ္မူပသံဟိတံ ပာမောဇ္ဇ’’န္တိအာဒိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၂၂, ၃၅၅; အ. နိ. ၅.၂၆)။

ပိဋ္ဌိတတော ဥပ္ပဇ္ဇိ ဥပဟဒိန္နသရီရဿ တထာရူပတ္တာ သဋ္ဌာရာနုဥ္ဇ အနိစ္စတာယ ဒုက္ခာနုဗန္ဓတ္တာ။ **အကာရဏံ တ တေတ္တိ** ယေနာဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တံ, တမေဝ အဓိပ္ပာယံ ဝိဝရိတုံ **“ပဟောတီ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ကေပလ္လင္ကေန နိသီဒိတုံ ပဟောတိ** ယထာ တံ ဝေလုဝကမကော။ **ဇွတ္တကေ ဌာနေ** တိ ဇွတ္တကေ ဌာနေ ဌာနံ နိပ္ဖန္နန္တိ ယောဇနာ။ **တဥ္ဇ စ ခေါ**တိ ဝုဋ္ဌာနသညံ စိတ္တေ ဌပနံ။ **ဓမ္မကထံ သုဏမာနော** ဓမ္မကရဝေန။

အဝဿုတဿာ တိ အဝဿုတဘာဝဿ ရာကဒိဝသေန။ **အဝဿုတဿ ကာရဏ** န္တိ တိန္တဘာဝကာရဏံ။ **ကိလေသာဓိမုစ္စနေနာ** တိ ကိလေသဝသေန ပရိပ္ဖန္ဒိတဝသေန။ **နိဗ္ဗာပနံ ဝိယာ** တိ ဝူပသမော ဝိယ။ **နိဗ္ဗိသေဝနာန** န္တိ ပရိပ္ဖန္ဒနရဟိတာနံ။

အဝဿုတပရိယာယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဒုက္ခဓမ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၄. **ဒုက္ခဓမ္မာန** န္တိ ဒုက္ခကာရဏာနံ။ တေနာဟ **“ဒုက္ခသမ္ဘဝဓမ္မာန”** န္တိအာဒိ။ တတ္ထ ကိံ ဒုက္ခံ, ကာ ဒုက္ခဓမ္မာတိ တဒုဘယံ ဒဿေတုံ **“ပဥ္စသု ဟီ”**တိ ဝုတ္တံ။ **တေတိ** ပဥ္စက္ခန္ဓာ။ **ဒုက္ခသမ္ဘဝဓမ္မတ္တာ** တိ ဒုက္ခုပ္ပတ္တိကာရဏတ္တာ။ **အဿာ** တိ တေန။ ကရဏေ ဟေတံ သာမိဝစနံ။ **ကာမေ**တိ ဝတ္ထုကာမေ ကိလေသကာမေ စ။ ပုန **အဿာ** တိ သာမိအတ္ထေ ဇေဝ သာမိဝစနံ။ **စာရ**န္တိ စိတ္တာစာရံ။ **ဝိဟာရ**န္တိ ပဥ္စဒွတရပ္ပဝတ္တိစာရဝိဟာရံ။ ‘‘ကေဌာ’’တိ စ ဝဒန္တိ။ တေနေဝ ဟိ ‘‘အနုဗန္ဓိတွတ စရန္တိ’’ဣစ္စေဝ ဝုတ္တံ။ **အနုဗန္ဓိတွတ** တိ စ ဝီထိစိတ္တပ္ပဝတ္တိတော ပဌာယ ယာဝ

တတိယဇ္ဈာနတရာ အနု အနု ဗန္ဓိတ္ွာ။ **ပက္ခန္ဒနာဒီ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကသိဏေ ရက္ခာဒိဝသေနပိ ကာမာနံ ပရိယေသနဒုက္ခံ သင်္ဂဏှာတိ။

အယတိတိ **အယော,** ဝနံ။ တေနာဟ **"အဋ္ဌဝိ"**န္တိ။ **ကဏ္ဍကဂ္ဂဟ** န္တိ ပြဲဝရကသဒိသံ ဝနံ။ နာမပဒံ နာမ ကိရိယာပဒါပေက္ခန္တိ **"ဝိဇ္ဈိ"** တိ ဝစနသေသေန ကိရိယာပဒံ ဂဏှာတိ။

ဒန္ဓာယိတတ္တံ ဥပ္ပန္နကိလေသာနံ အဝဋ္ဌာနံ။ တေနာဟ **"ဥပ္ပန္နမတ္တာယာ"** တိအာဒိ။ **တာယာ**တိ သတိယာ။ **ကာစိ ကိလေသာ**တိ စုဒ္ဒသဝိဓေ စိတ္တသ္သ ကိစ္စေ ဇဝနကိစ္စေ ဝေ စိတ္တကိလေသာနံ ဥပ္ပတ္တိံ ကတ္ွာ တထာ ဝုတ္တံ။ **နိဂ္ဂဟိတာဝ ဟောန္တိ** ပဝတ္တိတုံ အပ္ပအနဝသေန။ တေနာဟ **"န သဏ္ဌာတုံ သက္ကောန္တိ"** တိ။ **စက္ခုဒ္ွာရသ္မိန္တိ** ဟဋ္ဌိယံ တသ္သ ပဌမံ ဂဟိတတာယ ဝုတ္တံ, တေန နယေန သေသဒ္ွာရာနိပိ ဂဟိတာနေဝ ဟောန္တိ။ **ရာဂါဒီသု ဥပ္ပန္နေသု** ပဌမဇဝနတရေ။ သတိသမ္မောသေန **"ကိလေသာ မေ ဥပ္ပန္နာ"တိ ဉတ္ွာ** တထာ ပစ္စာမာသသတိယာ လဒ္ဓနတော။ တေနာဟ – **"အနုစ္ဆရိယံ စေတ"** န္တိ။ **အာဝဋ္ဋေတ္ွာ** တိ အယောနိသော အာဝဋ္ဋေတ္ွာ။ **အာဝဇ္ဇနာဒီသူ** တိ တတော ဝေ အယောနိသော အာဝဇ္ဇနာဒီသု ဥပ္ပန္နေသု ဣဋ္ဌာရမ္မဏသ္သ လဒ္ဓတ္တာ ပစ္စယသိဒ္ဓိယာ သမ္ပတ္တံ ပဝတ္တနာရဟံ။ **နိဝတ္တေတ္ွာ** တိ ဒုတိယဇဝနတရေပိ ကိလေသုပ္ပတ္တိံ နိဝတ္တေတ္ွာ။ ကထံ ပနသ္သ ဇဝံ လဒ္ဓုံ သက္ကာတိ အာဟ **"အာရဒ္ဓဝိပဿကာနံ ဟိ"** တိအာဒိ။ **ဘာဝနာပဋိသင်္ခါနေ** တိ ဘာဝနာယံ ပဋိသင်္ခါနေ စ ယောဂိနော ပတိဋ္ဌိတဘာဝတော။ တသ္သ **အယမာနိသံသော** – ယံ ပစ္စယလာဘေန ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ လဒ္ဓောကာသာပိ ကိလေသာ ပုဗ္ဗေ ပဝတ္တဘာဝနာနုဘာဝေန ဝိက္ခမ္ဘိတာ တထာ တထာ နိဂ္ဂဟိတာ ဝေ ဟုတ္ွာ နိဝတ္တန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာဝ လဒ္ဓောကာသာ ဥပရူပရိ ဝဍ္ဎန္တိ။

အဘိဟဋ္ဌုံ န္တိ အဘိဟရိတ္ွာ။ **အနုဒဟန္တီ** တိ အနုဒဟန္တာ ဝိယ ဟောန္တိ။ **အနုသေန္တီ** တိ ဗ္ဗောပိ ဝေသေဝ နယော။ **အနာဝဋ္ဋန္တေ** တိ အနိဝတ္တန္တေ သာမညတောတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဝိပဿနာဗလမေဝ ဒီပိတံ** မဂ္ဂဖလာဓိဂမသ္သ အဘာဝတော။

ဒုက္ခဓမ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ကိံသုကောပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၅. စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ ပရိညာဘိသမယာဒိဝသေန ဝိဝိဓဒဿနန္တိ ကိစ္စဝသေန နာနာဒဿနံ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ, **"ဒဿနန္တိ ပဌမမဂ္ဂဿေတံ အဓိဝစန"** န္တိ ။ တယိဒံ ဥပရိမဂ္ဂေသု ဘာဝနာပရိယာယဿ နိရုဠ္ဟတ္တာ ပဌမမဂ္ဂဿ ပဌမံ နိဗ္ဗာနဒဿနတော။ တေနာဟ **"ပဌမမဂ္ဂေ ဟိ"** တိအာဒိ ။ ကောစိ ယထာဝုတ္တံ အဝိပရီတံ အတ္ထံ အဇာနန္တော ဉာဏဒဿနံ နာမ အာရမ္မဏကရဏဿ ဝသေန အတိပ္ပသင်္ဂံ အာသင်္ကေယျာတိ တံ နိဝတ္တေတုံ **"ကေတ္ရဘူ ပနာ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **န ဒဿနန္တိ ဝုစ္စတီ** တိ ဗ္ဗော ရာဇဒဿနံ ဥဒာဟရန္တိ။ **စတ္တာရောပိ မဂ္ဂဒဿနမေဝ** ယထာဝုတ္တေနတ္ထေန, ဘာဝနာပရိယာယော ပန ဥပရိ တိဏ္ဏံ မဂ္ဂာနံ ပဌမမဂ္ဂဥပဟယဿ ဘာဝနာကာရေန ပဝတ္တနတော။ ဒဿနံ ဝိသုဒ္ဓိ ဗ္ဗောတိ **ဒဿနဝိသုဒ္ဓိကံ,** နိဗ္ဗာနံ။ ဖဿာယတနံ ကမ္မဋ္ဌာနံ အဿ အတ္ထီတိ **ဖဿာယတနကမ္မဋ္ဌာနိကော** ။ သေ နယော သေသေသုပိ ပဒေသု။

ပဒေသသင်္ခါရေသူ တိ သင်္ခါရေကဒေသေသု။ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေန ပထဝိအာဒိကေ ဓမ္မမတ္တေ ဒိဋ္ဌေ ရူပပရိဂ္ဂဟော, စက္ခုဝိညာဏာဒိကေ တံသဟဂတဓမ္မမတ္တေ ဒိဋ္ဌေ အရူပပရိဂ္ဂဟော စ သိဇ္ဈတီတိ ဝဒန္တိ။

အဓိဂတမဂ္ဂမေဝ ကထေသီ တိ ယေန မုခေန ဝိပဿနာဘိနိဝေသံ အကာသိ, တမေဝဿ မုခံ ကထေသိ။ **အယံ ပနာ**တိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပုစ္ဆန္တော ဘိက္ခု။ **ဣမေသ**န္တိ ဖဿာယတနကမ္မဋ္ဌာနိကပဉ္စက္ခန္ဓကမ္မဋ္ဌာနိကာနံ ဝစနံ။ **"အညမညံ န သမေတီ"**တိ ဝတ္ွာ တမေဝတ္ထံ ပါကဋံ ကရောတိ **"ပဌမေနာ"**တိအာဒိနာ။ ပဉ္စက္ခန္ဓဝိမုတ္တဿ သင်္ခါရဿ အဘာဝတ **"နိပ္ပဒေသေသူ"** တိ ဝုတ္တံ။ **တထေတ**တိ ယထေဝ ဖဿာယတနကမ္မဋ္ဌာနိကံ, တထေဝ တံ ပဉ္စက္ခန္ဓကမ္မဋ္ဌာနိကံ ပုစ္ဆိတ္ွာ။

သမပ္ပဝတ္တာ ဓာတုယော တိ ရသာဒယော သရီရဓာတုယော သမပ္ပဝတ္တာ, န ဝိသမာကာရသဏ္ဌိတာ အဟေသုံ။
တေနာဟ **“ကလ္လသရီရံ ဗလပ္ပတ္တ”** န္တိ။ **“အတီတာ သင္ခာရာ”** တိအာဒိ ဝိပဿနာဘိနိဝေသဝသေန ဝုတ္တံ။ သမ္မ
မသနံ သဗ္ဗတ္ထကမေဝ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ။ **စာရိဘူမိ**န္တိ ဂေစရဋ္ဌာနံ။

ကာရကဘာဝန္တိ ဘာဝနာနုယုဉ္ဇနဘာဝံ။ **ပဏ္ဍုရောဂပုရိသော** တိ ပဏ္ဍုရောဂီ ပုရိသော။ **အရိဋ္ဌ** န္တိ သုတ္တံ။
ဘေသဇ္ဇံ ကတ္ဝာ တိ ဘေသဇ္ဇပယောဂံ ကတ္ဝာ။ **ကရိဿာမီ** တိ ဘေသဇ္ဇံ ကရိဿာမိ။ **ဈာမထုဏော ဝိယာ**တိ ဒမု
ထုဏော ဝိယ ခာရကဇာလနဒ္ဓတ္တာ တရုဏမကုလသန္တာနသဉ္ဆန္နတ္တာ။

ဒက္ခိဏဒ္ဝာရကမေ တိ ဒက္ခိဏဒ္ဝာရသမီပေ ကမေ။ **လောဟိတကော**တိ လောဟိတဝဏ္ဏော။ **ဩစိရကဇာတော**တိ
ဇာတဩလမ္ဗမာနစိရကော ဝိယ။ **အာဒိန္နသိပာဋိုကော** တိ ဂဟိတဖလဟောတကော။ **သန္ဒစ္ဆာယော** တိ ဗဟလစ္ဆာ
ယော။ ယသ္မာ တဿ ရုက္ခဿ သာခာ အဝိရဠာ ဃနပ္ပတ္တာ အညမညံ သံသန္ဒိတ္ဝာ ဌိတာ, တသ္မာ ဆာယာပိဿ
တာဒိသီတိ ဝုတ္တံ **“သန္ဒစ္ဆာယော နာမ သံသန္ဒိတ္ဝာ ဌိတစ္ဆာယော”** တိ, ဃနစ္ဆာယောတိ အတ္ထော။ **တတ္ထာ**
တိအာဒိ ဥပမာသံသန္ဒနံ။

ယေန ယေနာကာရေန အဓိမုတ္တာန န္တိ ဆဖဿာယတနာဒိမုခေန ယေန ယေန ဝိပဿနာဘိနိဝေသေန ဝိပဿ
သန္တာနံ နိဗ္ဗာနစ္ဆ အဓိမုတ္တာနံ။ **သုဋ္ဌု ဝိသုဒ္ဓံ** ပရိညာတိသမယာဒိသိဒ္ဓိယာ။ **တေန တေနေတကာရေနာ**တိ အတ္တနာဓိမုတ္ဝ
တာကာရေန။ ဣအနိ တံ တံ အာကာရံ ဥပမာယ သဒ္ဓိံ ယောဇေတ္ဝာ ဒဿေတုံ **“ယထာ ဟိ”**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တံ သုဝိ
ညေယ္ယမေဝ။

ဣဒန္တိ နဂရောပမံ။ **တံ သလ္လက္ခိတ** န္တိ ကိံသုကောပမဒီပိတံ အတ္ထဇာတံ သဓေ သလ္လက္ခိတံ။ **အဿ**
ဘိက္ခုနော။ **ဓမ္မဒေသနတ္ထ** န္တိ ယထာသလ္လက္ခိတဿ အတ္ထဿ ဝသေန လဒ္ဓဝိသေသဿ ဥပဗျူဟနာယ။ **တ
ဿေဝတ္ထဿာ**တိ တဿ ဒဿနဝိသုဒ္ဓိသင္ခာတဿ အတ္ထဿ။ **စောရာသင်္ကာ န ဟောန္တိ** မဇ္ဈိမဒေသရ
ဇ္ဇဿ ပသန္နဘာဝတော။ **တိပုရိသုဗ္ဗေဓာနီ** တိ ဥဗ္ဗေဓေန တိပုရိသပ္ပမာဏာနိ နာနာဘိတ္တိဝိစိတ္တာနိ ထမ္ဘာနံ ဥပ
ရိ ဝိဝိဓမာလာကမ္မာဒိဝိစိတ္တဓနုရာကာရလက္ခိတာနိ မနောရမာနိ။ တေနာဟ **“နဂရဿ အလင်္ကာရတ္ထ”** န္တိ။ နဂရ
ဒ္ဝါရဿ ထိရဘာဝတပဟဒနဝသေန ဌပေတဗ္ဗတ္တာ ဝုတ္တံ **“စောရနိဝာရဏတ္ထာနိပိ ဟောန္တိယေဝ”** တိ။ **ပိဋ္ဌသင်္
ဃာတဿာ**တိ ဒ္ဝါရဗာဟဿ။ “ဣမေ အာဂတကာ, ဣမေ အာဂန္တုကာ, တတ္ထာပိ စ ဣမေပဟိ နဂရဿ နဂရသာမိ
ကဿ စ အတ္ထော။ ဣမေသံ ဝသေန အနတ္ထော သိယာ”တိ ဇာနနဉာဏသင္ခာတေန **ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာဂတော** ။
အညာတနိဝာရဏေ ပဋ္ဌာဘာဝသင္ခာတေန **ဝေယျတ္တိယေန သမန္နာဂတော။ ဌာနုပ္ပတ္တိကပညာသင္ခာတာယာ** တိ
တသ္မိံ တသ္မိံ အတ္ထကိစ္စေ တင္ခဏုပ္ပဇ္ဇနကပဋိဘာနသင္ခာတာယ။

ရညာ အာယုတ္တော နိယောဇိတော **ရာဇာယုတ္တော,** တတ္ထ တတ္ထ ရညော ကာတဗ္ဗကိစ္စေ ဌပိတပုရိသော။ **က
တိဟာဟေယေတ**တိ ကတိပယဒိဝသေယေဝ အကိစ္စကရဏေန တဿ ဌာနံ ဝိဗ္ဗမော ဇာတောတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ – **“သ
ဗ္ဗာနိ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနာဒီနိ ဟာရေတ္ဝာ”**တိ။

သီသမဿ ဆိန္ဒာဟိ တိ သီသဘူတံ ဥတ္တမင်္ဂဋ္ဌာနိယံ တတ္ထ တဿ ရာဇကိစ္စံ ဆိန္ဒာတိ အတ္ထော။ အည
ထာ တဿ ဟာကတိကေ အတ္ထေ ဂယ္ဟမာနေ ဟဏာတိဟာတော အာဏတ္တော နာမ သိယာ။ န ဟိ စက္ကဝတ္တိရာဇာ
တာဒိသံ အာဏာပေတိ, အညေသမ္ပိ တတော နိတရကတ္တာ။ အထ တ **ဆိန္ဒာဟိ** တိ မမ အာဏာယ အဿ သီသံ ဆိန္ဒန္ဒ္
တော ဝိယ အတ္တာနံ ဒဿေဟိ, ဇဝံ သော တတ္တောတဒပဋိုကရတ္တာပတ္တော ဩဒမေယ္ယာတိ, တထာ စေဝ ဥပရိ ပ
ဋိပတ္တိ အာဂတာ။ **တတ္ထာ** တိ တေသိံ ပစ္စန္တိမနဂရေ။

ဥပ္ပန္နေနာ တိ သမထကမ္မဋ္ဌာနေ ဥပ္ပန္နေ။

တဿေတ တိ သက္ကာယသင္ခာတဿ နဂရဿ “ဒ္ဝါရာနီ”တိ ဝုတ္တာနီတိ အာနေတ္ဝာ သမ္ဗန္ဓော။ “သီဃံ
ဒူတယုဂ”န္တိ ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ။ ဟဒယဝတ္ထုရူပဿ မဇ္ဈေ သိင်္ဃာဋကဘာဝေန ဂဟိတတ္တာ **“ဟဒယဝတ္ထုဿ
သ နိဿယဘူတာနံ မဟာဘူတာန”**န္တိ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဇဝံ ဝတ္ထုရူပမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ, တဒေဝေတ္ထ အဂ္ဂဟေတ္ဝာ က

သ္မာ မဟာဘူတဂ္ဂဟဏန္တိ အာဟ **“ဝတ္ထုရူပဿ ဟီ”** တိအာဒိ။ **ယာဒိသော**တိ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒီနံ ဝသေန ယာဒိသော ဧဝ ပုဗ္ဗေ အာဂတဝိပဿနာမဂ္ဂေါ။ **“အယမ္ပိ အဋ္ဌင္ဂသမန္နာဂတတ္တာ တာဒိသော ဧဝ”** တိ ဝတ္တတ အရိယမဂ္ဂေါ **“ယထာဂတမဂ္ဂေါ”** တိ ဝုတ္တော။ **ကွာခံ တာဝေတ္ထာ** တိ ဧတ္ထ ဧတသ္မိံ သုတ္တေ ဓမ္မဒေသနတ္ထံ အာဘတာယ ယထာဝုတ္တဥပမာယ ကွာခံ သံသန္ဒနံ။

ကွာခံ သံသန္ဒန န္တိ ကွာအနိ ဝက္ခမာနံ ဥပမာယ သံသန္ဒနံ။ **နဂရသာမိဥပမာ** ပဋ္ဌက္ခန္ဓဝသေန ဒဿနဝိသုဒ္ဓိပတ္တံ ခီဏာသဝံ ဒဿေတုံ အာဘတာ။ သိင္ဃာဋကူပမာ စတုမဟာဘူတဝသေန ဒဿနဝိသုဒ္ဓိပတ္တံ ခီဏာသဝံ ဒဿေတုံ အာဘတာတိ ယောဇနာ။ **“စတုသစ္စမေဝ ကထိတ”** န္တိ ဝတ္တတ တာနိ သစ္စာနိ နိဒ္ဒါရေတ္တတ ဒဿေတုံ **“သကလေန ပိ ဟီ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ကွာခ နဂရသမ္ဘာရော ဆဒ္ဒတရာဒယော။ တေန ဟိ ဆဖဿာယတနာဒယော ဥပမိတာ။ တေ ပန ဒုက္ခသစ္စပရိယာပန္နာတိ ဝုတ္တံ **“နဂရသမ္ဘာရေန ဒုက္ခသစ္စမေဝ ကထိတ”** န္တိ။

ကိံသုကောပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဝီဏောပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၆. ဘိက္ခုဿ တ ဘိက္ခုနိယာ တ တိ ကာမံ ဟဋ္ဌိယံ ပရိသာဒ္ဒဝယမေဝ ဂဟိတံ, သေသပရိသာနံ ပန တဒညေသမ္ပိ ဒေဝမနုဿာနန္တိ သဗ္ဗသာဓာရဏောတယံ ဓမ္မသဂ္ဂဟောတိ ကွာမတ္ထံ ဥပမာပုဗ္ဗကံ ကတ္တတ ဒဿေတုံ **“ယထာ နာမာ”**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **ယဇန္တော** တိ ဒဒန္တော။ **ဝိန္ဒိတဗ္ဗော** တိ လဒ္ဓဗ္ဗော, အဓိဂန္တဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

ဆန္ဒော တိ တဏ္ဟာဆန္ဒော။ တေနာဟ – ‘‘ဒုဗ္ဗလတဏ္ဟာ သော ရဇ္ဇေတုံ န သက္ကောတီ’’တိ။ **ပုဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာ** ကေသိမ်္ အာရမ္မဏေ ပဌမံ ဥပ္ပန္နာ။ သာ ဟိ အနာသေဝနတ္တာ မန္ဒာ။ **သော**တိ ဆန္ဒော။ **ရဇ္ဇေတုံ န သက္ကောတိ** လဒ္ဓာသေဝနတ္တာ။ **အေသော နာမ** စိတ္တဒူသနတ္တာ။ **တာနီ**တိ ဒဏ္ဍာအနာဒီနိ။ **တမ္မူလကာ** တိ လောဘမူလကာ တာဝ မာယာသာဌေယျမာနာတိမာနဒိဋ္ဌိစာပလာဒယော, ဒေါသမူလကာ ဥပနာဟမက္ခပလာသက္ကာသမစ္ဆရိယထမ္ဘသာရမ္ဘာဒယော, မောဟမူလကာ အဟိရိက-အနောတ္တပ္ပ-ထိနမိဒ္ဓဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စ-ဝိပရီတမနသိကာရာဒယော, သံကိလေသဓမ္မာ ဂဟိတာဝ ဟောန္တိ တံမူလကတ္တာ။ ယသ္မာ ပန သဗ္ဗေပိ သံကိလေသဓမ္မာ ဒုတဒသာကုသလစိတ္တုပ္ပာဒပရိယာပန္နာ ဧဝ, တသ္မာ တေသမေ့တ္ထ ဂဟိတဘာဝံ ဒဿေတုံ **“ဆန္ဒော ရာဂေတိ တ”** တိ ဝုတ္တံ။

ဘာယိတဗ္ဗဋ္ဌေန **သဘယော**။ ဘေရဝဋ္ဌေန **သပ္ပဋိဘယော** ။ ကုသလပက္ခဿ ဝိက္ခမ္ဘနဋ္ဌေန **သကဏ္ဋကော**။ ကုသလအနဝဇ္ဇဓမ္မေဟိ ဒုရဝကဟဋ္ဌေန **သဂဟနော**။ ဘဝဝသမ္ပတ္တိဘာဝနိဗ္ဗာနာနံ အပ္ပအနဘာဝတော **ဥမ္မဂ္ဂေါ**။ ဒုဂ္ဂတိကမိမဂ္ဂတ္တာ **ကုမ္မဂ္ဂေါ။ ကွာရိယနာ** တိ ဝတ္တနာ ပဋိပဇ္ဇနာ။ ဒုဂ္ဂတိကမိတာယ ကိလေသော ဧဝ **ကိလေသမဂ္ဂေါ။ န သက္ကာ သမ္ပတ္တိဘာဝံ ဂန္တုံ** ကုတော နိဗ္ဗာနဂမနန္တိ အဓိပ္ပာယော။

အသုဘာဝဇ္ဇနာဒီဟိ တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အနိစ္စမနသိကာရာဒီနမ္ပိ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **စိတ္တံ နိဝတ္တတိ** သရာဂစိတ္တံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပဋိပက္ခမနသိကာရေန ဝိနောဒိတတ္တာ။ **မဇ္ဈတ္တာရမ္မဏေ** တိ အညာဏုပေက္ခဋ္ဌာနိယေ အာရမ္မဏေ။ **ဥဒ္ဒေသ။ပေ။ အာဝဇ္ဇန္တဿ** တိ ဥဒ္ဒိသာပနဝသေန ဥဒ္ဒေသံ, ပရိပုစ္ဆာပနဝသေန ပရိပုစ္ဆံ, ဂရူနံ သန္တိကေ ဝသနဝသေန ဂရုတာသံ အာဝဇ္ဇန္တဿ။ **စိတ္တ** န္တိ ဂမ္ဘီရဉာဏစရိယ-ပစ္စဝေက္ခဏ-ပညဝန္တ-ပုဂ္ဂလသေဝနဝသေန တဒဓိမုတ္တိသိဒ္ဓိယာ အညာဏစိတ္တံ နိဝတ္တတိ။

ယထာ ‘‘ပုဇ္ဇဘဝဖလံ ပုည’’န္တိ ဝုတ္တံ ‘‘ဧဝမိဒံ ပုညံ ပဝမုတီ’’တိ (ဒီ. နိ. ၃.၈၀), ဧဝံ ကိဋ္ဌသမ္ဘဝတ္တာ ‘‘ကိဋ္ဌ’’န္တိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **“ကိဋ္ဌန္တိ ကိဋ္ဌဋ္ဌာနေ ဥပ္ပန္နသဿ”** န္တိ။

ဃဋ္ဋောတိ သိင်္ဂယုဂံ ကွာဓာဓိပ္ပေတန္တိ အာဟ **“ဒ္ဝိန္နံ သိင်္ဂါနံ အန္တရေ”** တိ။ **ဃဋ္ဋော**တိ ကေဏာဒီနံ သိင်္ဂန္တရဋ္ဌဿ သမညာတိ ဝဒန္တိ။ **နာသာရဇ္ဇုကေ** တိ နာသာရဇ္ဇုပ္ပဟာတဋ္ဌာနေ။

ဒမေတိ ပုထုတ္တာရမ္မဏတော နိတရေတိ။ **နန္တိ** စိတ္တံ။ ယံ သုတ္တံ **သုဘာသိတံ** မယာ။ **တဒသ္သာ** တိ တဒာ အ သ္သ ဘိက္ခုနော။ **အာရမ္မဏေ** တိ ကမ္မဋ္ဌာနာရမ္မဏေ။

သုဒုဇိတန္တိ နိဗ္ဗိသေဝနဘာဝကရဏေန ဇိတံ။ **သုတဇ္ဇိတ** န္တိ သုဋ္ဌု ဒူရကရဏေန ဇိတံ, တထာဘူတဥ္စ တဇ္ဇိတံ နာမ ဟောတီတိ တထာ ဝုတ္တံ။ **ကေစရဇ္ဈတ္တ** န္တိ အဇ္ဈတ္တဘူတော ကေစရော။ ကမ္မဋ္ဌာနာရမ္မဏဉ္ဟိ ဗဟိဒ္ဓာရူပာဒိ အာရမ္မဏဝိဓုရတာယ အဇ္ဈတ္တန္တိ ဝုစ္စတိ။ သမထော အနုရက္ခဏံ တေသ္သာတိ **သမထာနုရက္ခဏံ။** ယထာ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလံ သမထာနုရက္ခဏံ ဟောတိ, တထာ ကထိတန္တိ အတ္ထော။ ယထာ ဟိ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလံ သမထသ္သ ပစ္စယော, ဧဝံ သမထောပိ တသ္သ ပစ္စယောတိ။

တဒိယမာနာယ ဝီဏာယ။ စိတ္တံ ရဇ္ဇေတီတိ ရဇ္ဇနေန။ အဝိသ္သဇ္ဇနီယတာယ စိတ္တံ ဗန္ဓတီတိ **ဗန္ဓနီယော။ ဝေ ဠုကေတိ** တန္တိနံ အာသဇ္ဇနဝေဠုကေ။ **ကောဏန္တိ** ကဝဏတော ဝီဏာယ သဒ္ဒကရဏတော ကောဏန္တိ လဒ္ဓနာမံ အာရုဒတ္တုံ သိင္ဂါဒီသု ယေန ကေနစိ ကတံ ဃဋ္ဋိကံ။ တေနာဟ **“စတုရသ္သံ သာရဒဏ္ဍက”** န္တိ။

ယသ္မာ သော ရာဇာ ရာဇမဟာမတ္တော တ သဒ္ဒံ ယထာသဘာဝတော န အညာသိ, တသ္မိံ တသ္သ အဇာနနာကာရ မေဝ ဒသ္သေတုံ **“သဒ္ဒံ ပဿိသ္သာမီ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

အသတီ ကိရာယန္တိ ဟဋ္ဌိယံ လိင်္ဂဝိပလ္လာသေန ဝုတ္တန္တိ ယထာလိင်္ဂမေဝ ဝဒန္တော **“အသာ”**တိ အာဟ။ **“အသတီတိ လာမကာဓိဝစန”**န္တိ ဝတ္ထုတ တတ္ထ ပယောဂံ ဒသ္သေတုံ **“အသာ လောကိတ္ထိယော နာမာ”** တိ ဝုတ္တံ, လောကေ ဣတ္ထိယော နာမ အသတိယောတိ အတ္ထော, တတ္ထ ကာရဏမာဟ **“ဝေလာ တာသံ န ဝိဇ္ဇတီ”** တိ။ ပကတိ ယာ လောကေ ဇေဋ္ဌဘာတာ ကနိဋ္ဌဘာတာ မာတုလောတိအာဒိကာ **ဝေလာ** မရိယာဒာ **တာသံ န ဝိဇ္ဇတိ** ။ ကသ္မာ? **သာရ တ္တာ စ ပဂဗ္ဗာ စ** သဗ္ဗေသမ္ပိ သမ္ဘောဂဝသေန ဝိနိယောဂံ ဂစ္ဆန္တိ။ ကထံ? **သိခီ သဗ္ဗဃသော ယထာ**။ တေနေတ ဟာ –

“သဗ္ဗာ နဒီ ဝင်္ကဂတီ, သဗ္ဗေ ကဋ္ဌမယာ ဝနာ။
သဗ္ဗိတ္ထိယော ကရေ ပာပံ, လဘမာနေ နိဝါတကေ”တိ။ (ဇာ. ၂.၂၁.၃၀၈)။

အညမ္ပိ တန္တိဗဒ္ဓံ စတုရသ္သအမ္ဗဏတဒိတာဒီနိ။ **ဝီဏာ ဝိယ ပဉ္စက္ခန္ဓာ** အနေကဓမ္မသမူဟဘာဝတော။ **ရာဇာ ဝိယ ယောဂါဝစရော** တပ္ပဋိဗဒ္ဓဓမ္မဂဝေသကတ္တာ။ **အသ္သာ** တိ ယောဂါဝစရသ္သ။

နိရယာဒိတော အညသ္မိမ္ပိ **ဂတိ**-သဒ္ဒော ဝတ္တတိ။ တတော ဝိသေသနတ္ထံ **“ဂတိဂတီ”**တိ ဝုတ္တံ “ဒုက္ခဒုက္ခံ, ရူပရူပ”န္တိ စ ယထာ, ဂတိသညိတံ ပဝတ္တိဋ္ဌာနန္တိ အတ္ထော။ တေနာဟ – **“တတ္တကွရေ သံသရတိ ဝတ္တ တီ”**တိ။ သဥ္ဇာယနပဒေသော ဧဝ ဂတီတိ **သဥ္ဇာတိဂတိ** ။

တံ ပန ဂတိံ သတ္တာနံ သံဝေဂဝတ္ထုဘူတသ္သ ပစ္စက္ခသ္သ ဂဗ္ဘာသယသ္သ ဝသေန ဒသ္သေတုံ **“အယမသ္သ ကာယော”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ရူပဓမ္မသ္သ သလက္ခဏံ ဂတိ နိဋ္ဌာ, တတော ပရံ အညံ ကိဉ္စိ နတ္ထီတိ **သလက္ခဏဂတိ။ အဘာဝေ** အစ္စန္တာဘာဝေ။ သန္တာနဝိစ္ဆေဒေ **ဝိဘဝဂတိ** တံနိဋ္ဌာနဘာဝတ။ **ဘေဒေ**တိ ခဏနိရောဓေ, ဣဏာပိ တံနိဋ္ဌ ဌာနတာယေဝ ပရိယာယော။ **ယာဝ ဘဝဂ္ဂ** တိ ယာဝ သဗ္ဗဘဝဂ္ဂ။ သလက္ခဏဝိဘဝဂတိဘေဒဂတိယော “ဧသော န ယော”တိ ဣမိနာဝ ပကာသိတာတိ န ဂဟိတာ။ **တသ္သ ခီဏာသဝသ္သ န ဟောတိ** အင်္ဂမင်္ဂေန သမုစ္ဆိန္နတ္တာ။

သီလံ ကထိတံ ရူပာဒီသု ဆန္ဒာဒိနိဝါရဏသ္သ ကထိတတ္တာ။ **မဇ္ဈေ သမာဓိဘာဝနာ ကထိတာ** “အဇ္ဈတ္တမေဝ သန္တိဋ္ဌတိ။ပေ။ သမာဓိယတီ”တိ ဇောတိတတ္တာ။ **ပရိယောသာနေ စ နိဗ္ဗာနံ ကထိတံ** “ယမ္ပိသ္သ။ပေ။ န ဟောတီ”တိ ဝစနတော။

ဝီဏောပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဆပ္ပာဏကောပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၇. **ဝဏသရီရောတိ** ဝဏိတသရီရော။ **ပက္ကတ္တာ** တိ ကုထိတတ္တာ။ သရဒဏ္ဍေသု သရသမညာတိ ကဏ္ဍ-သဒ္ဒေ သရပရိယာယောတိ အာဟ – **“သရဝနန္တိ ကဏ္ဍဝန”** န္တိ။ **အရုဂတ္တော။ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗော** ဂုဏသရီရဿ ခဏ္ဍဆိဒ္ဒသီလာဒီဟိ ဟေဋ္ဌာ မဇ္ဈေ ဥပရိဘာဂေ စ ဘေဒဝိသမစ္ဆိန္နဝိကာရဒဿေသတ္တာ။ ဧတ္ထ ကုသာ “ကဏ္ဍကာ”တိ အဓိပ္ပေတာ ကဏ္ဍကသဒိသတ္တာ, ကုသတိဏာနံ ဧဝ တ ဝုတ္တာကာရပဒေသော **“ကုသကဏ္ဍကော”** တိ ဝုတ္တော။

ကမတသီနံ ဝိဇ္ဈနဋ္ဌေနာ တိ နာရဟောဝ ဟုတွာ တေသံ ကာရာနံ ပဋိဂ္ဂဟဏဝသေန ပီဠနဋ္ဌေန။

ပက္ခိ န္တိ ဟတ္ထိလိင်္ဂသကုဏံ။ တဿ ကိရ ဟတ္ထိသောဏ္ဍသဒိသံ မုခံ, တသ္မာ **“ဟတ္ထိသောဏ္ဍသကုဏ”** န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဝိသ္သဇ္ဇေယျာ** တိ ရဇ္ဇုယာ ယထာဗဒ္ဓံ ဧဝ ဝိသ္သဇ္ဇေယျ။

ဘောဂေဟီတိ အတ္တနော သရီရဘောဂေဟိ။ **မဏ္ဍလံ ဗန္ဓိတွာ** တိ ယထာ သရီရံ မဏ္ဍလာကာရေန တိဋ္ဌတိ, ဧဝံ ကတွာ။ **သုပိသ္သာမီ** တိ နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိသ္သာမိ။ **ဥဍ္ဍေတုကာမော**တိ ဥပ္ပတိတုကာမော။ **ဒိသာ ဒိသ**န္တိ ဒိသတော ဒိသံ။

ဆ ပါဏကာ ဝိယ ဆ အာယတနာနိ နာနဇ္ဈာသယတ္တာ, နာနဇ္ဈာသယတာ စ နေသံ နာနာဝိသယနိန္နတာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **ဒဠှရဇ္ဇု ဝိယ တဏှာ** တေသံ ဗန္ဓနတော။ **မဇ္ဈေ ဂဏ္ဌိ ဝိယ အဝိဇ္ဇာ** ဗန္ဓနဿ ဒုဗ္ဗိနိမ္မောစနဟေတုတော။ **အာရမ္မဏံ ဗလဝံ ဟောတိ** မနုညဘာဝေန စေဝ တတ္ထ တဏှာဘိနိဝေသဿ ဒဠှဘာဝေန စ။

သရိက္ခကေန တ ဥပမာယ အာဟရဏပက္ခော။ **အပ္ပနာ**တိ သံသန္ဒနာ။ **ဟဋ္ဌိယံယေဝ အပ္ပိတာ** ဥပမာ “ဧဝမေဝ ခေါ”တိအာဒိနာ။ ရူပစိတ္တာဒိဝိသမနိန္နတ္တာ **စက္ခုဿ ဝိသမဇ္ဈာသယတာ** ။ သေ နယော သေသေသုပိ။

ကဏ္ဍာဆိဒ္ဒကူပကေ တိ ကဏ္ဍာဆိဒ္ဒသဒိသေ အာတဋ္ဋေ။ **တဿာ** တိ သောတဿ။ **ပစ္စယော ဟောတီ** တိ ဥပနိဿယော ဟောတိ တေန ဝိနာ သဒ္ဒဂ္ဂဟဏဿ အဘာဝတော။ **“အဇ္ဈာကာသောပိ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ”** တိ ဝတွာ တဿ ပစ္စယဘာဝံ ဒဿေတုံ **“အန္တောလေဏသ္မိ”** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဓာတုပရမ္ပရာ ဃဋ္ဋေန္တော** တိ ဘူတပရမ္ပရာ သင်္ဃဋ္ဋေန္တော။

ဧဝံ သန္တေ တိ ဧဝံ ဘူတပရမ္ပရာဝသေန သဒ္ဒေ သောတပထမာဂစ္ဆန္တေ။ **သမ္ပတ္တကေစရတာ ဟောတိ** သောတဿ။ ဃာနာဒီနံ ဝိယ **“ဒူရေ သဒ္ဒော”** တိ **ဇာနနံ န သမ္ဘဝေယျ** သမ္ပတ္တကဟိဘာဝတော။ **တထာ တထာ ဇာနနာကာရော ဟောတိ** မနောဝိညာဏဿ ဂဟဏာကာရဝိသေသတော။ သောတဝိညာဏပ္ပဝတ္တိ ပန ဥဘယတ္ထ သမာနာဝ။ ဒူရေ ဌိတောပိ သဒ္ဒော တာဒိသေ ဌာနေ ပဋိဃယောသာဒီနံ ပစ္စယော ဟောတိ အယောကန္တော ဝိယ အယောစလနဿာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဓမ္မတာ**တိ ဓမ္မသဘာဝေ, သဒ္ဒဿ သော သဘာဝေတိ အတ္ထော။ **တတော တတော သဝနံ ဟောတိ** အာကာသသညိတဿ ဥပနိဿယဿ လဗ္ဘနတော။ ယဒိ ပန သောတံ သမ္ပတ္တကဟီ သိယာ, စိတ္တသမုဋ္ဌာနသဒ္ဒော သောတဝိညာဏဿ အာရမ္မဏပစ္စယော န သိယာ။ ပဋ္ဌာနေ စ အဝိသေသေန “သဒ္ဒါယတနံ သောတဝိညာဏဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ ဝုတ္တော, ဗဟိဒ္ဓါ စ စိတ္တဇဿ သဒ္ဒဿ သမ္ဘဝေ နတ္ထိ။ အထ တ စိတ္တဇော သဒ္ဒော ဓာတုပရမ္ပရာယ သောတပသာဒံ ဃဋ္ဋေတိ, န သော စိတ္တဇော သဒ္ဒော, ယော ပရမ္ပရာယ ပဝတ္တော။ ဥတုဇော ဟိ သော, တသ္မာ ယထုပ္ပန္နော သဒ္ဒော, တတ္ထ ဌိတောဝ သောတပသာဒဿ အာပာထံ အာဂစ္ဆတီတိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။ တေန ဝုတ္တံ **“အသမ္ပတ္တကေစရမေဝေတ”** န္တိ။

တအာ ကေဂ္ဂစိတ္တတံ အာပဇ္ဇတိ ပရိသ္သယာနံ အဘာဝတော။ နာသစ္ဆိဒ္ဒသဏ္ဌာတအာကာသသန္နိဿယေ ဝတ္တနတော **ဃာနံ အာကာသဇ္ဈာသယံ** ဝုတ္တံ။ တတေန ဝိနာ ဂန္ဓဂဟဏဿ အသမ္ဘဝတော **တတူပနိဿယဂန္ဓကေစရံ**။ တေနာဟ **“တထာ ဟိ”**တိအာဒိ။

ကမတော လဒ္ဓဗ္ဗံ အာဟာရံ ကမံ, တန္နိန္နတာယ **ကမဇ္ဈာသယတာ** ဝုတ္တာ။ တထာ ဟိ ဇီဝိတနိမိတ္တံ ရသော ဇီဝိတံ, တသ္မိံ နိန္နတာယ တံ အဝှာယတီတိ **ဇိဝှာ။ န သက္ကာ ခေဋ္ဌေန အတေမိတဿ ရသံ ဇာနိတုံ,** တသ္မာ **အာ**

ပေါသန္ဒိဿိတရသာရမ္မဏာ ဇိဝှဟာတိ။

အာမကသုသာနတော **ဗဟိ။ ဥပာဒိဏ္ဏကဇ္ဈာသယော** တိ ဥပာဒိဏ္ဏကနိဿော။ ကာယပသာဒသန္နိဿယဘူတာ ယ ပထဝိယာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏေ ဃဋ္ဋိတေ ဇေ တတ္ထ ဝိညာဏုပ္ပတ္တိ, န အညထာတိ ဝုတ္တံ **"ပထဝီသန္နိဿိတ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏော"**တိ။ **တထာ ဟီ**တိအာဒိ ကာယဿ ဥပာဒိဏ္ဏကဇ္ဈာသယတာယ သာဓကံ ။ **အဇ္ဈတ္တိကဗာ ဟိရာ**တိ အဇ္ဈတ္တိကာ ဗာဟိရာ တ။ **အဿာ** တိ ကာယဿ။ **သုသန္ထတဿာ** တိအာဒိ တဿ ပထဝိယာ ပစ္စယ ဘာဝဒဿနံ။

နာနဇ္ဈာသယော တိ နာနာရမ္မဏနိဿော။ တေန မနဿ မက္ကဋဿ ဝိယ အနဝဋ္ဌိတတံ ဒဿေတိ။ တေနာဟ **"ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗေပီ"** တိအာဒိ။ **မူလဘဝင်္ဂ** ဂ္ဂဟဏေန ပိဋ္ဌိဘဝင်္ဂံ နိဝတ္တေတိ။ **အဿာ** တိ မနဿ။ ဇေ ကိရိယမယံ ဝိညာ ဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **နာနတ္တ** န္တိ ဘေဒော။

ယထာရုစိပ္ပဝတ္တိယာ နိတရဏဝသေန **ဗဒ္ဓာနံ။ နိဗ္ဗိသေဝနဘာဝ** န္တိ လောလတာသင္ခာတပရိပ္ဖန္ဒဿ အဘာဝံ။ **နာကမုတိ** တိ သဝိသယေ ရူပာရမ္မဏေ စိတ္တသန္တာနံ, တံသမင်္ဂိနံ တ ပုဂ္ဂလံ နာကမုတိ။ **ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာဝ ကထိ တာ** အာယတနမုခေန "ဝေဠုဟိ တေ, ဘိက္ခဝေ, သိက္ခိတဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တတ္တာ။

ဆပ္ပာဏကောပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. ယဝကလာပိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၈. ယဝပုဉ္ဇော သုပရိပက္ကယဝသမုဒာယော။ **ကာဇဟတ္ထာ** တိ ဒဏ္ဍဟတ္ထာ။ **ပောထေယျုံ** န္တိ ယထာ ယဝ သင္ခာတံ ခြဲ ဝဏ္ဍတော မုစ္စတိ, ဧဝံ ပောထေယျုံ။ **ယဝေ သာဝေတွာ**တိ ယဝသီသတော ယဝေ ပောထနေန မောစေ တွာ ဝိဝေစေတွာ။

စတုမဟာပထော ဝိယ ဆ အာယတနာနိ အာရမ္မဏဒဏ္ဍကေဟိ ဟနနဋ္ဌာနတ္တာ။ **ယဝကလာပီ ဝိယ သတ္တော** တေဟိ ဟညမာနတ္တာ။ **ဆ ဗ္ဗာဘင်္ဂိယော ဝိယ** သဘာဝတော ဆဓာပိ ပစ္စေကံ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တဝသေန အဋ္ဌာ ရသ အာရမ္မဏာနိ ယဝကလာပဋ္ဌာနိယဿ သတ္တဿ ဟနနတော။ ဘဝပတ္ထနာယ အပရာပရုပ္ပတ္တိံ သန္ဓာယ **"ဘဝပတ္ထနာ ကိလေသာ"** တိ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော။ ဘဝပတ္ထနာ စ တဿ ပစ္စယဘူတာ ကိလေသာ စာတိ **ဘဝပတ္ထနာကိလေသာ**တိ ဇေ တ တ္တေ အတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယသ္မာ သတ္တာနံ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ နာမ သဗ္ဗမ္ပိ တံ ဘဝပတ္ထနာ မူလကံ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **"ဇေ သတ္တာ"** တိအာဒိ။ **ဘဝပတ္ထနကိလေသာ** တိ စ ဘဝပတ္ထနာမူလကံ ကိလေသံ။

ဘုမ္မ န္တိ သမီပတ္တေ ဘုမ္မံ။ တေနာဟ **"သုဓမ္မာယ ဒွာရေ"** တိ။ **န ကတ**န္တိ ဒုက္ခုပ္ပာဒနံ န ကတံ။ **နဝဂူထသူ ကရံ ဝိယာ**တိ နဝဂူထဘက္ခသူကရံ ဝိယ။ **စိတ္တေနေတ** တိ ယော ဗဇ္ဈတိ, တဿ စိတ္တေနေဝ ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဝေပစိတ္တိဗန္ဓနဿ ဗန္ဓနမုစ္စနံ ဝိယ, တသ္မာ "ဝေပစိတ္တိဗန္ဓန"န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဉာဏမောက္ခံ ဗန္ဓန** န္တိ ဉာဏေန မုစ္စနံ ဗန္ဓနံ။

မညမာနောတိ ပရိကပ္ပိတတဏှာဟာဝသေန "ဇတံ မမာ"တိ, ဒိဋ္ဌိဝသေန "ဇသော မေ အတ္တာ"တိ, မာနဝသေန "ဇ သောဟမသ္မိ"တိ မညန္တော။ ခန္ဓဝိနိမုတ္တဿ မညမာနဝတ္ထုနော အဘာဝတ **"ခန္ဓေ မညန္တော"** တိ ဝုတ္တံ။ **တေန္** တိ "မာရဿာ"တိ ဇတံ သာမိဝစနံ။ **ကိလေသမာရေန ဗဒ္ဓော** တိ ကိလေသမာရေန တေနေဝ ကိလေသဗန္ဓနေန ဗဒ္ဓော။ **မုတ္တော** တိ ဇတ္တာပိ ဇသေဝ နယော။

တဏှာဟာမညနာယ သတိ ဒိဋ္ဌိမာနမညနာနံ ပသင်္ဂော ဇေ နတ္ထီတိ ယထာ "အသ္မီ"တိ ပဒေန ဒိဋ္ဌိမာနမညနာ ဝု တ္တာ ဟောန္တိ, ဇေ တဏှာဟာမညိတာပီတိ ဝုတ္တံ **"အသ္မီတိ ပဒေန တဏှာဟာမညိတံ ဝုတ္တ"** န္တိ။ **အယမဟမသ္မီတိ ပဒေန ဒိဋ္ဌိမညိတ**န္တိ တေရဟိ လဗ္ဘမာနဒိဋ္ဌိဝတ္ထုဝသေနေဝ။ **ဘဝိဿ** န္တိ အနာဂတဒိဋ္ဌိဝတ္ထုပရိကပ္ပနဝသေနေဝ ဒိ ဋ္ဌိမညိတံ။ ယေဘုယ္ယေန ဟိ အနာဂတာလိင်္ဂနာ သဿတဒိဋ္ဌိ။ ဥစ္ဆေဒဝသေန ဒိဋ္ဌိမညိတမေဝတိ အာနေတွာ သ

မ္ဗန္ဓော။ **ရူပီတိအာဒီနိ** ပဒာနိ။ **သဿတဿေတ** တိ သဿတကဟဿေဝ ပဘေဒဒီပနာနိ။ ယသ္မာ မညိတံ အာဗာဓ ဝသေန **ရောဂေ,** အန္တောဒေါသဝသေန **ဂဏ္ဍော,** အင်္ဂနိကန္တဝသေန **သလ္လံ, တသ္မာ ဣမေဟိ** တဏှာဒီဟိ ကိ လေသေဟိ ဟာကဋ္ဌစလနဝသေန **ဣဉ္ဇိတန္တိ စေဝ,** အဟာကဋ္ဌသဉ္စလနဝသေန **ဖန္ဒိတန္တိ စ။ ပပဉ္စိတံ** သံသာရေ စိရာယနံ ဒ ဋ္ဌဗ္ဗံ, ခန္ဓသန္တာနဿ တ ဝိတ္ထာရဏံ။ **ပမတ္တာကာရပ္ပတ္တာ** မုစ္ဆာကာရပ္ပတ္တာ။ **တေသန္တိ** တဏှာဒိဋ္ဌိ ကိလေသာနံ။ **အာကာရဒဿနတ္ထ** န္တိ ပဝတ္တိအာကာရဒဿနတ္ထံ။

မာနော နာမ "သေယျောဟမသ္မိ"တိအာဒိနာ မဇ္ဇနာကာရပ္ပဝတ္တိ။ **တဏှာယ သမ္ပယုတ္တမာနဝသေနာ** တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ? နနု သဗ္ဗော မာနော တဏှာသမ္ပယုတ္တော? သတိ ဟိ ဗျဘိစာရေ ဝိသေသနံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ။ သ စ္စမေတံ, တဏှာ ပန အတ္ထိ မာနဿ ပစ္စယဘူတာ, အတ္ထိ မာနဿ အပ္ပစ္စယဘူတာ, ယတော မာနော အနိယ တော ဝုစ္စတိ။ တထာ ဟိ ပဋ္ဌာနေ "သံယောဇနံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ သံယောဇနော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ"တိ ဧတ္ထ သံယောဇနာနိ သံယောဇနေဟိ ယထာလာဘံ ယောဇေတွာ ဒဿိတယောဇနာယ "ကာမရာဂသံယောဇနံ ပဋိစ္စ မာနသံ ယောဇနံ အဝိဇ္ဇာသံယောဇန"န္တိ ဝတွာ "ကာမရာဂသံယောဇနံ ပဋိစ္စ အဝိဇ္ဇာသံယောဇန"န္တိ, "မာနသံယောဇနံ ပဋိစ္စ ဘဝရာဂသံယောဇနံ အဝိဇ္ဇာသံယောဇန"န္တိ စ ဝတွာ "ဘဝရာဂသံယောဇနံ ပဋိစ္စ အဝိဇ္ဇာသံယောဇန"န္တိ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ ထ စ ကာမရာဂဘဝရာဂသံယောဇနေဟိ မာနဿ အနိယတဘာဝေါ ပကာသိတော။ တတ္ထ ယာ တဏှာ ဗလဝတီ, တံ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တံ **"တဏှာယ သမ္ပယုတ္တမာနဝသေနာ"** တိ။ ဗလဝတဏှာသမ္ပယုတ္တော ဟိ မာနော သယမ္ ပိ ဗလဝ ဟုတွာ အသ္မီတိ သဝိသေသံ မဇ္ဇနဝသေန ပဝတ္တတီတိ။

ဒိဋ္ဌိဝသေနာ တိ မာနမူလကဒိဋ္ဌိဝသေန။ "သေယျောဟမသ္မိ"တိအာဒိနာ ဟိ ဗဟုလမာနပေတဿ ပုဂ္ဂလဿ ရူပာဒီသု ဧကံ ဥဒ္ဒိဿ အယမဟမသ္မီတိ ဒိဋ္ဌိယာ ဥပ္ပန္နာယ မာနဿ အပ္ပဟီနတ္တာ မာနောပိ တတ္ထ တတ္ထေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣတိ မာနမူလကံ ဒိဋ္ဌိံ သန္ဓာယာဟ **"အယမဟမသ္မီတိ ဒိဋ္ဌိဝသေန ဝုတ္တ"** န္တိ။ စောဒကော ပန ဣမမ တ္ထံ အဇာနန္တော အနုပလဒ္ဓမာနမေဝ သမ္ပယောဂတ္ထံ ဂဟေတွာ **"နနု စာ"**တိအာဒိနာ စောဒေတိ။ ဣတရော **"အာမ နတ္ထီ"** တိ တမတ္ထံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ **"မာနဿ ပနာ"** တိအာဒိနာ ပရိဟာရမာဟ။ တဿတ္ထော ဝုတ္တော ဧဝ။

ယဝကလာပိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာသီဝိသဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုတ္ထော ပဏ္ဏာသကော။

သဠာယတနသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဝေဒနာသံယုတ္တံ

၁. သဂာထာဝဂ္ဂေါ

၁. သမာဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၉. **ဝေဒနာ စ ပဇာနာတီ**တိ သစ္စာဘိသမ္ဗောဓဝသေန ဝုစ္စမာနဝေဒနာနံ ပဇာနနံ သာတိသယသမာဓာနပုဗ္ဗကန္တိ ဘဂဝတာ "သမာဟိတော"တိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"ဥပစာရေန ဝါ အပ္ပနာယ ဝါ သမာဟိတော"**တိ။ **ဝေဒနာ**တိ တိဿောပိ ဝေဒနာ။ **ဒုက္ခသစ္စဝသေနာ** တိ ဒုက္ခသစ္စဘာဝေန, ပရိဇာနနဝသေနာတိ အတ္ထော။ **သမ္ဘဝ** န္တိ သမုဒယံ တဏှာ ဝိဇ္ဇာကမ္မဖဿာဒိပ္ပဘေဒံ ဥပ္ပတ္တိကာရဏံ။ တေနာဟ **"သမုဒယသစ္စဝသေန ပဇာနာတီ"** တိ။ **ယတ္ထာ** တိ ယံနိမိတ္တံ, ယံ အာဂမ္မ ကာမတဏှာဟာဝိဇ္ဇာဒိနိရောဓာ ဝေဒနာနိရောဓော, တေသံ အယံ နိရောဓော။ နိဗ္ဗာနံ အာရဗ္ဘ အရိယမဂ္ဂပ္ပဝတ္တိယာ ဟိ နိဗ္ဗာနံ ဝေဒနာနိရောဓောတိ ဝုတ္တော။ ခယံ ဂမေတီတိ ခယဂါမီ, တံ **ခယဂါမိနံ**။ ဆာတံ ဝုစ္စတိ တဏှာ ကာမာနံ ဟာတုကာမတာဝသေန ပဝတ္တနတော, အစ္စန္တမေဝ သမုစ္ဆိန္နတ္တာ နတ္ထိ ဧတသ္မိံ ဆာတန္တိ **နိစ္ဆာတော** ။ တေနာဟ **"နိတ္တဏှော"** တိ။ **သမ္မသနစာရဝေဒနာ** တိ သမ္မသနူပစာရဝေဒနာ။ **ဒွီဟိ ပဒေဟီ**တိ "သမာဟိတော သမ္ပဇာနော"တိ ဣမေဟိ ဒွီဟိ။ "သတော"တိ ပန ဣဒံ သမ္ပဇာနပဒသ္သေဝ ဥပဗ္ရူဟနန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **သေသေဟိ** စတူဟိ **စတုသစ္စံ ကထိတံ,** ဣတရေဟိ ပန ဒွီဟိ စတုသစ္စဗုဇ္ဈနမေဝ ကထိတံ။ **သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကော** တိ သဗ္ဗသဘာဝဓမ္မာနံ သင်္ဂဏှနကော။ တေနာဟ **"စတုဘူမကဓမ္မပရိစ္ဆေဒော ဝုတ္တော"** တိ။

သမာဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သုခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၀. ဒုက္ခံ န ဟောတီတိ **အဒုက္ခံ,** သုခံ န ဟောတီတိ **အသုခံ, မ-**ကာရော ပဒသန္ဓိကရော။ **အဒုက္ခမသုခန္တိ** ဝေဒယိတသဒ္ဒာပေက္ခာယ နပုံသကနိဒ္ဒေသော။ သပရသန္တာနဂတေ သန္ဓာယ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာဂဟဏန္တိ အာဟ **"အတ္တနော စ ပရဿ စာ"**တိ။ တေန သဗ္ဗမ္ပိ ဝေဒယိတံ ဂဟိတန္တိ ဒဿေတိ ။ **နဿနသဘာဝ** န္တိ ဣတ္တရခဏတာယ ဘင်္ဂတော ဥဒ္ဓံ အပဿိတဗ္ဗသဘာဝံ။ ပလောကော ဘေဒော ဧတဿ အတ္ထီတိ **ပလောကိနံ**။ တေနာဟ **"ဘိဇ္ဇနသဘာဝ"** န္တိ။ **ဉာဏေန ဖုသိတ္တ ဖုသိတ္တ**တိ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဝိပဿနာဉာဏေန အနိစ္စာ ပဘင်္ဂုနောတိ အာရမ္မဏတော, ဥတ္တရကာလံ အသမ္မောဟတော မဂ္ဂပရမ္ပရာယ ဖုသိတ္တ ဖုသိတ္တ **ဝယံ ပဿန္တော။ ဝိရဇ္ဇတီ** တိ မဂ္ဂဝိရာဂေန ဝိရဇ္ဇတိ။ **သမ္မသနစာရဝေဒနာ ကထိတာ** အာရဒ္ဓဝိပဿကာနံ ဝသေန ဒေသနာတိ။ လောကိယလောကုတ္တရေဟိ ဉာဏေဟိ ယာထာဝတော ပရိဇာနနံ ပဋိဝိဇ္ဈနံ **ဉာဏဖုသနံ**။

သုခသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ပဟာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၁. **သဗ္ဗမ္ပိ** အဋ္ဌသတပဘေဒံ **တဏှံ ဆိန္ဒိ** သမုစ္ဆေဒပဟာနဝသေန ပဇဟိ။ တေနာဟ **"သမုစ္ဆိန္ဒိ"** တိ။ ယဒဂ္ဂေန တဏှာ သဗ္ဗသော သမုစ္ဆိန္နာ, တဒဂ္ဂေန သဗ္ဗာနိပိ သညောဇနာနီတိ အာဟ **"ဒသဝိဓမ္ပိ"** တိအာဒိ။ **သမ္မာ** တိ သုဋ္ဌု။ ပဟာနဋ္ဌ နာမ ဥပာယေန ဉာယေန ပဟာနန္တိ အာဟ **"ဟေတုနာ ကာရဏေနာ"**တိ။ **ဒဿနာဘိသမယာ** တိ အသမ္မောဟပဋိဝေဓာ။ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော၀ သဘာဝပဋိစ္ဆာဒကံ မောဟံ ဝိဒ္ဓံသေန္တော ဧဝ ပဝတ္တတိ, တေန မာနော ယာထာဝတော ဒိဋ္ဌော နာမ ဟောတိ, **အယမဿ ဒဿနာဘိသမယော** ။ ယထာ ဟိ သူရိယေ ဥဋ္ဌိတေ အန္ဓကာရော ဝိဒ္ဓံသိယမာနော ဝိဟတော, ဧဝံ အရဟတ္တမဂ္ဂေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ သော သဗ္ဗသော ပဟီနော ဧဝ ဟောတိ, န တသ္မိံ သန္တာနေ ပတိဋ္ဌံ လဘတိ, **အယမဿ ပဟာနာဘိသမယော** ။ တေန ဝုတ္တံ **"အရဟတ္တမဂ္ဂေ ဟီ"** တိအာဒိ။ **ကိစ္စဝသေနာ**တိ အသမ္မောဟပဋိဝေဓသင်္ခါတဿ ဒဿနကိစ္စဿ အနိပ္ဖာဒနဝသေန။

ယေ ကမ္မေ စတ္တာရော အန္တာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **မရိယာဒန္တော** တိ မရိယာဒသင္ခာတော အန္တော။ သေ နယော သေသတ္တယေပိ။ **တေသူ**တိ စတူသု အန္တေသု။ **အဒုံ စတုတ္ထကောဋ္ဌာသင္ခာတံ** သဗ္ဗသ္သေဝ ဝဋ္ဋဒုက္ခသ္သ **အန္တံ** ပရိစ္ဆေဒံ အရဟတ္တမဂ္ဂေန မာနသ္သ ဒိဋ္ဌတ္တာ ပဟီနတ္တာ စ **အကာသီ**တိ ယောဇနာ။ **သမုဿယော** အတ္တဘာဝေါ။

န ရိဉ္စတီ တိ န ဝိဝေစေတိ န ဝိသ္သဇ္ဇေတိ။ တေနာဟ **"သမ္ပဇညံ န ဇဟာတီ"** တိ, သမ္ပဇညံ န ပရိစ္စဇတီတိ အတ္ထော။ **သင်္ချံ နောပေတီ** တိ ကမ္မဿ "ဒိဋ္ဌဓမ္မေ အနာသဝေ"တိ ကမ္မဿ ဝသေန အတ္ထံ ဝဒန္တော **"ရတ္တော ဒုဋ္ဌော"**တိ အတေစ သဥပာဒိသေသနိဗ္ဗာနဝသေန။ **သင်္ချံ နောပေတီ** တိ တ ဒိဋ္ဌေ-ဓမ္မေ အနာသဝေ ဓမ္မဋ္ဌော ဝေဒဂူ ကာယဿ ဘေဒါ မနုဿော ဒေဝေါတိ တ ပညတ္တိံ န ဥပေတီတိ အနုပာဒိသေသနိဗ္ဗာနဝသေနပိ အတ္ထော ဝတ္တဗ္ဗော။ တ္ထ စ သုခါဒီသု ဝေဒနာသု ယထာက္ကမံ ရာကနုသယာဒယော ကထိတာတိ အာဟ – **"ကမ္မသိံ သုတ္တေ အာရမ္မဏာနုသယော ကထိတော"**တိ။ ယော ဟိ ရာကဒိ ပစ္စယသမတယေ အတိက္ကဋ္ဌာဒီသု ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟော မဂ္ဂေန အပ္ပဟီနော, သော "ရာကနုသယော"တိအာဒိနာ ဝုတ္တော, အပ္ပဟီနတ္တော သော မဂ္ဂေန ပဟာတဗ္ဗော, န ပရိယုဋ္ဌာနာ ဘိဘာဝတ္တောတိ။

ပဟာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ပာတာလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၂. ယတ္ထ ပတိဋ္ဌာ နတ္ထိ ကေန္တိကာတိ ကေန္တိကဿ မဟာတော ဟာတဿ အလန္တိ အယမေတ္ထ အတ္ထော အဓိပ္ပေတောတိ အာဟ **"နတ္ထိ တ္ထေ ပတိဋ္ဌာ"** တိ။ **အသမ္ဘူတတ္ထ** န္တိ န သမ္ဘူတတ္ထံ, မုသာတိ အတ္ထော။ **သော**တိ အဿုတဝာ ပုထုဇ္ဇနော။ ယံ တံ ဥဒကံ ပတတီတိ ယောဇနာ။ ယဿ္မာ သမုဒ္ဒပိဋ္ဌေ အန္တရန္တရာ ဝေရမ္ဘဝါတ တာသဒိသော မဟာတော ဥဋ္ဌဟိတွာ မဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကံ ဥဂ္ဂစ္ဆာပေတိ, တံ ကအာစိ စက္ကဝဋ္ဋာဘိမုခံ, ကအာစိ သိနေရုပာဒါဘိမုခံ ဂန္တွာ တံ ပတိဟနတိ, တဿ္မာ ဝုတ္တံ **"ဗလဝါမုခံ မဟာသမုဒ္ဒဿာ"** တိအာဒိ။ **ဝေဂေန ပက္ခန္တိ တွာ**တိ မဟာတာ တာဝေဂေန သမုဒ္ဒတံ တေနေဝ ဝေဂေန ပက္ခန္ဒိတွာ ဟုတွာ။ **မဟာနရကပပါတော ဝိယာ**တိ ယောဇနာယာမဝိတ္ထာရဂမ္ဘီရသောဗ္ဘပပါတော ဝိယ ဟောတိ။ **တထာရူပါနန္တိ** တတ္ထ ဝသိတုံ သမတ္ထာနံ။ **အသန္တန္တိ** အဘူတံ။ အတ္ထဝသေန ဟိ တစာ အဘူတံ နာမ။

န ပတိဋ္ဌာသိ တိ ပတိဋ္ဌံ န လဘိ။ **အနိဗဒ္ဓ** န္တိ အနိဗန္ဓနတ္ထံ ယံကိဉ္စိ။ **ဒုဗ္ဗလဉာဏော** တိ ဉာဏဗလရဟိတော။ "အဿုတဝာ ပုထုဇ္ဇနော"တိ ဝတွာ "သုတဝါ အရိယသာဝကော"တိ ဝုတ္တတ္တာ **"သောတာပန္နော မုခ"** န္တိ ဝုတ္တံ။ ကတရေသု အရိယသာဝကေသု ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ တေသဥဟိ ဝေဒနာ သုပရိညာတာ။ **ဗလဝဝိပဿကော။ပေ။ ယောဂါဝစရောပိ ဝဋ္ဋတိ** မတ္တသော ဝေဒနာနံ ပရိညာတတ္တာ။

ပာတာလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဒဋ္ဌဗ္ဗသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၃. **ဝိပရိဏာမနဝသေန ဒုက္ခတော ဒဋ္ဌဗ္ဗာ** တိ ကိဉ္စာပိ သုခာ, ပရိဏာမဒုက္ခတာ ပန သုခဝေဒနာယ ကေန္တိကာ တိ။ **ဝိနိဝိဗ္ဘုနန္တေနာ** တိ ပီဠနဝသေန အတ္တဘာဝဿ ဝိဗ္ဘုနန္တေန။ **ဟုတွာ**တိ ပစ္စယသမာဂမေန ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ။ တေန ပာကဘာဝပုဗ္ဗကော အတ္တလာဘော ဝုတ္တော။ **အဘာဝတကာရေနာ**တိ ဘင်္ဂုပဂမနာကာရေန။ တေန ဝိဒ္ဓံသဘာဝေါ ဝုတ္တော။ ဥဘယေန ဥဒယဗ္ဗယပရိစ္ဆိန္နတာယ သိခပ္ပတ္တံ အနိစ္စတံ ဒဿေတိ။ သွာယံ ဟုတွာ အဘာဝတကာရော က္ကတ ရာသုပိ ဝေဒနာသု လဗ္ဘတေဝ, အဓိကော စ ပန ဒုဝိန္နံ ဒုက္ခသဘာဝေါ။ ဒုက္ခတာဝသေန ပုရိမာနံ ဝေဒနာနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗတာ ယ ဒဿိတတ္တာ ပစ္ဆိမာယ ဝေဒနာယ ဇဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗတာ ဒဿိတာ။ **အဒ္ဒာ** တိ ဉာဏဂတိယာ သစ္စိကတွာ အဒက္ခိ။ ဉာဏဂမနဥပ္ပဟတံ, ယဒိဒံ ဒုက္ခတော ဒဿနံ။ **သန္တသဘာဝံ** သုခဒုက္ခတော ဥပသန္တရူပတ္တာ။

ဒဋ္ဌဗ္ဗသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. သလ္လသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၄. **ဒ္ဝီသု ဇနေသူ**တိ သုတဝန္တအသ္သုတဝန္တေသု ဒ္ဝီသု ဇနေသု။ **အနုဂတဝေဓန္တိ** ပုဗ္ဗေ ပဝတ္တဝေဓဿ အနုဂတဝေဓံ။ **ဗလဝတရာ** ဒိဂုဏာ ဝိယ ဟုတ္ဝာ ဒဋ္ဌဟတရပဝတ္တိယာ။ **ဧဝမေဝာ**တိ ယထာ ဝိဒ္ဓဿ ပုရိသဿ အနုဝေဓ နာ ဗလဝတရာ, ဧဝမေဝ။ **သမာဓိမဂ္ဂဖလာနိ နိဿရဏံ** ဝိက္ခမ္ဘနသမုစ္ဆေဒပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝသေန။ သမာဓိသီသေန ဟေဋ္ဌာ စတုန္နံ ဂဟိတံ။ **သော န ဇာနာတိ** အနဓိဂတတ္တာ။ **နိဿရဏန္တိ ဇာနာတိ** အနိဿရဏမေဝ။ **တာသံ** သမဓိဂတာနံ **သုခဒုက္ခဝေဒနာနံ။ န ဝိပ္ပယုတ္တော** အပ္ပဟီနကိလေသတ္တာ။ **သင်္ခာတဓမ္မဿာ**တိ သင်္ခာယ ပညာယ ပရိညာတစတုက္ခန္ဓဿ။ တေနာဟ **"တုလိတဓမ္မဿာ"** တိ။ **ဣမသ္မိမ္ပိ သုတ္တေ** ပုရိမသုတ္တေ ဝိယ **အာရမ္မဏာနုသယော ဝ ကထိတော,** သော ပန တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အနုရောဓဝိရောဓပဟာနဿ ဝုတ္တတ္တာ **ခီဏာသဝေ စုရံ။ အနာကမီပိ ဝဋ္ဋတိ,** တဿ ဝိရောဓပ္ပဟာနံ လဗ္ဘတိ။

သလ္လသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ပဌမဂေလညသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၅. သဒ္ဒဟိတ္ဝာ ဂိလာနေ ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗေ မညိဿန္တီတိ ယောဇနာ။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ဌာနေ။ ကမ္မဋ္ဌာနာနု ယောဂေ သဟာယော ယေသံ တေ **ကမ္မဋ္ဌာနသဟာယာ,** သတိပဋ္ဌာနရတာတိ အတ္ထော။ **အနိစ္စတံ အနုပဿန္တော** တိ ကာယံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နာယ ဝေဒနာယ စ အနိစ္စတံ အနုပဿန္တော။ **ဝယံ အနုပဿန္တော** တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ န ယော။ **ဝယန္တိ** ပန တာယ ဧဝ ခယသင်္ခာတံ။ **ဝိရာဂန္တိ** ဝိရဇ္ဇနံ။ **ပဋိနိဿဂ္ဂ** န္တိ ပရိစ္စာဂပဋိနိဿဂ္ဂံ, ပက္ခန္ဒနပ ဋိနိဿဂ္ဂမ္ပိ တ။

အာဂမနီယပဋိပဒာတိ အရိယမဂ္ဂဿ အာဂမနဋ္ဌာနိယာ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒာ။ **ပုဗ္ဗဘာဂကထော** န လောကုတ္တရာ။ **သမ္ဗဇည်** ပုဗ္ဗဘာဂိယမေဝ။ **တိဿော အနုပဿနာ ပုဗ္ဗဘာဂကထာ** ဝိပဿနာပရိယာပန္နတ္တာ ။ **မိဿကာ** တိ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာ။ **ဘာဝနာကာလော ဒဿိတော** "နိရောဓာနုပဿိနော ဝိဟရတော, ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿိ နော ဝိဟရတော ရာဂါနုသယော ပဟီယတီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ။

ပဌမဂေလညသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈-၉. ဒုတိယဂေလညသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၅၆-၂၅၇. **ဖဿံ ပဋိစ္စာ** တိ ဧတ္ထ ဖဿသီသေန ဖဿာယတနာနံ ဂဟဏံ။ န ဟိ ဖဿာယတနေဟိ ဝိနာ ဖဿ သဿ သမ္ဘဝေါ။ တေနာဟ **"ကာယော ဟိ ဧတ္ထ ဖဿောတိ ဝုတ္တော"** တိ, ဖဿသီသေန ဝုတ္တောတိ အဓိပ္ပ ဟယော။ **နဝမံ ဥတ္တာနမေဝ** ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ။

ဒုတိယဂေလညသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဖဿမူလကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၈. သုခဝေဒနာယ ဟိတံ **သုခဝေဒနိယံ**။ သော ပနေသ ဟိတဘာဝေါ ပစ္စယဘာဝေနာတိ အာဟ **"သုခဝေဒနာယ ပစ္စယဘူတ"**န္တိ။ **ဣမသ္မိမ္ပိ သုတ္တဒ္ဝယေ** တိ ဣမသ္မိံ နဝမေ ဒသမေ စ သုတ္တေပိ။ **သမ္မသနစာရဝေဒနာ** တိ သမ္မ သနီယဝေဒနာ ဧဝ ကထိတာ, န လောကုတ္တရာတိ အဓိပ္ပာယော။

ဖဿမူလကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သဂာထာဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ရဟောဂတဝဂ္ဂေါ

၁. ရဟောဂတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၉. **ယံကိဉ္စိ ဝေဒယိတ** န္တိ ''သုခံ ဒုက္ခံ အဒုက္ခမသုခ''န္တိ ဝုတ္တံ ဝေဒယိတံ ဒုက္ခသ္မိံ အန္တောဂဓံ, ဒုက္ခန္တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ လဘတိ ပရိယာယေနာတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **''တံ သဗ္ဗံ ဒုက္ခန္တိ အတ္ထော''** တိ။ **ယာ သော**တိအာဒီသု ယော သင်္ခါရာနံ အနိစ္စတာသင်္ခါတော ဟုတွာ အဘာဝတကာရော, ယာ ခယသဘာဝတာ ဝိနဿနသဘာဝတာ ဇရာယ မရဏေန စာတိ ဒွိဓာ ဝိပရိဏာမနသဘာဝတာ, တေ သန္ဓာယ ဥဒ္ဒိဿ သဗ္ဗံ ဝေဒယိတံ ဒုက္ခန္တိ မယာ ဝုတ္တန္တိ အယံ သင်္ခေပတ္ထော။ **သာ**တိ သင်္ခါရာနံ အနိစ္စတာ ။ **ဝေဒနာနမ္ပိ အနိစ္စတာ ဧဝ** သင်္ခါရသဘာဝတ္တာ။ တာသံ အနိစ္စတာ စ နာမ မရဏံ ဘင်္ဂေါတိ ကတွာ တတော ဥတ္တရိ ဒုက္ခံ နာမ နတ္ထီတိ **သဗ္ဗာ ဝေဒနာ ''ဒုက္ခာ''တိ ဝုတ္တာ,** ယထာ ''ယဒနိစ္စံ တံ ဒုက္ခ''န္တိ စ, ''ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ''တိ စ ဝုတ္တံ။ **ဣဒံ** သုတ္တပဒံ။ **စတ္တာရော အာရုပ္ပာ** တိ စတဿော အရူပသမာပတ္တိယော။ **ဧတ္ထာ** တိ စ ဧတေသ္မိံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိတရေ။

ရဟောဂတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. အကာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆၂. **ပုရတ္ထိမာ** တိ ဝိဘတ္တိလောပေန နိဒ္ဒေသော, နိဿက္ကေ တ ဧတံ ပစ္စတ္တဝစနံ။ **ပဌမဇ္ဈာနာဒိဝသေနာ** တိ ပဌမဒုတိယဇ္ဈာနဝသေန။ **အနုဿတိဝသေနာ** တိ နိဒဿနမတ္တံ အညဿပိ ဥပစာရဇ္ဈာနဂ္ဂဟိတဿ သဝိတက္ကစာရဿ နိရာမိသဿ သုခဿ လဗ္ဘနတော။ တဿပိ တ **ပဌမဇ္ဈာနာဒီ** တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ကာမဟေတု ဒုက္ခပ္ပတ္တာနံ ဒုက္ခဝေဒနာ ကာမာမိသေန **သာမိသာ ဝေဒနာ။ အနုတ္တရဝိမောက္ခာ** နာမ အရဟတ္တဖလံ။ ''ကုဒာဿု နာမာဟံ တဒါယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿာမီ''တိ ဧဝံ ပိဟံ ဥပဋ္ဌာပယတော တသ္မိံ အနိဋ္ဌမာနေ ပိဟပစ္စယာ **ဥပ္ပန္နအောမနဿဝေဒနာ** ။ နေက္ခမ္မနိဿိတာ ဥပေက္ခာဝေဒနာ **နိရာမိသာ အဒုက္ခမသုခာ** နာမ။ သဝိသေသံ ပန ဒဿေတုံ **''စတုတ္ထဇ္ဈာနဝသေန ဥပ္ပန္နာ အဒုက္ခမသုခဝေဒနာ''** တိ ဝုတ္တံ။

အကာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-၈. ပဌမအာနန္ဒသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၆၃-၂၆၆. **ဟေဋ္ဌာ ကထိတနယာနေဝ,** ဝေနေယ္ယဇ္ဈာသယတော ပန တေသံ ဒေသနာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဧတ္ထာ** တိ ဧတေသု စတူသု သုတ္တေသု။ **ပုရိမာနိ ဒွေ** ''ပဌမံ ဈာနံ သမာပန္နဿ တစာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓာ ဟောတီ''တိအာဒိနာ နယေန ယာဝ ခီဏာသဝဿ ကိလေသပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ, တာဝ ဒေသနာယ ပဝတ္တတ္တာ **''ပရိပုဏ္ဏပဿဒ္ဓိကာနီ''** တိ ဝုတ္တာနိ။ တာဝ ပရိပူရံ ကတွာ အဒေသိတတ္တာ **''ပစ္ဆိမာနိ ဥပမုပဿဒ္ဓိကာနိ, ဒေသနာယာ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ပဌမအာနန္ဒသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-၁၀. ပဉ္စကင်္ဂသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၆၇-၂၆၈. **ဒဏ္ဍမုဂ္ဂရံ** အဂ္ဂသောဏ္ဍမုဂ္ဂရံ။ ကာဠသုတ္တပက္ခိပနံ **ကာဋ္ဌသုတ္တနာဋ္ဌိ** ။ တသိအာဒီနိ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ အဿာတိ **ပဉ္စကင်္ဂေါ** ။ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာယ ဝုတ္တဝိဓိနာ ကတ္တဗ္ဗနိဿယာနိ ဌပေတီတိ **ထပတိ။ ပဏ္ဍိတဥအယိတ္တေရော,** န လာဠုဒါအယိတ္တေရော။ **ဒွေဝဟာနန္ဒာ** တိ အဋ္ဌကထာယ ပဒုဒ္ဓာရော ကတော – ''ဒွေဝပိ မယာ အာနန္ဒာ''တိ ပန ဟဉ္ဆိယံ။ ပသာဒကာယသန္နိဿိတာ **ကာယိကာ,** စေတောသန္နိဿိတာ **စေတသိကာ**။ အာဓိပစ္စဋ္ဌေန သုခမေဝ ဣန္ဒြိယန္တိ **သုခိန္ဒြိယံ။ ဥပဝိစာရဝသေနာ** တိ ရူပာဒီနိ ဥပေစ္စ ဝိစရဏဝသေန။ **အတီတေ** အာရမ္မဏေ။ **ပစ္စုပ္ပန္နေ** တိ အဒ္ဓာပစ္စုပ္ပန္နေ။ **ဧဝံ** အဋ္ဌာဓိကံ သတံ **အဋ္ဌသတံ** ။

ဟဋ္ဌိယေကွော အနုသန္ဓိ တိ ပုစ္ဆာနုသန္ဓိအာဒီဟိ ဝိသုံ တေဟိ အသမ္မိဿော ဧကော အနုသန္ဓိ။ **ကောပိ ဝေဒနာ က
ထိတာ** ''တတ္ရ, ဘိက္ခဝေ, သုတတ အရိယသာဝကော''တိ အာဟရိတွာ ''ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ''တိ။ ယသ္မာ ဘဂဝတ
စတုတ္ထဇ္ဈာနုပေက္ခာဝေဒနံ ဝတွာ – ''အတ္ထာနန္ဒ, တေသ္မာ သုခာ အညံ သုခ''န္တိအာဒိံ ဝဒန္တော **ထပတိနော တ
ဒံ ဥပတ္ထမ္ဘေ**တိ နာမ။ တေန ဟိ ဥပေက္ခာဝေဒနာ ''သုခ''န္တေဝ ဝုတ္တာ သန္တသဘာဝတ္တာ။ **အဘိက္ကန္တတရ** န္တိ အတိဝိယ ကန္တတရံ မနောရမတရံ။ တေနာဟ **''သုန္ဒရတရ''** န္တိ။ **ပဏီတတရ**န္တိ ပဓာနဘာဝံ နီတတာယ ဥဋ္ဌာရတ
ရံ။ တေနာဟ **''အတပ္ပကတရ''** န္တိ။ **သုခန္တိ ဝုတ္တာ** ပဋ္ဌိပက္ခဿ သုဋ္ဌု ခာဒနေန, သုကရံ ဩကာသအနမဿာတိ
တ။ **နိရောဓော သုခံ နာမ** သဗ္ဗသော ဥဒယဗ္ဗယာဘာဝတော။ တေနာဟ **''နိဒ္ဒုက္ခဘာဝသင်္ခာတေန သုခဋ္ဌေနာ''** တိ။

သုခသ္မိံယေဝ တိ သုခမိစ္စေဝ ပညပေတိ။ **နိရောဓသမာပတ္တိံ သီသံ ကတွာ** တိ နိရောဓသမာပတ္တိဒေသနာယ
သီသံ ဥတ္တမံ ကတွာ။ ဒေသနာယ ဥဒ္ဒေသာဓိမုတ္တေ ဥဋ္ဌာပေတွာ ဝိတ္ထာရိတတ္တာ **''နေယျပုဂ္ဂလဿ ဝ
သေနာ''**တိ ဝုတ္တံ။ **ဒသမံ** အနန္တရသုတ္တေ ဝုတ္တနယတ္တာ **ဥတ္တာနတ္ထမေဝ** ။

ပဉ္စကင်္ဂသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ရဟောဂတဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. အဋ္ဌသတပရိယာယဝဂ္ဂေါ

၁. သီဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆၉. စူဠာ ပန အဿ မဟတီ အတ္ထိ သဝိသေသာ, တသ္မာ **''မောဠိယသီဝကော''**တိ ဝုစ္စတိ။ **ဆန္နပရိဗ္ဗာဇ
ကော**တိ ကမ္ဗလာဒိနာ ကောပီနပဋိစ္ဆာဒကပရိဗ္ဗာဇကော။ **ပိတ္တပစ္စယာနီ** တိ ပိတ္တဟေတုကာနိ ။ **''တိဿော
ဝေဒနာ''**တိ ဝတွာ တာသံ သမ္ဘဝံ ဒဿေတုံ **''ကထ''**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ကုသလဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ** ပိတ္တပစ္စယာ။ **ပိ
တ္တဘေသဇ္ဇံ ကရိဿာမီ**တိ ဘေသဇ္ဇသမ္ဘာရဏတ္ထဉ္စေဝ တဒတ္ထံ အာမိသကိဉ္စက္ခသမ္ဘာရဏတ္ထဉ္စ ဟဏံ
ဟနတီတိ ယောဇနာ။ **မဇ္ဈတ္တော** ဘေသဇ္ဇကရဏေ ဥဒာသီနော။

တသ္မာ တိ ယသ္မာ ပိတ္တာဒိပစ္စယဟေတုကန္တိ အတ္တနော စ လောကဿ စ ပစ္စက္ခံ အတိဓာဝန္တိ ယေ သမ
ဏာ တ ဗြာဟ္မဏာ တ, တသ္မာ တေသံ မိစ္ဆာ။ ပိတ္တာဒီနံ တိဏ္ဏမ္ပိ သမောဓာနသန္နိပာတေ ဇာတာနိ **သန္နိပာတိကာ
နိ**။ ပုရိမဥတုနော ဝိသဒိသော ဥတုဝိပရိဏာမော တိ အာဟ **''ဝိသဘာဂဥတုတော ဇာတာနီ''**တိ ။ အနုဒကော ထဒ္ဓလူခဘူမိဝိ
ဘာဂေ **ဇင်္ဂလဒေသော,** ဝုတ္တဝိပရိယာယေန **အနူပဒေသော** ဝေဒိတဗ္ဗော။ **မလယံ** ဟိမဿိတဗဟုလော, ဣတရော ဥဏှ
ဟဗဟုလော။

အတ္တနော ပကတိစရိယာနံ ဝိသမံ ကာယဿ ပရိဟရဏဝသေန, ဇာတာနိ ပန အသယှဟာသဟနအဒေသအကာလစရ
ဏာဒိနာ ဝေဒိတဗ္ဗာနီတိ အာဟ **''မဟာဘာရဝဟနာ''**တိအာဒိ။ ပရဿ ဥပက္ကမတော နိဗ္ဗတ္တာနိ **ဩပက္ကမိကာ
နီ**တိ အာဟ – **''အယံ စောရော တ''**တိအာဒိ။ **ကေဝလန္တိ** ဗာဟိရပစ္စယံ အနပေက္ခိတွာ ကေဝလံ တေနေဝ။ တေနာဟ
''ကမ္မဝိပာကတောဝ ဇာတာနီ''တိ။ **သက္ကာ ပဋိဗာဟိတုံ** ပတိကာရေန။ **လောကတေဟာရော နာမ ကထိတော** ပိတ္တသ
မုဋ္ဌာနာဒိသမညာယ လောကသိဒ္ဓတ္တာ။ ကာမံ သရီရသန္နိဿိတာ ဝေဒနာ ကမ္မနိဗ္ဗတ္တာဝ, တဿာ ပန ပစ္စုပ္ပန္န
ပစ္စယဝသေန ဧဝမယံ လောကတေဟာရောတိ ဝုတ္တဉ္စေဝ ဂဟေတွာ ပရတဒပဋ္ဌိသေဓော ကတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သီဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-၁၀. အဋ္ဌသတသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၇၀-၂၇၈. ဝေဒနာနံ အဋ္ဌာဓိကံ သတံ, တဿ အဋ္ဌသတဿ တဗ္ဗာဝဿ ပရိယာယော ကာရဏံ ဧတ္ထ အတ္
ထီတိ **အဋ္ဌသတပရိယာယော,** သုတ္တံ။ တေနာဟ **''အဋ္ဌသတဿ ကာရဏဘူတ''** န္တိ။ **ဓမ္မကာရဏ**န္တိ ပရိယတ္တိ

ဓမ္မဘူတံ ကာရဏံ။ **ကာယိကာ**တိ ပဉ္စဒ္ဝါရကာယိကာ။ တေနာဟ **“ကာမာဝစရေယေဝ လဗ္ဘန္တီ”** တိ, ကာမဘူမိကာတိ အတ္ထော။ **အရူပာဝစရေ နတ္ထိ,** တိဘူမိကာတိ အတ္ထော။ တေနာဟ – “အရူပေ တိကစတုက္ကဇ္ဈာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဉ္စ ခော လောကုတ္တရံ, န လောကိယ”န္တိ။ **ဣတရာ** ဥပေက္ခာဝေဒနာ။ **ဥပဝိစရန္တိ** ဥပေစ္စ ပဇ္ဇန္တီတိ အတ္ထော။ **တံသမ္ပယုတ္တာနန္တိ** ဝိစာရသမ္ပယုတ္တာနံ။

ပဋိလာဘတောတိ ပဋိလဒ္ဓဘာဝတော။ **သမနုပဿတော** တိ ပစ္စဝေက္ခတော ပဿတော။ **အတီတံ** ခဏတ္တယာတိက္ကမေန အတိက္ကန္တံ, နိရုဒ္ဓပ္ပတ္တိယာ **နိရုဒ္ဓံ,** ပကတိဝိဇဟနေန **ဝိပရိဏတံ။ သမနုဿရတော** တိ စိန္တယတော။ **ဂေဟဿိတ** န္တိ ကာမဂုဏနိဿိတံ။ ကာမဂုဏာ ဟိ ဣဓ ဂေဟနိဿိတဓမ္မေန ဂေဟပရိယာယေန ဝုတ္တာ။

ဝိပရိဏာမဝိရာဂနိရောဓန္တိ ဝိပရိဏာမနံ ဝိရဇ္ဇနလက္ခဏံ နိရုဇ္ဈနဉ္စ ဝိဒိတ္ဝာ။ **ပုဗ္ဗေ** တိ အတီတေ။ **တေရဟီ**တိ ဣဒါနိ ဝတ္တမာနာ။ **သမ္မပ္ပညာယ ပဿတော** တိ ဝိပဿနာပညာယ စေဝ မဂ္ဂပညာယ စ ယာထာဝတော ပဿတော။ **ဥဿုက္ကာပေတု** န္တိ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတ္ဝာ မဂ္ဂပဋိဝေဓံ ဟာပေတုံ။ နိဗ္ဗာနံ ဥဒ္ဒိဿ ပဝတ္တိတတ္တာ **နေက္ခမ္မဿိတသောမနဿာနိ နာမ။ လောကာမိသပဋိသံယုတ္တာနန္တိ** ကာမဂုဏနိဿိတာနံ။ **တဒာယတနန္တိ** တံ အာယတနံ တံ ကာရဏံ အရဟတ္တံ။ **အနုတ္တရေသု ဝိမောက္ခေသူ** တိ အရိယဖလဓမ္မေသု။ **ပိဟန္တိ** အဓိဂမိစ္ဆံ။

ဥပေက္ခာတိ သောမနဿရဟိတအညာဏုပေက္ခာ။ ဗာလဿ ယောဂတော **ဗာလဿ,** တတော ဧဝ **မူဠှဿ ပုထုဇ္ဇနဿ။** ကိလေသောဓိနံ မဇိတတ္တာ **အနောဓိဇိနဿ** ။ သတ္တမဘာဝဒိတော ဥဒ္ဓံ ပဝတ္တနဝိပါကဿ အဇိတတ္တာ **အဝိပါကဇိနဿ** ။ အနေကာဒီနဝေ ဝဋ္ဋေ အာဒီနဝဿ အဒဿနေန **အနာဒီနဝဒဿာဝိနော** ။ ပဋိပတ္တိပဋိဝေဓဗာဟုသစ္စာဘာဝေန **အဿုတဝတော ပုထုဇ္ဇနဿ။ ရူပံ သာ နာတိဝတ္တတီ**တိ န အတိက္ကမတိ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာဘာဝတော။ **သဗ္ဗသင်္ဂါဟကော** တိ သဗ္ဗဓမ္မေ သင်္ဂဏှနကော။ **တတိယာဒီနိ** ယာဝ ဒသမာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ **ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ** ။

အဋ္ဌသတသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. နိရာမိသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၇၉. အာရမ္မဏတော သမ္ပယောဂတော စ ကိလေသာမိသေန **သာမိသာ။ နိရာမိသာယာ**တိ နိဿက္ကဝစနံ။ **နိရာမိသတရာ**တိ ဧကံသဝစနံ တဿာ တထာ နိဿမေတဗ္ဗတာယ။ သာ ဟိ ပီတိ သဗ္ဗသော သန္တကိလေသာမိသေ သန္တာနေ ပဝတ္တိယာ အစ္စန္တသဘာဝဓမ္မာရမ္မဏဝိသယတာယ သယမ္ပိ သာတိသယံ သန္တသဘာဝတာကာရေန ပဝတ္တိယာ နိရာမိသာယပိ နိရာမိသတရာ ဝုတ္တာ။ တေနာဟ **“နနု စာ”**တိအာဒိ။ ဣဒါနိ တမတ္ထံ ဥပမာယ သာဓေတုံ **“ယထာ ဟီ”**တိ အာဒိမာဟ။ **အပ္ပဋိဟာရိကန္တိ** ပဋိဟရဏရဟိတံ အပ္ပဋိဟာရံ, ကေနစိ အနာဝဋန္တိ အတ္ထော။ **သေသတရေသူ**တိ သုခတရဥပေက္ခာတရေသု။

ဝိမောက္ခတရော ပန န အတိဒိဋ္ဌော ဣတရေဟိ ဝိသဒိသတ္တာ။ တေနာဟ **“ဝိမောက္ခတရေ ပနာ”** တိအာဒိ။ **ရူပပဋိသံယုတ္တော**တိ ဘာဝိတရူပပဋိသံယုတ္တော။ သာမိသော နာမ ယသ္မာ သာမိသရူပပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိ စေဝ သာမိသရူပပဋိဘာဂဉ္စ, တသ္မာ “ရူပာမိသ”န္တိ ဝုစ္စတိ, တေန ရူပာမိသေန **သာမိသော နာမ**။ အရူပာမိသဿ အဘာဝတော **အရူပပဋိသံယုတ္တော** ဝိမောက္ခော **နိရာမိသော နာမ**။

နိရာမိသသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဋ္ဌသတပရိယာယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝေဒနာသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. မာတုကမသံယုတ္တံ

၁. ပဌမပေယျာလဝဂ္ဂေါ

၁-၂. မာတုကမသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၈၀-၂၈၁. အငုဏ္ဏင္ဂေဟီ တိ အငုဏ္ဏကောဋ္ဌာသေဟိ။ ရူပယတီတိ ရူပံ, သရီရရူပံ။ သရီရရူပံ ဟာသံသံ တေသ္သ အ တ္ထီတိ ရူပတ, တပ္ပဋိက္ခေပေန **န စ ရူပတ,** သမ္ပန္နရူပေဟ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဉာတိကုလတော အညတော တ အာဂတာယ ဘောဂသမ္ပဒာယ အဘာဝေန **န ဘောဂသမ္ပန္နော။ ဒုသ္သီလော** တိ နိသ္သီလော။ နိသ္သီလတာယ ဧဝ စသ္သ သာ ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယိတာဒိအာစာရာဘာဝေ ဝုတ္တော။ **အာလသိယောတိ** အာလသိယတာယ ယုတ္တော။ **ပဇဥ္စသ္သ န လဘ တီတိ** ပဇာဘာဝသိသေန တသ္သာ ပရိတရဟာနိ ဝုတ္တာ။ **ပရိဝတ္တေတဗ္ဗ** န္တိ ပုရိသဝသေန ပရိဝတ္တေတဗ္ဗံ။

မာတုကမသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. အာဝေဏိကဒုက္ခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၈၂. အာဝေဏိတဗ္ဗတော မရိယာအာယ ဝိသုံ အသာဓာရဏတော ပဋ္ဌိတဗ္ဗတော **အာဝေဏိကာနိ**။ ပဋိပစ္စေကေ ပုဂ္ဂလေ နိယုတ္တာနီတိ **ပာဋိပုဂ္ဂလိကာနိ။ ပရိစာရိကဘာဝ** န္တိ ဥပဋ္ဌာယိကဘာဝံ။

အာဝေဏိကဒုက္ခသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. တီဟိဓမ္မေဟိသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၈၃-၃၀၃. မစ္ဆေရမလပရိယုဋ္ဌိတေနာ တိ မစ္ဆရိယမလေန အဘိဘူတေန။ **တေနာတိ** ကသ္သစိ ကိဥ္စိ အအာနေန စ။ **ဇတံ** ''မစ္ဆေရမလပရိယုဋ္ဌိတေနာ''တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဝိလောကေန္တော ဝိစရတိ** ဣသ္သာပကတစိတ္တတာယ။ **ပဥ္စမာဒီ** နိ ယာဝ ကောဒသမာ **ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ** ။

တီဟိဓမ္မေဟိသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဗလဝဂ္ဂေါ

၁. ဝိသာရဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၀၄. ရူပသမ္ပတ္တိ ရူပဗလံ တံသမင္ဂိနော ဥပတ္ထမ္ဘကဘာဝတော။ သေ နယော သေသေသုပိ။ ဗလာနိ ဟိ သတ္တာ နံ ဝုမ္ဗိယာ ဥပတ္ထမ္ဘကပစ္စယော ဟောတိ, ယထာ တံ အာဟာရော။ တေနာဟ – **''ဣမာနီ''**တိအာဒိ။

ဝိသာရဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-၁၀. ပသယှဟသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၀၅-၃၁၃. အဘိဘဝိတွတ သဗ္ဗံ အန္တောဇနံ သာမိကဥ္စ။ **နာသေန္တီ** တိ နာသနံ အဒဿနံ နေန္တိ နီဟရန္တီတိ အတ္ထော။

ပသယှဟသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မာတုကမသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဇမ္ဗုခါဒကသံယုတ္တံ

၁. နိဗ္ဗာနပဉှာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၁၄. နိဗ္ဗာနံ အာဂမ္မာ တိ ဧတ္ထ **အာဂမ္မာ** တိ သဗ္ဗသင်္ခါရေဟိ နိဗ္ဗိန္နဿ ဝိသင်္ခါရနိန္နဿ ဂေါတြဘုနာ
ဝိဝဋ္ဋိတမာနသဿ မဂ္ဂေန သစ္ဆိကရဏေနာတိ အတ္ထော။ သစ္ဆိကိရိယမာနဉှိ တံ အဓိဂန္တွာ အာရမ္မဏပစ္စယ
ဘူတဉ္စ ပဋိစ္စ အဓိပတိပစ္စယဘူတေ စ တသ္မိံ ပရမဿာသဘာဝေန ဝိမုတ္တသင်္ခါရဿ ပရမဂတိဘာဝေန စ ပတိဋ္ဌ
ဋ္ဌာနဘူတေ ပတိဋ္ဌာယ ခယသင်္ခါတော မဂ္ဂေါ ရာဂါဒိကေ ခေပေတီတိ တံသစ္ဆိကရဏဘာဝေ ရာဂါဒီနံ အနုပ္ပတ္တိ
နိရောဓဂမနာဘာဝတော **“နိဗ္ဗာနံ အာဂမ္မ ရာဂေ ခီယတီ”** တိ ဝုတ္တံ။

ဣမိနာဝ သုတ္တေနာ တိ ဣမိနာဝ ဇမ္ဗုခါဒကသုတ္တေန။ **ကိလေသက္ခယမတ္တံ နိဗ္ဗာနန္တိ ဝဒေယျ** “ရာဂက္
ခယော”တိအာဒိနာ သုတ္တေ အာဂတတ္တာ။ “ကိလေသက္ခယမတ္တ”န္တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာ အာဟ **“ကဿ
သာ”**တိအာဒိ။ **အဒ္ဓာ အတ္တနောတိ ဝက္ခတိ** “ပရဿ ကိလေသက္ခယေန ပရဿ နိဗ္ဗာနသမ္ပတ္တိ န ယုတ္တာ”တိ။ နိဗ္
ဗာနာရမ္မဏကရဏေန ဂေါတြဘုက္ခဏေ ကိလေသက္ခယပ္ပတ္တိတာ စ အာပန္နာတိ အာဟ – **“ကိံ ပန တေသု အခီ
ဏေသုယေဝ”**တိအာဒိ။ နနု အာရမ္မဏကရဏမတ္တေန ကိလေသက္ခယော အနုပ္ပတ္တောတိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ စိတ္
တဉှိ အတီတာနာဂတာဒိသဗ္ဗံ အာလမ္ဗနံ ကရောတိ, န နိပ္ဖန္နမေဝတိ။ ဂေါတြဘူပိ မဂ္ဂေန ယာ ကိလေသာနံ အနုပ္
ပတ္တိဓမ္မတာ ကာတဗ္ဗာ, တံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိဿတီတိ? န, အပ္ပတ္တနိဗ္ဗာနဿ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏဉာဏာဘာဝ
တော။ န ဟိ အညေ ဓမ္မာ ဝိယ နိဗ္ဗာနံ, တံ ပန အတိဂမ္ဘီရတ္တာ အပ္ပတ္တေန အာလမ္ဗိတုံ န သက္ကာ, တသ္မာ
တေန ဂေါတြဘုနာ ပတ္တဗ္ဗေန တိကာလိကသဘာတတိက္ကန္တဂမ္ဘီရဘာဝေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ကိလေသက္ခယမတ္တတံ
တ ဣစ္ဆတော ဂေါတြဘုတော ပုရေတရံ နိပ္ဖန္နေန ကိလေသက္ခယေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ အပ္ပတ္တကိလေသက္ခယာရမ္မ
ဏကရဏေ ဟိ သတိ ဂေါတြဘုတော ပုရေတရစိတ္တာနိပိ အာလမ္ဗေယျုန္တိ။

တသ္မာ တိအာဒိ ဝုတ္တဿေဝ အတ္ထဿ နိဂမနံ။ **တံ ပနေတံ** နိဗ္ဗာနံ။ **ရူပိနော ဓမ္မာ အရူပိနော ဓမ္မာတိအာဒီ
သူ**တိ **အာဒိ**သဒ္ဒေန လောကုတ္တရအနာသဝတဒီနံ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အရူပဓမ္မာဒိဘာဝဂ္ဂဟဏေန စဿ ပရိနိပ္ဖန္
နတာ ဒီပိတာ။ **တေနာဟ “န ကိလေသက္ခယမတ္တမေဝ”** တိ။ ကိလေသက္ခယမတ္တတာယ ဟိ သတိ နိဗ္ဗာနဿ ဗဟုတာ
အာပဇ္ဇတိ “ယတ္တကာ ကိလေသာ ခီယန္တိ, တတ္တကာနိ နိဗ္ဗာနာနီ”တိ။ အဘာဝဿဘာဝတော ဂမ္ဘီရာဒိဘာဝေ
အသင်္ခတာဒိဘာဝေ စ န သိယာ, ဝုတ္တော စ သော နိဗ္ဗာနဿ, တသ္မာဿ ပစ္စေတဗ္ဗော ပရိနိပ္ဖန္နဘာဝေ။ ယ
သ္မာ စ သမ္မုတိသစ္စာရမ္မဏံ သင်္ခတဓမ္မာရမ္မဏံ တ သမုစ္ဆေဒဝသေန ကိလေသေ ပဇဟိတုံ န သက္ကောတိ, ယတော
မဟဂ္ဂတဉာဏံ ဝိပဿနာဉာဏံ တ ကိလေသဝိက္ခမ္ဘနဝသေန တဒင်္ဂဝသေန တ ပဇဟတိ, တသ္မာ အရိယမဂ္ဂဉာဏ
ဿ သမ္မုတိသစ္စသင်္ခတဓမ္မာရမ္မဏေဟိ ဝိပရီတသဘာဝေန အာရမ္မဏေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ တထာ ဟိ တံ သမုစ္ဆေဒဝ
သေန ကိလေသေ ပဇဟတီတိ ဧဝံ ပရိနိပ္ဖန္နာသင်္ခတသဘာဝံ နိဗ္ဗာနန္တိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗန္တိ။

နိဗ္ဗာနပဉှာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-၁၅. ဓမ္မဝါဒီပဉှာသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၁၆-၃၂၈. ပဟာယ ဂတတ္တာ တိ အရိယမဂ္ဂေန ဇဟိတွာ ဉာဏဂမနေန ဂတတ္တာ။ **သုဋ္ဌု ဂတာ** တိ သမ္မာ ဂတာ
ပဋိပန္နာတိ **သုဂတာ။ ပရိဇာနနတ္ထ** န္တိ တီဟိ ပရိညာဟိ ပရိဇာနနတ္ထံ။ **ဒုက္ခသင်္ခါတော** တိ “ဒုက္ခ”န္တိ သင်္ခါတဗ္
ဗော ဝိဒိတဗ္ဗော စ **ဒုက္ခသဘာဝေ** ဓမ္မေ **ဒုက္ခဒုက္ခတာ။** ယသ္မာ ဒုက္ခဝေဒနာဝိနိမုတ္တာသင်္ခတဓမ္မေ သုခဝေဒနာယ စ
ယထာ ဣမေ သင်္ခါရဒုက္ခတာ ဝိပရိဏာမဒုက္ခတာတိ ဒုက္ခပရိယာယော နိရုပ္ပတေဝ, တသ္မာ ဒုက္ခသဘာဝေ ဓမ္မေ ဧကေ
န ဒုက္ခသဒ္ဒေန ဝိသေသေတွာ ဝုတ္တော **“ဒုက္ခဒုက္ခတာ”**တိ။ **သေသပဒဒွယေ**တိ သင်္ခါရဒုက္ခတာ ဝိပရိဏာမဒုက္ခတာတိ
ဧတေသ္မိံ ပဒဒွယေ။ သင်္ခါရဘာဝေန ဒုက္ခသဘာဝေ **သင်္ခါရဒုက္ခတာ** ။ သုခဿ ဝိပရိဏာမနေန ဒုက္ခသဘာဝေ **ဝိပရိ
ဏာမဒုက္ခတာ**။

ဓမ္မတဒိပဥှာသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၆. ဒုက္ကရပဥှာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၂၉. ပဗ္ဗဇ္ဇာယာ တိ ပဗ္ဗဇိတပဋိပတ္တိယံ။ **ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော ဘိက္ခူ** တိ ဓမ္မာနုဓမ္မံ ပဋိပဇ္ဇမာနော ဘိက္ခု။ **ဟာတန္တိ** ဟာတော။ **နစိရည္သ** န္တိ ခိပ္ပမေဝ။ တေနာဟ **"လဟုယေတ"**တိ။

ဒုက္ကရပဥှာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဇမ္ဗုခါဒကသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. သာမဏ္ဏကသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၃၀-၃၃၁. ဣမိနာဝ နယေနာတိ ယော ဇမ္ဗုခါဒကသံယုတ္တေ အတ္ထနယော, ဣမိနာဝ နယေန။ ဣမိနာ ဟိ ဒွေဝ သံယုတ္တာနိ ဟဋ္ဌိတော အတ္ထတော စ အညမညံ သဒိသာနေတတိ ဒဿေတိ။

သာမဏ္ဏကသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. မောဂ္ဂလ္လာနသံယုတ္တံ

၁-၈. ပဌမဈာနပဉ္ဟာသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၃၂-၃၃၉. ကာမသဟဂတေသု သညာမနသိကာရေသု ဥပဋ္ဌဟန္တေသု ဗျာပါဒါဒိသဟဂတာပိ သညာမနသိကာရာ ယထာပစ္စယံ ဥပဋ္ဌဟန္တိယေဝါတိ ဝုတ္တံ “**ကာမသဟဂတာတိ ပဉ္စနီဝရဏသဟဂတာ**”တိ။ နီဝရဏာနုဂ္ဂဟတ္တာ နိဒဿနမတ္တမေတံ, ယဒိဒံ ကာမဂ္ဂဟဏံ။ ပဟီနာဝသေသာ စေတ္ထ နီဝရဏာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, တသ္မာ ပဉ္စဂ္ဂဟဏံ န ကတ္တဗ္ဗံ။ **တဿာ**တိ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ **သန္တတော ဥပဋ္ဌဟိံသု** အစိဏ္ဏဝသိတာယ။ တေနာဟ “**ဟာနဘာဂိယံ နာမ အဟောသီ**”တိ။ **အာရမ္မဏ။ပေ။ သဟဂတန္တိ ဝုတ္တံ** ဣတရေသံ အဘာဝတော။

ပဌမဈာနပဉ္ဟာသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. အနိမိတ္တပဉ္ဟာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄၀. ဝိပဿနာသမာဓိံယေဝ, န ဖလသမာဓိံ။ **ဆေဇ္ဇကိစ္စံ န နိပ္ဖဇ္ဇတိ** အဝိစ္ဆေဒဝသေန အပ္ပဝတ္တနတော။ **နိကန္တိ**တိ ဝိပဿနံ အဿာဒေန္တီ ပဝတ္တတဏှာ။ **သာဓေတုံ နာသက္ခိ** ဥပက္ကိလိဋ္ဌတ္တာ။ **နိမိတ္တာနုသာရီ**တိ နိစ္စသုခအတ္တနိမိတ္တာနံ အပူရဏတော ရာဂဒောသမောဟနိမိတ္တာနိပေတ္ထ နိမိတ္တာနေဝ။ **ဝုဋ္ဌာန။ပေ။ သမာဓိ**န္တိ ဧတေန ယာဝ မဂ္ဂေ နာဓိဂတော, တာဝ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနမနုယုဉ္ဇန္တောပိ ယထာရုပံ အနိမိတ္တံ အပ္ပဏိဟိတံ သုညတံ စေတောသမာဓိံ အနုယုတ္တော ဝိဟရတီတိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အရဟတီတိ ဒဿေတိ။ **ဝိပဿနာသမ္ပယုတ္တ**န္တိ ဝိပဿနာသဟဇာတဉာဏသမ္ပယုတ္တံ။ **စေတောသမာဓိ**န္တိ စိတ္တသီသေန ဝိပဿနာသမာဓိမာဟ။ **ဥပရိမဂ္ဂဖလသမာဓိ**န္တိ ပဌမမဂ္ဂသမာဓိဿ ပဂေဝ အဓိဂတတ္တာ။

အနိမိတ္တပဉ္ဟာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀-၁၁. သက္ကသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၄၁-၃၄၂. အဝေစ္စပ္ပသာဒေနာတိ ဝတ္ထုတ္တယံ ယာထာဝတော ဉတ္ဝာ ဥပ္ပန္နပသာဒေန, မဂ္ဂေနာဂတပသာဒေနာတိ အတ္ထော။ သော ပန ကေနစိ အသံဟာရိယော အသမ္ပဝေဓီတိ အာဟ “**အစလပ္ပသာဒေနာ**”တိ။ **အဘိဘဝန္တိ** အတ္တနော ပုညာနုဘာဝေန။

သက္ကသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မောဂ္ဂလ္လာနသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. စိတ္တသံယုတ္တံ

၁. သံယောဇနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄၃. **ဘောဂကမန္တိ** ဘောဂုပ္ပတ္တိကမံ။ **ပဝတ္တတီ** တိ အပ္ပဋိဟတံ ဟုတွာ ပဝတ္တတိ ပဋိသမ္ဘိဒပ္ပတ္တိယာ။

သံယောဇနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ပဌမဣသိဒတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄၄. **အဝိသာရဒတ္တာ** တိ ပဉှံ ဗျာကာတုံ ဝေယျတ္တိယာဘာဝေန အသမတ္ထတ္တာ။ ဥပာသကော ထေရေသု ဗျာကာတုံ အသက္ကောန္တေသု သယံ ဗျာကာတုကာမော ပုစ္ဆတိ, န ဝိဟေသာဓိပ္ပာယော။ ပဌမဝစနေန အဗျာကရောန္တေ ဒိသွာ တဝ ပုနပ္ပုနံ ပုစ္ဆိတံ ဝိဟေသော ဝိယ ဟောတီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ **"ဝိဟေသေတီ"**တိ။

ပဌမဣသိဒတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဒုတိယဣသိဒတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄၅. **အဝန္တိယာ** တိ အဝန္တိရဋ္ဌေ, တံ ပန မဇ္ဈိမပဒေသတော ဒက္ခိဏဒိသာယံ။ တေနာဟ **"ဒက္ခိဏာပထေ"** တိ။ **အဓိပ္ပာယေနာ** တိ တဿ ဝစနဿ အနုမောဒနာဓိပ္ပာယေန ဝဒတိ, န ပန တတော ကိဉ္စိ ဂဟေတုကာမတာဓိပ္ပာယေန။

ဒုတိယဣသိဒတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. မဟာကပါဋိဟာရိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄၆. **တေသံ အနုဇာနန္တော** တိ တေသံ အာသကမ္မကရာနံ သေသကေ ယထာရုစိ ဝိစာရဏံ အနုဇာနန္တော။ **ကုဓိတန္တိ** ဗလဝတာ သူရိယသန္တာပေန သင်္ကုထိတံ ။ တေနာဟ **"ဟေဋ္ဌာ"** တိအာဒိ။ **အတိတိခိဏန္တိ** အတိဝိယ တိက္ခဏာတုကံ။ **အသမ္ဘိန္နပဒ** န္တိ အညတ္ထ အနာဂတတ္တာ တိပိဋ္ဌကေ အတေမိဿကပဒံ, ဣမေဝ အာဂတပဒန္တိ အတ္ထော။ **ပဋိလီယမာနေနာ**တိ ပဋိကုံသေန ဝိသေသနေန ဝိလီယမာနေန ကာယေန။

တ္ထေ စာ တိ တေသိံ အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဒိကရဏော။ **အဗ္ဘမဏ္ဍပံ ကတွာ** တိ သမန္တတော ဆာဒနဝသေန မဏ္ဍပံ ဝိယ မေဃပဋလံ ဥပ္ပာဒေတွာ။ **ဒေဝေါတိ** မေဃော။ **ဧကမေကံ** ဖုသိတကံ **ဖုသာယတု** ဇာလဝိနဒ္ဓံ ဝိယ ဝဿတု။ ဧဝံ ဝုတ္တပ္ပကာရေန နာနာပရိကမ္မံ နာနာဓိဋ္ဌာနံ ဧကတော ပရိကမ္မံ ဧကတော အဓိဋ္ဌာနန္တိ စတုက္ကမေတ္ထ သမ္ဘဝတီတိ ဒဿေတိ **"တ္ထေ စာ"** တိအာဒိနာ။ **ယထာ တထာ**တိ ယထာဝုတ္တေသု စတူသု ပကာရေသု ယေန တ တေန တ ပကာရေန **ကရောန္တဿ။ ကတပရိကမ္မဿာ** တိ ''ဧဝံ တ ဧဝံ တ ဟောတူ''တိ ပဝတ္တိတပရိကမ္မစိတ္တဿ။ **"ပရိကမ္မာနန္တရေနာ**တိ အဓိဋ္ဌာနစိတ္တုပ္ပာဒနတ္ထံ သမာပန္နဟဒကဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ အဓိဋ္ဌာနစိတ္တဿ ကောဝဇ္ဇနဝီထိယံ ပဝတ္တပရိကမ္မံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ''န္တိ ဝဒန္တိ။

မဟာကပါဋိဟာရိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ပဌမကာမဘူသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄၇. ဧလံ ဝုစ္စတိ အဒေါသော, တံ တေသံ နတ္ထီတိ နေလံ, တံ အင်္ဂံ တေသာတိ **နေလင်္ဂော,** သုဝိသုဒ္ဓသီလဂုဏော။ တေနာဟ ''နေလင်္ဂန္တိ ခော, ဘန္တေ, သီလာနမေတံ အဓိဝစန''န္တိ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန အဒေါသာဘာဝမေဝ ဒသ္သ

သေတုံ **“နေလက္ခေတိ နိဒ္ဒေသော”** တိ ဝုတ္တံ။ **တေံ ဘိက္ခုံ အာဂစ္ဆန္တ** န္တိ မဟာကပ္ပိနတ္ထေရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အတ္တနော ဒိဋ္ဌေန ကထေသီ** တိ အတ္တနော သဗ္ဗညုတညာဏေန ပစ္စက္ခတော ဥပလက္ခိတေန အတ္ထေန ကထေသိ။ **အယံ ပန နယက္ကဟေနာ**တိ အယံ ပန ဂဟပတိ အသုတွာ ကေဝလံ နယက္ကဟေန အာဟ။

ပဌမကာမဘူသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဒုတိယကာမဘူသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄၈. နိရောဓံ ဝလဋ္ဌေတိ အနာကမိဘာဝတော။ **က္ကမေ သင်္ခါရာ** တိ က္ကမေ “ကာယသင်္ခါရော, ဝစီသင်္ခါရော, စိတ္တသင်္ခါရော”တိ ဝုစ္စမာနာ တယော သင်္ခါရာ။ သဒ္ဒတောပိ, အတ္ထတောပိ **အညမညံ မိဿာ,** တတော ဧဝ **အာလုဠိတာ** အာကုလာ, **အဝိဘူတာ** ဒုဗ္ဗိဘာဝနာ, **ဒုဒ္ဒိပနာ** အသင်္ကရတော ဒီပေတုံ ဒုက္ကရာ။ တထာ ဟိ ကုသလစေတနာ ဧဝ “ကာယသင်္ခါရော”တိပိ ဝုစ္စတိ, “ဝစီသင်္ခါရော”တိပိ, “စိတ္တသင်္ခါရော”တိပိ။ အဿာသပဿာသာပိ ကတ္ထစိ “ကာယသင်္ခါရော”တိ, ဝိတက္ကဝိစာရာပိ “ဝစီသင်္ခါရော”တိ ဝုစ္စန္တိ, သညာဝေဒနာပိ “စိတ္တသင်္ခါရော”တိ ဝုစ္စန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ **“တထာ ဟီ”**တိအာဒိ။ တတ္ထ အာကမိုတွာ ဂဟဏံ **အာအနံ,** သမ္ပတ္တဿ ဟတ္ထေ ကရဏံ **ဂဟဏံ,** ဂဟိတဿ ဝိဿဇ္ဇနံ **မုဉ္စနံ,** ဖန္ဒနံ **စောပနံ ဟပေတွာ** နိပ္ဖာဒေတွာ။ **ဟနုသဉ္စောပန** န္တိ ကာယဝိညတ္တိဝသေန ပုဗ္ဗဘာဂေ ဟနုသဉ္စောပနံ ကတွာ။ ဧဝဉ္ဟိ ဝစီဘေဒကရဏံ။ **ဧဝံ က္ကမေ**တိအာဒိ ယထာဝုတ္တဿ အတ္ထဿ နိဂမနံ။

ပဒတ္တံ ပုစ္ဆတိ က္ကတရသင်္ခါရေဟိ ပဒတ္တတော ဝိသေသံ ကထာပေဿာမီတိ။ **ကာယနိဿိတာ** တိ တေ ကာယနိဿိတတာ စ နေသံ တဗ္ဘာဝဘာဝိတာယ ဝေဒိတဗ္ဗာ, န ကာယဿ နိဿယပစ္စယတာဝသေနာတိ ဒဿေန္တော **“ကာယေ သတိ ဟောန္တိ, အသတိ န ဟောန္တီ”** တိ အာဟ။ **ကာယော**တိ စေတ္ထ ကရဇကာယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **စိတ္တနိဿိတာ**တိ စိတ္တံ နိဿာယ တံ နိဿယပစ္စယဘူတံ လဘိတွာ ဥပ္ပန္နာ။

“သမာပဇ္ဇာမီ”တိ ပဒဿ သမီပေ ဝုစ္စမာနံ “သမာပဇ္ဇိဿ”န္တိ ပဒံ အာသန္နာနာဂတကာလတာဝ ဧဝ ဘဝိတုံ ယုတ္တံ, န က္ကတရန္တိ အာဟ – **“ပဒဒွယေန နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိကာလော ကထိတော”** တိ။ တယိဒံ တဿ တထာ ဝတ္တဗ္ဗတာယ ဝုတ္တံ, န ပန တဿ တထာ စိတ္တပဝတ္တိသမ္ဘဝတော။ သမာပန္နေပိ ဧသေဝ နယော။ **ပုရိမေဟီ**တိ “သမာပဇ္ဇိဿံ သမာပဇ္ဇာမီ”တိ ဒွီဟိ ပဒေဟိ။ **ပစ္ဆိမေနာ** တိ “သမာပန္နော”တိ ပဒေန။

ဘာဝိတံ ဟောတီ ဥပ္ပာဒိတံ ဟောတိ နိရောဓသမာပန္နတ္ထာယ။ အနုပုဗ္ဗသမာပတ္တိသမာပဇ္ဇနသင်္ခါတာယ နိရောဓဘာဝနာယ တံ စိတ္တံ ဘာဝိတံ ဟောတိ။ တေနာဟ **“ယံ တ”**န္တိအာဒိ။ **ဒုတိယဇ္ဈာနေ ယေတ** တိ ဒုတိယဇ္ဈာနက္ခဏေ **နိရုဇ္ဈတိ** ။ တတ္ထ အနုပ္ပဇ္ဇနတော အနုပ္ပာဒနတော ဟေဋ္ဌာ နိရောဓောတိ အဓိပ္ပေတော။ စတုန္နံ အရူပက္ခန္ဓာနံ တဇ္ဇာ ပရိကမ္မသိဒ္ဓါ ယာ အပ္ပဝတ္တိ , တတ္ထ “နိရောဓသမာပတ္တိသညာ”တိ, ယာ နေသံ တထာ အပ္ပဝတ္တိ။ သာ **“အန္တောနိရောဓေ နိရုဇ္ဈတီ”** တိ ဝုတ္တာ။

“စိတ္တသင်္ခါရော နိရုဒ္ဓော”တိ ဝစနတော တဒညေသံ အနိရောဓံ က္ကစ္ဆန္တာနံ တဒံ ဒဿေန္တော **“စိတ္တသင်္ခါရော နိရုဒ္ဓောတိ ဝစနတော”**တိအာဒိ ဝတွာ တတ္ထ အတိပ္ပသင်္ဂဒဿနမုခေန တံ တဒံ နိသေဓေတုံ **“တေ ဝတ္တဗ္ဗာ”**တိအာဒိမာဟ။ **အဘိနိဝေသံ အကတွာ**တိ ယထာဂတေ ဗျဉ္ဇနမတ္တေ အဘိနိဝေသံ အကတွာ။ **အာစရိယာနံ နယေ**တိ အာစရိယာနံ ပရမ္ပရာဂတေ ဓမ္မနယေ ဓမ္မနေတ္တိယံ **ဌတွာ**။

ကိရိယမယပဝတ္တသ္မိံ န္တိ ပရိတ္တဘူမကကုသလာကုသလဓမ္မပဗန္ဓေ **ဝတ္တမာနေ** ။ တသ္မိဉ္ဟိ ဝတ္တမာနေ ကာယိက-တစသိက-ကိရိယသမ္ဘဝတ္တိ ဟောတိ, ဒဿန-သဝနာဒိဝသေန အာရမ္မဏဂ္ဂဟဏေ ပဝတ္တမာနေတိ အတ္ထော။ တေနာဟ – **“ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏေသု ပသာဒေ ဃဋ္ဋေန္တေသူ”** တိ။ **မက္ခိတာနိ ဝိယာ** တိ ပုဉ္ဆိတာနိ ဝိယ ဟောန္တိ ဃဋ္ဋနာယ ဝိဗာဓိတတ္တာ။ ဧတေနာယံ ဃဋ္ဋနာ ပဉ္စဒွါရိကဝိညာဏာနံ ဝေဂသာ ဥပ္ပဇ္ဇနာယ န အာရမ္မဏန္တိ ဒဿေတိ။ တေနေတဟ – **“အန္တောနိရောဓေ ပဉ္စ ပသာဒါ အတိဝိယ ဝိရောစန္တီ”** တိ။

တတော ပရံ သစိတ္တကော ဘဝိဿာမီ တိ ဣဒံ အတ္ထတော အာပန္န ဂဟေတ္ဝာ ဝုတ္တံ – ''ဧတ္တကံ ကာလံ
အစိတ္တကော ဘဝိဿာမီ''တိ ဧတေနေဝ တဿ အတ္ထဿ သိဒ္ဓတ္တာ။ **ယံ ဧဝံ ဘာဝိတန္တိ** ဧတ္ထ ဝိသုံ စိတ္တ
ဿ ဘာဝနာ နာမ နတ္ထိ, အဒ္ဓါနပရိစ္ဆေဒံ ပန ကတ္ဝာ နိရောဓသမာပတ္တတ္ထာယ ကာတဗ္ဗပရိကမ္မဘာဝနာယ ဧဝ တ
ဿ သိဇ္ဈနတော။

သာ ပနေသာ နိရောဓကထာ။ **ဒွီဟိ ဗလေဟီ**တိ သမထဝိပဿနာဗလေဟိ။ **တယော စ သင်္ခါရာန** န္တိ တိဏ္ဏံ
ကာယဝစီစိတ္တသင်္ခါရာနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယာ။ **သောဠသဟိ ဉာဏစရိယာဟီ**တိ အနိစ္စာနုပဿနာဒီနံ အဋ္ဌန္နံ အနုပဿ
နာဉာဏာနံ, အဋ္ဌန္နဉ္စ မဂ္ဂဖလဉာဏာနံ ဝသေန ဣမာဟိ သောဠသဟိ ဉာဏပ္ပဝတ္တီဟိ။ **နဝဟိ သမာဓိစရိယာဟီ**တိ
အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော အဋ္ဌ သမာဓိစရိယာ, တာသံ ဥပစာရသမာဓိ သမာဓိဘာဝသာမညေန ဧကာ သမာဓိစရိယာတိ ဧဝံ
နဝဟိ သမာဓိစရိယာဟိ။ **ဝသီဘာဝတာပညာ**တိ ဝသီဘာဝတာသင်္ခါတာ ပညာ။ **သဗ္ဗာကာရေန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ကထိတာ,**
တေ တာဝ အာကာရာ တိဋ္ဌန္တု, သရူပမတ္တဿ ပနဿ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ အာဟ – **''ကော ပနာယံ နိရောဓော နာ
မာ''**တိ။ ယဒိ ခန္ဓာနံ အပ္ပဝတ္တိ, **အထ ကိမတ္ထမေတံ** ဈာနသုခါဒီ ဝိယ **သမာပဇ္ဇန္တီ** တိ အာဟ **''သင်္ခါရာန''** န္တိ
အာဒိ။

ဖလသမာပတ္တိစိတ္တ န္တိ အရဟတ္တံ အနာဂါမိဖလစိတ္တံ။ ''တတော ပရံ ဘဝင်္ဂသမယေ''တိ ဝုတ္တတ္တာ
အာဟ **''ကိံ ပန။ပေ။ န သမုဋ္ဌာပေတီ''** တိ။ **သမုဋ္ဌာပေတိ** ရူပသမုပ္ပာဒကတ္တာ။ **ဣမဿာ** တိ နိရောဓံ သမာပန္နဘိက္ခု
နော။ **သာ န သမုဋ္ဌာပေတီ** တိ သာ စတုတ္ထဇ္ဈာနိကာ ဖလသမာပတ္တိ န သမုဋ္ဌာပေတိ အဿာသပဿာသေ။ ဖလ
သမာပတ္တိယာ စတုတ္ထဇ္ဈာနိကဘာဝေ ကထံ နိစ္ဆိတောတိ အာဟ – **''ကိံ တ ဧတေနာ''**တိအာဒိ။ ဝက္ခမာနာကာရေ
နပိ ပရိဟာရော ဟောတီတိ။ **သန္တသမာပတ္တိတော** တိ နိရောဓသမာပတ္တိမေဝ သန္တာယ ဝဒတိ။ **အဗ္ဗောဟာရိကာ
ဟောန္တိ** အတိသုခုမသဘာဝတ္တာ, သဉ္ဇီဝတ္ထေရဿ ပုဗ္ဗေ သမာပတ္တိက္ခဏေ အဿာသပဿာသာ အဗ္ဗော
ဟာရိကဘာဝံ ဂစ္ဆန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ **''ဘဝင်္ဂသမယေနေဝေတံ ကထိတ''** န္တိ။

ကိရိယမယ ။ပေ။ ဥပ္ပဇ္ဇတီ တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ? နနု ဘဝင်္ဂုပ္ပတ္တိကာလမ္ပိ ဝိတက္ကဝိစာရာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တေဝါတိ?
ကိဉ္စာပိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဝစီသင်္ခါရလက္ခဏပ္ပတ္တာ ပန န ဟောန္တီတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေတုံ **''ကိံ ဘဝင်္ဂ''** န္တိအာဒိ ဝု
တ္တံ။

သုညတော ဖဿောတိအာဒယော သဂုဏေနပိ အာရမ္မဏေနာ တိ အာရမ္မဏာဘူတမေတံ။ **သုညတာ နာမ ဖလသ
မာပတ္တိ** နိစ္စသုခအတ္တသဘာဝတော သုညတ္တာ။ **''သုညတော ဖဿော''တိ ဝုတ္တံ** ဝုတ္တနယေန သုညသဘာဝတ္
တာ။ **အနိမိတ္တာ နာမ ဖလသမာပတ္တိ** ရာဂနိမိတ္တာဒီနံ အဘာဝတော။ **အပ္ပဏိဟိတာ နာမ ဖလသမာပတ္တိ** ရာဂပဏိ
ဓိအာဒီနမဘာဝတော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ တေနာဟ **''အနိမိတ္တပ္ပဏိဟိတေသုပိ ဧသေဝ နယော''** တိ။ **ရာဂနိမိတ္
တာဒီနန္တိ** ဧတ္ထ **အာဒိ-**သဒ္ဒေန သင်္ခါရနိမိတ္တဿပိ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယဒဂ္ဂေန ဖလသမာပတ္တိသမ္ဖဿ
သော သုညတော နာမ, တဒဂ္ဂေန ဖလသမာပတ္တိပိ သုညတာ နာမ, ဖဿသီသေန ပန ဒေသနာ အာဂတာတိ တထာ ဝုတ္
တံ။ အနိမိတ္တပ္ပဏိဟိတေသုပိ ဧသေဝ နယော။

အာဂမနံ ဧတ္ထ, ဧတောယာတိ တ အာဂမနိကာ, သာ ဧဝ **အာဂမနိယာ** က-ကာရဿ ယ-ကာရံ ကတ္ဝာ။ **ဝုဋ္ဌာတိ** နိမိ
တ္တတော မဂ္ဂဿ ဥပ္ပာဒနေန။ **အနိမိတ္တာ နာမ** နိစ္စနိမိတ္တဿ ဥဃာဋ္ဋနတော။ ဧတ္ထ စ ဝုဋ္ဌာနမေဝ ပမာဏံ, န
ပရိဂ္ဂဟာဒဿနာနိ။ **အပ္ပဏိဟိတာ နာမ** သုခပဏိဓိယာ ပဋိပက္ခတော။ **သုညတာ နာမ** အတ္တဒိဋ္ဌိယာ ဥဇုပဋိပက္ခတ္တာ
သတ္တသုညတာယ သုဒိဋ္ဌတ္တာ။ **မဂ္ဂေ အနိမိတ္တော နာမ** ဝိပဿနာဂမနတော။ **ဖလံ အနိမိတ္တံ နာမ** မဂ္ဂာဂမန
တော။ **ဝိကပ္ပော အာပဇ္ဇေယျ** အာဂမနဿ ဝတ္တာနဿ အဘာဝေန, ဝိပဿနာယ အနိမိတ္တာဒိနာမလာဘော
အဝတ္တိတောတိ အဓိပ္ပာယော။ တေန ဝုတ္တံ **''တသ္မာ''** တိအာဒိ။ ယသ္မာ ပန သာ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနကာလေ ဧဝရူပါပိ
ဟောတီတိ တဿ ဝသေန မဂ္ဂဖလာနံ ဝိယ ဖဿဿပိ ပဝတ္တိရူပတ္တာ ယထာဝုတ္တော ဝိကပ္ပော အနဝသရောတိ ဒဋ္ဌ
ဗ္ဗံ။ **တယော ဖဿာ ဖုသန္တီ** တိ ပုဂ္ဂလဘေဒဝသေန ဝုတ္တံ။ န ဟိ ဧကံယေဝ ပုဂ္ဂလံ ဧတေသံ ခဏေ တယော ဖဿ
သာ ဖုသန္တိ။ ''တိဝိဓော ဖဿော ဖုသတီ''တိ တ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ယသ္မာ ပန ''နိရောဓဖလသမာပတ္တိယာ ဝုဋ္ဌိတဿ

သာ''တိအာဒိ ယသ္မာ ယထာဝုတ္တာ တယော ဧဝ ဖဿာ သမ္ဘဝန္တိ, တသ္မာ အနဝသေသဂ္ဂဟဏဝသေနေဝ ဝုတ္တံ **"တယော ဖဿာ ဖုသန္တီ"** တိ။

နိဗ္ဗာနံ ဝိဝေကော နာမ သဗ္ဗသင်္ခာရဝိဝိတ္တဘာဝတော။ တသ္မိံ ဝိဝေကေ ဧကေန္တေနေဝ နိန္နပောဏတ္တာ ဧဝ ဟိ တေ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓသဗ္ဗုဿုက္ကာ ဥတ္တမပုရိသာ စတုန္နံ ခန္ဓာနံ အပ္ပဝတ္တိံ အနဝသေသဂ္ဂဟဏလက္ခဏံ နိရောဓသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇန္တီတိ။

ဒုတိယကာမဘူသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဂောဒတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄၉. နေသန္တိ အပ္ပမာဏစေတောဝိမုတ္တိ-အာကိဉ္စညစေတောဝိမုတ္တိသညိတာနံ ဓမ္မာနံ။ အတ္ထောပိ နာနာတိ အာနေတ္ဝာ ယောဇနာ။ ဖရဏအပ္ပမာဏတာယ **"အပ္ပမာဏာ စေတောဝိမုတ္တီ"** တိ လဒ္ဓနာမံ ဗြဟ္မဝိဟာရဇ္ဈာနန္တိ အာဟ **"ဘူမန္တရတော"** တိအာဒိ။ **အာကိဉ္စညာ စေတောဝိမုတ္တီ** တိ အာကိဉ္စညာယတနဇ္ဈာနန္တိ အာဟ **"ဘူမန္တရတော"**တိအာဒိ။ **ဝိပဿနာ** တိ အနိစ္စာနုပဿနာ, သဗ္ဗာပိ တ။ **ပမာဏကရဏော** နာမ ယဿ သယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္သ ဂုဏာဘာဝဒဿနဝသေန ပမာဏကရဏတော။

ဖရဏအပ္ပမာဏတာယာတိ ဖရဏဝသေန အပ္ပမာဏကေစရတာယ။ **နိဗ္ဗာနမ္ပိ အပ္ပမာဏမေဝ** ပမာဏကေစရာနံ ကိလေသာနံ အာရမ္မဏဘာဝဿပိ အနာဂမနတော။ **ခလန္တိ** ခလေ ပသာရိတသာလိသီသာဒိဘဏ္ဍံ။ **ကိဉ္စတီ** တိ မဒ္ဒတိ။ တေနာဟ **"မဒ္ဒနဋ္ဌော"** တိ။ အာရမ္မဏဘူတံ, ပလိဗုဒ္ဓကံ တ နတ္ထိ တေသု ကိဉ္စနန္တိ အကိဉ္စနံ, အကိဉ္စနမေဝ **အာကိဉ္စညံ** ။

ရူပနိမိတ္တဿာ တိ ကသိဏရူပနိမိတ္တဿ။ **န ဂဟိတာ**တိ သရူပတော န ဂဟိတာ, အတ္ထတော ပန ဂဟိတာ ဧဝ။ တေနာဟ – **"သာ သုညာ ရာဂေနာတိအာဒိဝစနတော သဗ္ဗတ္ထ အနုပဝိတ္ထာတ"** တိ။

နာနာတိ သဒ္ဒဝသေန။ **ဧကတ္ထာ** တိ အာရမ္မဏဝသေန အာရမ္မဏဘာဝေန ဧကသဘာဝတာ။ တေနာဟ **"အပ္ပမာဏာ။ပေ။ ဧကတ္ထာ"**တိ။ **အာရမ္မဏဝသေနာ** တိ အာရမ္မဏဿ ဝသေန။ စတ္တာရော ဟိ မဂ္ဂာ, စတ္တာရိ ဖလာနိ အာရမ္မဏဝသေန နိဗ္ဗာနပဝိဋ္ဌတာယ ဧကတ္ထာ ဧကာရမ္မဏာ။ **အညသ္မိံ ပန ဌာနေ** တိ ဣဒံ ဝိသုံ ဝိသုံ ဂဟေတ္ဝာ ဝုတ္တံ အပ္ပမာဏာဒိ ပရိယာယဝုတ္တံ, နိဗ္ဗာနံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တနတော။ တသ္မာ **"အညသ္မိံ"** န္တိ ဣဒံ တေန တေန ပရိယာယေန တတ္ထ တတ္ထ အာဂတဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ဂောဒတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၅၀. အာဂတာဂမောတိ တစုဂ္ဂတပရိယတ္တိဓမ္မော။ **ဝိညာတသာသနော**တိ ပဋိဝိဒ္ဓသတ္ထုသာသနော။ တေနာဟ **"အနာဂါမီ"**တိအာဒိ။ **နဂ္ဂဘောဂ္ဂ** န္တိ အဝသနဘာဝေန နဂ္ဂံ, ကုဋိလဇ္ဈာသယတာယ ဘောဂ္ဂံ, တတော ဧဝ **နိဿိရိကံ**။ နဂ္ဂတာယ ဟိ သော ရူပေန နိဿိရိကော, ဘောဂ္ဂတာယ စိတ္တေန။ **ဘဂဝတော သဒ္ဓါယာ** တိ ဘဂဝတိ သဒ္ဓါယ။ တသ္မိံ သဒ္ဓဟနာ ဩကပ္ပနာ တသ္သ သဒ္ဓါတိပိ ဝတ္တဗ္ဗတံ လဘတိ။ **ဂစ္ဆာမီ** တိ အာဂစ္ဆာမိ, ဗုဇ္ဈာမိတိ အတ္ထော။ တေံ နိဂဏ္ဌော န ပုစ္ဆိတမတ္ထမာဟ။

ကာယံ ဥန္နာမေတ္ဝာ တိ ကာယံ အဗ္ဘုန္နာမေတ္ဝာ။ **ကုစ္ဆိံ နီဟရိတ္ဝာ** တိ ပိဋ္ဌိယာ နိန္နမနေန ကုစ္ဆိံ ပုရတော နီဟရိတ္ဝာ။ **ဂီဝံ** ပသာရဏဝသေန **ပဂ္ဂယ္ဟ** ပဂ္ဂဟေတ္ဝာ **သဗ္ဗံ ဒိသံ ပေက္ခမာနော** ။ သဗ္ဗမိဒံ နိဂဏ္ဌဿ ပဟဋ္ဌာကာရဒဿနတ္ထံ ''ဣဒါနိ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဥပရိ တဒံ အာရောပေတုံ လစ္ဆာမီ''တိ။ တေနာဟ **"တတံ တသော"**တိအာဒိ။ **သကာရဏာ**တိ ယုတ္တိသဟိတာ။ **ပဉ္ဟမဂ္ဂေ** တိ ပဉှာသင်္ခာတေ ဝီမံသာ, ဧဝံ ဘာဝိတဗ္ဗန္တိ စိတ္တေ

နေဝ ပရိဝိမံသာ ပဉှာ။ **ကော ဥဒ္ဒေသော** တိ ကေ ဥဒ္ဒိသနံ အတ္ထသ္သ သံခိတ္တဝစနံ။ **ဝေယျာကရဏ** န္တိ နိဒ္ဒိသနံ အတ္ထသ္သ ဝိစာရေတွာ ကထနံ။ **ဧဝန္တိ** ကမိနာ နယေန။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ သဗ္ဗေသု ပဉှုဒ္ဒေသဝေယျာကရဏေသု အတ္ထော ဝိတ္ထာရတော ဝေဒိတဗ္ဗော။

နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. အစေလကဿပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၅၁. အလံ သမတ္ထော အရိယဘာဝါယာတိ **အလမရိယော**။ ဉေယျဓာနနင္ဒေန ဉာဏမေဝ ပစ္စက္ခတော ဒဿနဋ္ဌေန ဉာဏဒဿနံ, သောယေဝ အတိသယဋ္ဌေန **ဉာဏဒဿနဝိသေသော** ။ ဟာဝဋ္ဌာ ဝုစ္စတိ အာနိသဒပဒေသော, တံ ဟာဝဋ္ဋံ ရဇောဟရဏတ္ထံ နိပ္ဖောဋိယတိ တောယာတိ **ဟာဝဋ္ဋနိပ္ဖောဋနာ,** မောရပိဉ္ဆဝတ္တိ။

အစေလကဿပသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဂိလာနဒဿနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၅၂. မတ္တရာဇာ နာမ ကော ဘုမ္မဒေဝတေ ဘူတာဓိပတိ သုရာပေတလရက္ခနိတသိ။ တေန ဝုတ္တံ **“မတ္တရာဇကာလေ”**တိ။ **“ဩသဓိတိဏဝနပ္ပတီသု”** တိ ဝတ္တ တေ ယထာက္ကမံ ဒဿေန္တော **“ဟရီတကာ။ပေ.။ ရုက္ခေသု စာ”**တိ အာဟ။ **ပတ္ထနာဝသေန** စိတ္တံ **ဌပေဟိ။ သမိဇ္ဈိဿတီ** တိ ယထာဓိပ္ပာယံ သမိဇ္ဈိဿတိ။ **တေန ဟီ**တိ ယသ္မာ တံ ဒေဝတပိ အာသန္နမရဏံ မညန္တိ, တသ္မာ သာ ဝရမေဝ ဘဝိဿတိ, တံ တုမ္ဟာကံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယ ဘဝိဿတီတိ အဓိပ္ပာယော။

ဂိလာနဒဿနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စိတ္တသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဂါမဏိသံယုတ္တံ

၁. စဏ္ဍသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၅၃. ''ယေန မိဓေကစ္စော စဏ္ဍော စဏ္ဍောတွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတီ''တိ ဧဝံ ပဉှပုစ္ဆနေန ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရေဟိ **စဏ္ဍောတိ ဂဟိတနာမော။ ဟာကဋ္ဋံ ကရောတီတိ ဒဿေတိ** အတ္တနော စဏ္ဍဘာဝံ။

စဏ္ဍသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. တာလပုဋသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၅၄. တာလောတိ ဝုစ္စတိ တာလော, တဿ တာလပုဋံ နာမ။ ယထာ အာမလကီဖလသမာနကံ, သော ပန တာလသဒိသမုခဝဏ္ဏတ္တာ **တာလပုဋောတိ ဧဝံနာမကော**။ တေနာဟ **“တဿ ကိရာ”** တိအာဒိ။ **အဘိနီဟာရသမ္ပန္နော** အနေကေသု ကပ္ပေသု သမ္ဘတသာဝကဗောဓိသမ္ဘာရော။ တထာ ဟေသ အသီတိယာ မဟာသာဝကေသု အဗ္ဘန္တရော ဇာတော။ **သဟဿံ ဒေန္တိ** နစ္စံ ပဿိတုကာမာ။ **သမဇ္ဇဝေသ** န္တိ နေပစ္စဝေသံ။ **ကီဒိသံ ကတ္ဝာတ**တိ နစ္စကီဠိတံ ကီဠိတွာ, နစ္စိတွာတိ အတ္ထော။

ပုဗ္ဗေ တထာပဝတ္တဝုတ္တန္တဒဿနေ **သစ္စေန,** တဗ္ဗိပရိယာယေ **အလိကေန။ ရာဂပစ္စယာ**တိ ရာဂုပ္ပတ္တိယာ ကာရဏဘူတာ။ **မုခတော။ပေ။ ဒဿနာဒယော** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန မုခတော အဂ္ဂိဇာလနိက္ခမဒဿနာဒိကေ သင်္ဂဏှာတိ။ **အညေ စ။ပေ။ အဘိနယာ**တိ ကာမဿာဒသံယုတ္တာနံ သိင်္ဂါရဟာဿအဗ္ဘုတရသာနဉ္စေဝ ''အညေ စာ''တိ ဝုတ္တာသန္တပီဘစ္ဆရသာနဉ္စ ဒဿနကာ အဘိနယာ။ **ဒောသပစ္စယာ**တိ ဒောသုပ္ပတ္တိယာ ကာရဏဘူတာ။ **ဟတ္ထပာဒစ္ဆေဒာဒီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သင်္ဂဟိတာနံ ရုဒ္ဒဝီရဘယာနကရသာနံ ဒဿနကာ အဘိနယာ။ **မောဟပစ္စယာ**တိ မောဟုပ္ပတ္တိယာ ကာရဏဘူတာ။ **ဝေမာဒယော**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သင်္ဂဟိတာနံ ကရုဏာသန္တဘယာနကရသာနံ ဒဿနကာ အဘိနယာ။ တေ ဟိ ရသေ သန္ဓာယ ဟာဋ္ဌိယံ ''ယေ ဓမ္မာ ရဇနီယာ, ယေ ဓမ္မာ ဒောသနီယာ, ယေ ဓမ္မာ မောဟနီယာ''တိ စ ဝုတ္တံ။

နဋ္ဋဝေသံ ဂဟေတွာတဝ ပစ္စန္တိ ကမ္မသရိက္ခဝိပာကဝသေန။ **တံ သန္ဓာယာ** တိ တံ ယထာဝုတ္တံ နိရယေ ပစ္စနံ သန္ဓာယ။ **ဧတံ** ''ပဟာသော နာမ နိရယော, တတ္ထ ဥပပဇ္ဇတီ''တိ **ဝုတ္တံ** ။ ယထာ လောကေ အတ္ထဝိသေသဝသေန သကမ္မကာနိပိ ပအနိ အကမ္မကာနိ ဘဝန္တိ ''ဝိမုစ္စတိ ပုရိသော''တိ, ဧဝံ က္လစ အတ္ထဝိသေသဝသေန အကမ္မကံ သကမ္မကံ ကတ္ဝာတ ဝုတ္တံ – **“နာဟံ, ဘန္တေ, ဧတံ ရောအာမိ”** တိ။ ကော ပန သော အတ္ထဝိသေသော? အသဟနံ အက္ခမနံ, တသ္မာ **န ရောအာမိ** န သဟာမိ, န အက္ခမာမီတိ အတ္ထော။ ရောဒနကာရဏဉှိ အသဟန္တော တေန အဘိဘူတော ရောဒတိ။ တမေဝဿ သကမ္မကဘာဝဿ ကာရဏဘူတံ အတ္ထဝိသေသံ **“န အဿုဝိမောစနမတ္တေနာ”** တိ ဝုတ္တံ။ **မတံ တ, အမ္မ, ရောဒန္တီ**တိ ဧတ္ထာပိ မတံ ရောဒန္တိ, တဿ မရဏံ န သဟန္တိ, နက္ခမန္တီတိ ဟာကဋ္ဋောယမတ္ထောတိ။

တာလပုဋသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-၅. ယောဓာဇီဝသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၅၅-၃၅၇. ယုဇ္ဈနံ ယောဓော, သော အာဇီဝေ ဧတဿာတိ **ယောဓာဇီဝော**။ တေနာဟ – **“ယုဒ္ဓေန ဇီဝိကံ ကပ္ပနကော”**တိ, **ဥဿာဟံ ဝါယာမံ ကရောတီ** တိ ယုဇ္ဈနဝသေန ဥဿာဟံ ဝါယာမံ ကရောတိ။ **ပရိယာပာဒေန္တိ** တိ မရဏပရိယန္တိကံ အာပဒံ ပာပေန္တိ။ တေနာဟ **“မရဏံ ပဋိပဇ္ဇာပေန္တီ”** တိ။ **ဒုဋ္ဌံ ဌပိတ** န္တိ ဒုဋ္ဌာကာရေန အတ္တနော ပရေသဉ္စ အတ္ထာဝဟဘာဝံ န ဂတံ ပဋိပန္နံ။ ပရေဟိ သင်္ဂါမေ ဇိတာ ဟတာ ဧတ္ထ ဇာယန္တီတိ **ပရဇိတော နာမ နိရယော**။ အသိနေ့ဂအာယသင်္ကုစက္ကာနိ **ပဉ္စာဝုဓာနိ။ တံ သန္ဓာယာ** တိ တံ ယောဓာဇီဝံ ပုဂ္ဂလံ သန္ဓာယ။ **ဧတံ** ''ယော သော''တိ

အာဒိ ဝုတ္တံ။ **စတုတ္ထပဉ္စမေသူ** တိ ဟတ္ထာရောဟအဿာရောဟသုတ္တေသု။ **ဧသေဝ နယော**တိ ဧသော တတိယေ ဝုတ္တော ဧဝ အတ္ထတော ဝိသေသာဘာဝတော။

ယောဓာဇီဝသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. အသိဗန္ဓကပုတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၅၈. ပစ္ဆာဘူမိတသိနော တိ အပရဒေသတသိနော။ **ဥဒကသုဒ္ဓိကဘာဝဇာနနတ္ထာယာ** တိ အတ္ထနော ဥဒကသုဒ္ဓိကဘာဝံ ဇာနနတ္ထဉ္စေဝ လောကဿ စ ဥဒကေန သုဒ္ဓိ ဟောတီတိ ဉာပနတ္ထဉ္စ။ **ဥပရိ ယာပေန္တီ**တိ ဥပရိ ဗြဟ္မလောကံ ယာပေန္တိ။ **သမ္မာ ဉာပေန္တီ** တိ သမ္မာ ဥဇုကံယေဝ သဂ္ဂံ လောကံ ဂမေန္တိ။ တေနာဟ – **“သဂ္ဂံ နာမ ပဝိက္ကာမေန္တီ”** တိ, အဝက္ကာမေန္တိ ပဝိကဟာပေန္တီတိ အတ္ထော။ **အနုပရိဂစ္ဆေယျာ** တိ အနုပရိတော ဂစ္ဆေယျ။

အသိဗန္ဓကပုတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ခေတ္တူပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၅၉. ထဒ္ဓ န္တိ ကထိနံ လူခံ။ **ဦသရ**န္တိ ဦသဇာတံ။ စတူဟိပိ ပဝေဟိ အနဘိဘဝနီယတာယ **အဟံ ဒီပော**။ သဗ္ဗပရိဿယေဟိ အနဘိဘဝနီယတာယ **အဟံ လေဏော**။ သဗ္ဗဒုက္ခပရိတ္တာသနတော တာယနဋ္ဌေန **အဟံ တာဏံ**။ သဗ္ဗဘယဟိံသနတော **အဟံ သရဏ**န္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ဥဒကမဏိကောတိ မဟန္တံ ဥဒကဘာဇနံ။ ဗဟိ ဝိဿန္ဒနဝသေန ဥဒကံ န ဟရတီတိ **အဟာရီ,** ပရိတော န ပဂ္ဃရတီတိ **အပရိဟာရီ။ သက္ကစ္စမေဝ ဒေသေန္တိ** သဒ္ဓမ္မကရဝဿ သဗ္ဗသတ္တေသု မဟာကရုဏာယ စ ဗုဒ္ဓာနံ သမာနရသတ္တာ။ **စတသ္သော ပန ပရိသာ** သတ္တုကရဝေန အတ္တနော စ သဒ္ဓာသမ္ပန္နတာယ **သဒ္ဒဟိတ္ဂတ ပဝိကပေ္ပတ္ဂတ သုဏန္တိ,** တသ္မာ တာ ဒေသနာဖလေန ယုဇ္ဇန္တိ။ ကိစ္စသိဒ္ဓိယာ သတ္ထု ဒေသနာ တတ္ထ **သက္ကစ္စဒေသနာ နာမ** ဇာတာ။

ခေတ္တူပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. သင္ခဓမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၆၀. ‘‘ယော ကောစိ ပုရိသော ဟဏာတိပာတီ မုသာတဒီ, သဗ္ဗော သော အာပာယိကော’’တိ ဝတ္တတ ပုန ‘‘ယံဗဟုလံ ယံဗဟုလံ ကရောတိ, တေန ဒုဂ္ဂတိံ ဂစ္ဆတီ’’တိ ဝဒန္တော **အတ္တနာဝ အတ္တနော တဒံ ဘိန္ဒတိ။ ဧဝံ သန္တေ** တိ ယဒိ ဗဟုသော ကတေန ဟပကမ္မေန အာပာယိကော, ‘‘ယော ကောစိ ဟဏမတိပာတေတီ’’တိအာဒိဝစနံ မိစ္ဆာတိ။ **စတ္တာရိ ပဒာနီ**တိ ‘‘ယော ကောစိ ဟဏမတိပာတေတီ’’တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာ စတ္တာရော အတ္ထကောဋ္ဌာသာ။ **ဒိဋ္ဌိယာ ပစ္စယာ ဟောန္တိ** ‘‘အတ္ထိ ခော ပန မယာ’’တိအာဒိနာ အယောနိသော ဥမ္မုဇ္ဇန္တဿ။ **ဗလသမ္ပန္နော** တိ သမတ္ထော။ **သင္ခဓမကော** တိ သင္ခဿ ဓမနကိစ္စေ ဆေကော။ **အဒုက္ခေနာ** တိ သုခေန။ **ဥပစာရောပိ အပ္ပနာပိ ဝဋ္ဋတိ** ဥဘိန္နံ သာမညဝစနဘာဝတော။ အပ္ပမာဏကတဘာတေ လဗ္ဘတေဝ။ တထာ ဟိ တံ ကိလေသာနံ ဝိက္ခမ္ဘနသမတ္ထတာယ ဒီဃသန္တာနတာယ ဝိပုလဖလတာယ စ **“မဟဂ္ဂတ”** န္တိ ဝုစ္စတိ။

န ပဟီယတီတိ ယသ္မိံ သန္တာနေ ကာမာဝစရကမ္မံ, မဟဂ္ဂတကမ္မဉ္စ ကတူပစိတံ ဝိပာကဒာနေ လဒ္ဓာဝသရံ ဟုတ္ဂတ ဌိတံ, တေသု ကာမာဝစရကမ္မံ ဣတရံ နီဟရိတ္ဂတ သယံ တတ္ထ ပဟီယိတ္ဂတ အတ္တနော ဝိပာကံ အတုံ န သက္ကောတိ, မဟဂ္ဂတကမ္မမေဝ ပန ဣတရံ ပဋိဗာဟိတ္ဂတ အတ္တနော ဝိပာကံ အတုံ သက္ကောတိ ဂရုဘာဝတော။ တေနာဟ **“တံ ကာမာဝစရကမ္မ”**န္တိအာဒိ။ **ကိလေသဝသေနာ**တိ ဟပကမ္မဿ မူလဘူတကိလေသဝသေန။ ဟဏာတိပာတာဒယော ဟိ ဒေသမောဟလောဘာဒိမူလကိလေသသမုဋ္ဌာနာ။ **ကိလေသဝသေနာ**တိ တ ကမ္မကိလေသဝသေန။ ဝုတ္တဉ္ဟေ

တံ – ‘‘ဟဏ္ဏာတိဟတော ခေါ, ဂဟပတိပုတ္တ, ကမ္မကိလေသော’’တိအာဒိ (ဒီ. နိ. ၃.၂၄၅)။ **ယထာနုသန္ဓိနာဝ ဂတန္တိ** ယထာနုသန္ဓိသင်္ခာတအနုသန္ဓိနာ ဩသာနံ ဂတံ သံကိလေသသမ္ဘူခေန ဥဋ္ဌိတာယ တေအနုဓမ္မဝသေန နိဋ္ဌာပိတတ္တာ။

သင်္ခမေသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ကုလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၆၁. ဧဝံ ပဝတ္တဉ္ဇဟိတိကာ တိ ဧဝံ ဒုဝိဓာ ပဝတ္တဉ္ဇဟိတိကာ။ **ဒုဝီဟိတိကာ** ဒုက္ကရဇီဝိကပယောဂါ။ သလာက မတ္တံ ဝုတ္တံ ဧတ္ထာတိ **သလာကာ ဝုတ္တာ,** ပုရိမပဒေ ဥတ္တရပဒလောပော။ **ဉာဘတောကောဋ္ဌိကန္တိ** ယဒိ ‘‘ကုလာနုဒယံ န ဝဏ္ဏေမီ’’တိ ဝဒတိ, ‘‘ဘူတာ နိက္ကရုဏာ သမဏာ တုမှေဟ’’တိ တဒံ အာရောပေဟိ။ အထ သဗ္ဗအပိ ‘‘ကုလာနုဒယံ ဝဏ္ဏေမီ’’တိ ဝဒတိ။ ဧဝံ သန္တေ ‘‘ကသ္မာ ဧဝံ ဒုဗ္ဘိက္ခေ ကာလေ မဟတိယာ ပရိသာယ ပရိဝုတော ဇနပဒစာရိကံ စရန္တော ကုလူပစ္ဆေဒာယ ပဋိပဇ္ဇထာ’’တိ ဧဝံ ဥဘတောကောဋ္ဌိကံ တဒံ အာရောပေဟီတိ ကမဏ္ဍိ ဥယ္ယောဇေသိ။

ဒွေဝ အန္တေ တိ ဥဘော ကောဋ္ဌိယော။ **ဗဟိ နီဟရိတုန္တိ** န ဝဏ္ဏေမိ ဝဏ္ဏေမီတိ ဒွေဝ အန္တေ မောစေန္တော တံ ပုစ္ဆိတမတ္ထံ **ဗဟိ နီဟရတိ** နာမ။ တတ္ထ ဒောသံ ဒတွာ စောဒေန္တော တံ အပုစ္ဆံ ကရောန္တော ဂိလိတွာ ဝိယ အန္တော **ပဝေသေတိ** နာမ။

ဣတော သော ကမဏ္ဍိတိအာဒိ အတ္တနော ဘိက္ခုနံ အဗြေသဥ္ဇ အတ္ထကာမာနံ ဘိက္ခပ္ပအနေန အနိဋ္ဌပ္ပတ္တိ အဘာဝဒဿနတ္ထံ အာရဒ္ဓံ။ **အာနေန သမ္ဘူတာနိ** တိ အနမယေန ပုညကိရိယဝတ္ထုနာ သမ္မဒေဝ ဘူတိံ ဝုဗ္ဗိ ပတ္တာနိ။ သစ္စေန အရိယတေဟာရေန သမ္မဒေဝ ဘူတာနိ ဥပ္ပန္နာနိ **သစ္စသမ္ဘူတာနိ** တိ အာဟ **‘‘သစ္စံ နာမ သစ္စတဒိတာ’’** တိ။ **သေသသီလန္တိ** အဋ္ဌဝိခအရိယတေဟာရတော အညသီလံ။ **နိဟိတန္တိ** တသ္မိံ ကုလေ ပုဗ္ဗပုရိသေဟိ နိခါနဘာဝေန နိဟိတံ။ **ဒုပ္ပယုတ္တာ** တိ ကသိတဏ္ဍိဇ္ဇာဒိဝသေန ဒုဋ္ဌု ပယုတ္တာ ကမ္မန္တာ။ **ဝိပဇ္ဇန္တိ** တိ နဿန္တိ။ **ကုလင်္ဂါရော** တိ ကုလဿ အင်္ဂါရသဒိသော ဝိနာသကပုဂ္ဂလော။ **အနိစ္စတာ**တိ မရဏံ။ တသ္မိံ ကုလေ ပဓာနပုရိသာနံ ဘောကနံ တ သဗ္ဗသော ဝိနာသော။ တေနာဟ **‘‘ဟုတွာ အဘာဝေ’’**တိအာဒိ။

ကုလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. မဏိစူဠကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၆၂. တံ ပရိသန္တိ တံ ရာဇန္တေပုရေ နိသိန္နံ ရာဇပရိသံ။ **နယဂ္ဂဟေ** တိ ကုတောစိပိ အသုတွာ ကေဝလံ အတ္တနော ဧဝ မတိယာ နယဂ္ဂဟဏေ ဌတွာ။

ကာရေတုံ ဝဋ္ဋတိ သတိ သမ္ဘဝေ ပဋိသင်္ခာရဿ, သေနာသနဝိနာသော န အဇ္ဈုပေက္ခိတဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပာယော။ အတ္တနော ဧတ္ထ ကိစ္စာဝသာနေ ယံ ဂိဟီနံယေဝ သန္တကံ တာဝကာလိကံ, တံ ဂိဟိဝိကတန္တိ အာဟ **‘‘ဂိဟိဝိက တံ ကတွာ’’**တိ။ **န ဝအာမိ** ပဗ္ဗဇ္ဇိတာသာရုပ္ပတော။

မဏိစူဠကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. ဘဒ္ရကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၆၃. ဧဝံနာမကေတိ မလ္လာ နာမ ဇာနပဒိနော ရာဇကုမာရာ, နေသံ နိဝါသဘူတာယ ‘‘မလ္လာ’’တွေဝ ဗဟုဝစနဝသေန လဒ္ဓနာမတ္တာ ဧဝံနာမကေ ဇနပဒေ။ နတ္ထိ ဧတဿ ပတ္တိယာ ကာလန္တရသညိတော ကာလောတိ **အကာလော,** သော ဧဝ **အကာလိကော**။ တေနာဟ – **‘‘ကာလံ အနတိက္ကမိတွာ ပတ္တေနာ’’** တိ။ သော ပန ‘‘ယံကိဉ္စိ ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သဗ္ဗံ တံ ဆန္ဒမူလက’’န္တိ ဧဝံ ဝုတ္တော ဒုက္ခဿ ဆန္ဒမူလဘာဝေ, ဧဝံ ဆန္ဒမူလကဿ ဒုက္ခဿ ကထိ တတ္တာ **‘‘ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ ကထိတ’’** န္တိ ဝုတ္တံ။

ဘဒ္ရကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. ရာသိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၆၄. ရာသိံ ကတ္ဝာ မာရပာသဝသေန, တတ္ရာပိ အန္တရဘေဒေန ဝိဘဇိတ္ဝာ ပုစ္ဆိတဗ္ဗပဉှေ ကေတော ရာသိံ ကတ္ဝာ။ တပနံ အတ္တပရိတာပနံ တပေ, သော ဧတဿ အတ္ထီတိ တပဿီ, တံ **တပဿိံ** ။ သော ပန တံ တပံ နိဿာယ ဌိတော နာမ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **"တပနိဿိတက"** န္တိ။ သော ပန အနေကာကာရဘေဒေန လူခံ ဖရုသံ ဇီဝနသီလတ္တာ **လူခဇီဝီ နာမ**။ တေနာဟ **"လူခဇီဝိက"**န္တိ။ မဇ္ဈိမာယ ပဋိပတ္တိယာ ဥပ္ပထဘာဝေန အဝနိယာ ဂန္တဗ္ဗာတိ **အန္တာ,** တတော ဧဝ လာမကတ္တာ **အန္တာ** ။ လာမကမ္ပိ "အန္တော"တိ ဝုစ္စတိ "အန္တမိဒံ, ဘိက္ခဝေ, ဇီဝိကာနံ (ဣတိဝု. ၉၁; သံ. နိ. ၃.၈၀), ကော အန္တော"တိ ဧဝမာဒီသု (သံ. နိ. ၂.၁၅; ၃.၉၀)။ အဋ္ဌကထာယံ ပန အညမညအာဓာရဘာဝံ ဥရီကတ္ဝာ **"ကောဋ္ဌာသာ"** တိ ဝုတ္တံ။ ဟီနော ကမောတိ ဟဋ္ဌိ။ ကမ-သဒ္ဒော ဟီနပရိယာယောတိ အဓိပ္ပာယေနာဟ **"ကမ္မော"**တိ။ ကမေ ဘဝေတိ **ကမ္မော** ။ **ကမ**-သဒ္ဒော ဧတ္ထ ကမတသိဝိသယော "ကမော အာဂတော"တိအာဒီသု ဝိယ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန **"ကမတသီနံ ဓမ္မော"** တိ ဝုတ္တံ, တေသံ ဓာရိတ္တန္တိ အတ္ထော။ **အတ္တ**-သဒ္ဒော ဣဓ သရီရပရိယာယော "အတ္တန္တပေ"တိအာဒီသု ဝိယာတိ အာဟ **"သရီရဒုက္ခကရဏန္တိ အတ္ထော"** တိ။

ဧတ္ထာ တိ ဧတသ္မိံ တပနိဿိတဂရဟိတဗ္ဗပဒေ ကသ္မာ အန္တဒွယမဇ္ဈိမပဋိပဒာဂဟဏံ? အတ္တကိလမထာနုယောဂေ တာဝ ဂယှတု ဣဒမတ္ထိတာယာတိ အဓိပ္ပာယော။ ကာမဘောဂီတပနိဿိတကနိဇ္ဇရဝတ္ထုနံ ဒဿနေယထာဓိပ္ပေတဿ အတ္ထဿ ဝိဘဇိတ္ဝာ ကထနံ သမ္ဘဝတီတိ တေ ဒဿေတ္ဝာ အဓိပ္ပေတတ္ထော ကထိတော။

တမတ္ထ န္တိ ယော "ကာမဘောဂီတပနိဿိတကေသု ဂရဟိတဗ္ဗယေဝ ဂရဟတိ, ပသံသိတဗ္ဗယေဝ စ ပသံသတီ"တိ ဝုတ္တော အတ္ထော, တမတ္ထံ ပကာသေန္တော။ **သာဟသိကကမ္မေနာ** တိ အယုတ္တေန ကမ္မေန။ **ဓမ္မေန စ အဓမ္မေန စာ**တိ ဓမ္မိကေန အဓမ္မိကေန စ။ အယောနိသော ပဝတ္တံ ဗာဟိရကံ သန္ဓာယ စောဒကော **"ကထ"**န္တိ အာဒိမာဟ။ ဣတရော နယိဒံ တာဒိသံ အတ္တပရိတာပနံ အဓိပ္ပေတံ, အထ ခော ယောနိသော ပဝတ္တံ သာသနိကမေဝာတိ ဒဿေန္တော **"စတုရင်္ဂဝီရိယဝသေန စာ"** တိ အာဟ။ တတ္ထ "ကာမံ တစော စ နှာရု စ အဋ္ဌိ စ အဝသိဿတူ"တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၂.၁၈၄; သံ. နိ. ၂.၂၂.၂၃၇; အ. နိ. ၂.၅) နယေန ဝုတ္တာ သရီရေနိရပေက္ခဝိပဿနာယ ဥဿုက္ကာပနဝသေန ပဝတ္တာ ဝီရိယဘာဝနာ "စတုရင်္ဂဝီရိယဝသေနာ"တိ ဝုတ္တာ။ တထာ အဇ္ဈောကာသိကနေသဇ္ဇိကတပာဒိနိဿိတာဝ ကိလေသနိမ္မထနယောဂ္ဂာ ဝီရိယဘာဝနာ **"ဓုတင်္ဂဝသေန စာ"** တိ ဝုတ္တာတိ။ အရိယမဂ္ဂေန နိဿေသကိလေသာနံ ပဇဟနာ **နိဇ္ဇရာ** ။ သာ စ အတ္တပစ္စက္ခတာယ သန္ဒိဋ္ဌိကာ တိဏ္ဏံ မူလကိလေသာနံ ပဇဟနေန **"တိသ္ဝော"**တိ စ ဝုတ္တာ။ တေနာဟ **"ကောပီ"**တိအာဒိ။

ရာသိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၃. ပာဋလိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၆၅. "မာယဉ္စာဟံ ပဇာနာမီ"တိ ဝဇနံ ကာမံ တေသံ မာယာဝီဘာဝဒဿနပရံ, ဘဂဝတော ပန မာယာသာဌေယျာဒိကဿ သဗ္ဗဿ ပာပဓမ္မဿ ဗောဓိမူလေ ဧဝ သေတုဃာတော, တသ္မာ သဗ္ဗသော ပဟီနမာယော, သဗ္ဗညုတာယ မာယံ အညေ စ ဉေယျေ သဗ္ဗသော ဇာနာတိ။ တေန ဝုတ္တံ **"မာယဉ္စာဟံ, ကမဏိ, ပဇာနာမီ"** တိအာဒိ။ **မာယဉ္စ ပဇာနာမီ**တိ န ကေဝလမဟံ မာယံ ဧဝ ဇာနာမိ, အထ ခော အညမ္ပိ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ဇာနာမီတိ။

ဣတ္ထိကာမေဟီ တိ ဣတ္ထီဟိ စေဝ တဒညကာမေဟိ စ။ **ကေသိမ္ဗို ဌာနေ** တိ ကေသိမ္ဗို ပဒေသေ။ **ကေကေသဝ** အာဂန္တုကဿ ဂဟဋ္ဌဿ တ ပဗ္ဗဇိတဿ တ။ **သတ္တိအနုရူပေနာ**တိ ဝိဘဝသတ္တိအနုရူပေန။ **ဗလာနုရူပေနာ**တိ ပရိတရဗလာနုရူပေန။ **သတ္တိအနုရူပေနာ**တိ တ သဒ္ဓာသတ္တိအနုရူပေန။ **ဗလာနုရူပေနာ**တိ ဝိဘဝဗလာနုရူပေန။ ဓမ္မေသု သမာဓိဒသကုသလဓမ္မေသု သမာဓာနံ။ အဂ္ဂဟိတစိတ္တတာ ပရိယုဋ္ဌာကာရိတာ။ တေန လောကိယသီလဝိသုဒ္ဓိ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ စ ဝုတ္တာ။ တထာ စာဟ – "ကော စာဒိ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ, သီလဉ္စ သုဝိသုဒ္ဓံ ဒိဋ္ဌိ စ ဥဇုကာ"တိ (သံ. နိ. ၅.၃၆၉)။ တတ္ထ ပတိဋ္ဌိတဿ ဥပရိ ကတ္တဗ္ဗံ ဒဿေတုံ **"ဓမ္မသမာဓိသ္မိံ ဌိတော"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အယံ ပဋိပဒာ**တိ တဿ

ကမ္မဖလတဒိနော သတ္တု ဝစနံ သဗ္ဗေသဉ္စ အယံ မယှံ သီလသံဝရဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝနာသင်္ခါတာပဋိပဒါ အနပရာဓ
ကတာယ ဧဝ သံဝတ္တတိ။ **ဖယက္ကဟော** တိ ဥဘယထာပိ မယှံ ကာစိ ဇာနိ နတ္ထိ။

ပဉ္စ ဓမ္မာ ဓမ္မသမာဓိ နာမ, ဝိပဿနာမဂ္ဂဖလဓမ္မမတ္တံ တ။ တတိယဝိကပ္ပေ သီလာဒိဝိသုဒ္ဓိယာ သဒ္ဓိံ ဗြဟ္မ
ဝိဟာရာ ယထာဝုတ္တတိဝိဓမ္မာဝဟတ္တာ **ဧဝ ဓမ္မသမာဓိ နာမ။ ပူရေန္တဿ ဥပ္ပန္နာ စိတ္တေကဂ္ဂတာ** တိ ဝုတ္တ
ခဏိကစိတ္တေကဂ္ဂတာ။ သာပိ စိတ္တဿ သမာဓာနတော “စိတ္တသမာဓိ”တိ ဝုတ္တာ, တဿ ပဋိပက္ခံ ဝိက္ခမ္ဘ
န္တီ သမုစ္ဆိန္ဒန္တီ စ ဟုတွာ ပဝတ္တာ ယထာဝုတ္တသမာဓိ ဧဝ ဝိသေသေန **စိတ္တသမာဓိ** နာမ။

ဟဋ္ဌလိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကမဏိသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. အသင်္ခတသံယုတ္တံ

၁. ပဌမဝဂ္ဂေါ

၁-၁၁. ကာယဂတာသတိသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၆၆-၃၇၆. **အသင်္ခတ**န္တိ န သင်္ခတံ ဟေတုပစ္စယေဟိ။ တေနာဟ “**အကတ**”န္တိ။ **ဟိတံ ဧသန္တေနာ**တိ မေတ္တာယန္တေန။ **အနုကမ္ပမာနေနာ**တိ ကရုဏာယန္တေန။ **ဥပါဒါယာ**တိ အာဒိယိတွာတိ အယမတ္ထောတိအာဟ “**စိတ္တေန ပရိဂ္ဂဟေတွာ**”တိ။ **အဝိပရီတဓမ္မဒေသနာ**တိ အဝိပရီတဓမ္မဿ ဒေသနာ, ပဋိပတ္တိမ္ပိ သာဝကာ ဝိယ ဂရုကော ဘဂဝါ။ **အာယဇ္ဈံ** အတ္တနော အဓိဋ္ဌိတံ နိယျာတေတိ။

ဘိက္ခာသမ္ပတ္တိကာလာဒီနံ သတ္တန္နံ သပ္ပာယာနံ သမ္ပတ္တိယာ လဗ္ဘနကာလေ။ ဝိပတ္တိကာလေ ပန ဧတ္ထ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဘာရိယန္တိ** ဒုက္ခဗဟုလတာယ အရုဏံ။ **အမှာကံ သန္တိကာ** လဒ္ဓဗ္ဗာ။ **တုမှာကံ အနုသာသနီ**တိ တုမှာကံ အတဗ္ဗာ အနုသာသနီ။

ကာယဂတာသတိသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယဝဂ္ဂေါ

၂၃-၃၃. အသင်္ခတသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၇၇-၄၀၉. တတ္ထ စ နတ္ထိ ဧတ္ထ တဏှာသင်္ခါတံ နတံ, နတ္ထိ ဧတသ္မိံ ဝါ အဓိဂတေ ပုဂ္ဂလဘာဝေတိ **အနတံ**။ **အနာသဝ**န္တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ သစ္စဓမ္မတာယ **သစ္စံ**။ ဝဋ္ဋဒုက္ခတော ပါရမေတီတိ **ပါရံ**။ **သဏှဋ္ဌေနာ**တိ သုခုမဋ္ဌေန နိပုဏံ။ တတော ဧဝ **ဒုဒ္ဒသတာယ။ အဇဇ္ဇရံ** နိစ္စသဘာဝတ္တာ။ နတ္ထိ ဧတသ္မိံ နိဒဿနန္တိ ဝါ **အနိဒဿနံ**။ ဧတသ္မိံ အဓိဂတေ နတ္ထိ သံသာရေ။ ပပဉ္စန္တိ ဝါ **နိပ္ပပဉ္စံ**။

ဧတသ္မိံ အဓိဂတေ ပုဂ္ဂလဿ မရဏံ နတ္ထီတိ ဝါ **အမတံ**။ အတပ္ပကဋ္ဌေန ဝါ **ပဏီတံ**။ သုခဟေတုတာယ ဝါ **သိဝံ**။ တဏှာ ခီယန္တိ ဧတ္ထာတိ **တဏှက္ခယံ**။

အညဿ တာဒိသဿ အဘာဝတော ဝိမှာပနီယတာယ **အဗ္ဘုတမေတ**တိ။ ကုတောစိ ပစ္စယတော အနိဗ္ဗတ္တမေဝ ဟုတွာ **ဘူတံ** ဝိဇ္ဇမာနံ။ တေနာဟ “**အဇာတံ ဟုတွာ အတ္ထီ**”တိ။ နတ္ထိ ဧတ္ထ ဒုက္ခန္တိ နိဒ္ဒုက္ခံ, တဿ ဘာဝေ **နိဒ္ဒုက္ခတ္တံ**။ တဿ **အနီတိကံ** ဤတိရဟိတံ။ ဝါနံ ဝုစ္စတိ တဏှာ, တဒဘာဝေန **နိဗ္ဗာနံ**။ ဗျာပဇ္ဇံ ဝုစ္စတိ ဒုက္ခံ, တဒဘာဝေန **အဗျာပဇ္ဇံ**။ ပရမတ္ထတော သစ္စတော သုဒ္ဓိဘာဝေန။ ကာမာ ဧဝ ပုထုဇ္ဇနေဟိ အလ္လီယိတဗ္ဗတော **အာလယာ**။ ဧသ နယော သေသေသုပိ။ **ပတိဋ္ဌဋ္ဌေနာ**တိ ပတိဋ္ဌာဘာဝေန ဝဋ္ဋဒုက္ခတော မုစ္စိတုကာမာနံ ဒီပသဒိသံ ဩဃေဟိ အနဇ္ဈောတ္ထရဏီယတ္တာ။ **အလ္လီယိတဗ္ဗယုတ္တဋ္ဌေနာ**တိ အလ္လီယိတုံ အရဟဘာဝတော။ **တာယနဋ္ဌေနာ**တိ သပရတာယနဋ္ဌေန။ **ဘယသရဏဋ္ဌေနာ**တိ ဘယဿ ဟိံသနဋ္ဌေန။ **သေဋ္ဌံ** ဥတ္တမံ။ **ဂတီ**တိ ဂန္တဗ္ဗဋ္ဌာနံ။

အသင်္ခတသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အသင်္ခတသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. အဗျာကတသံယုတ္တံ

၁. ခေမာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၁၀. **ဗိမ္ဗိသာရဿ ဥပာသိကာ**တိ ဗိမ္ဗိသာရဿ ဩရောဓဘူတာ ဥပာသိကာ။ **ပဏ္ဍိစ္စံ** သိက္ခိတဘာဝေန။ **ဝေယျတ္တိယံ** ဝိသာရဒဘာဝေန။ **ဝိသာရဒါ** နာမ တိဟေတုကပဋိသန္ဓိသိဒ္ဓသာဘာဝိကပညာ, တာယ သမန္နာဂတာ။

အစ္ဆိဒ္ဒကဂဏနာယ ကုသလောတိ နဝန္တဂဏနာယ ကုသလော။ **အင်္ဂုလိမုဒ္ဒာယ ဂဏနာယ ကုသလော**တိ အင်္ဂုလိကာယ ဧဝ ဂဏနာယ ကုသလော သေယျထာပိ ဟာဒသိကာ။ **ပိဏ္ဍဂဏနာယာ**တိ သင်္ကလနပဋုပ္ပန္နကာရိနော ပိဏ္ဍဝသေန ဂဏနာ။ **တထာဂတော**တိ ခီဏာသဝေ, တထာဂတံ သန္ဓာယ ပုစ္ဆတီတိ ခီဏာသဝေတိ စဿ အရဟတ္တဖလဝသိဘာဝိတခန္ဓေ ဥပာဒါယ အယံ ပညတ္တိ ဟောတိ။ တေသု ခန္ဓေသု သတိ ခီဏာသဝ သတ္တသင်္ခါတာ ဟောန္တီတိ ဝေါဟာရေန ပညပေတုံ သက္ကာ ဘဝေယျ, အသန္တေသု န သက္ကာ, တသ္မာ ပရံ မရဏာတိ ဝုတ္တတ္တာ တေသံ အဘာဝတ “**အဗျာကတမေတ**”န္တိ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဧဝံ တေသံ အဘာဝတော “န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ”တိ ပုစ္ဆာယ “အာမာ”တိ ပဋိဇာနိတဗ္ဗာ သိယာ, တံ ပန သတ္တသင်္ခါတဿ ပုစ္ဆိတတ္တာ န ပဋိညာတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ယေန ရူပေနာ**တိ သတ္တတထာဂတေ ဝုတ္တရူပံ သဗ္ဗညုတထာဂတေ ပဋိက္ခိပိတုံ “**တံ ရူပ**”န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ယံ ဥပာဒါယာ**တိ ယံ ခန္ဓပဉ္စကံ ဥပာဒါယ။ **တဒဘာဝေနာ**တိ တဿ ခန္ဓပဉ္စကဿ အဘာဝေန။ **တဿာ ပညတ္တိယာ**တိ သတ္တပညတ္တိယာ အဘာဝံ။ နိရုဒ္ဓံ န နိဒဿေတိ။

ခေမာယ ထေရိယာ ဝုတ္တံ ပဉှံ သုတ္တံ ဘဂဝတော သေဋ္ဌတ္တဒီပနတော အဂ္ဂပဒါဝစနံဝ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ “**အဂ္ဂပဒသ္မိ**”န္တိ။

ခေမာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အနုရာဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၁၁. **ဣဓ** သဠာယတနဝဂ္ဂေ သဂါယနဝသေန သင်္ဂီတိကာရေဟိ ဝုတ္တံ။

၃-၈. ပဌမသာရိပုတ္တကောဋ္ဌိကသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၄၁၂-၄၁၇. **ရူပမတ္တန္တိ** ဧတ္ထ **မတ္တ**-သဒ္ဒော ဝိသေသနိဝတ္တိအတ္ထော။ ကော ပန သော ဝိသေသောတိ? ယော ဗာဟိရပရိကပ္ပိတော ဣဓ တထာဂတောတိ ဝုစ္စမာနော အတ္တာ။ **အနုပလဗ္ဘိယသဘာဝေ**တိ အနုပလဗ္ဘိယတ္တာ။

ပဌမသာရိပုတ္တကောဋ္ဌိကသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ကုတူဟလသာလာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၁၈. **နာနာဝိဓန္တိ** တံတံဒိဋ္ဌိဂတဒပဋိသံယုတ္တံ အညမ္ပိ တ နာနာဝိဓံ တိရစ္ဆာနကထံ။ ဗဟူနံ ကုတူဟလုပ္ပတ္တိဋ္ဌာနတောတိ ယောဇနာ။ **ယာဝ အာဘဿရဗြဟ္မလောကာ ဂစ္ဆတီ**တိ အဂ္ဂိနာ ကပ္ပဝုဋ္ဌာနကာလေ ဂစ္ဆတိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဣမဉ္စ ကာယ**န္တိ ဣမံ ရူပကာယံ။ **စုတိစိတ္တေန နိက္ခိပတီ**တိ စုတိစိတ္တေန ဘိန္ဒမာနေန နိက္ခိပတိ။ စုတိစိတ္တဿ ဟိ ဩရံ သတ္တရသမဿ စိတ္တဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ ကမ္မဇရူပံ စုတိစိတ္တေန သဒ္ဓိံ နိရုဇ္ဈတိ, တတော ပရံ ကမ္မဇရူပံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယဒိ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, မရဏံ န သိယာ, စုတိစိတ္တံ ရူပံ န သမုဋ္ဌာပေတိ, အာဟာရဇဿ စ အသမ္ဘဝတော ဧဝ, ဥတုဇံ ပန ဝတ္တတေဝ။ ယသ္မာ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ သတ္တော အညတရဏာယ ဥပပဇ္ဇတိ နာမ, စုတိက္ခဏေ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ အလဒ္ဓံ အညတရဏာယ, တသ္မာ ဝုတ္တံ “**စုတိက္ခဏေ။ပေ။ ဟောတီ**”တိ။

ကုတူဟလသာလာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. အာနန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၁၉. **တေသံ လဒ္ဓိယာ** တိ တေသံ သဿတတအနံ လဒ္ဓိယာ သဒ္ဓိံ **တေံ** ''အတ္တတ္တာ''တိ ဝစနံ ဧကံ အဘဝိဿ။ တတော ဧဝ အနုလောမံ တံ နာဘဝိဿ ဉာဏဿာတိ အသာရံ တေန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **အပိ နု မေတဿာ** တိ မေ တေဿ အနတ္တာတိ ဝိပဿနာဉာဏဿ အနုလောမံ အပိ နု အဘဝိဿ, ဝိလောမကမေဝ တဿ သိယာတိ အတ္ထော။

အာနန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. သဘိယကစ္စာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၂၀. ယဿပ'ဿာတိ ဟဌေဿ အယံ ပိဏ္ဍတ္ထော ''အာဝုသော''တိအာဒိ။ တတ္ထာယံ သမ္ဗန္ဓော – အာဝုသော, ယဿပိ ပုဂ္ဂလဿ တီဏိ ဝဿာနိ ဝုဋ္ဌော, တွေကေန ကာလေန ''ဟေတုမ္ပိ သတိ ရူပီတိအာဒိပညာပနာ ဟောတိ, အသတိ န ဟောတီ''တိ တွေကံ ဗ္ဗာကရဏံ ဘဝေယျ, တဿ ပုဂ္ဂလဿ တွေကမေဝ ဗဟု, ကော ပန တအော အတိက္ကန္တေ! က္ကတော အတိက္ကန္တေ ဓမ္မဒေသနာနယေ တအောယေဝ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ ထေရဿ ပဉှာဗ္ဗာကရဏံ သုတွာ ပရိဗ္ဗာဇကော ပီတိသောမနဿံ ပဝေဒေသိ။

သဘိယကစ္စာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဗ္ယာကတသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

သဠာယတနဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာယ လီနတ္ထပ္ပကာသနာ သမတ္တာ။